

PETROZSÉNYI NAGY PÁL

**EGY TISZTA
LELKŰ EMBER**

(KISREGÉNYEK ÉS ELBESZÉLÉSEK)

ISBN 978-963-08-1599-4 (PDF)

EGY TISZTA LELKŰ EMBER¹

TISZTELT APÁDAT ÉS ANYÁDAT!

Mióta pappá szentelték, és összekülönbözött az apjával, Madaras tiszteletes mindig szorongva lépte át az atyai ház küszöbét. Tulajdonképpen nem is igen találkoztak. Az apja nem hívta, ő meg nem mert közeledni az öreghez. Eleinte még be-beugrott Soltvadkertre, de az ingerült hang, sorozatos számonkérés teljesen elvették kedvét a vidéki kiruccanásoktól. Most viszont hívta, és ez már egész más tészta: mennie kellett, mert ezt diktálta a szülei iránti engedelmesség. Azért még így is szorongott, másrészt kíváncsi is volt, mit óhajt.

– Csakhogy megjöttél, aranyom! – borult a nyakába a ház kecses, madárcsontú úrnője. – Már attól féltem, büszkeségből nem jössz el.

– Hát, amint látod, eljöttem. Milyen feldúlt vagy! Csak nincs valami baj az apámmal?

– Beteg, nagyon beteg az édesapád, Jánoskám.

A magas, vékonydongájú férfi elhalványodva meredt a mostoha-
anyjára.

– Mi baja?

– Hogy ha én azt tudnám. Orvost nem hív, és nekünk sem engedi, hogy legalább mi hívjunk. Folyton azt hajtogatja, elmúlik, elmúlik, s még csak ágyba sem akar feküdni.

– Jellemző. Most éppen mit csinál?

– Semmit, csak ül, köhög és mélázik.

Megnézték. Valóban! Ott ült kedvenc hintaszékében, és, isten tudja, min medített.

– Szia! Hívtál, hát itt vagyok. A napbarnított, erős testalkatú gazda fáradtan fordította fejét a hang irányába.

– Te vagy az? – derült fel a tekintete; de csak egy pillanatra, hogy utána annál jobban elboruljon. – Én nem hívtalak, hacsak a Juli...

---

¹ A kisregényben szereplő alakok és események fiktívek, ezért minden valószínűséggel egybevágó mozzanat véletlenszerű egyezés.

Madaras Albertné zavartan köhécselt.

– Mi az, már te is kaholsz? Mindegy, nem számít! Ha már úgyis itt vagy, isten hozott minálunk!

A fiatalember tétován toporgott. Most akkor menjen, vagy maradjon, mert ha tényleg nem hívta, abból újabb koccanás lesz. Csakhogy beteg, ezt a vak is látja, s akarja, nem akarja, mindenképp meg kell vizsgáltatnia nyakas édesapját.

– Megyek, felhívom a doktor urat.

– Majd... legközelebb, ha csakugyan beteg leszek! Én...

Az öreg szavai köhögésbe fúltak.

– Kérlek, ahogy parancsolod.

Hallgattak. A lebukóban levő nap sugarai fokozatosan kúsztak ki a helyiségből. Hát itt semmi sem változott! – pásztázta végig János tekintetével a tágas, intarziás bútorokkal telezsúfolt nappalit. A falon ugyanaz a kakukkos óra, széles ajtók, ablakok. Még a tévét, rádiót sem cserélték újabbra. Nyilván nem is igen kapcsolgatják. Az egykori tanító szívesebben olvasott. Mint ahogy gazdálkodni is, mint oktatni. Volt is annyi könyve, mint senkinek sem a városban: regények, mesék, útleírások... Kivéve a vallási tárgyú műveket. Nem volt ugyan ateista, de Istenben sem hitt igazán. Isten...? – fejtegette többször is a családban. Lehet, hogy van, lehet, hogy nincs. Bizonyítsák be, hogy létezik, akkor én is elhiszem. Én csak azt látom, milyen jól megélnék ebből a hitből a papjaink.

– Szép időnk van!

– Hogyne, a strandhoz, miközben itt kiég a búzánk, ugye? De hát mit érdekli ez egy papocskát?

– Már kezdi – fanyalgott magában a tiszteletes. – Bizonyára. Ha a Teremtőnk úgy akarja. Vagy nem, amennyiben mások a tervei.

– Teremtőnk? Talán természetet akartál mondani. Hát neked már sohasem nő be a fejed lágya, fiacskám?

– Ezt hogy érted? Illetve hagyjuk, értelek én téged sajnós. Azért, ha nem haragszol, felhívnám a figyelmed, hogy egy pappal beszélsz.

– Látom, sőt, azt is, amit te sehogys sem akarsz meglátni.

– Nevezetesen?

– Hogy az ilyesmiben már a papok sem hisznek. Régen még hagyján, ma...? Tudod te, ki megy ma lelkésznek?

– Hogyne: a kapa-kaszakerülők, akik úgy szeretnek dolgozni, hogy nem dolgoznak. Legfeljebb a szájukkal, de azzal aztán buzgón: adakozz, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten, szeresd felebarátodat,

mint magadat, szajkózzák, miközben titokban kinevetnek bennünket – idézte édesapját ironikusan.

– Miért, talán nem így van? – pattant fel Madaras úr, de nyomban vissza is hanyatlott; olyan köhögögörcs fogta el, hogy percekig egy szót sem bírt kinyögni.

– Ne, ne! – integetett hevesen Madaras Albertné, amikor János a telefonhoz sietett.

Jó, nem ingerli. De ha most nem, az orvost később úgyis felhívja.

– Ül már le, mit nyüzsögsz, mint egy hangyaboly!

– Olga hogy van? Férjhez ment? – ült vissza a helyére.

– Nem hallottam. Látogasd meg, és megtudod. János, János, hogy te milyen számár vagy!

Hű, ez is rossz kérdés volt, ugyanis máig azon vitáznak, miért nem kéri feleségül Soós Olgát! Szó se róla, szép leány, vallásos meg dolgos is. Még gyerekkorától ismeri, és, ki tudja, ha nem kerül el Vadkertről, még el is veszi egy szép napon.

– Sajnos nem tehetem. Nekem a vasárnap ugyanolyan munkanap, mint másnak a hétköznapi, röviden: istentiszteletet kell tartanom.

– Hát csak menj! – keseredett el Madaras Albert úr. – Két év óta nem láttam, de törődik is ő az apjával, még ha halálán van, akkor sem.

– Egy pillanat! Hisz épp az imént jelentetted ki, hogy az égvilágon semmi bajod sincs. Vagy rosszul értettem? – szorította sarokba János kajánul. – Megfogtalak, tanító! Lássuk, erre mit felelsz!

– Hallottad? – fordult feleségéhez a város első gazdája. – Már megint felesel velem a fiatalúr. De hát mit is várhatnék tőle egyebet? Mióta az eszébe jutja, ezt teszi. Mennyire másként alakult volna minden, ha rám hallgat! Lehetett volna állatorvos vagy agrármérnök, az angyalát! Még az sem lett volna baj, ha nem tanul, csak beáll ide mellém...

– Cselédnek.

– Nono, azért ne túlozzunk! – ellenkezett János mostohaanyja szelíden. – Egy gazda fia sem cseléd, és Albert sem olyan, hogy ilyet tegyen a fiával.

– Nem olyan? És az egyetemi évek alatt mit csinált? – szökött a vér János arcába. – De ne bolygassuk, egy gyereknek nem illik megbírálni a szüleit.

– Bírálj csak! Ha már a begyedben van, ki vele! Milyen bünt követtem el én ellened?

– Kérlek, Albert, ne izgasd fel magadat! Ami elmúlt, elmúlt, minek azon még mindig rágódni? – igyekezett a jó asszony kibékíteni a feleket.

Mint mindig, valahányszor összeakadt a bajuszuk. És az elég sokszor megesett, miután mindketten azonos anyagból gyúrtattak.

– Rágódik a nyavalya! Különben is ő kezdte. Én csak felveszem a kesztyűt, amivel ez a papocska nem átallt engem itt megdobni.

– Bocsássatok meg, igazatok van! – szorította kezét dobogó szívére a tiszteletes. – Felejsük el, annál is inkább, mert... Igen, én... én megbocsátottam az apámnak.

– Te? Nekem? – képedt el Madaras úr. – Tündéri! Aztán, ismétlem, mit bocsátottál meg nekem?

– Emlékezz csak vissza, hogyan támogattál, amikor a teológián tanultam! Hányszor küldtél pénzt, csomagot vagy legalább egy nyamvadt levelet? Egyszer sem. Nem is végezhettem volna, ha nem megyek el éjjelente dolgozni. Tudod, mit, hol, mennyiért? Nem tudod, merthogy nem is kérdezted. Hát most elmondom.

– Főlöszleges: vagont raktál, éjszakai bárokban mosogattál, hegedültél... És? Nem vált hasznodra? Mit is mond a Szentírás? Arcod verítékével edd a kenyered! Legalább te is átérzed, mit jelent kint a mezőn, egy gyárban vagy cégnél gürcölni.

– Köszönöm a leckét: átérzem.

– És azt is felfogtad, mit éreztem, amikor magamra hagytál a földemmel? Pedig milyen jó lett volna együtt, váll váll mellett dolgozni! Maholnap meghalok. Kire hagyjam a birtokot? Egy papra? Engedd meg, hogy nevessek. Ez pont olyan, mintha analfabétára hagynám a könyveim.

– Bocsáss meg, de ezt már megbeszéltük. És most sem mondhatok egyebet: nem való nekem a mezőgazdaság. Én nem az aranyborjút, hanem Istent akarom szolgálni. Csakhogy két urat szolgálni kissé bajos egyszerre.

– Ezért nem lesz neked soha semmi sem! Szegény voltál, és az is maradsz, az angyalát! Háza van?

– Nincs?

– Nyaralód, hobbid, kocsid, pénzed?

– Jézus is szegény volt. Miért legyen én gazdagabb? – válaszolta békésen a fiatalember. – Egyébként ne káromkodj! Legalább akkor, ha velem beszélsz, jó?

– Micsoda? – horkant fel a vérmes természetű öregúr. – Mégis kinek tartod magadat?

– Jaj, ezek mindjárt öltre mennek egymással! – rémüldözött Juli néni magában. – Milyen sötét lett! – kapcsolta fel a villanyt a szobában.
– Nem vagytok éhesek? Gyerünk vacsorázn!

– Menjeteek csak, nekem elment az étvágyam. Hála a fiamnak, hogy az a magasságos...

János a konyhába menekült. De nehéz olyan szülőt tisztelni, aki ugyan elvárja, de maga senkit sem respektál!

– Örülök, hogy nem kezdteél ki Albival – hálálkodott Madaras Jánosné. – Rá kell hagyni, ő már csak ilyen, azonkívül beteg, így duplán érzékeny, szegény.

– Megértem, de ne aggódj, én nemcsak ismerem, de be is tartom a Tízparancsolatot: Tiszteld apádat és anyádat, hogy sokáig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked.

Megvacsoráztak, még beszélgettek egy kicsit, majd átvette „egy tücsök csendes birodalmát”.

– Kelj fel, lelkem, roham van az apádnak! – rázta fel Jánost úgy éjjél körül az asszony.

A lelkész az apjához rohant. Az öreg nehezen lélegzett, és erősen tapogatta az oldalát. Arcán piros pöttyök égtek. Megmérték a lázát. 39 fok.

– Kihívom az orvost.

– Gyanús – hűmmögött a szemüveges, fiatal orvos, miután megvizsgálta a beteget. – Tüdőgyulladásnak nézem, de influenza vagy bármi más is lehet. Ehhez azonban alaposabb, röntgen, vér- és egyéb vizsgálat szükséges – tárcsázta fel a közeli város kórházát.

Madaras Albertné és János döbbenten néztek a háziorvosra.

– Ne ijedjenek meg. Csak egy kis hűlés, de miután éppen járvány van, óvatossá kell lennünk.

A lelkész sebtében bepakolt egy pizsamát, fogkefét stb., hozzá a személyi iratokat, s már száguldott is a mentő Halas felé. Mint utóbb kiderült, fölöslegesen aggódtak. Már a járványt illetően, és csak enyhébb tüdőgyulladást állapítottak meg az öregnél.

– Hála istennek! – lélegzett fel Juli néni boldogan. – Ennyi vírus, járvány között nem csoda, ha sokkot kapunk. Alig múlik el az egyik, már támad is a másik: H1N1, H3N2, H5N1... Mondd, mi jöhet még ezután?

– A végítélet, Juli néni.

– Gondolod, hogy tényleg eljön?

– Ejnye, ejnye, Juli néni! Már te is kételkedsz az Írásban?

– Bocsáss meg, csak úgy kérdeztem. Visszatérve az apádra, már annyiszor megkértem, ne járjon mindig mezítláb, mert egyszer nagyon ráfázik. De hát lehet vele beszélni? Ez a mániája, amit az isten, bocsánat, senki sem tud belőle kiverni.

– Így igaz. Most pedig megyek, meglátogatom Soós Olgát.

– Jánoska! – esett ki Olga kezéből a virágcsokor. – Mit keresel te Soltvadkerten?

– Az apámhoz jöttem. Nemrég szállították be Halasra.

– Nem is tudtam, hogy beteg volt.

– Tüdőgyulladás van, de már ma vagy holnap kiengedik a kórházból. Hogy megy a bolt? Vásárolnak-e az emberek még virágot?

– Előfordul. Parancsolsz egyet? Vidd haza Juliska néninek!

– Köszönöm – puszilta meg János a molett, ibolyakék szemű virágáruslányt.

Milyen kedves, ragaszkodó teremtés! Ahogy ismeri, nyilván még mindig róla álmodik, miközben ő még levelet sem ír neki újabban – kerülte el a lány tekintetét. Ha Vadkerten marad, biztos minden más-képp alakul, szeretni azért szereti, bármennyire is elszakadt tőle átmenetileg.

– Nini, már számítógéped is van? – fedezett fel egy csinos PC-t a sarokban.

– Természetesen. Mára már ez is az üzlethez tartozik.

– Akkor szüret, ezentúl e-mail segítségével is levelezhetünk egymással.

– Is? Ne viccelj, szoktál te levelet írni időnként? – kérdezte szemrehányóan Soós Olga.

– Semmi kétség, szeret még! – konstataulta a lelkész elégedetten magában. – Bocsáss meg, annyi gondom-bajom volt mostanság, de ígérem, holnaptól akár chatelhetünk is, ha akarod.

A lány szívébe halvány remény költözött. Nem ilyen ígéretre várt ugyan, de ez is jobb a semminél, úgyhogy még vár egy, maximum két évet, és ha akkor sem kéri meg, feladja. Azért furcsa kapcsolat van közöttük. Szeretik egymást, tisztelik, de... még sohasem csókolóztak például.

– Chateljünk! Hanem figyelj csak: szeretném, ha őszintén válaszolnál egy kérdésre.

– Tudom, hogy szeretsz, de... Hogy is mondjam, nehogy félreérts?

– Igen? Hadd halljuk! Remélem, van annyi eszem, hogy megértsem.

– Ne haragudj, csupán azt szeretném kérdezni... – ötlött-hatolt Olga zavartan, s csaknem elolvadt a gyönyörtől, amikor a férfi ráta-
padt az ajkára.

– Parancsolj, kíváncsian várom a kérdésed!

Nahát, ördöge van ennek a fiúnak!

– Semmi, most már nem érdekes. Amit tudni akartam, megtudtam
szavak nélkül is, Jánoskám. Mikor mész vissza Tázlárra?

– Még ma délelőtt, amint rendbe hozom a bicajom.

– Hát te még csak itt tartasz? Ilyen szegény az eklézsia nálatok?

– Az. Milyen érdekes, nemrég ugyanezt kérdezte az apám is!
Apropó, apa! Mi a véleménye a falunak, illetve városnak, mert most
már Vadkert is város lett, szóval mi a véleménye az embereknek
Madaras Albertről?

– Á, mit számít! Mióta adsz te a pletykákra? Egyébként ugyanaz,
mint azelőtt. Most mit búsulsz? Őt szólják meg, nem téged. Meg az-
tán van jó oldala is az öregnek: művelt ember, dolgos és erős is, csak
... Na ja, ne volna olyan hirtelenharagú és kupori.

– Téged kedvel. Tudsz róla?

– Nem á! – csodálkozott Soós Olga. – Ezt most hallok először.

– Hát még ha bevallanám, hogy össze akar boronálni bennünket! –
gondolta Jánoska, de erről inkább hallgatott. – Fájdalom én sem va-
gyok éppen langyos víz, ami miatt sokan azt hiszik, idegbajos vagyok,
igaz-e?

A lány felkacagott.

– Bárcsak mindenki ilyen idegbajos lenne, mint te vagy... szerel-
mem – csúszott ki a száján, de meg is bánta azonnal.

Igaz, hogy két perce sincs, hogy szájon csókolt, de attól még nem
kerültek sokkal közelebb egymáshoz. Ő legalábbis így érzi. Ez a pap
nem olyan, mint a többiek, ezért más mértékkel is kell mérnie. Türe-
lem kell hozzá, megértés, s még akkor sem biztos, hogy szeretetet és
szerelmet egyaránt érez iránta. Ennél valamivel többre volna szükse-
ge: okosság, művészi érzék, merthogy a fiú művész is, aki négy mű-
vészeti ágban is remekel: fest, hegedül, zongorázik és írogat. Emel-
lett olyan jóképű, hogy már a gimiben összevesztek miatta a leányok.

– De elszaladt az idő! – nézett János a karórájára hirtelen. – Most
már tényleg mennem kell. Istentiszteletet kell tartanom.

– Várj, elviszlek! – zárta be Olga az üzletét, és beültette Jánost egy
türkizkék Porscheba.

– Szép verda. A te kocsid?

– Természetesen. Látogass meg, kérlek, máskor is! – búcsúzott el Tázlárón egy forró csókkal a férfitől. – Amiért haragban vagy az apáddal, még meglátogathatod a barátnőd. Hacsak meg nem nőülsz addigra – tette hozzá hamiskás mosollyal.

A tiszteletes visszamosolygott rá, válaszolni azonban már nem válaszolt.

ZSEBKENDŐM NÉGY SARKA...

A paplakban nagy sírás-rívás fogadta.

– Istenem, kidobott, már megint kidobott! Mondd, drága Arankám, meddig ver az Úr ezzel a bivallyal?

– Halkabban, Mátyusné! Meghallják a szomszédok! – kapcsolt egyből Jánoska; jól ismerte az asszonyt, mindig időmenekült, valahányszor beszszelt a férje, és kirúgta otthonról.

– Igenis, tiszteletes úr.

Mátyusné egy darabig csendben szipogott, aztán csak leborult az asztalra, és elbőgte magát, mint egy kisgyerek.

– Ne sírjon, kérem, ne sírjon! – kérlelte a lelkész, és szégyenkezve törölte meg a szemeit; sohasem bírta, ha zokognak, noha pap létére hozzászokhatott volna már a könnyekhez. – Imádkozzék Istenhez, és meglátja, minden jóra fordul, ha hisz benne.

– Hiszek, tiszteletes úr, és fohászkodom is mindennap, csak úgy látszik, nem minden ima hallatszik a mennyebe.

– Ne beszélj zöldséget! – szólt rá szigorúan a lelkész házvezetőnője, Aranka. – Még megharagszik rád a tiszteletes úr.

– Meg bizony, Mátyusné. Isten mindenkit meghallgat. Ha többször járna templomba, nem is állítana soha effélet.

– Lehet, de akkor is. Mégis csak függ attól, ki mondja: tolvaj, gyilkos, csaló vagy szentember, mint... mint például maga tiszteletes úr.

– Elég, elég, ne folytassa! Ezt már meg sem hallottam – pirosodott el a fiatal, alig harminc éves tiszteletes. – Először is nem vagyok szentember, másodszer: Isten előtt mindenki egyenlő, úgyhogy imádkozzék csak nyugodtan.

– Istenem, szerető, mindenható jó Atyám, könyörgöm, szoktasd le az uramat az italról! – mormolta a középkorú, vékony hangú asszony. – Régen olyan rendes volt. Egyedül vasárnap ivott egy-két kortyocskát. Most szinte mindennap, mióta megdőglött a tehenünk. Még jobb volna, ha helyette adnál egy másikat, és esküszöm, azontúl minden vasárnap eljárók a templomba.

– Látja, így kell ezt csinálni. Most pedig menjen, és főzzön egy jó ebédet a férjének!

– Hazaküld? De hiszen megöl, tiszteletes úr. Nem maradhatnék itt éjjelre, amíg lecsihad az a vaddisznó.

– Nem bánom, maradjon – egyezett bele megértően Jánoska, bár az utóbbi időben egyre sűrűbben hált náluk Mátyusné.

Nos, mellékes! Azért pap, hogy segítsen azokon, akik bezörgetnek hozzájuk. Bár valamennyi pap, mit pap, *mindenki* így tenne, akkor nem volna annyi éhes és összetört szívű ember a világon. Az is igaz, hogy ilyenformán bajosan lesz kocsija, sőt, felesége sem sokáig, miután a nők egész más férfiakra hajtanak. De hát mit tegyen? Aki Istent szolgálja, az az emberről sem feledkezhet meg, ugyebár, kivált-képp, ha ránk szorul, mint ez a boldogtalan Mátyusné.

– Amúgy mi újság? Történt-e valami említésre méltó, mióta átugortam Vadkertre?

– Mi történt volna? Szélvihar nem volt, se árvíz, se földrengés, csupán egy kutyát dobtak be az udvarra.

– Mire maga?

– Befogadtam. Olyan aranyos kiskölyök, na és a tiszteletes úr is azt mondta, senkit se küldjünk el, még egy kutyát, macskát sem.

– Helyes, Aranka néni, máskor is tegyen! Látom, lassacskán maga is megtanulja, mi nálunk a „házi rend”.

Az öregasszony elmélázott. Úgy jó éve még ott lakott kinn az alvégen egy kidőlt-bedőlt kunyhóban. Férje meghalt, rokonai, gyermekei nem voltak, így a kutya sem törődött a keszeg, hosszúállú és -orrú özvegygel. Vagyona, pénze nem lévén, leszámítva pár ezer forintnyi nyugdíját, elég nehezen tengődött, különösen a múlt télen, amikor szokatlanul hideg tél szakadt a falura. Ráadásul olyan beteg volt, hogy már tűzifáért sem tudott kimenni. Meg is fagyott volna bizony, ha az őrangyala oda nem küldi neki isten szolgáját. Azóta itt lakik, rendben tartja a paplakot, főz, mos, takarít, már amennyire az erejéből futja még. Ezzel tartozik ennek az aranyszívű lelkésznek, s még ennél is többet tett volna azzal, hogy megvédi a haszonlesők és kéregetők hadától. Csakhogy a tiszteletes nem hagyta, itt más volt a „házi rend”, s ma már ő is tudja, hogy... Na, de ezt, legjobb, ha már most íziben kergetés nélkül kimondja.

– Igen, megtanultam, mert igaza van, helyes rend, annyira, hogy az egész országnak is ilyenre volna szüksége.

– Nocsak, maga politizál is titokban? – nevetett a fiatalember derűsen.

– Miért titokban, és miért ne politizálnék, amikor az egész ország politizál? Hanem tiszteletes úr, bocsásson meg, amiért megint csak megkérdem, mikor nősz meg már maga is?

– Ez most hogy jön ide, Aranka?

– Nem hogy, hanem mikor? A katolikus papokat még megértem. Nekik tilos, de magának...?

– Ugyan, nagyon jól teszi! – szólt közbe lenézően Mátyusné. – Ha csak nem akar ő is úgy járni, mint én jártam az urammal.

– Te te vagy, a tiszteletes meg a tiszteletes úr. Már ne is haragudj, de ti külön súlycsoportban tartoztok.

– Hát aztán! A tiszteletes úr hány kiló?

– Hetven! – kuncogott Madaras tiszteletes. – Mellesleg ajánlanék, helyesebben kérdeznék én is valamit.

– Tőlem? – nézett nagyot ezúttal Aranka.

– Igen. Arról van szó, hogy... Tulajdonképp hány éves?

– Hatvanöt.

– Isten éltesse! Korához képest elég jó erőben van, de hatvanöt év mégiscsak hatvanöt év, ezért ha nem bírja...?

– Micsodát nem bírok?

– Hát a munkát, elvégre reggeltől estig talpon van, bevásárol, főz, mos, takarít. Még a kertet is maga gondozza.

– Valakinek ezt is meg kell csinálni. De ha azt hiszi, nem bírom, el is küldhet a tiszteletes úr.

– Tessék, most megsértődött! Dehogysis küldöm el, legfeljebb idevennék még valakit, ha úgy érzi, elkelne egy kis...

– Fiatalítás?

– Segítség.

– Győzőm én egyedül is. Persze, ha más a baj... – bizonytalanodott el az özvegyasszony. – Mostanában elég sokat susmusolnak a faluban: a cigányok így, a zsidók úgy. Van köztük egy-két provokátor is, vagy minek nevezik. Ezek arra biztatnak, fogjunk össze, és állítsunk össze egy új faluőrséget Tázláron.

– Tudom, Aranka, tudom. Majd szóvá teszem a templomban. Különben számárság! Mit árthat ez minekünk?

– Árthat, tiszteletes úr, nagyon is, merthogy én is izraelita vagyok, úgy bizony. Én zsidó, a tiszteletes úr protestáns, és ki tudja, talán nincs is jogom itt dolgozni.

– Te zsidó vagy? – esett le az álla Mátyusnénak.

– Ja, nem tudta?

– Gyere, Bözsi, nézzük meg azt a kutyakölyköt! – tért ki a válasz elől Mátyusné. – Hátha azóta már kettő is van belőle. Utána segíték neked a konyhában. Mit főzzünk ebédre, tiszteletes úr?

– Mákos tésztát. Sok cukorral, ha lehetne – tűnt el az irodájában Jánoska.

Hanem délben megint csak ketten ültek asztalhoz, ugyanis Mátyusné jobbat gondolt, hazament, s még csak el sem köszönt a lelkésztől.

Madaras úr homlokán elmélyültek a barázdák, de nem kommentálta az esetet. Aranka néni sem. Csak a tekintete vádolt, és sírt egyszerre.

Este, szokás szerint a számítógép elé telepedett a tiszteletes. Megnézte a postáját. Semmi. Akkor máris telefonálhat. Többnyire Skype-on vagy MSN-en szokott beszélni. Nézzük, ki érhető el ma este! Lili, Béla, Elek, Ottó, Amy. Ez az, Amyt fogja felhívni! Ennek a lánynak úgy vág az esze, mint a borotva, emellett csinos és talpraesett is. Pont az Olga ellentéte. Az egyik szőke, a másik barna.

Zsebkendőm négy sarka simára van vasalva,
Mind a négy sarkába a babám neve van varrva.
Egyik szőke, a másik barna, a harmadik csudaszép,
Megállj te csudaszép, majd eszedbe jutok még.

– dúdolta el a közismert dalocskát. Egészen találó, bár a harmadik még hiányzik. Olga szelfid, mint egy barika, Amy tüzes, mint egy arab telivér. A vadkerti anyáskodó, érzelmes, a debreceni szuperintelligens, röviden: ami az egyikből hiányzik, az megvan a másikban. Csak az a bökkenő, hogy így nehéz választani közülük. Holott kellene, mert az idő rohan, és ha nem igyekszik eléggé, két szék között a földre huppanhat.

– Szia, Amy! Zavarok?

– Szia! Ellenkezőleg! – tűnt fel a monitoron Amy bájos pofija. – Már alig vártam, hogy felhívjál. Bekrepált a géped, vagy mi történt, hogy csak úgy, ukmukfukk, eltűntél?

– Beteg az apám. Meglátogattam Vadkerten.

– Súlyos?

– Szerencsére nem. Isten vigyáz az apámra. Nemsokára fel is gyógyul állítólag.

– Fel hát. Csalánba nem üt a mennykő, ne izgulj!

– Te nem nagyon szereted, ugye, az apámat.

– Ezt a kőszívű vén skótot? Ilyen embert csak egy gyermek szeret, az is csak mértékkel.

– Én mérték nélkül szeretem. Amilyen olyan, végül is egy gyermek sem választhatja meg a szüleit.

– Nagy szíved van, annyi szent, hogy abba ilyen apa is belefér.

– A szeretetnek nincs határa, és minél többet, jobban szeretünk, annál kedvesebbek vagyunk az Úr szemében.

– Vagy úgy! Így mindjárt érthető, protestáns létedre, hogy szeretetsz egyszerre két vagy még több nőt is, mint az arabok.

- Két nőt? Kire célzol, kedvesem? – lepődött meg a lelkipásztor.
- Tudod te azt nagyon jól. Amy + Olga. Vagy mondjam fordítva?
- Micsoda tájékozottság! Fel sem tételeztem, hogy ismered.
- Nem ismerem, csak hallottam egyet-mást róla.
- Debrecenben. Különös! Ilyen kicsi lenne Magyarország?
- Lefeküdtél vele?
- Kérlek, kérlek! Effélét, már megbocsáss, nem illik kérdezni egy lelkésztől.

– Nono, láttam én már karon varjút, akarom mondani, papot is. Szóval igen vagy nem? – fúrta tekintetét Amy a fiatalember szemébe.

– Nem – válaszolta János halkán, szemérmesen.

– Oké, neked elhiszem. Hát fura srác vagy te, szentember. Mondhatnám, anakronisztikus jelenség. Nem is igen értem, miért estem beléd úgy, mint Mici mackó a mézes csuportba.

– Ezek szerint szeretsz még?

– Jó kérdés. Gyere Debrecenbe, és megtudod.

Egyelőre azonban más irányba kacsintott, tudniillik alig kapcsolta ki MSN-jén a mikrofont, Ákos, egyik régi barátja hívta föl a híros városból. Elcseverészttek vagy fél órát, utána a férfi meghívta Jánuskát Kecskemétre nyaralni. Remek, miért is ne, hiszen éppen most készül kivenni a szabiját. Megnyugodva feküdt ágyba, és egy hét múlva már Ákos házában élvezte az édes semmittevés napjait.

Kecskemét. Bács-Kiskun megye székhelye, területileg az ország harmadik, népesség szempontjából nyolcadik leglakottabb városa. A város címere csücskös talpú, hatszögletű pajzs. Középső részén egy harciasnak tűnő kecskebak ágaskodik. A pajzs fölött a magyar Szent Korona látható. A címer alatt félkörívben elhelyezett, díszesen redőzött szalagon a város jelmondata: Sem magasság, sem mélység nem rettent. Sokatmondó mottó. Vajon tényleg ilyen bátrak a kecskeméti polgárok? A fiatalember ráérősen sétált végig a központi utcákon. Kívül-belül ismerte is, szerette is ezt a soktornyú, viszonylag nyugis települést. Kecskét ugyan nem látott, de annál több múzeumba, üzletbe és bankba botlott szinte minden lépésre. Viszont ahol bank és bolt is van, ott pénznek is kell ám lennie, vagyis korántsem olyan tragikus a helyzetünk, mint ahogyan lefestenek bennünket – vont a következtetését a tiszteletes. Nosza, ugorjunk be néhány percre a Malomba! Ez a plaza volt a város legkiemelkedőbb, s egyúttal legvitatottabb létesítménye. Érdekes, a fővárosi Westend City Centerhez hasonló színfolt a szecessziós stílusú építmények palettáján. Mindig ide tért be, valahányszor dolga akadt a megyénél. Miután sorra járta a bolto-

kat, leült egy padra, és a magasból alácsorgó zuhatagba tekintett. Milyen kiismerhetetlen is a sors, Teremtőm! Ha nem utasítja vissza azt a segédtanári állást a Károli Gáspár Egyetemen, ma a Westend City Centerben bámulhatja a vízesést. De hát őt a falu vonzotta. Azt hitte, itt tehet az emberekért a legtöbbet. Mekkora tévedés: sehol sincs szükség rája. Se falun, se városon, mert az emberek nemhogy Istenben, már magukban sem bíznak lassanként. Ezt elég hamar megtapasztalta Tázlárón, ha viszont így van, legalább ott éljen, ahol normális körülmények közt dolgozhat. Félreértés ne essék, nem idegenkedett ő a falutól. De hol van már az a falu, ahol gyermekként telergette a libákat!

A városháza homlokzatán hirtelen megszólalt az időt jelző harangjáték. Kodály Zoltán Hány-szvitje – állapította meg Madaras tiszteletes. Menjünk ebédelni, Jánoska!

– Hol csámborogtál, öregfiú? Szereted a mákos gubát? – kacsintott Ákos a feleségére cinkosan.

– Nem, imádom.

– Akkor jó, mert éppen az van ebédre. Az unokatestvérem – mutatott egy inkább alacsony, mint középtermetű leányra. – Emlékszel még Margitra?

A fiatalember közönyösen fordult a nagy szemű, feltűnően csinos lány felé.

– Ő lenne Margitka? Nahát! Rózsa lett a bimbóból! Méghozzá milyen! A legszebbek közt is a legszebbik.

A lány elpirult, tetszett neki a dicséret.

– Akkor együnk! Kész az ebéd, gyerekek! – invitálta asztalhoz vendégeit a kihúzott szemöldökű, platinaszőke háziasszony. – Te is, Margó! Ebédelj velünk, légy szíves!

– Kösz, de vár a mama, nem lehet. Sajnos kikapok, ha nem leszek otthon a szokott időben.

– Kikapsz? – mulatott Jánoska Margiton. – Ez jó! Aztán mondd, virgáccsal vagy ostorral szokott megverni?

Ákos és a neje jelentősegteljesen néztek össze egymással.

– Rendben van, maradok – szökött ráncba a kis rokon homloka, felhívta anyját a mobilján, s a következő percekben mindenről megfeledkezve csacsogott a lelkésszel.

– Maga... De számár vagyok, te melyik városban prédikálsz?

– Egyikben sem. Tázlárón, az meg egyelőre falu, ugyebár?

– Falun? – biggyesztette le ajkát a szép leány. – Részvétem. Még jó, hogy csak pap vagy, nem vasutas, tanító, postás vagy ilyesmi.

- Mert?
- Úgy hírlík, velük kezdik, illetve folytatják a falu kapitalista átalakítását.
- Hát bizony rájár a rúd mostanában a falura – sóhajtott fel Madaras tiszteletes. – Aki teheti, otthagyja, még az olyan magamfajta falusi fiú is, mint én vagyok.
- Jánoska! Nem ismerek rád! Mi történt? – húzta fel szemöldökét intelligens arcú, arisztokrata modorú barátja.
- Nem tudom – simított végig homlokán a fiatalember. – Kérdezd inkább azokat, akik miatt idejutottunk. Én csak azt érzem, valami nagyon nem stimmel abban a faluban.
- Biztosítalak, nálunk sem, sőt... Miután elég sokat járok külföldre, határozottan állítom, ott is történt valami, ami miatt olyan a világ, mint egy felbolygatott hangyaboly, próbálkozik ezzel, próbálkozik azzal, keres, kutat, könyököl, anélkül hogy tudná, mit akar.
- Ákos!
- Scusi!² – mentegetődzött a házigazda. – Már be is fejeztem! Nyuszika, nem szereti, ha politizálok – tette hozzá magyarázóan. – Parancsolsz még egy kis Martinit? Személyesen hoztam olaszból.
- Van egy kollégám a suliban – szólalt meg váratlanul Margitka. – Szerinte közeledik a világvége, igen, így mondta, ezért olyan idegesek az emberek. Valamiféle megérzés, telepátia, mint amikor az állatok is előre jelzik a földrengést.
- Érdekes elmélet! Tiszteletes úr?
- Nem szeretném megsérteni Margitkát – kezdte óvatosan Madaras –, de a Biblia sehol sem beszél arról, hogy a világnak valaha is vége lesz. A mi Atyánk úgy teremtette meg a földünket, hogy örökké fennmaradjon. És az ember is, mert aki hisz öbenne, az ítélet napján feltámad, és halál nélkül, boldogan élhet tovább a Paradicsomban.
- Na ne! Csakugyan? Hogy a világegyetem örök, már hallottam, kivéve azt, ami benne van. Milliárd galaxis, csillag, bolygó születik, akár ebben a percben is. Aztán megsemmisül, köztük a Föld és rajta valamennyi élőlény. A mi életünk például szorosan a Naphoz kötődik – ellenkezett Ákos Jánossal. – Ha annak vége, a Földnek is vége, ebben minden tudós egyetért.
- Ki kér kávét? – kérdezte gyorsan Györffy Ákosné, mielőtt olyan témán kapnak össze ezek a buta férfiak, amibe náluk külön elméeknek is beletört már a bicskájuk. – Margitka?

---

² Bocsánat! (ol.)

– Nem, köszönöm. A mama szerint...
– Oké, tudom: megemeli a vérnyomásod.
– Szóval? Hol is tartottunk? – ugrott vissza a témára a diplomata modorú házigazda. – Figyelsz te rám egyáltalán?
– Hogyne, érdeklődéssel hallgatlak – válaszolta János Margitka ibolyakék szemébe feledkezve.

Hajszálra olyan a szeme, mint Olgának – hasonlította össze a két leányt. Csak éppen tíz évvel fiatalabb. Amy 30, Olga 33, Margit 23. Hopp, a harmadik! – villant eszébe az a bizonyos zsebkendő a népdalból: Zsebkendőm négy sarka/Simára van vasalva...

– Igazam van?
– Fogjuk rá! – vágta rá szórakozottan.

Valójában nem sok kedve volt vitatkozni. Inkább azon töprengett, miként kerüljön közelebb ehhez a kedves, kissé naiv, ábrándozó tekintetű tanítónőhöz. Hívja moziba? Nem is olyan rossz ötlet! A Malomban van egy multiplex mozi is. Ha kávézni nem is, ide biztosan eljön vele Margitka.

– Ímhol a kávé! Meg egy kis házi fagyi desszertnek.
– Mit szólnátok ahhoz, ha este kiugranánk a főtérre? – rukkolt ki javaslatával a házigazda. – Tudod, nálunk tavasztól őszi fesztivál van a főtéren – magyarázta Jánosnak. – Kecskeméti Tavasz Napok, Csiperó Nemzetközi Gyermekek és ifjúsági Találkozó, Bohém Ragtime és Jazz Fesztivál. Tánc, zene, ének, kirakodó vásár. Akad itt minden, ami szem, fülnek ingere.

– Boldog Kecskemét! – fakadt ki Madaras tiszteletes. – És még ti filozofáltok a világ végéről?

– Filozofál a fene! – tiltakozott Ákoska. – Én megelégszem azzal, amit elértem, mert csak addig nyújtózkodom, amíg a takaróm ér, barátom. Majd, ha nem lesz semmim – remélem, erre sohasem kerül sor –, ráérek ilyesmiről tünődni. Akkor elmegyünk?

– Margitka?

– Szívesen. Annyira imádom ezeket a műsoros estéket! Föltéve, hogy a mama is elenged.

És láss csodát, elengedte! Csakhogy nem egyedül. Ezt úgy kell érteni, hogy fogta magát, és estefelé lányával együtt maga is belibbent a főtérre.

– A mamám – mutatta be az anyját Margitka.

János elámulva tekintett a fess, fehér hajú asszonyra.

Nem lehetett több negyvenöt évesnél.

ANYA ÉS LÁNYA

Ez bizony szerelem volt első látásra. Az elkövetkező napokban Madaras másra sem gondolt, mint Margitra. A lány szép volt, ez kétségtelen, de korántsem olyan okos, mint képzelte eleinte. Ezt ellensúlyozandó azonban igen-igen tanulékony, amit János ki is használt alaposan, s elkezdte taníttatni az ibolyakék szemű tanítónőt.

– Hogy te milyen jó fej vagy! – mondogatta a lány elismerően. – Honnan szorult beléd ennyi tudomány!

– Nem szorult, tanultam, és te is ilyen művelt lehetsz, ha nem éred be annyival, amit a képzőben tanultál.

Természetesen mindennap találkoztak, nagyokat sétáltak, el-elmentek a multiplexbe, s már meg is csókolták egymást, annak rendje és módja szerint.

– Még két nap, és lejár a szabadságom – sajnálkozott a tiszteletes. – Én elmegyek Tázlára, te meg szépen elfelejtesz.

– Soha, esküszöm! Isten engem úgy segítjen!

– Szép, de jobban esik, ha egyszerűen csak nemet mondasz, mert, ahogy Szent Jakab írta: „ne esküdjete, atyámfiai, se az égre, se a földre, se semmi más esküvéssel. Hanem legyen a ti igenetek igen, és a nem nem; hogy kárhoztatás alá ne essetek.”

– Majd meglátogatlak – ígérte meg a tanítónő. – Azért Tázlár sincs a világ végén. Én téged, te engem, amíg...

– Amíg?

– Össze nem házasodunk – gondolta anélkül, hogy ki is mondta volna, utóvégre effélét egy férfinak kell kimondani. – Amíg Kecskemétre nem helyeznek.

– No, akkor várhatsz vagy tíz, húsz évet. Nem olyan sok pap szolgál ám vidéken, hogy csak úgy átengedjék őket a városnak. Hacsak...

– Hacsak?

– Nem te jössz Tázlára oktatni – gondolta a tiszteletes, amit viszont ő hallgatott el a lány elől, tudván tudva, mennyire irritózik Margitka a vidéki étlettől. – Inkább ne találgassunk! Hagyjuk az Úrra, és bízunk benne, mert aki bízik benne, megerősödik és megmentetik.

Milyen szépeket mond! – pistult bele egyre jobban Pethő Margitka. Ákos szerint tehetségesen fest is a fiatalúr, továbbá hegedül, írogat. De vajon mit? Verset, regényt vagy színdarabot?

– Színdarabot.

– Nagyszerű! Talán már elő is adták őket?

– Á, dehogy, helyesebben igen: a tázlári kultúrotthonban.

A tanítónő érdeklődése úgy szétpukkant egyszerre, mint a színes szappanbuborék. Kultúrotthon, amatőrök...! Puff neki! Hol vannak ezek egy kecskeméti színháztól!

– Nem volna kedved fürödni? Folyónk ugyan nincs, de ott az uszoda, a széktói strand vagy a szabadidő központunk.

– Csakugyan! Mióta itt vagyok, még meg sem mártóztam, holott imádok fürödni, napozni – villanyozódott fel a fiatalember. – Talán, igen, menjünk az uszodába. Ott kisebb a zsúfoltság ilyenkor.

– Menjünk, de azt már most kikötöm, semmi mélyvíz, úszás meg ilyesmi, mert úszni bizony nem tudok.

– Majd megtanítalak, Margitka, megtanítalak. Na jó, nem holnap, mert, mint mindenhez, ehhez is idő kell, de hát találkozunk mi még, ugye, máskor is – nézett a lány szemébe hosszán, szerelmesen.

A tanítónő fölemelte János állát, s úgy tett, mintha meg akarná csókolni. Aztán mégsem csókolta meg, csak nevetett egyet, és elszaladt.

Utolsóelőtti nap. Istenem, hogy elröpült az a két hetecske! János egy gyékényen elnyúlva hallgatta Margit szakszerű fejtegetéseit a legújabb divatról. A téma persze untatta, de most mit mondjon: nagyon bírlak, szépségem, de még jobban bírnálak, ha hallgatnál?

– Untatlak?

– Naná! Bocs, csak vicceltem – mosolyogta el magát. – Egyébként olvasni szoktál-e, vagy csak a gyerekektől kérsz effélét?

– Ez is vicc volt, vagy, hogy értsem? – meredt rá a tanítónő. – Természetesen olvasok.

– Mit?

– Vegyesen: divatlapokat, krimi, bestsellert...

– Egyet kihagytlál: a Bibliát.

– Mert nem is olvasom – ismerte be őszintén. – Viszont most, hogy ismerlek, kedvet kaptam erre is, mi több, már bele is kezdtem Stephen King Végitélet című művébe.

– Ej, a Szentírást olvasd, ne Stephen Kinget, kisasszony! Máté, Márk, Lukács, mindegyik leírja, mi történik a világgal, ha elfordul az Atyától.

– Mi történik?

– Gyűlölet, törvénytelenység, szülők iránti engedetlenség, a természetes vonzalom hiánya, gyönyör- és pénzahajzás veszi át fokozatosan a hatalmat. Senki sem bízik senkiben, és képletesen szólva habozás nélkül megölnék egy tál lencséért. Tervezés helyett káosz van, az öregeket likvidálják, és már senki sem akar dolgozni, melynek kö-

vetkeztében elsorvad a gazdaság, kiürülnek a boltok, elgazosodnak a szántóföldek. Hogy mindez hova vezet, már most borítékolható, és ez még csak a vég kezdete.

– Ne ijesztgess! – kedvetlenedett el a bájos, fiatal hölgy, aki eddig legfeljebb filmekben szembesült hasonló vízióval. – Ha már a kezdet ilyen, milyen lehet a folytatás?

– Meg van írva ez is a Jelenések Könyvében. Országok, sőt, földrészek mennek öltre egymással, miközben pusztít a járvány, éheznek az emberek. A jéghegyek sorban elolvadnak, és minden folyó, tenger kilép a medréből. Ezt állítják maguk a tudósok is, csak az okot, pusztulásunk igazi rugóit nem látják.

– Mondja, Jehovista maga, és egyáltalán hiszi is, amit összezagyvál ennek a csinos leánynak? – mordult a papra ekkor egy mellettük napozó, jól táplált úriember.

– Én... Mit számít! Én csak azt mondtam, ami meg van írva, tisztelt barátom!

– Barátja magának a Belzebub! Ez mégis csak hallatlan: a hölgyet sokkolja, engem meg sérteget! – pattant talpra harciasan a sörhasú.

– Üljön le, mit pattog! – avatkozott közbe egy tinédzserkorú fürdőző. – Ha jehovista, akkor jehovista. Csak nem maga akarja előírni, ki mi legyen, és mit mondjon!

– Kuss! Téged ki kérdezett! Fogd meg a taknyod, és ne dugd bele az orrod a nagyok dolgába!

– Gyere, ússzunk egyet! – fogta kézen János a zavartan mosolygó Margitot, és faképnél hagyta az egymásra vicsorgó feleket. – Nálatok minden polgár ilyen agresszív? – kérdezte a medencében fanyarul.

– Akadnak néhányan, főleg, ha beszívnak. De hagyd a csudába! Felejtsd el, és élvezd ezt a csodálatos vizet és napocsát! – tárta oda arcát Margitka a tűző napfénynek. – Most jut eszembe, holnap még lesz egy jelenésed a... mamánál. Szeretne megismerni. És a papa is.

No fene! Hiszen még meg sem kérte a kisasszonyt. Ez viszont még odébb van. Előbb jön az udvarlás, legalábbis ő így szokta, nehogy *csak* akkor jöjjön rá, milyen nőnek udvarolt, amikor már elvette. Másrészt ott van még Amy meg Olgácska, akik szintén várnak rá. Egyedül az a kérdés, melyiket szereti hármuk közül legjobban. Fogas kérdés, mert mindig ahhoz húz leginkább, akivel éppen együtt van. Pillanatnyilag tehát Margithoz, de nincs kizárva, hogyha holnap meglátogatná Soós Olgát, a másik kettő képe elhalványulna átmenetileg. Ha rajta múlna, mindhármat elvenné, ami még bűnnek sem számított valamikor, lásd Ábrahámot, Jákobot, Salamont meg a többi ószövetségi figurát.

Másnap délután izgatottan csengetett be Pethőékhez, s pár perccel később már együtt römizett a családdal. Utána dominóztak, kivéve a család fejét, egy savanyú ábrázatú, feleségénél tíz évvel idősebb szabómestert. Feltehetőleg unatkozhatott, mert alig-alig szólt közbe, miközben a többiek felszabadultan traccsoltak. Elsősorban a nagypapa, Elekes Sándor úr, aki szokás szerint világháborús visszaemlékezéseivel bombázta a famíliát. Jánoska éles szemmel figyelte, analizálta a Pethő család arcait, és alig telt el fél óra, máris tudta, hova rakja őket. Legmarkásabbnak tűnt a hófehér hajú szabónő. Kemény áll, parancsoláshoz szokott, hüvös tekintet. Itt vitathatatlanul ő hordta a nadrágot. Akárcsak az édesapám – szegezte le magában a tiszteletes. Csupán abban különböznek egymástól, hogy amíg apám megveti, Anna asszony kifejezetten szereti a divatot, egyúttal kenceficéli is magát rendszeren. De még ha csak ő kenceficélné! Nagyobb baj az, hogy Margitkát is erre szoktatja.

– Nyertem! – kiáltott fel diadalmasan Sándor bácsi. – Mi volna, ha nemcsak chibritben³, hanem monédában⁴ is játszanánk, gyerekek?

– Mi az a hibrid meg monéda? – ingatta meg a fejét rosszállóan Pethő Istvánné. – Hányszor mondjам már, hogy ez itt Kecskemét, nem Méhtelek, és épp itt az ideje, hogy te is úgy beszélj, ahogy Kecskeméten beszélnek.

– Köszönöm a játékot! – állt fel a jó öreg, és sértődötten húzódott félre egy sarokba.

– Kicsit keveri a nyelveket – magyarázta Margit édesanyja. – Magyaroknak ugyan magyar, de román községből, egy Sarkadtól hét kilométerre lévő faluból származik.

– Szóval falusi. És hogy tetszik neki a városban?

– Sehogy. Már megbánta, hogy idejött, s állandóan azon spekulál, miként építhetné úgy be a kertünket, hogy disznót, kecskét, libát, tyúkot, csirkéket neveljen.

– Meg nyulakat – süvöltött feléjük Sándor bácsi a sarokból.

– Aranyos. Lehet, hogy a helyében én is ezt csinálnám.

– Halljátok? – sétált vissza erre ragyogó arccal az asztalhoz. – A tiszteletes úr okos ember ám, és ha ő is erre esküszik, abban precíz, ízé... biztosan van valami.

– Mindegy, itt akkor se bűdösítsen nekem egy koszos jószág sem – intette le fölényesen a szabónő. – Én iparos vagyok, szabó, ha nem

---

³ Gyufában. (rom.)

⁴ Érme, aprópénz. (rom.)

vetted volna észre, apukám, és semmi kedvem falusi lakot csinálni a házamból. Pista? Neked mi a véleményed, csináljunk?

– Semmi esetre se! – állt ki felesége mellett az ösztövért szabó. – El is futna egyből minden kliensünk. Másrészt engedélyt sem kapnánk hozzá. A külvárosban még megjárja, ott akár tehenet is tarthatna igen tisztelt apósom, de ez itt a belváros, kérem, a belváros.

– Megyek. Még ma pakolok, és visszamegyek a falumba.

A mama legyintett, és ösztövért zúdított a tiszteletesre. Először is arra volt kíváncsi, valóban olyan gazdag ember a vadkerti Madaras úr.

– Attól függ. Széles Gábor és Demján Sándorhoz⁵ képest szegény, hozzám vagy a körzeti postáshoz képest nyilván jól szituált állampolgár. Miért?

– Hát csak úgy kérdeztem. És maga hogy boldogul? Nem volna kedve Kecskemétre költözni?

– Most már volna, de mit tegyek, ha ez volt megírva.

– Semmi sincs megírva! Véletlenek ugyan elő-előfordulnak, de az ember nagyobbbrészt mégiscsak saját sorsának kovácsa. Hát majd utánanézzünk. Szerencsére régi családi barátunk az esperes, ugyanis nem szeretném, ha az én lányom... De erről majd máskor tárgyalunk.

– Ó, de jó, ó, de jó! – ugrándozott a tanítónő. – Látod? Ez az én anyukám!

Olyan, mint egy kisgyerek! – pislogott Madaras úr. Kis naiv leányka egy érett nő testében. Valószínűleg a környezet, az a sok kisdíák formálta ilyenné. Nehezebb viszont belelátni a mamába. Hol az az érzése, kedveli, hol az, hogy egyáltalán nem bízik meg benne.

– Képzeld, János színdarabokat is ír... néha! – dicsekedett el Margitka ezúttal Jánossal, hadd lássa az anyja, azért ez a fiú sem akárki.

– Az jó, föltéve, hogy rendesen meg is fizetik. Melyik színházban mutatták be a darabját?

– Nem mutatták be, s még csak meg sem fizetik, mert többnyire csak úgy magamnak írogatok.

– Fura szokás! Sohasem értettem, s még ma sem tudom felfogni, mi élvezetet okozhat olyasmin dolgozni, amiből se haszna, se öröme sincs senkinek. Igaz, az én lányom is zongorázik, ami ugyancsak nem hoz semmit a konyhára, de ő legalább elszórakoztat bennünket. Margitkám, nem játszanál nekünk valamit?

A lány engedelmesen ült a zongorához, s a következő pillanatban felcsendült Beethoven IX. Szimfóniája.

---

⁵ Magyarországi milliárdosok.

- Brávó! Éljen! – tapsolt lelkesen a fiatalember.
- Parancsolj! Papa, hozz ide, légy szíves, még egy széket, Jánosnak!
- Miért, hát zongorázni is tud?
- Csak konyítok hozzá, konyítok. Az én hangszerem inkább a hegedű, s mivel hegedű nincs...
- Itt a zongora – húzta magához a szép leány. – Beethoven: szonáta, opus 6. Ismered? Négykezesre írt zongoradarab.
- Véletlenül igen.
- Akkor los⁶ – száguldott végig ujjaival az elefántcsont billentyűkön.
- Köszönöm! Nagyon édesek, ügyesek voltatok – buggyant ki egy könnyecsepp Anna asszony szeméből. – Szegény anyám, hogyha most láthatna titeket...!
- Madaras tiszteletes sok mindent feltételezett az őrmester modorú mamáról, csak azt nem, amit most látott.
- Ha már itt tartunk, játsszátok el ezt a nótát is! – gyűjtött rá a nagypapa egyik kedvenc dalára:

Férjhez ment a meszelő,
Elvette a reszelő.
Házasodik a lapát,
Elvette a pizskafát.

A tiszteletes együtt fújta az öreggel, amivel úgy levette a lábáról, hogy még meg is pusztította Jánoskát.

– Most pedig táncoljunk! – állt fel egyszer csak Margitka, és oda-libbent a Hifihez. – A Kék Duna keringő megfelel?

– Kapcsoljad! – elevenedett meg Pethő Istvánné, aki táncolni, énekelni egyaránt szeretett. – Hölgyválasz! – húzta fel a székről szenvedő szemlélődő férjurát.

– Hagyj, kérlek! Tudod, milyen rosszul táncolok.

– Na és! Ki látja? Nekem meg jó vagy így is, angyalom. Tiszteletes úr, maga sem tud táncolni?

Félretolták az asztalt, székeket, és körbekeringőzték a nappalit. Sándor bácsi kapott az alkalmon, s miközben a család felszabadultan keringett, ő szépen bedobott pár pohár kecskeméti fűtyülöst.

Hirtelen felbúgott a bimbamcsengő az előszobában.

---

⁶ Rajta! (ném.)

- Nézd meg, lányom, ki csönget!
- Aczó László, egy kollégám a suliból – mutatott be Margit egy sűrű szemöldökű, ám annál gyérebber hajú fiatalembert. – Ő meg János, vagyis Madaras tiszteletes Tázlárról.
- Örvendek.
- Elnézést a zavarásért! Csak a kölcsönkért könyvet hoztam vissza Grétának.
- Dehogyan zavar – olvadozott a víg kedélyű szabónő. – Foglaljon helyet, drága tanár úr, és kóstolja meg ezt a teasüteményt.
- Köszönöm, finom. Nagyon finom. Margitka sütötte?
- Nem – válaszolta Margit őszintén. – Főzni ugyan tudok, de a sütithez még nem értek.
- Mek-mek! – nevetett csúfondárosan az őszbajszú nagypapa.
- Hogy telik a szünidő?
- Remekül. Mondtam már, hogy ősztől otthagytam az iskolát?
- Csak nem! – hökkent meg a mama és lánya egyszerre.
- Sajnos így alakult, illetve mit sajnós: hálát adok a sorsnak, hogy végre normális helyre kerülök.
- Igen? Hova, egyáltalán van ilyen hely a városban?
- Remélem, Anna asszony, remélem. Épp ott van mellettünk pár méterre a házunktól. Egy számítógépes szerviz, egész nyugis hely, káosz, inzultusok, gyomorgörcs és hasonlók nélkül, amivel már, biz isten, nagyon tele van a hócipóm.
- Ennyire komoly? Talán várjon még egy évet, Lacika! Nemsokára választunk, és az új kormány...
- Ugyanolyan lesz, mint az előbbi – egészítette ki a szabó józanul, aki elég ritkán nyilatkozott, viszont ha megszólalt, sohasem mondott zöldséget. – Nem új kormány kell ide, hanem új rendszer, uraim. Nem igaz, tiszteletes úr?
- Hát, nem tudom. Túl fiatal és tapasztalatlan vagyok én ehhez, Pethő úr. Elvileg... elképzelhető, de ha a történelmet nézzük, már nem vagyok annyira derülátó, mert mikor létezett olyan rezsim vagy szisztéma, melyben a mindenkori hatalom a nép, választópolgárai ügyét de facto⁷ ne mellékes mozzanatként kezelte volna?
- Akkor... Maga szerint akkor nincs is megoldás? – kérdezte a szabó csendesen.
- Nincs – horgasztotta le a fejét szomorúan Jánoska. – Legalábbis addig, amíg nem érkezik el Jézus Krisztus országa.

---

⁷ Való(já)ban, ténylegesen. (lat.)

– Konkrétabban?
– Amíg a politika, alkotmány helyett a Szentírás elvei alapján kormányozzák a világot.

– Hű, micsoda látomás! – húzta el a száját a táncos kedvű anyuka.
– Nem is tudtam, hogy Jánoska próféta is sutyiban!

De nem tetszett az ötlet Aczó tanár úrnak sem.

– Ez tényleg vízió, méghozzá elég morbid szerintem. Szinte látom a papokat, amikor az egyházi dogmák nevében, hátukon, mellükön egy-egy kereszttel ítélik máglyára az eretnekeket, buddhistákat, muszlimokat. És fordítva: az utóbbiak bennünket, ha közülük támadna valakinek ilyen ötlete, mert Jehován kívül van egy Allahunk, Buddhánk is például. Nem, nem, tiszteletes úr. A dzsihád, keresztes háborúk kora lejárt. Legalábbis remélem, amiként új Hitlerre sincs szüksége többé a világnak. Vagy igen?

– Brr, Hitler! – borzongott meg Anna asszony. – Gondolom, eleget filozofáltunk, uraim! Margitka, lécci, kapcsolj vissza a lejátsszót, és táncoljunk. Emelje fel a kezét, akinek kedve van egyet pörögni!

– Szabad? – kérte fel a tanár egy táncra Margitkát, amint felhangzott Szenes Iván egyik közismert slágere.

A tiszteletes mintegy álomból ébredve figyelte, hogyan táncol a két pedagógus, s egyre inkább látta, érezte, hogy kettőjük kapcsolata több mint kollegiális. Szóval egy vetélytárs.

Most kösd fel a gatyád Madaras Jánoska!

TÁZLÁRI HÉTKÖZNAPOK

Amit sosem hitt volna, most bekövetkezett: féltékeny lett egy fér-fira. De hát miért, Uram, miért? Jóképűbb, okosabb ez a fizikatanár-ból lett informatikus? Nem. Gazdagabb, mert manapság már erre is rá szoktak kérdezni? (Illetve dehogy manapság, így volt ez mindig, mióta magántulajdon létezik.) Meglehet, esetleg szexibb, szórakozta-tóbb, vagyis ezernyi oka lehet arra, hogy kiüssön egy csóró papot a nyeregéből. Kellemetlen bizonytalanság, ami ellen csakis bizonyos-sággal védekezhet: ha meg lenne győződve, miszerint a lány is hason-lóképpen szereti. Sajnos nincs meggyőződve. Az nincs kizárva, hogy tiszteli, szimpatizál vele stb., ami azonban édeskevés egy totális győ-zelemhez. Na, és mit tesznek ilyenkor a férfiak? Tovább harcolnak: foggal-körömmel, csellel, bármivel, miközben ő máris lelélcel, csak azért mert lejárt a szabija, és haza kell mennie – nézett ki a Tázlár fe-lé döcögő autóbusz ablakán. – Nini, Soltvadkert vidéke! Még néhány perc, és át kell szállnia egy másik tragacsra. Kb. öt perc múlva le is szállt, a váróterem helyett azonban beugrott néhány percre az apjához. Elvégre kötelessége, bármennyire is harap a jó öreg, s ha még lesz idő, meglátogatja Olgát is.

– Szervusz, apa! Olgácska! Te mit keresel apánál? – fedezte fel a lányt csodálkozva, akiről eddig úgy tudta, nem igen szívleli a zsugori tanítót.

– Te mit keresel itt? – morgott a szálfatermetű „nagygazda” – El-romlott a mobilod, vagy már arra sem méltatod az apádat, hogy érte-sítsd, mielőtt hozzá indulnál?

– Bocsáss meg, elnéztem. Máskor igyekszem betartani a proto-kollt.

– Ha ez neked *csak* protokoll, akár otthon is maradhatsz.

– Elmenjek?

– Dehogyan menj! – lépett közéjük békítően Soós Olga. – Nem úgy gondolta, Albert bácsi. Iszol egy kis pálinkát?

– Nem, köszö, sietek. Épp Kecskemétről jövök, s két óra múlva már tovább is döcögök.

– Két óra múlva. Pompás! – krárogott vadkerti skót, ahogy egye-sek a háta mögött csúfolták. – Ez az én fiam. Még arra sem kíváncsi, kigyógyultam-e tüdőgyulladásomból.

– Tudom, hogy kigyógyultál, de ezen ne múljk: kigyógyultál?
 – Mit kerestél Kecskeméten? – kérdezte válasz helyett tüskésen.
 – Egy barátomnál nyaraltam. Már többször meghívott, és én meg is ígértem, hogy elmegyek, de csak most kerítettem sort a dologra.
 – Pedig itt is várt ám rád valaki. Mi az lányom, hova mész? Ez a mákvirág mindjárt „eldöcög”, ezért szeretném, ha máris tisztáznánk, amiről nemrég beszéltünk.
 – Velem kapcsolatban? – fogott gyanút a fiatalember.
 – Történetesen igen. Lennél szíves meghallgatni anélkül, hogy folyton az órádat bővölöd?
 – Bocsánat! Hallgatlak.
 Az öreg tempósan rágyújtott egy pipára, és egy percre szándékosan hallgatott, hadd türelmetlenkedjék egy kicsit a fiatalúr.
 – Szereted te ezt a lányt, Jánoska? – tért hirtelen egyből a lényegre.
 – Olgát? Hát... izé, persze, hogy szeretem, hiszen gyerekkora óta ismerem.
 – Ne te ne! – kapta ki a pipáját a szájából. – Akkor semmi dilemma! Végre mindketten egy gyékényen árulunk! És te, leányom? Nem mintha nem tudnám, azért nem árthat, ha most már neki is ápertén bevallod.
 – De hát tudja. Én... én mindig is szerettem – sütötte le a szemét Soós Olga.
 – No, erre inni kell! – töltötte tele az öreg mindhármas poharát. – Isten éltesse az ifjú párt!
 A tiszteletes torkán akadt a pálinka.
 – Húha, te, nehogy még az esküvő előtt megfulladj! – ütögette hátba Madaras úr.
 – De én... Édesapám, Olgácska, bocsássatok meg, de én még nem szeretnék...
 – Megfulladni? Naná, ki szeretne? Istenem, köszönöm, hogy minimum ezzel a friggelyel kárpótolsz az álmokért.
 A lány elhalványulva, hosszan meredt Jánosra.
 – Értem – indult az ajtó felé csüggedten. – Isten áldja, Albert bácsi és téged is, Jánoskám!
 Az öreg értetlenül bámult egyikről a másikra.
 – Hát ezt mi lelte? Elmagyarázná nekem valaki?
 – Majd Jánoska elmagyarázza. További kellemes csevegést!
 – Hát ez elment? Különös. Mi az, amit megértett, én viszont félig sem?

– Egyszerű: egyelőre eszem ágában sincs nősülni. Ezt látta rajtam, sőt, tudja is, csak te teszel megint úgy, mintha kettőig sem tudnál számolni.

– Már megint sértegetsz? Pap létedre lehetnél finomabb is hozzánk, főként Olgához, akit állítólag szeretted.

– Én most is szeretem, csak közben megismerkedtem egy másik leánnyal is, akit... Most mit hazudjak, nálánál is jobban szeretek – kottyantotta ki a fiatalember.

– Mikor? Hol? Ismerem?

– Nem, kecskeméti tanítónő, 23 éves és irtó helyes, majd meglátod.

– El tudom képzelni. Biztosan valami elkényeztetett, puccos affekta, aki azonnal kiveri a dilit, ha nem kapja meg, ami szerinte jogosan jár neki.

Jó szimata van az öregnek! – adott igazat neki magában Jánoska. Valahogy nekem is ez az érzésem. De majd megnevelem én, ha elveszem, ugyanis őt már szívesen elvinném.

– Jól van, fiam, te tudod. Csak aztán meg ne bánd, kire cserélted ezt a derék boltosnőt – vette szájába a gazda újfent a pipáját, amitől csak akkor szokott megválni, amikor aludt vagy étkezett.

– Juli néni merre van? És egyébként is hogy vagytok? – nyugodott meg a lelkész, látván, hogy az apja olyan simán feladta Olgával kapcsolatos házassági terveit.

Egyedül Olgát sajnálta. Szegény leány most valószínűleg keservesen sír otthon, miközben ő Margit szerelméről fantáziál. Amint megérkezik, rögtön megereszt egy e-mailt, és bocsánatot kér tőle.

– Juli néni próbál. Benne van a kultúrházi asszonykórusban. Úgy látszik, neki is fejébe szállt a Ki mit tud, vagy minek is hívják ezt a marhaságot újabban?

– Nagyon helyes, haladni kell a korrallal, édesapám. Sajnos most mennem kell. Add át szívélyes üdvözetem a Juli néninek!

Csaknem vidáman sietett vissza az állomásra, felszállt a buszra, és húsz perc múlva otthon volt.

– Szia, Morzsa, Bundás! Itt a gazdi, gyerekek!

Örültek ám a kutyasok, majd a földre teperték.

– Aranka néni!

Semmi válasz, ezek szerint nincs itthon. No, majd megjön estére. Gyorsan odaült a PC-hez, és megfogalmazott egy e-mailt Olgának.

Édes Olga!

Gyötör a bűntudat, amiért csalódást okoztam. Nincs szándékomban kimosakodni, csupán annyit jegyzek meg, hogy én minden látszat ellenére szeretlek. Csakhogy szeretni egy, megházasodni kettő. Ez utóbbihoz valamihez több is kell, mégpedig szerelem.

Most hogy folytassa? Vallja be, hogy másba szerelmes? Ezzel nyilván még jobban megbántja. Viszont tisztességes és elég egyértelmű ahhoz, hogy ne keltsen hiú reményeket egy leányban.

A világért sem akarlak áltatni, ezért bármennyire is sajnálom, bevallom az igazat: drága kicsi barátnőm, én másba vagyok szerelmes. Hogy miért nem közöltem veled ezt mostanig? Mert csak alig egy hete ismertem meg ezt a csodálatos érzést igazán. Kérem a Jóistent, vigasztaljon meg téged, és kárpótoljon minél hamarabb egy hozzád méltó partnerrel. Ettől függetlenül szeretném, ha továbbra is barátok maradnánk.

Jánoska

Elküldte a levelet, aztán megnézte, mit írt neki Amyke, akinek az e-mailje ott virított a Beérkezett levelek között.

Drága Jankó,

már többször kerestelek. Hiába. Beteg vagy, elutaztál? Mostanában eléggé elhanyagolsz. Nem jössz hozzánk nyaralni? Vigyázz, kétszer nem hívlak, és ha sokáig vacillálsz, feleségül megyek a legelső kérőmhöz.

Amy

Vajon megteszi? Pfuj, nem szégyelled magadat! – koppintott figyelmeztetően a homlokára. Miért baj az, ha férjhez megy? Hiszen te is megnősülsz. Nem, pontatlan: megnősülnék, ha egyáltalán létre jönne köztem és Margit közt valamilyen komolyabb kapcsolat – fogta el a bizonytalanság. Egyelőre várnom kell, udvarolni, aztán kiderül. Addig is leépítem, le kell építenem Soós Olgát, Amyt és... János, Jankó mégiscsak szégyellheted magadat. Casanova vagy pap vagy te, hogy ennyi lánnyal édelegsz? Merthogy itt van a Jolán is!

Hoppá, egy harmadik? Ja, sőt, akadt olyan is, akiről még Madaras tiszteletes úr sem tudott. Tudniillik sokan álmodoztak ám róla! Nem is méltán, hiszen fiatal, kedves és, egek, *nőilen* férfi volt, ezért hol itt, hol ott hívták meg egy-egy uzsonnára, bulira. Elsősorban hajadonok, de asszonyok és katolikus lányok is. Köztük Jolán, egy szőke, 17 éves tinédzser, amúgy kiszolgáló egy tipp-topp cukiban. Éppen holnap jön

hozzá, ugyanis hegedülni tanul az aranyos. Igen tehetséges leányka, annyira, hogy akár ingyen is oktatná, ha nem lenne szerelmes belé a kis szösze. Ez viszont már nem tréfa. Először is kiskorú, másodsor túl nagy a korkülönbség közöttük. Tetszeni persze tetszik. Arca hamvas, két pünkösdirózsa, ajkai, mint az érett narancs gerezdje, ami annál vadítóbb, minél inkább tudja, hogy sohasem érhet hozzájuk. Eddig rendben van, azaz lenne, ha Jolán is moderálná magát ilyen szempontból. Az elején még így is tett, aztán csak megmozdult a kis keze, utána a lába fokról-fokra, mintegy véletlenszerűen. Hogy a végén hol köt ki? Sehol, mert már holnaptól lemondja a hegedűórákat. Ó, édes Margitkám, bárcsak te is úgy szeretnél, mint ahogy én szeretlek!

Lekapcsolta a gépet, kicsit még tett-vett a szobában, majd megvette az ágyát, és lefeküdt. Elég nehéz napja volt, aki utazik, az meg különösképpen kimerül, így nem csoda, hogy szinte leszédül a lábáról. Csupán az nem fér a fejébe, miért nem jött haza Aranka. Eddig még sohasem fordult elő, hogy kimaradjon éjjelre. Napközben még elkóborolt néha a faluban, de estére mindig megjelent, és beszámolt neki, merre járt. Noha szörnyen álmos volt, még elővette a Bibliát, amiből minden este elolvasott néhány verset, fejezetet. Ni csak, egy teleírt papírlap! Mikor tett ő ide ilyesmit? – futotta át álmosan a helyesírási hibáktól hemzsező sorokat.

Kedves tiszteletes úr!

Elkellett mennem a faluból. Nem szívesen tettem, de így alakult. Kérem ne kutasson utánnam. Ha isten is úgy akarja még összehoz bennünket és akkor mindent megmagyarázok. Nőszüljön meg, és legyen továbbra is olyan aranyszívű és százú lelki atyánk mint eddig volt.

Áldás, Békesség!

Arankanéni

Mi ez? Valami tréfa vagy egyszerűen itt hagyták? Nézzük még egyszer! *Nem szívesen tette. Mármost hogy itt hagyta? Mindent megmagyaráz.* Tehát bonyolult ügy? Á, majd megkérdez holnap valakit.

Másnap alig kászálódott ki az ágyból, betoppant a gondnok is, egy széles arcú, télen-nyáron kalapot hordó nyugdíjas.

- Jaj, tiszteletes úr, de türelmetlenül vártuk már!
- Miért, mi a baj? Megszállták a templomot a gonosz szellemek?
- Nagyon felkavarta a hívőket Xántus úr.
- Amennyiben?

– Nem is tudom, hogy mondjam. Túl sokat politizált. A Fidesz így, az MSZP úgy, az MDF leragadt, az SZDSZ rákapcsolt, a Jobbik tak-
tikázik... Egyszóval pártfórumot csinált a templomból. Pedig én ed-
dig azt hittem, és a tiszteletes úr is ahhoz szoktatott bennünket, hogy
első az Ige, a Biblia, utána és csakis néhány mondatban jöhet minden
más: politika, törvények, Tázlár ügyes-bajos dolgai. Többek szerint
még ennyire sem. Miért kell behozni a politikát minden áron a temp-
lomba? Talán nem szép, hogy így árulkodok, de én most a tázlári
reformátusok nevében beszélek, és az a tiszteletteljes kérésünk, ne
Xántus úr helyettesítsen legközelebb minálunk.

– Jól van, Karcsi bácsi, nyugodjék meg! A megfelelő helyen és idő-
ben továbbítom a kérésük. Addig is maradjon köztünk a... panaszuk,
mert az tényleg nem illik, hogy ország-világ előtt kitarjuk a gyüleke-
zetünk szennyesét. Hanem mondja csak, hova és főként miért tűnt el
a mi drága Arankánk? Nézze, mit ír ebben a levélben!

– Hát az nehéz lesz, mert nincs nálam az olvasószemüvegem, de
ha a tiszteletes úr elolvasná...

A lelkész gondterhelten betűzte ki a sebtében odafirkált sorokat.

– Mit szól hozzá? Karcsi bácsi érti, mert én nem

– Pedig világos. Persze a tiszteletes úr még nem tudja.

– Mit? Ne krákgonjon már, bökje ki!

– Bocsánat! – törölte meg a száját a jó gondnok. – Valaki vagy va-
lakik megfenyegethették Arankát. És nem csak őt, a többit is, mert mi-
óta a tiszteletes úr oda volt, hol az egyik, hol a másik cigány lépett
olajra.

– Cigány?

– Plusz egy zsidó, egy arab meg egy csángóféle atyafi.

– De hisz ez hallatlan! – háborodott fel a tiszteletes. – Ilyen nincs!
A XXI. század hajnalán? Már megyek is a polgármesterhez, magya-
rázza meg, mi a csuda folyik itt!

– És? A tiszteletes úr szerint megmagyarázza? Egyáltalán mit akar
megtudni, amit ne tudna az ő magyarázata nélkül is?

– Igaza van, Károly bácsi – higgadt le Madaras tiszteletes. – Maga
nagyon bölcs ember.

Alig csillapodott le, újabb látogató, Kádár Sebestyén, a falu egyik
MSZP-és képviselője, egy reszelős hangú, ravasz tekintetű cukrász-
mester kopogtatott a paplakba.

– Beszélhetnék veled négy szemközt?

– Parancsolj! – mondta a pap, miután a gondnok tapintatosan elkö-
szönt. – De előbb foglalj helyet, Sebikém!

- Ugye, sejtetd, mi célból kereslek?
- Nem. Remélem, nem akarsz rám szólni megint valami „újfajta” tortát vagy süteményt.
- Mi az, hogy rád szólni? Erőltettem én rád bármilyen árut valaha? Amit vettél, az valószínűleg ízlett is, különben semmit sem rendeltél volna többé a boltomból.
- Nem, persze, csak vicceltem. Szóval miről van szó?
- Nem kedvelte, sőt, kifejezetten antipatikusnak találta Jolánka főnökét, akiről nagyon jól tudta, milyen célok érdekében jön-megy, kilincsel, miközben nemcsak megfigyel, de meg is jegyez mindent magának.
- Apróság. Csupán arra szeretnék megkérni, vedd rá a hívőket, legalább az országos választásokon ne felejtseék otthon magukat – tréfálkozott a politikus cukrász, illetve cukrász politikus. – Nem nagy ügy, egyébként is hazafias kötelesség, különben meg sem kértelek volna erre, Jánoska.
- Kötelesség? Ahogy vesszük. Még meggondolom.
- Rendben, csak siess, kérlek, siess! Maholnap szavazunk, és én számítok rád, barátom. Rád sokan hallgatnak, és ha te a szocialisták javára agitálsz, akarom mondani, prédikálsz, az már fél győzelem. Jut eszembe! Nemsokára, ugye, konfirmálsz?
- Igen.
- Engedd meg, hogy mi, szocialisták szervezzük meg az ünnepi ebédet.
- De...
- Semmi de! Kis hozzájárulás egy hívőtől, amit a választástól függetlenül is megtennék a papunkért. Ezt csak azért jegyzem meg, nehogy megvesztegetésnek tűnjön valamiképp a gesztusunk. Mi harcolunk a korrupció ellen, úgyhogy ebben nincs hiba. Ja, és még valami! Üdvözlő a Jolika – kacsintott a fiatalemberre cinkosan. – Azt üzeni, ne menj sehova délután, mert négykor meglátogat.
- Te... te róla is tudsz?
- Magától értetődik, hiszen én küldtem hozzád tanulni. Tetszik, mi? Te is neki. Igen, igen, ő mondta, a többi tőled függ, de akár be is segíthetek, ha kívánod.
- Madaras tiszteletes úgy pattant fel a székéről, mintha kígyóra ült volna.
- Köszönöm, itthon leszek. Vizontlátásra! – biccentett a férfi felé szárazon.

– Csak nem sértődtél meg? – rebbent meg a cukrász szeme gyanakvóan. – Én igaz barátsággal jöttem hozzád, és nem szeretném, ha egy félreértés miatt megharagudnánk egymásra.

– Nyugalom, erről szó sincs, „barátom”. Ellenkezőleg: most értetelek meg csak teljesen!

– Oké! Ezek szerint számíthatunk az együttműködésedre?

– Gyere vasárnap délelőtt a templomba, és megtudod.

– Hogy telt a szabadság? – érdeklődött a lány, amint négy óra körül betoppant, s már húzta is elő a tokból a hegedűt.

– Ne, kérem, fölösleges, ugyanis... ugyanis felmondok. Sajnos bejött valami, ami miatt nem vállalhatok több hegedűórát. Ugye, megérti? Nagyon sajnálom, mert tehetséges, szorgalmas leány volt, de hát ilyen az élet, kedves Jolánka.

A lány nagy szemeket meresztett, visszarakta hegedűjét, és várakozóan ácsorgott, hátha meggondolja magát a tiszteletes úr.

– Viszontlátásra!

– Viszontlátásra! – fogott kezét Jánossal, s előbb az arcához, majd a melléhez szorította a pap meleg, erős jobb kezét.

– Mi... mit csinál? Ez nem illik – kezdett lüktetni János arcán egy erecske.

– Isten áldja, tiszteletes úr!

– Áldás, békesség! Üdvözlöm a főnökét! Legyen szíves, közölje vele... Különben hagyja, majd én közlöm vele vasárnap délelőtt.

– Esetleg miatta...? Panaszkodott rám? Tiszteletes úr! Mi köze Kádár úrnak a hegedűóránkhoz?

A lelkipásztorból kikíváncozott az igazság, de a keserűség is, amit alig bírt... Bírt? Már nem is akart magában tartani.

– Ezt inkább nekem kellene kérdezni. Joli, Joli, miért nem mondta, hogy a főnöke utasítására jár hozzám?

– Utasítására? Jövök én, kérem, magamtól.

– Jó, vegyük úgy, hogy *ajánlására*, de azt mégsem kellett volna kikotyogni, hogy tetszem magának. Nem gondolta, hogy ez... Hogy is mondjam? Magánügy, amit már rám való tekintettel sem illik világgá kürtölni.

A lány vállat vont.

– Én nem kürtöltem világgá és fogalmam sincs róla, ki súgta be a górénak.

– Vagyis nem tetszem? Jolánka, nézzen, kérem, a szemembe!

– Ezt nem mondtam. Csak azt, hogy én nem árultam el senkinek.

A pap elbizonytalanodott.

– Ebben az esetben bocsásson meg, Jolánka, és sok szerencsét kívánok az új tanárhoz. Esetleg ajánlhatnék is valakit, egy igazi profit, akitől még nálamnál is többet tanulhat.

– Hát mégis elküld? Nem értem. Esetleg az óradíjat kevesli?

– Szó sincs róla, csak hát pap vagyok, református lelkész, akinek adnia kell az etiketre, erkölcsre. No, nem az emberek nyelve miatt, bár ez sem elhanyagolható körülmény, de szerintem sem etikus, ha egy még kiskorú, tizenhét éves lánnyal flörtölnék.

– De hát nem flörtöl. És én sem a tiszteletes úrral, bármennyire is *szeretem* – vallotta be a lány egyenesen. – Na, kimondtam! Ugye, most nagyon pipás rám?

– Csacsi kislány – simogatta meg a tiszteletes. – Hogy is írja 1. levelében Szent János? Szeressük egymást: mert a szeretet az Istentől van; és mindaz, a ki szeret, az Istentől született, és ismeri az Istent. Kizárólag az a gond, hogy Jolika nem éri be ennyivel, s még a végén engem is elfog a kísértés – kapta el a kezét a leány arcáról.

A leány szeme megvillant. Tehát mégiscsak hatott rá, épp amikor azt hitte, olyan kemény és bevehetetlen, mint egy várkapu.

– Való igaz, hogy alig múltam tizenhét éves. De ezen csak nem múlik, vagy ha mégis, legfeljebb várunk még egy esztendőt, utána akár össze is házasodhatunk, ha akarja – érvelt okosan, bár félig sem őszintén.

Ténynek tény, hogy tetszett neki az öregfiú, hanem az aggályai enyhén szólva humorosak. Végül is mit számít, hány éves, katolikus vagy református, egybekelnek vagy nem kelnek! A lényeg az, hogy lefektesse, a folytatás magától kialakul. Mással talán nem is sokat kertelt volna, de ez a papocska valahogy elút a többtől. Ez még hisz a tündérekben, angyalokban, és nincs kizárva, hogy ilyen angyalkát lát benne is. Lelke rajta, játsszunk akkor angyalosdit! Föltéve, hogy végre nem csak hegedülnek a parókián – dörgölődött Jánoshoz.

– Késő – tért ki előle szemérmesen a tiszteletes. – Nekem már félig-meddig menyasszonyom van.

– Hát aztán! – legyintett fölényesen a kiszolgálólány. – Attól még kipróbálhat engem is, aztán majd eldönti, melyikünket választja.

Az ördögbe, nem passzol neki ez az angyalság! Nem volna mégis okosabb, ha a jövőben, csapot-papot itt hagyva, normálisabb tanárokkal hegedül?

– Tudom, tudom, ezt meg sem hallotta. Akkor hát búcsúzzunk! Sok boldogságot a menyasszonyához! – köszönt el könnybe lábadt szemekkel.

A férfi ellágyulva kísérté egész a kapuig, s még csak nem is sejtette, hogy a lány nem is bánatában, hanem mérgében nyelte a könnyeit.

A következő napokban tartott két bibliaórát, majd meglátogatott egy ágyban fekvő beteget úrvacsora osztás céljából. Szombaton este kapott egy e-mailt Olgától. Drága kicsi lelkem, hát nem felejtetted el Jánoskát?

Kedvesem!

Köszönöm az őszinteséged. Sejtettem, hogy így érzel, azért mégis nagyon felkavart, s még csak szemrehányást sem tehetek, hiszen egyikünk sem hibás, amiért ilyen véget ért a románcunk. Éppen ezért te se gyötörd magadat, velem pedig ne törődj. Majd csak megleszünk nélküled is valahogy. Mármint én és az édesapád, aki, most már én is rájöttem, nem is olyan köszívű, mint gondoltam. Csak csalódott, amit részben én is megértek. Természetesen maradhatunk barátok, és ha bármikor tanácsra, vigaszra van szükség, fordulj bizalommal a te hűséges, téged mindig szerető

Olgához

Olga levele megnyugtatta Jánoskát. Tehát nem gyűlöli, még csak nem is neheztel rá, amiért másba szerelmes. Ez nagy lélekre vall, igazi gyémánt az utcán heverő kövek között. Bár ilyen lenne az a másik leány is, akinek a kedvéért, lemond erről a gyémántról. Vajon van Margitnak is PC-je, hogy ugyanúgy beszélhessen vele, mint például Amyvel? – nyitotta meg izgatottan a Skype program adatbázisát. Beírta a Pethő Margit nevet, és feszülten figyelte, milyen eredménnyel zárul a keresés. Hurrá, megtalálta: Pethő Margit, Magyarország, Kecskemét!

Vasárnap. Margit nem reagált a hívásra, ami két dolgot is jelenthet: vagy rossz helyre kopogott, vagy be se kapcsolta a gépét az ibolyakék szemű tanítónő. Ekkor magára kanyarította talárját, és átballagott a templomba. Ma elég kevesen vannak! – pásztázott végig tekintetével az itt-ott üresen tátongó padsorokon. Kádár Sebi? Kivételesen jelen volt. Eljött azért a válaszáért, amit a hét elején harangozott be a mesternek.

– Kedves atyámfiak! A napokban egyre többen fordulnak hozzám a következő kérdéssel: melyik pártra szavazzak, tiszteletes úr? – fogott beszédébe a bevezető szertartás, majd egy felolvasott bibliai szövegrész kommentálását követően. – A kérdés jogos és így, a választások küszöbén aktuális is egyúttal.

A hívők feléledő figyelemmel hegyezték a fülüket.

– Ismétlem: a kérdés jogos, de ez még nem jelenti azt, hogy válaszolni is tudok rá. Részemről semmi gond, de honnan tudjam, hogy János bácsi vagy Mari néni is azt akarja, amit én várok a tisztelt képviselő uraktól? Ezért csak egyet mondhatok: szavazzon mindenki saját elvárásainak arányában. Ez ilyen egyszerű, nem feledkezvén meg múltkori elvárásairól sem. Ha teljesültek, többnyire ugyanazokra szavaz, mint azelőtt. Ha nem, másokra, és kész. Ennek kapcsán mindjárt feltevéődik egy másik, nem kevésbé fontos kérdés is: igen, igen, rendben van, de mi köze mindehhez a vallásnak, templomnak? Nem volna helyesebb semlegesnek maradni? Mielőtt erre válaszolnék, tekintsünk végig a különböző társadalmi korszakokon! Egyiptom, Babilon, Róma, Újkor, Legújabb kor! Mikor, melyik korszakban volt a templom semleges? Egyikben sem, és tudjátok, miért, atyámfiai? Mert a világi és vallási kérdések sohasem határolhatók el élesen egymástól. Vegyük példának magát a Bibliát! Miről szól: a mennyről, angyalokról, elhalt szentek, próféták mennyei életéről, vagy rólunk, emberekről, a hétköznapi élet ügyes-bajos gondjairól, testvérek? A válasz egyértelmű, a dilemma nem is itt kezdődik, hanem ott, amikor az állam akar uralkodni az egyházon, illetve fordítva: az egyház az államon ahelyett, hogy kéz a kézben, egymást segítve munkálkodna miértünk. Ennek érdekében jött létre az inkvizíció, járt Canossát valamikor a kiközösített IV. Henrik német császár, árulták el az egyházat Hitlernek, Sztálinnak, és próbálják ma is pártpolitikai eszközként felhasználni a templomot – nézett János egyenesen a cukrászmester szemébe, aki az utolsó padban törölgette izzadt homlokát. – Mindezek ellenére elképzelhető a templom, közigazgatás és politika viszonylagos semlegessége, autonómiája is. Sajnos megvan ennek is a maga veszélye: egyrészt a közöny, másrészt a leplezett ellenségeskedés, mely a nagy kínai falhoz hasonlóan veszi körül a feleket. Na, itt kell megállnunk, testvérek, mert, ahogy Horatius is megállapította: est modus in rebus, van mértéke a dolgoknak. Más szavakkal: ha nem lehetünk barátok, ellenségei se legyünk egymásnak, amit viszont én mondok. Kérem, emelje fel a kezét, aki másként gondolja!

A hívők egyetértően bólogattak, s ettől kezdve még az ateisták, kétkedők egy része is előre köszönt Madaras tiszteletesnek a faluban.

A napok szorgos munkában, ennek ellenére egyhangúan teltek a tiszteletes számára. Néha festegetett otthon, különböző összejöveteleken hegedült is. Hanem a lelke többnyire máshol kóborolt. Nem találta örömét az ighirdetésben, unta a keresztelest, fölösleges tehernek érezte a vallásórát, lelki tanácsadást? Szó sincs róla, inkább há-

lát adhat Istennek, hogy olyan munkát végezhet, amihez ért, ugyanakkor szeret is. Mindebből mégis mindig hiányzott valami. Jelen pillanatban például... Mi is? Eleinte maga sem tudta, csak úgy érezte. Aztán rájött. Hát persze: a Margitka szép ibolyakék szemei! Milyen csodás, ingerlő teste van! – villantak fel agyában az uszodai emlékek. Azok a csípők, a mellei... Jaj, nem szabad, ez paráznság! Igaz, nem fizikai értelemben, azért csak bujaság az. Kerüljétek a paráznságot – áll a Korinthusiaknak írt I. levélben. Minden bűn, melyet az ember cselekszik, a testen kívül van, de aki paráználkodik, a maga teste ellen vétkezik. Majd, ha feleségül veszi, joggal képzelődhet. Elveszi, elveszi, de hát hogy, mikor? 50 km távolból? Hirtelen elfogta a vágy, hogy a híros városba utazzék. Ajaj, és mi lesz Aczó Lacival? Nem vette el, vagy legalábbis kérte meg időközben Margitkát? Sajna meglehet, meg is nézi gyorsan, kapott-e üzenetet a leánytól – huppant a PC-je elé lázasan. És láss csodát: a monitor tálcáján ott virított Pethő Margit felkiáltójeles e-mailje. Gyorsan aktiválta, és egy perc alatt kiderült, miszerint a lány már régóta megkapta a levelet, s csupán azért nem válaszolt, mert lerobbant a laptopja. Webkamerád nincs? – chatelte sietve, még mielőtt újfent megréfálná őket a technika ördöge. Margitnak ez is volt, s a következő pillanatban már láthaták is egymást a képernyőn. A lány kárminpiros köntösben ült egy fotelben, haja kibontva, keble félig kilátszott.

– Mi újság? Gondolsz néha rám, vagy elkéstem a kérdéssel, mert már férjhez is mentél Lacihoz?

– Nem mentem. Csak az anyám akarja. De honnan tudsz te erről, lelkecském?

– Csak úgy, kitaláltam. Nem vagyok én sem vak, sem annyira ügyű, hogy meglássam, amit nem is olyan nagyon takargatnak előlem – emlékezett vissza János arra a jelenetre, amikor a tanítónő és a tanár szorosan egymáshoz simulva táncoltak.

– Féltekeny vagy? – húzta össze mellén Margit a pongyolát. – Ez új. De légy nyugodt, én csak téged szeretlek.

– Pillanatnyilag az bánt a legjobban, hogy ilyen távol lakunk és dolgozunk egymástól. Ha lenne egy kocsim vagy sűrűbb lenne a közlekedés, még megjárna. Akkor Laci sem zavarna különösképpen.

– Igen, ez kár, annál is inkább, mert szeretném, ha lefestenél.

– Hát még én! De mikor, ugyanis legközelebb már csak jövő nyáron megyek szabira. Hanem tudod, mit? – töprengett el a tiszteletes.

– Kérek egy hét rendkívüli szabadságot, és azalatt megfestem az arc-

képed, mert azt, ugye, nem illik, hogy te látogass meg otthonában egy egyedül élő agglegényt.

– Pazar! – vidult fel Margit a képernyőn. – Hogy te milyen rendes vagy!

– Margit! Margitka! Gyere vacsorázni, kislányom! – csendült fel Pethő Istvánné hangja váratlanul a lány mögött.

– Most mennem kell. Akkor várlak, és... szeretlek – hintett csókot Margit kacéran a férfinak.

LEÁNYKÉRÉS

– Kösz, ennyi!

– Hú, azért modellt ülni sem könnyű! – szusszantott a tanítónő. – Hadd lássuk, milyen vagyok szerinted! – lépett kíváncsian a vászonhoz. – Ez vagyok én? – nézett kikerekedett szemmel a fiatalember képére.

– Nem tetszik?

– Olyan... olyan furcsa kép, mintha nem is lennék. Ez a mosoly!

– Mona Liza mosolya – tréfálkozott a műkedvelő tiszteletes.

– Nem, az övé titokzatos, megfoghatatlan. Az enyém egyszerre rokonszenves és visszataszító. Ez a nő egy... egy démon, de angyal is ugyanakkor – harapott az ajkába Margitka. – Rossz ómen. Én nem vagyok babonás, de az az érzésem, még szerencsétlenséget hozhat rám, úgyhogy jobb, ha be sem fejezed.

A pap majdnem elnevette magát. Tudta, milyen babonás, ezért egy szóra ráhagyta. Ha ez az érzése, majd fest róla egy másikat. Kedve, festéke van hozzá, a többi majd csak kialakul.

– Milyen szép festmény! – dicsérte meg ezzel szemben Madarast a szabónő, amikor beugrott megnézni, hogy halad János a festéssel. – Majd kifüggesztjük Margit szobájába az ágy fölé.

– Ezt nem! – dobbantott dacosan a tanítónő. – Vagy egy másikat, vagy egyet se!

– Ne légy csacsi! Egy ilyen értékes képet? Mennyibe kerülne, ha eladnánk?

– Egy ilyen festmény? Attól függ, úgy 50000-100000 forintba.

– Te jó isten! Fessen csak tovább nyugodtan, Jánoska!

Az előbb a lelkész, most a lány engedett. Érdekes, bármilyen makrancos is volt a kisasszony, az édesmama így vagy úgy, de mindig le tudta őt szeretni.

– Hogy tetszik Margitnak a festményed? – kérdezősködött később Ákos is, akinél megint megszállt Madaras.

– Az anyjának nagyon, neki annál kevésbé.

– Eddig jó, és... te? Ne haragudj a kérdésért, de attól tartok, hogy kép ide, kép oda, rosszul áll a szénád, barátom.

– Ákos! – szólt rá a felesége figyelmeztetően. – Szerinted ez rád tartozik?

- Én csak figyelmeztetni szeretném. De hallgathatunk is az afférról.
- Miféle afférról? – figyelt fel a tiszteletes.
- Nos, az a nagy helyzet, hogy kár a gőzért, mert amiben te sántikálsz elég reménytelen, ugyanis... Eláruljam? Csöppet sem tetszel a mamának.
- No, ez nem lep meg, már jó ideje sejtettem.
- Jól sejtetted. De ez még nem minden: már el is jegyeztette Margitkát.
- Aczóval?
- Aczóval. Most meg hova futsz? Tudni akartad az igazat, hát megtudtad.
- Kösz az információt és a vendéglátást – kezdett pakolni gyászos arccal, csöndesen.
- És a vizsgálatok? Még ki sem vizsgáltak, úgy tudom.
- Nem, tényleg nem, ezért egyelőre maradok – csukta vissza a bőrdöngyét.

Az az igazság, hogy pont ennek ürügyén kért szabadságot újólág. Fájt a háta, és jókora csomókat észlelt rajta az orvosa, aki csonttuberkulózisra gyanakodott. Egyszóval az eredményt mindenképp meg kell várnia, miközben persze magyarázatot is kér Margittól.

– Nagyon bánt? – puhatolódzott Ákos együttérzően. – Hidd el, nem érdemes bankódnod, mert ez a lány nem való hozzád, Jánoska. Talán nem szép tőlem, hogy így beszélek az unokatestvéremről, viszont azt sem nézhetem, hogy padlóra fektessen egy ilyen tiszta lelkű jó embert.

– Egyszóval kurva. Mondd csak ki bátran. Túlélem.

– Az azért nem – tiltakozott Ákos felesége. – De építeni sem lehet rá. Mondjuk úgy, hogy szeszélyes és az átlagosnál érzékibb, aki mindig abba szerelmes, akivel utoljára diskurált.

– Ez sem sokkal biztatóbb. És a mamája?

– Úgy vezeti, mint a kanca a csikóját. Margit ugyan néha fel-fellázad, azért többnyire az történik, amit a mama parancsol.

– Ráadásul lelketlen, szavamra, nagyratörő és számító. Én kétszer is meggondolnám, hogy ilyen famíliába nőüljek – tódította Ákos, majd másról kezdtek beszélni.

A lelkész szívdobogva aprított másnap a leletekért a kórházba. Negatív – lélegzett fel megkönnyebbülten. Vérnyomás, cukor, tüdő, szív rendben, ugyanígy ártalmatlannak bizonyultak a csonttuberkulózisnak tűnő jelek is. Ezzel szemben enyhe, tartáshibából eredő hátgerincferdülést állapítottak meg...

–... melynek kezelését azonnal meg kell kezdeni – tanácsolta az orvos Jánosnak. – Ezentúl figyeljen jobban oda, hova és hogyan ül! Főleg a számítógép előtt, ússzon sokat, és járjon gyógytornára. Ettől remélhetőleg rendbe jön.

Megkapván a jelentést benézett az esperes úrhoz is, aki valamiért sürgősen magához rendelte.

– Valami baj van, nagytiszteletű úr?

– Ahogy vesszük – válaszolta a hófehér hajú, jóságos tekintetű főpap. – Azért kérettem ide, hogy tisztázzunk egy-két problémát, tudniillik, feljelentették, tiszteletes úr.

– Engem? – ütközött meg Madaras. – Kicsoda? Miért?

– Tázlári lakosok, többet nem mondhatok. Nézzük! – húzott elő egy ívpapírt az esperes. – Azzal vádolják, hogy elűzte a kisebbséget: két romát meg egy zsidót, név szerint Rubin Arankát a faluból.

– De hisz ez abszurdum! Ahhoz polgármesternek vagy legalábbis rendőrnek kell lennem, ugyebár. Fordítva még megeshet. Volt rá példa, amikor kiszekáltak a lakosok egy papot a faluból. Várjunk csak! Vajon nem ezt akarják tenni velem is? – ült ki János arcára a szomorúság.

– Hát ennyire gyűlölik?

– Tudtommal nem. Egy-két rosszakaróm valószínűleg nekem is van, de a többség állítólag szimpatizál.

– Akkor semmi gond, és kérem, nyugodjék meg! Mi nagyon jól ismerjük önt ahhoz, hogy hitelt adjunk holmi rágalomnak. De a feljelentés feljelentés, azt ki kell vizsgálni, még ha bizonyíték sincs ön ellen. És ilyen egyelőre nincs, úgyhogy hallgasson végig nyugodtan.

János szívébe nyugalom és béke költözött. Milyen jó, hogy ebben a kegyetlen, agyonhajszolt világban is vannak ilyen kedves, megértő emberek, mint ez a kecskeméti esperes.

– Pro secundo: azt állítják, hogy az állam ellen uszítja a híveket, szabotálja a választást, és rendszeresen kompromittálja tiszteletreméltó hon- és városatyáinkat.

– Ebben van valami, de csak annyiban, hogy nem csinállok politikai gyűléstermet a templomból. Hiszen Jézus is ezt tette, amikor kiűzte a kufárokat onnan, nem igaz?

– Pro tertio: ön botfülű, ami elfogadhatatlan egy lelkészről, ezért ha másért nem, már emiatt is megérdemelné, hogy leváltsák – mosolygott az esperes.

– Nevetséges! Akkor hogy mehettem át a teológiai alkalmassági vizsgán? Mellesleg hegedülni és zongorázni is tanultam, amiről a

nagytiszteletű is könnyen meggyőződhet, ha ellátogat hozzám ma este a Pethő család házába.

– Miért? Mit csinál ott? Egyáltalán kicsoda ez a Pethő úr?

– Nem tetszik ismerni? Pedig ő azt állítja... Mindegy, nem számít. A lényeg az, hogy itt szoktam muzsikálni mostanában esténként.

Miután a tiszteletes minden vád alól tisztázta magát, estefelé újra becsöngetett Margithoz.

– Ejnye, rossz fiú, hol voltál ma egész nap? – ölelte át kitörő örömmel Margitka. – Így aligha fogod befejezni „életed főművét”.

– És te? – bontakozott ki a karjaiból hidegen Madaras tiszteletes.

– Mit csináltál *te* reggeltől mostanig?

– Reggel segítettem a mamának a konyhában, délután egy barátnőmnél traccsoltunk.

– Nem Aczó Lacinak hívják véletlenül a barátnőd?

– Már megint féltékenykedsz? – nézett rá rosszallóan a csillogó szemű, barna arcú tanítónő.

– Megint? Most fordult elő másodszor, és most sem alaptalanul, mert amit te tettél, arra nem is találok szavakat.

– Miért, mit tettem?

– Meg sem említetted, hogy Aczó Laci menyasszonya vagy. Vagy csak a napokban jegyeztétek el egymást?

– Az anyám akarta. Te mit csináltál volna a helyemben?

– Na nem, ez egyszerűen képtelenség! Hány éves vagy te tulajdonképpen?

– Miért bántasz! – szökött a könny Margit szemébe. – Én mondtam, hogy nem akarom.

– Kivéve azt, hogy engem szeretsz, más szóval foglalt vagy, mert én akarlak megkérni.

– És? Megkértél?

A lelkész meghökkent. Tényleg nem is kérte még meg! Szegény báránka, így nem csoda, hogy elbizonytalanodott, mert mit gondolhatott magában? Itt van ez a papocska, udvarol nekem, becézget, aztán felül a buszra és egy évig nem látom. Laci viszont marad, és ő nem csak pukedlizik, cselekszik is.

– Bocsáss meg! Igazad van. Akkor most kérlek meg – fogta kezébe a leány bársonyos, puha kacsóját. – Margitkám, angyalom, légy a feleségem!

A tanítónő arca lángba borult.

– Istenem, Jánoskám! Megyek, szólok a mamának.

Drága gyermek! És ő még azt hitte, összejátszanak ellene. Várt öt percet. Senki. Nem valami biztató jel, különben már rég kilibegett volna eléje a ház táncos lábú úrnője. Tíz perc. Ebből vihar lesz, talán nem is lenne tanácsos bevárni. Végül nyílt az ajtó, és Pethő úr toppant a szobába. Mögötte Margitka szorongott, amíg az anyja vissza nem húzta az ajtóból. Egy darabig szótlánul járkált a tükön ülő pap előtt, majd hirtelen megállt, és ráreccsentett a lelkészre.

– Azonnal hagyja el a házunkat!

– Kérem! – roskadt magába a fiatalember. – Nem igen értem, miért haragszik annyira, de előbb el szeretnék búcsúzni a lányától.

– Felejtse el! A lányom Aczó László tanár úr menyasszonya. De ha történetesen nem lenne, akkor sem adnánk magához – keményítette meg hangját a ház ura, aki általában nem sok vizet szokott zavarni, éppen ezért elég furcsának tűnt, mitől lett ilyen agresszív egyszerre.

– Maga sem? Pethő úr, válaszoljon, kérem, őszintén: mi kifogása van ellenem?

– Nekem semmi – kerülte el János tekintetét zavartan. – Illetve semmi jelentősége. Így határozott a család, maga... maga Margit is, ezért nyomatékosan megkérem, hagyja békén a lányomat.

– Margit is? – kapta fel a fejét tiszteletes. – Ebben az esetben ajánlom magamat!

Mint egy ágyúgolyó robbant ki a szobából, s meg sem állt a barátja házáig. Még lett volna ugyan néhány kérdése, de most már ennek sincs semmi, de semmi jelentősége.

– Holnap reggel hazamegyek – jelentette be letörten. – Immár semmi dolgom ebben a városban.

Alig aludt el, úgy éjfél tájt a mobiltelefonja muzsikálta fel legmélyebb álmából.

– Én vagyok, Margitka. Csak azt szeretném veled közölni, hogy én még mindig téged szeretlek.

A fiatalember válasza sem méltatta, kikapcsolta a telefont, és visszahanyatlott az ágyára. Újabb csengetés. Nem vette fel. Minek? Egy kosár az kosár, a többi púder, hamuka, amit meghallgatni sem érdemes. Reggel összecsomagolt, és irány a buszállomás! Már majdnem felszállt a vadkerti járatra, amikor Margit sompolygott eléje.

– Várj, ne menj még! Előbb hallgass meg, könyörgöm!

– Á, Pethő kisasszony! Micsoda véletlen! Nem fél attól, hogy meglátják? Vagy itt van a papa, mama is a közelben?

– Nem hallgatsz meg?

– Késő. Ehhez kicsit hamarabb kellett volna felébredned. Üdvözölöm a papát és a tisztelt tanár urat!

– Átadom – gördült ki egy könny Margit szeméből.

– Eh, üsse kő, nehogy a végén azzal vádolj meg, még esélyt sem adtam, hogy védekezz – lágyult el a lekipásztor, aki inkább vállalta, hogy megbántsák, minthogy ő bántson meg másokat. – Igyunk meg egy kávét, és *traccsoljunk*.

– Nézd, nekem se *traccsolni*, se magyarázkodni nincs kedvem – mondta a lány, amint leültek egy kávéházi asztalhoz. – Nincs is miért, ugyanis összeveszttem a mamával – hangsúlyozta bágyadtan, mint aki egész éjjel nem aludt. – Méghozzá miattad. Kell ennél több bizonyíték, hogy szeretlek?

– A mamával? És ezt el is higgyem, *Grétácska*?

Így szokta nevezni Aczó Laci Margitot.

– Pillanat! Most jön a nagyágyú: még az este szakítottam Lacival.

– Ez azt jelenti, hogy... Nem, ezt tényleg nem tudom, nem merem elhinni.

– Pedig ez az igazság: a te feleséged akarok lenni, és... és ezt meg is mondtam a mamának.

– Köszönöm, köszönöm! Angyal vagy! – pattant fel ujjongva a tázlári tiszteletes, és összevissza csókolta a formás, szép arcú pedagógust.

– Jaj, ne, kérlek, állítsd le magad! Mindenki minket néz!

– Gyere, vegyük meg a jegygyűrűt! Van egy kis pénzem, amit kocsira spóroltam.

– Most? Azonnal?

– Azonnal, bár ha jobban meggondolom... – torpant meg tétován.

– Isten látja lelkemet, ez mégsem olyan egyszerű.

– Úgy, szóval meggondoltad magadat.

– Nem, dehogy, csak... Uram, segíts, most mit tegyek?

– Akkor nem értem, mi itt a probléma. Esetleg elmagyaráznád nekem is?

– Természetesen nagyra értékelem, hogy végre önállóan, szívedre hallgatva döntöttél. Utóvégre felnőtt vagy, és a te életedről csakis te dönthetsz. Viszont emiatt elmarad a szülői áldás is. Érted, angyalom? Nem lesz áldás a frigyünkön, ami egyházi szempontból elég riasztó körülmény.

– Hát akkor elmarad – legyintett közömbösen Margitka. – Kit érdekel manapság az ilyesmi?

– Például engem, miután véletlenül éppen pap vagyok.

– Meg egy picit bolond is – nyomta meg Madaras orrát évődve. – De én pont ezért szeretlek.

– Kösz a bókot. Meggyőztél, végső soron ez még csak eljegyzés. Az esküvő még egyelőre odébb van, addig meg csak meggyőzzük az édesanyádat is valahogy. Szerintem nézzük meg először a gyűrűket, hadd lássam, mennyi pénzt vegyek ki a folyószámlámról.

– Hurrá! Lá-lá-lá-lá! – énekelte Mendelssohn nászindulóját.

Elsétáltak egy ékszerüzletbe, és kiválasztottak két csinos, 14 kt-os jeggyűrűt.

– Imádlak. Szegénykém, így nehezen jöhet össze a pénz arra a járgányra.

Most János legyintett, és kivett 70 000 forintot. A kijáratnál beleütközött egy pakombartos férfiba, akivel egyszerre lépett ki a bankházból.

– Bocsánat! Igazán nagyon sajnálom!

– Nem történt semmi. Én kérek elnézést.

– Rinocérosz! – nézett utána a tanítónő. – És buzi is – tette hozzá megvetően. – Úgy simogatott végig, mint nagyanyám a macskáját.

– De Margitka! – fintorgott Jánoska. – Jaj, ne! A pénztárcám! – kapott elfehéredve a zsebéhez.

– Ellopták?

– Hál’ Istennek nem – tapogatta ki a tárcáját.

– Hát ezért fogdosott úgy az a nyomorult! Azért csak kukkants bele! Az ördög nem alszik.

– Nem hiányzik egy forint sem.

– Szia, cimbora! – fékezett néhány perccel később egy Skoda mellettük. – Hogy vagy, barátom? – szállt ki belőle egy fekete szemüveges figura. – Nem ismered meg? Én vagyok a Józsi, régi osztálytársad még az általánosból, emlékszel?

– Nem.

– Szállj be, kérlek, itt nem szabad megállni – tuszkolta barátságosan a kocsiba.

– De én... Margitkám!

Elrobogtak. A hátsó ülésen hárman szorongtak. Egy vékony, szemüveges, egy szakállas, szintén szemüveges, közbül pedig a tázlári.

– Motozd meg! – parancsolta a szakállas, miután hosszú, szokatlanul hosszú ideig tanulmányozta a csőbe húzott ifjút.

– Örömmel – esett neki durván a kis sovány. – 80 000 forint.

– A kurva életbe! Ezért kár volt az ipsét kiszúrni.

– Adják vissza a pénzemet! Kérem! Van szívük maguknak? Nemsokára nősülök, ebből vennék a menyasszonyomnak jegygyűrűt.

– Kuss! Kidobjam?

– Mennyei Atyánk ne hagyj el!

– Eszedbe ne jusson! Kihajtuk a város szélére, és kezelésbe vesszük egy kicsit a vőlegényt.

– Ismered? – fordult hátra a kocsizezető mellett ülő, idősebb cím-bora.

– Soha életemben nem láttam.

– Akkor kidobjuk. A lóvé megvan, mi kell még? Nyomjunk entert, és dekkoljunk!

– Felőlem dekkolhatsz, én maradok, és eljátszom ezzel az imádkozó sáskával.

– Én is – rőtyögött a kis sovány. – Én imádok, mindig is imádtam játszani.

– Ti nem vagytok komplettek. Vili?

– Nekem nyolc – rántotta meg a vállát a vezető.

– Stop! – intett csakhamar a vezérnek tűnő szakállas. – Kiszállunk!

Alkonyodott. Még néhány perc és az augusztusi nap tányérja eltűnik a távolban meredező háztömbök közt. A közelben senki: se ház, se ember, csak egy óriási szeméthegy domborodott szerényen.

– Add ide a brifkót! Ebben tényleg csak négyhúszezres van! – kólintotta fejbe Madaras Jánoskát! – Nem tudott legalább egy milliót kivenni? Kutasd át újból, hátha találunk még övőlegénységénél valamit! – parancsolt a soványra.

Találtak: egy karórát, mobiltelefont meg egy smaragd-, zafír- és rubinköves gyűrűt is.

– Kasa! – dörmögte az idősebb. – De ezt elintézhettük volna útközben anélkül, hogy ezért idedöcögjünk.

– Ha nem tetszik, még mindig elmehetsz. Odaadjuk a részed, és le is út, fel is út.

– Oké, osztozzunk!

– A karórát vagy a telefont akarod?

– A karórát.

– Vili?

– Nekem nyolc.

– Vigyed, vele 25 000 forintot. A mobil Vilié, a gyűrűn meg megosztozunk Csorba fogúval és Téglával.

– Téglával miért? Osztozik a franc vele, különben sem tud semmiről! – morgott a sovány, azaz csorba fogú bűnöző.

– Mert így igazságos, te észkombájn, Ő szerezte a klienst, mi csak begyűjtöttük, ne felejtsd! Ó, az a magasságos! Hova tűnt a vőlegény?

– Ott spurizik, kapjuk el! – mutatott Jánosra, aki kihasználván az alkalmat, megpróbált észrevétlenül elillanni.

Egy perc alatt befogták, és a földre teperték.

– Segítség! Tolvajok!

Erre akkorát vágta a szájára, hogy még a vére is kiserkent.

– Nem értem? – lóbálta fejét az idősebb. – Miért nem hagyjátok legalább most elmenni?

A szakállas ügyet sem vetett az öregre.

– Vetközzön le! – rúgott a pap hasába.

– Jé, nem is tudtam, hogy meleg vagy?

– Nem meleg, csak kíváncsi, hova dugta el a többi lét. Pucérra, vőlegény, pucérra! Engem ugyan nem vág át!

– Éljen! Pucérra! Hű, de jó kis hecc! – sárgáltak a sovány megmaradt fogait. – Mit szólsz hozzá, Vilikém?

– Nekem nyolc.

A pap némán levetközött. Tisztába volt vele, hogy hiába is érvelne. Talán, ha könyörög... Még az sem kizárt, hogy pontosan ezt várja. De ebből nem eszik, ennyi önérzet még van benne. Csak tudná, mit akar azonfelül, hogy mindenéből kifossza. Mit és miért, amikor még csak nem is ismeri – nézte meg a férfit magának még egyszer. Ez a napszemüveg...! Talán, ha levenné, és a szakáll is sokat takarhat, főleg, ha csak álszakáll.

– Semmi bagó, öltözhet, vagy tudja, mit? Beszélgessünk egy kicsit a nőjéről!

Aha, Margitról, vagyis nem politikus a delikvens! De akkor kicsoda? Valamilyik atyafi a faluból, vagy a tanár, illetőleg Pethő úr bérelt fel valakit? Ez sincs kizárva, aminek csupán az mond ellent némileg, hogy ilyen villámgyorsan aligha szervezhették meg az akciót.

– Nagyon szereti? Ugye, az volt az, aki mellől elhappoltuk a városban?

– Igen, ő volt az.

– Jó bőr. Szívesen elvinném magától, ha lehetne. Előfordult már magával, hogy elszeressék a csajsziját?

– Nem.

– Elég hülye érzés, amit persze csak az érthet meg igazán, akivel ez szintén megesett.

– Milyen csini fogsora van az ürgének! – fricskázta meg János orrát a csorba fogú. – Ááá! Nyisd ki a szád, hogy kiverjem!

– Majd később, Csorba, később! Most én foglalkozom vele, ha nem látnád.

– Köszönöm. Ideadná, kérem, a ruhámat?

– Nem. Minek a ruha ilyen melegben? Hol is tartottunk?

– Hehehe! Hihhihi!

– Nézzük fordítva: előfordult már magával, hogy maga szerette el a más csajsziját? – nézett merően a vezér János szemébe.

– Soha – válaszolta a fiatalember, de azért elgondolkozott a kérdésen.

Egyszer, még gimis korában volt egy osztálytársa, a Sík Samu. Az erősen legyeskedett egy lány körül, akinek a nevét már el is felejtette. Samu pattanásos arcú, erős, de bárdolatlan fiú volt, a leány szép, okos és jól nevelt, ezért ügyet sem vetett a fiúra. Ezt még elviselte volna Samuka, de hogy pont miatta, pont egy ilyen nyápic publiét mellőzzék, túl sok volt a macsónak, s egyre azon töprengett, miként bosszulhatja meg magát. Aztán a sors elszakította őket egymástól. Ő Budapestre került, Samu állítólag Szolnokra! Nem is jutott volna eszébe, ha nem jön közbe ez az incidens.

– Milyen prímán hazudik!

– Honnan tudja? – csapott rá a lelkipásztor. – Ismer engem?

– Nem ismerem.

– Akkor miért nem adja vissza a ruhámat? Kifosztott, megalázott. Nem elég ennyi magának?

– Ezt kérdezem én is – köpött az idősebb dühösen egy bokorba.

A szakállas mélázva nézett a lenyugvó nap felé, amiből már alig látszott egy tenyérnyi darabka.

– Nincs gyönyörűbb dolog a világon, mint amikor a nap lebukik egy domb mögött. Micsoda színek, illatok! – szippantott a levegőbe patetikusan. – És ez a csönd!

– Javaslom: heréljük ki a vőlegényt! – nyerített fel a csorba fogú.

– Menjetek a fenébe! – köpött az idősebb egy bokorba. – Gyere, Vili, fizetek neked egy konyakot – vágta magát a kocsiba, és faképnél hagyták a soványt meg a szakállast.

– Még ilyet! – prüsszögött a csorba fogú. – Ezek itt hagytak kocsi nélkül bennünket. Vili, Fazekas, gyertek vissza, az anyátok mindenit!

– szaladt néhány métert utánuk. – Most mit csináljunk?

– Mint mondtam, szívesen elvenném a csajt magától – húzott elő a vezér egy rúgós bicskát. – Ugye, Csorba, ez mondtam?

– Igen, de...

– És még mit?

– Dunsztom sincs. Ha lehetne?

– Eszes fiú! A barátom – paskolta meg a sovány arcát kegyesen. – Oké! Ha nem, nem! De akkor maga se legyen az övé, a szentségit!

– Bárcsak tudnám, miért gyűlöl annyira! – sóhajtott a tiszteletes. – Árulja el, és ígérem, mindent megteszek, hogy jóvátegyem a hibámat.

– Vajon mit szólna a becses Margitja, ha ezzel a késsel vésnék itt a homlokára egy keresztet?

– Juj, de izgis! Csináld gyorsan, hadd lássam!

– Miért pont keresztet? Eszerint tudja, hogy pap vagyok?

– Pap? – riadt meg a kis keszeg. – Miért nem mondta hamarabb? Papokhoz nem nyúlunk.

– Pap, nem pap, egykutya. Majd meglátjuk, ilyen pofával is fog-e a kisasszonynak tetszeni.

– Mindegy, én nekem semmi kedvem elkárhozni, mert aki papot bánt, az az Urat is megbántja. Mint a bátyám, bele is rokkant szegény testvérem.

– Belerokkant, mert hülye volt. Rákapott a narkóra, holott nagyon jól tudta, milyen következményekkel jár az efféle.

– Mi? Te... te hülyének nevezted a bátyómat?

– A papok isten szolgái, ilyen értelemben tehát tabuk, ahogy ez a jóember is állítja – erősítette meg Madaras tiszteletes a sovány naivitására építve. – Maguk meglopták isten szolgáját, amit én meg is bocsájtok, de az Úr nem felejt, és nem kezeskedem róla, hogy ő is megbocsát.

A sovány most rémült csak meg igazán. Egy-két percig habozott, majd visszaadta a 25 000-et.

– Most kvittek vagyunk, és kérem, ne haragudjék! Esetleg imádkozhatna értem meg a tesómért. Ha tényleg pap, magát biztosan meghallgatják odafönn.

– Mindnyájunkat meghallgatnak, de legyen, ahogy akarja – mormolt el egy imát a tiszteletes.

– Köszönöm. Meg is áldana? Vagy ennyit már mégsem kérhetek?

– A mindenható Istennek, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek áldása szálljon rád és maradjon veled mindenkor. Ámen.

– Nesze neked XXI. század! – hüledezett a szakállas. – De ha már itt tartunk, nem járna közbe értem is? Kérje meg az Úristent, hogy nyerjek a lottón két milliárd forintot!

– Jé, erre nem is gondoltam! – csillant fel a sovány szeme sóváran.

– Szép summácska, de én akár 25 000-rel is beérvén, vagyis ugyanannyival, amennyit az előbb adtam vissza magának.

– Sajnálom. Az anyagi javak nem az én reszortom. Erre ott az állam meg az önkormányzatok. Engem, ellentétben magukkal, csak és csakis a lelki üdvösségük érdekel. Megkaphatnám végre azt a nadrágot?

– Tessék! – nyújtotta át a pap ruháját.

– Még nem, barátom, még nem! Majd ha én is végeztem – kapott utána a szakállas.

Az egyik húzta jobbról, a másik húzta balról, amíg a nadrág, reccs, szét nem szakadt rendesen.

– Ennek annyi, de tudja mit? Beszólok egy havernek, hozzon magának egy másikat – kaparta elő mobiltelefonját a kis csorba. – Bocs, főnök, ne haragudj, de megesküdtem a bátyámnak, hogy többé egy ujjal sem nyúlunk a papokhoz.

– Én meg arra, hogy kikészítem, és vele együtt téged is, ha nem pucolsz el rögtön az utamból – játszadozott késével a szakállas. – De addig is add ide azt a ketyerét!

– Neked nincs? Használd a tiédet! Oké, oké, parancsolj!

– A papét is! Tudtommal csak a suskáját adtad vissza, vagy rosszul emlékszem? Helyes! Most offolhatsz. Baj van a füleddel? Lelépni, hogy fordulnál fel a bátyáddal és kurva anyáddal együtt, te gennyláda!

A két férfi farkasszemet nézett egymással.

– És a mobilok?

– Tiszteltetem a tesódat.

A férfi úgy tett, mintha elmenne, a szakállas mellé érve azonban egy villámgyors ütéssel kiütötte a kést a kezéből. Erre olyan balhé kezdődött, amit a tiszteletes csak filmekben látott mindeddig.

Érdekes fordulat! Talán szét kellene választani a feleket. Kellene, de még inkább elfutni, még mielőtt őt is megvernék. Fogta magát hát, és észrevétlenül elfüstölt, két perc múlva pedig már úgy szaladt, mint az áram a huzalban. Rövidesen feltűntek az első házak, üzletek. Ekkor döbönt rá, hogy még mindig ruhátlan. Ez is filmbe illő jelenet, amin biztosan jól mulatna, ha csakugyan film lenne. De hát nem az! Ez itt bizony a *meztelen* valóság, s ami még rosszabb, még csak nem is néző, hanem szereplő, szenvedő alany is egyúttal. Hm, valahogy ruhát kellene szerezni, mert így pucéran mégsem sétálhat végig a városon! Az ám, de honnan, ez itt a dilemma. Éppen egy udvar mellett tépelődött, amikor észrevett odabenn egy ruhaszáritó kötelet telis-tele frissen mosott ruhával. Hát innen! – ütött a homlokára vidáman. Egyszerűen becsenget, és elkéri, vagy megveszi onnan azt a szép fehér

vászonnadrágot. Nem rossz terv, csak az az egyetlen gyengéje, hogy meglátják, a többit már el sem meri képzelni. Más lehetőség? Ha ellopja, bocsánat, kikölcsonzi, hogy a tízparancsolat ellen se vétkezzék. Mivel senki sem volt a közelben, a kerítés meg alacsony, egy-kettő átjutott a lándzsaként meredező rácsokon. Klassz nadrág, meg ezek a pólók is! – rántotta le őket boldogan a kötélről.

– Hát te mit akarsz? – ijedt meg egy hirtelen előugró kutyustól.

– Vau-vau!

– Pszt, meghallanak!

Elhallgatott, de csak azért, hogy utána fogai közé kapja a nadrágot.

– Mars! Szereted a májat? Mindjárt hozok egyet, ha elengedsz.

– Bobó! – hallatszott fel ekkor valahonnan a sötétből. – Hol vagy? Vacsora! Már megint a macskákat kergeted?

Hó, már csak a gazdi hiányzik! Kiengedte kezéből a ruhákat, és hanyatt-homlok visszamenekült az utcára! Nyargalt néhány métert, majd puff, beleütközött egy öregasszonyba.

– Jézus Mária, egy szatír!

Tovább, csak minél előbb Ákosékhoz érjen már!

– Nézzétek azt a bolondot! – mutogatták egymásnak az emberek; egyesek kinevették, a fiatalok megdobták követ, végül belökték egy vizes árokba.

– Itt repül a kismadár! – villantotta rá a fényképezőgépjét hirtelen valaki.

– Menjen innen azzal a géppel, jóember! – emelte kezét arca elé védekezően Madaras tiszteletes.

– Itt gárgyuljak meg, ha ez nem a Pethóék csuhása! – bukkant elő kegyelemdőfésként a szabó egyik szomszédja. – Mit keres a sániban, tiszteletes úr?

János úgy tett, mintha nem ismerné. Bekente magát sárral, hogy nehezebben lássák meg a sötétben, és újra nekivágott a kecskeméti utcáknak.

– Ez nem lehet igaz! – csapta össze a kezét Györffy úr, amikor János betoppant hozzá, mint egy kísértet.

– János! Madaras tiszteletes? Miért vagy meztelen, és... és mi az bűdös sár rajtad?

– Azonnal elmesélem, de előbb hadd fürödjek le, barátom.

Másnap már a címlapon virított János kalandja, plusz a fényképe a Petőfi Népében⁸:

---

⁸ Bács-Kiskun megyei napilap.

Ismeretlen ámokfutó Kecskemét utcáin

Margit kezeit tördelte, de hogy őt mi aggasztja, arról már senkinek sem számolt be. A lelkes megvigasztalta.

– Ne búsulj, angyalkám, a lényeg az lényeg, amin ez az affér egy cseppnyit sem változtat. Egyébiránt ne aggódj, maradt még egy kis pénz a folyószámlámon, és ha autót ugyan nem, de a gyűrűket mindenképp megvesszük

Meg is vették legott – persze Ákosék biztonsági felügyelete mellett –, s félórával később János már robogott is vissza Tázlárra. Vadkertenre érve azonban már nem látogatta meg sem az apját, sem Olgát. Annyira tele volt az átélt izgalmaival, hogy másra sem tudott gondolni. Mindent összevetve, elég szerencsésen végződött a kalandja. De végződhetett volna rosszabbul is, például úgy, hogy homlokára vésik a keresztet, kitörik a fogát, bekísérik egy őrsre vagy pszichiátriai osztályra.

KÍSÉRTÉSEK

Otthon, lefekvés előtt szokás szerint megnézte a postáját. Hat levelet is kapott, többek között Olgától és Amytól.

Kedvesem János!

*Először is tudatom veled, hogy édesapád és én is jól vagyunk. Nemrég jártam nála, és megbízott azzal, hogy adjam át atyai üdvözlétét, plusz egy üzenetet. Lemásoltam, szóról szóra így hangzik: Sokat gondolkoztam rólad, melynek során a köv. elhatározásra jutottam: vásárolok neked egy autót, idővel pedig akár egy házat is, ha Vadkertre költözhöl. Egyetlen feltétellel, de ezt nem részletezem, mert nagyon jól tudod, mire gondolok. Amennyiben elfogadod, elég, ha egyetlen szóban, **igennel** válaszolsz, és én leszek a világ legboldogabb édesapja. Ha nemmel, legyen **nem**, de akkor többé látni sem akarlak. Quod dixi, dixi: ez a végleges döntésem.*

Nem tudom, miről van szó, de nagyon komolynak tűnik ez az üzenet, ezért fontold meg jól, mit válaszolsz. Az édesapád, még ha skót is, jó ember, az meg, ugye, számodra is világos mennyire örülnék magam is, ha ideköltöznél.

Olga

Világos, menne is ő szívesen. De hát nem lehet, rá itt van szükség – állítólag. Úgy meg végképp nem menne, ha cserébe feleségül kéne vennie Soós Olgát. Édes Olgi, bocsáss meg, de Margitot még náladnál is jobban szeretem – írta be a **nemet** az e-mailbe, és Amy levelébe kukkantott. Ebben meg az állt, hogy 7-én meglátogatná, ha nincs kifogása ellene. Vagyis holnap – pánikolt be a fiatalember. Dehogy van! Ellenkezőleg: alig várom, hogy lássalak – válaszolta sebtében, és elkezdte lázasan rendbe hozni a szobákat. Először is a könyveit szedette össze a földről, sarokból, aztán a ruháit, itt-ott egy-két dísztagyat, melyek szerteszét heverték a legelképzeltetlenebb helyeken. Így tett-vett éjfélig, még porszívózott is, amit legjobban utált a világon. Utána végigzuhan az ágyon, és öt perc alatt elaludt.

Másnap délben érkezett egy gyönyörű, opálszínű kocsival. Elegáns kocsi, elegáns nő! Nem túl nagy falat ez neked, öregfiú?

– Csak így, egyedül? Hát a bátyád merre van?

– Halódik, tudniillik náthás, és ilyenkor egész nap ki sem teszi a lábát hazulról.

- Kerülj beljebb, és érezd otthon magadat!
- A lány kíváncsian járta végig a szobákat.
- Szép nagy szobák, csak a berendezés elavult. Modernizálni kellene. Meg az asszonykéz is hiányzik, bár a te esetedben lehet, hogy bakot lőttem, más szóval el vagy te nélküle is – élcelődött Jánoska.
- Nem, vagyis igen, hiányzik. De ami késik, nem múlik.
- Konkrétabban?
- Hamarosan megnősülök.
- Frankó! – rezzent össze a karcsú, barna szemű ifjú hölgy. – Aztán mikor, és kit veszel el, ha nem vagyok indiszkrét? – Nyilván Olgát. Milyen hülyeséget is kérdezek!
- Egy kecskeméti tanítónőt.
- Vagyis egy harmadikat – gyújtott rá egy cigarettára.
- Már nem akart rendezkedni, és a bútorok, kert sem érdekelték, csak ült, ült, és eregette a füstkarikákat, egyiket a másik után.
- Most haragszol rám? – köhintett a tiszteletes.
- Rád? Magamra, amiért ilyen lökött vagyok. Nem is értem, mi a francot keresek itt!
- Hogyhogy mit? Végeredményben mi változott? Elvégre még barátok vagyunk, szeretjük és tiszteljük is egymást. Legalábbis én így gondolom.
- Ne, ne, ne, közhelyekkel tele van a hócipóm. Akkor nem is zavarlak – ált fel a lány a fotelból. – Kívánom, legyetek nagyon-nagyon boldogok.
- Várj, kérlek, maradj még! Nemrég harangoztak. Bizonyára éhes vagy. Gyere, ebédeljünk meg a vendéglőben!
- Nocsak, itt ilyen is van? Nem kocsmának hívják véletlenül?
- Nem, de ha neked alkalmatlan, el is hozhatom az ebédet.
- Nem alkalmatlan – vett erőt rajta önkénytelenül a makacsság.
- A csudába, csak nem ijed meg egy kecskeméti pipitól! Azért is itt marad, és ő megy férjhez Jánoshoz.
- Most pedig sétáljunk egyet a faluban – javasolta ebéd után a férfinak. – Lássuk, milyen helyen él az én mélyen *tisztelt barátom*!
- Fél óra múlva azonban nemcsak elunta, bele is fáradt a sétába.
- Szóval itt vegetálsz. Szörnyű! Öt perc és bejárod a főutcat, színház nuku, se strand, se plaza, se múzeum... – pihegte, és már nem is akart olyan nagyon férjhez menni a lelkészhez.
- Ez van. Nekem sem tetszik, de amint látod, itt is élnek emberek.
- Hogyne. A sivatagban is, meg a jéghegyek között is, mindenütt, amíg csak elvágynak, de semmit sem tesznek ellene – csúszott ki be-

lőle ironikusan. – Különben mellékes, ez most már kizárólag a te gondod. Ott és úgy élsz, ahogy neked konvenál.

– Én tettem, ha rám célzol, még annak érdekében is, hogy ne vágyjunk el a faluból. De ki hallgat rám, na, ki hallgat? Hisz még azt sem bírtam kijárni, hogy felszámolják, bocs: *megreformálják* a postánkat. Lehetne itt minden: termálfürdő, multiplex mozi vagy akár múzeum is, mint akármelyik városban, csak persze kicsiben, ha a kormány...

– Hány éves a menyasszonyod, Jánoska?

– Huszonhárom.

– Kis csitri, és... és mennyivel tud ő többet nyújtani neked, mint én tudok? Passz, felejtsd el! Már itt is a parókia, és akár el is búcsúzhatunk egymástól.

– Ilyen hamar? Pedig jóformán még ki sem beszélgettük magunkat. No, majd legközelebb, ha én látogatlak meg a *cívis* városban.

– Már miért látogatnál? Megnősültél? Agyó! Te mész jobbra, én balra. Ilyen az élet. De ha akarod, ismétlem: csak ha te is akarod, még itt maradhatok éjjelre – nézett sokatmondóan János zöldesbarna szemébe. – Maradjak?

A fiatalember nagyot nyelt.

– Mint barát, vagy...

Kínosan hebegett-habogott, sehogy sem találta a megfelelő szavakat.

– Mint barát – segítette ki zavarából végül is Amyke.

Beballagtak hát a házba, és úgy elbeszélgették a délutánt, hogy észre sem vették, milyen öreg este lett aközben.

– Köszönöm a társalgást. Rég nem beszélgettem ilyen jóízűt – csókolta kezét a férfi Amynek, bevetette az ágyakat, és mindketten külön szobába mentek aludni.

Alig telt el fél óra, amikor nyílt az ajtó, s a következő pillanatban máris egymás mellett feküdtek. A fiatalember szíve a torkában dobogott.

– E...erről nem volt szó. Kérlek, drága barátnőm, vedd figyelembe, hogy már elköteleztem magamat.

Nem folytathatta, mert a nő vércseként csapott az ajkára.

– Uram, bocsásd meg a bűneit, és szabadíts meg a kísértéstől! – kapkodott lélegzet után Jánoska, és kiugrott az ágyából.

A lány elcsodálkozott. Tudta, hogy a férfi már hivatásánál fogva is mélyen vallásos, ezenkívül hűségesebb típus, ami csakis a különlegesen tiszta lelkű férfiak sajátja. Hacsak nem impotens vagy homokos! – sandított gyanakodva a lelkészre.

– Nem tetszem neked?
 – Dehogynem, sőt: kívánatos, tündéri leány vagy.
 – Még Margitnál is tündéribb? – vetkőzött meztelenre a pap előtt.
 A lelkipásztor tekintete forrón simult a hegyes cicikre, onnan a hasára, majd még lejjebb, a bársonyos combok közé.
 – Nem tudom. Még sohasem láttam meztelenül.
 – Engem sem, de most itt vagyok. Utoljára, mert holnaptól... Na, mi lesz? Leszakítod a rózsát, vagy igazából nem is érdekel?
 János ráborult az ágyra, és, szégyen ide, szégyen oda, úgy elsírta magát, mint egy kisgyerek.
 – Na, nyugalom, semmi baj, barátom! Ha nem megy, nem megy, ettől még nem dől össze a világ – simogatta meg a lány a hangtalanul könnyező fiatalembert.
 – Kérlek, bocsáss meg! Annyira szégyellem magamat.
 – Fölösleges, ez bármely férfivel megeshet. De ne búsulj, majd én kikezellek orvos nélkül is, meglátod – szorította János arcát a melléhez.
 – Ki-ke-zelsz? Miből?
 – Az impotenciából, mi másból?
 – De hát én... Honnan veszed, hogy én az vagyok? – nyitotta szemét tágra Madaras.
 – Nem vagy az? Akkor meg mit szégyellsz?
 – Hát a gyöngeségemet, amiért azt kívánom, amit nem szabad. Tudom, hogy bűn, és megver az Isten, ha engedek. És mégis kívánom, Isten bocsássa meg a bűneim!
 Amy elhűlve meredt a fiúra.
 – Oké! Ha így áll a helyzet, rajtam ne múljék. Nehogy még én legyek az a bizonyos kigyó az Édenből. Aludj jól, további kellemes álmokat!

Visszament a szobájába, és lefeküdt. De még sokáig nem jött álom a szemére. Ez lenne az a fiú, akit ő úgy öt éve megismert? Nem, mint ha azelőtt istentelen vagány lett volna, de ennyire mintaférfinak sem látta mostanig. Ez nyilván a vallás, teológiai tanulmányok hatása. De hány ember jár templomba, olvasgatja a Bibliát anélkül, hogy különbség lenne a Deákné vásznánál! Nos, egy dolog mindenképp bizonyos: ez a férfi megérdemli, hogy tiszteljék – restellte el ezúttal ő magát, miután nem a legtisztább szándékkal osont be este Jánoshoz. Azt akarta, hogy... Mit is akart tulajdonképp? Egy csöppet megkínózni, icipicit megalázní ugyanúgy, ahogy őt is megkínózta, -alázta, amikor felcserélte egy pisis nőcskével. Igen, ezt akarta. És most? Legjobb, ha erre

alszik még egyet. Amikor végre elszunnyadt, szinte meg sem moccant délelőtt fél tízig.

– Mamma mia, de sokáig durmoltam! – botorkált ki ásítva akkor a szobából. – Miért nem ébresztettél fel hamarabb?

A lelkész sután mosolygott. Nem volt egyedül.

– Engedd meg, hogy bemutassam az... unokatestvéreimet, Amykét. Amyke, ez itt a menyasszonyom, Margitka.

– A kecskeméti tanítónő? Örvendek – fogott kezét vele fesztelenül Pék Amy.

Csinos fruska, és alighanem ügyes is, hogy ilyen simán kiverte őt a nyeregből. Viszont a papocska szépen feltalálta magát, annyi szent, más szóval tud ő hazudni is, ha szükséges.

– Nem tudtam, hogy unokatesód is van.

Mekkora bumm lenne itt, ha leleplezné most Jánuskát! Csakhogy minek? Megéri, ha egyszer úgyis *belé* szerelmes? Másodsorban mégis csak barátok, és nagyon hálátlan dolog lenne őt ilyen csúnyán hátba támadni.

– Nem beszélt rólam? – sietetett a férfi segítségére nagylelkűen. – Pedig én sok szép dolgot hallottam ám mag..., terólad. Mi hír a suliban? Hallom, nagyon fogyatkoznak a gyerekek.

– Még szép! Ilyen életkörülmények között kinek van bátorsága családot alapítani?

– Jó kérdés. Mit szól ehhez, tiszteletes úr?

– A gyermek Isten áldása, úgyhogy ne engem, hanem az illetékes urakat kérdezd meg inkább – kerülte el Amy tekintetét a lelképásztor.

– Oké, majd legközelebb – nevetett a debreceni –, de most sajnos mennem kell. Debrecen messze van, és nekem még el kell intéznem egy-két ügyecskét.

– Szimpatikus leány – jegyezte meg Margitka, miután Amy eltűnt autójával egy kanyarban.

– Figyelj csak! Szeretnék bevallani valamit.

– Örölsz nekem? – ölelte át Jánost viharosan a tanítónő. – Ugye, nem haragszol, amiért így rád törtem a házádban?

– Kis buta, hát lehet rád haragudni? Azért értesíthetted volna, mikor és hol várjalak.

– Meg akartalak lepni. Sikerült?

– Maximálisan.

– Ó, de jó! Úgy szeretem, ha meglephetek valakit.

– Mit szóltak a szüleid a gyűrűhöz? Vagy nem is szóltál a gyűrűről?

– Szóltam. Tudomásul vették, és persze hallani sem akarnak rólad. Főleg a mama, de én azért is kitartok melletted.

A fiatalember szeme úgy ragyogott, mintha gyémántokkal lett volna kirakva.

– Te? Margitka, nem ismerek rád, komolyan. Mégis hogy volt kurázsid szembeszállni az édesmamáddal?

– Képzeld, volt. Talán nem helyesled?

– Elvileg nem, a körülmények ismeretében azonban nemcsak helyeslem, hanem gratulálok is hozzá.

– Köszönöm – jutalmazta meg a lány egy csókkal a vőlegényt.

– Ne itt, könyörgöm. Slisszoljunk be, mert meglátnak.

Mint a tegnap Amy, később a kecskeméti is kíváncsi lett a községre. Semmi kifogása, menjenek, végső soron ez a falu lesz a munkahelye meg az otthona is hamarosan! Útközben jobbra-balra hajlongott. Ismerte itt őt mindenki, meg is süvegették illően.

– Hogy tetszik a községünk? Városnak ugyan nem város, de minden alkalmazkodás kérdése, és csak rajtunk, pontosabban rajtunk is múlik, milyenné válik ahhoz, hogy jól érezzük benne magunkat.

– Tetszik – hagyta rá a pedagógusnő savanyúan. – Úgy nézem, tisztelnek. Itt van becsülete a papoknak.

– Ahogy vesszük. Mint mindenhol, vannak itt hívők meg ateisták is szép számmal. Hogy van a nagyatád? Még mindig visszavágyik a faluba?

– Még. Már elég szépen beszél magyarul, de szerinte csak falun lehet élni viszonylag boldogan. Tisztelettel üdvözl. Azt üzeni, szívesen meglátogatna egyszer, ha nem zavar.

János fokozódó érdeklődéssel hallgatta a kedvesen csicsergő tanítónőt. A lány, most érezte először, végre megnyílt előtte. Mintha felzabadultabb lenne itt, ugyanakkor derűsebb, őszintébb, mint otthon, a cifra, de árgus szemekkel őrzött kalitban.

– És most: Isten veled, Jánoscám! Jöttem, láttam, és... hazamennék.

– Máris? Miért nem maradsz itt éjszakára? – rohanta meg két napon belül immár másodszor a buja testi vágy, a benne lapuló őszállat, aki egy darab friss húsért naponta gázol át istenen és emberen.

Csak a szerepek cserélődtek fel annyiból, hogy a tegnap még Amy-ke kezdett volna ki vele, most ő Margittal, akit eddig még sosem látott pucéron – képzelte maga elé a kacér, formás Pethő-lányt. Hogy milyen a lelke, esze, nagyjából tapasztalhatta már, de a szívük eddig még egyszer sem dobogott csak úgy, ruha nélkül, egymáson.

Hű, ennek fele sem tréfa! – lazította meg a nyakkendőjét ijedten. Jobb is, ha visszatér, még mielőtt teljesen megfélemezze magát.

– Majd, Jánoska, csak türelem, türelem! Ha jegyesek is vagyunk, az esküvő még hátra van. Addig pedig mindent a szemnek, semmit a kéznek, ugyebár – kacarászott a tanítónő.

– Persze, persze, én sem úgy gondoltam. Hát akkor induljunk, elkísérlek a buszodig.

– Remélem, legközelebb te látogatsz meg bennünket – borult János nyakába, mielőtt felszállt volna az autóba. – Még csak azt áruld el, mit akartál bevallani a délelőtt!

– Bevallani? Ja?! Később, majd a Skype-on. Erre most nincs idő.

– Annyi még van – nézett a karórájára. – Csak röviden! Hátha két mondatba is belefér.

– Esetleg – kapott ismét a nyakkendőjéhez Madaras.

Őszinte legyen? Gyónja meg, hogy hazudott, amikor Amyt unokatestvérének nevezte? De akkor a körülményekre való tekintettel egyből azt hiszi, le is feküdt a leánnyal.

– Öt perc.

Ha viszont hallgat, az első hazugságát még egyvel tetézi, és akkor ő is ugyanolyan hamis próféta, mint akikkel tele van a Szentírás.

– Négy és fél perc. Érdeklődéssel hallgatlak.

– Csak azt szeretném veled töredezmesen közölni...

– Töredezmesen? Elég rosszul kezdődik. Hogy?

– Hogy Amy meg én nem vagyunk unokatestvérek.

A leány elszápadt.

– Tehát föllentettél. Te. Egy pap, egy... Hihetetlen! Ilyenformán megcsaltál.

– Hogy feltételezhetsz rólam effélét? Tény és való, hogy barátok vagyunk, de csak barátok, nem szeretők, ami egészen más dolog.

– Attól függ. Egyesek szerint a kettő egy és ugyanaz. De tegyük fel, hogy hiszek neked, mint ahogy első szóra is hittem volna. Ennek ellenére hazudtál, amit viszont nem értek, ha olyan patyolatista vagy, mint állítod.

A tiszteletes nekidurálta magát a válasznak, de idő híján erre már nem kerülhetett sor. Sem akkor, sem később, ugyanis Margitka eltűnt a számítógépről egyelőre. Ez sajnos várható volt. Bizonyos dolgokra minden nő hasonlóképpen reagál.

– *Halló!* – hívta fel telefonon, miután hiába várt a leányra. – *János* vagyok *Tázlárról*.

Katt. Letették. Ez csak Margit lehetett. Fél óra múlva megint felhívta. De most okosabb volt, hagyta, hogy a másik szólaljon meg először.

– Halló! Ki beszél?

– Szia, Margit! Csakhogy megtaláltalak! Engedd meg, hogy elmagyarázzam...

Újabb csattanás. Egyértelmű: a tanítónő persona non gratának, azaz nem kívánatos személynek minősíti. Ez úgy szíven ütötte Jánoskát, hogy alig aludt, evett bújában. Pedig lehet, hogy még sincs minden elveszve! Csak fel kell keresnie a jegyesét, hiszen még ki sem magyarázhatta magát jóformán. Felkeresni, de hogyan, hiszen Pethőék kitiltották a házukból? – tanakodott sokáig magában anélkül, hogy rájött volna, mit tegyen.

– Ennél semmi sem egyszerűbb – oldotta meg a gordiuszi csomót Ákoska, akivel szintén rendszeresen levelezett. – Majd én beszélek a kisasszony fejével.

– Megtennéd? – szivárgott vissza a remény lassan Jánosba. – Ez bizony jó lenne. Bárcsak sikerülne őt meggyőznöd! Ha sikerül, ígérem, te leszel a násznagyom.

– Szerintem menni fog. Csak egyre ne számíts: hogy a mamát is meggyőzzük.

Egy hétig várt a válaszra, végül Ákos helyett Margit kapcsolta rá a kamerát.

– A minap beszéltem Ákossal. Nem akarok kertelni, belátom, kissé elhamarkodottan ítélt meg a helyzetet. Béküljünk ki! Ami történt, megtörtént, szerencsére nem az, amire saccoltam. Azért egyet ígérj meg: máskor ne hazudj nekem, Jánoskám! Megígéred?

– Sem neked, sem másnak – emelte kezét János ünnepélyesen a magasba. – Nem is igen szoktam egyébként. Most kivételesen megesset, bár magam sem értem, hogy feledkezhettem meg így magamról. A szüleid? Még mindig berzenkednek ellenem?

– Az nem kifejezés. Amióta megláttak az újságban, csak Ámokfutónak becéznek. Mikor látogatsz meg, alig várom, hogy lássalak.

– Máris? – örvendezett a tiszteletes. – Hát mégsem haragszol rám annyira?

– Hohó, nehogy elbíz magadat! Tudok én ám dühös is lenni, de akkor isten irgalmazzon magának Madaras úr.

– Égszakadás, földindulás, fejemen egy koppanás, ezt ajánlatos megjegyeznem – húzta válla közé a fejét komikusan. – Jövő héten ta-

lálkozhatunk, utána jössz te, és így tovább, felváltva, amíg végleg hozzám nem költözöl.

– Legyek őszinte? Nem ugrálok ezért az ötletért. Na, puszi, puszi, most mennem kel! Viszlát, holnap, ugyanitt!

A fiatalembernek ezután mindjárt megjött az étvágya meg a kedve is, és békében, szeretettel folytatta mindennapi munkáját.

Egyik nap éppen az irodájában üldögélt, amikor káromkodásra és furcsa sikoltozásra lett figyelmes. Már megint mi ez a randálírozás odakint! – csörtetett ki felpaprikázva az udvarra. Hát persze, a Tatár testvérek! Szokás szerint a húgukat, a süketnéma Marcsit egzecírozatták.

– Te nyavalyás nebáncsvirág majd megmutatom én, ki parancsol a mi házunkban! – ráncigálta Marcsit hajánál fogva a testvére, egy lapátkezü és -fülű kistermelő.

– Vágd kupán, nehogy megsántuljon! – kontrázott rekedt hangon bibircsókos orrú testvére.

A tiszteletes elszörnyedve vágatott hozzájuk.

– Engedjék el! Engedjék el! De hát ez gyalázat! Nem szégyellik magukat? Hiszen a testvérük, és, Úristen, még csak nem is hallja magukat.

– Magát ki kérdezte? Ez magánügy, ne avatkozzék a dolgunkba! És ti se! – ripakodott arra a néhány atyafira, aki vigyorogva stoppolt le mellettük. – A cirkusznak vége. Hazamehetnek, uraim. Úgy, úgy, hálsán köszönjük.

– Nincs olyan magánügy, amibe belefér egy ember megalázása, vereése. Ez semmibe se fér bele, egyáltalán semmibe, ezért nagyon szépen kérem magukat, ne bántsák tovább Marcsikát.

– Ez ártatlan? – nevetett gúnyosan a kispap. – Előbb nézzen a hasára, utána beszéljen! Tudja, mit jelent itt ez a cipőcska, tisztelendő úr?

– Tiszteletes.

– Felőlem lehet a dalai láma is. Sipirc haza az uradhoz! – szótagolta lassan, tagoltan, hogy a süketnéma is megértse.

– Nneem mmegek.

– Dehogyan! Odamész, ahova tartozol – emelte rá az öklét fenyegetően.

– Kérem, nagyon kérem, állítsa le magát! – fogta meg a karját a fiatalember. – Ha megengedi, beszélek vele, sőt, akár segíték is, ha nem bánják.

A két férfi kérdően nézett egymásra.

– Nem bánjuk. Próbálja meggyőzni ezt a féleszűt, hogy az ura nélkül nulla, és a pulyának is apa kell. Hozzánk meg ne jöjjön. Van nélküle is elég bajunk, a kurva ist... Szóval menjen haza, és béküljön ki az urával!

– Min vesztek össze?

– Hát izé... Frici! Mi baja a Marcsinak?

A bibircsókós vállat vont.

– Kérdezze meg tőle, mert nekünk egy szót se mondott mostanig. Csak... csak úgy hazaállított, azóta hallani sem akar a férjéről.

A tiszteletes, miután újfent megnyugtatta a két testvért, karon fogta az asszonykát, és bevezette a paplakba.

– Kávét?

Marcsi mélabúsan bólintott. Egy darabig csendben iszogatták a frissen főzött feketét ki-ki saját gondolataiba merülve. Az asszony férjén, testvérein, János Marcsin tűnődött. Miután falun mindenki ismer mindenkit, mi sem természetes, hogy a lelkész Tatárékat is ismerte. Ott laktak a falu közepén, nem messze egymástól. Az öregek és Marcsi az egyikben, Frici, Gazsi meg egy-egy másikban, amíg fel nem tűnt a színen Vas Gábor, egy Soltvadkertre ingázó villanyszereplő. Szép szál férfi volt, emellett özvegy, ami ugyancsak nem elhanyagolandó körülmény. Azért a leány sem nézett ki akárhogy. Darázsdederekú, hamvas bőrű leány volt, nagy özike szemekkel. No de kuka, akivel bárki szívesen lefekszik, csak ne kelljen feleségül kérnie. Igaz, az özvegy se kérte meg, mindössze összeköltöztek, és még ma is együtt laknának, ha a lány fejébe nem veszi, hogy otthagyja. Az öregek rezignáltan vették tudomásul a lány döntését. A testvérek azonban majd szétpattantak dühükben. Azon még szemet hunytak valahogy, hogy a kishúguk vadházasságban él egy férfival. Ma már sokan élnek így, és már nem is vadházasságnak, hanem élettársi kapcsolatnak nevezik. De hogy csak úgy otthagyja egy porontyal a hasában... Na, ezt a békát sehogy sem bírták lenyelni.

A fiatalember bekattintotta a PC-jét, és a következő szöveget írta a Wordjébe:

– *Segítenék rajtad, de ez csak úgy lehetséges, ha te is akarod.*

A lány gyakorlott kézzel pötyögtette be a válaszát:

– *Nem akarom, nem lehet. De azért köszönöm.*

Nem is tudtam, hogy tud gépelni – örvendett Jánoska, és a továbbiakban a képernyőn folytatták a diskurzust.

– *Hogy érted azt, hogy nem lehet?*

– *Szó szerint. Rajtam, tiszteletes úr, már csak az Úristen segíthet.*

– Nem biztos. Ha megtisztelsz a bizalmaddal, és megismertetsz a részletekkel, talán találunk a te sebedre is valamilyen kenőcsöt.

– Nem hiszem, és az az igazság, hogy nem is nagyon szeretnék róla beszélni.

– Hm. Pedig egy „gyónás” is ér annyit, mintha jól kisíráthatnánk magunkat. Megkönnyebbülünk tőle, és ez sem semmi, Marcsikám.

– Egy gyónással igen, de a reformátusoknak nem gyónnak.

– Dehogynem, csak mi beszélgetésnek nevezzük, és persze feloldást sem adhatunk, mert bűnbocsánatba a reformátusi dogmák értelmében csakis Isten részesíthet bennünket. Ettől azonban nyugodtan rám bízhatod a titkaid, mert a titoktartás minket is köt, mint a bírót, orvost vagy katolikus papokat.

– Kérdezzem! Magában megbízom, de aztán senkinek sem egy szót, mert elemészttem magamat.

– Ennyire nagy a baj?

– Nem elég nagy baj az, ha egy apa megtagadja a gyermekét?

– Megtagadott az apád, Marcsika

– Engem nem, csak itt bennem ezt a porontyot, és nem is az én apám, hanem a gyerek apja, tiszteletes úr.

– Hát ez szomorú. Jó firma lehet ez a Vas Gábor. Tehát ezért akartod otthagyni.

– Nem akarom, de elküldött, és most már sehova sem mehetek.

– Így már mindjárt más. Viszont akkor miért állítod, hogy te szakítottál Gabival?

– Mert... Lehet, hogy nem tetszik elhinni, de én még mindig szeretem, és ha bevallanám az igazat, a tesóim azonnal kinyírnák.

Madaras tiszteletes felpattant a székéből, és fel-alá kezdett járkálni a lakásban. Milyen nemes lelkű leányzó! Még nem is találkozott soha ilyennel! Inkább eltúri, hogy megverjék, minthogy megbántsák a szerelmét miatta. Ő meg azt nem tűrheti, hogy elrakják, és hol az egyik, hol a másik lökje ki az utcára, ezért az lesz a leghelyesebb, ha befogadja magához. Egyelőre, aztán meglátja.

Marcsi figyelmeztetően mutatott a képernyőre:

– Ne tessék, idegeskedni! Én most elmegyek, és Isten áldja meg a jóságát!

– Szó sem lehet róla! Itt maradsz!

A lány azonnal válaszolt:

– Nem akarok több galibát okozni.

– Megértette! – csodálkozott el a tiszteletes. – Hát te szájról is tudsz olvasni?

A lány előkotort egy noteszt a zsebéből, s ezúttal odafirkantotta a választ.

– *Nagyjából, de csak, ha lassan, tagoltan és rövid mondatokban tetszik beszélni.*

– Nagyszerű! Figyelj ide, kedves... Hogy is hívnak? Fehér Tóth Marcsi. Úgy döntöttem, hogy befogadlak a paplakba. Te leszel a házvezetőnőm, mint Aranka néni volt valamikor. Emlékszel rá?

– *Emlékszem. Legyen szíves, lépjen az árnyékba, és nézzen mindig a szemembe! Úgy jobban megértem.*

– Főzni tudsz?

– *Főzni, varrni, mosni, vasalni...*

– Gratulálok! Isten hozott a parókián! – ölelte át a fiatalember. – Már kezdem pedzeni, mire kellettél te a Gábornak. Jaj, bocsáss meg, nem akartalak megbántani.

A lány ajka megrándult, ergo érzékeny pontra tapintott. Az kétségtelen, hogy szép leány, de akkor is! Még ha főzött, mosott is rá, kell legyen itt még valami, amiért az özvegy annyira „megbecsülte” – vizsgálta át a lányt János reflexszerűen.

– Nem tartozik rám, csak úgy kérdezem: egyáltalán jól kijöttetek egymással? – fedezte fel legnagyobb megdöbbenésére a lány nyakán, arcán, legfőképp a szeme alatt a fizikai erőszak nyomait. – Látom, elagyabugyált – simított végig a kék foltokon. – Talán még élvezte is az a szadista. Naná, hogy élvezte! Most már minden világos! – tottyant a számítógép előtti karosszékbe, és azon melegében kapcsolatba lépett Margittal. – *Szia, Margit! Milyen jó, hogy éppen online vagy.*

– Te meg felindult, úgy tűnik. Halljuk, mi történt? Felrobbantották a református templomot?

– Ne viccelj! Csak azt szeretném közölni, hogy felvennék egy házvezetőnőt, ha nem zavarna.

– Felőlem! Vedd fel, és kész, ezért hívtál fel ilyen sürgősen?

– Nem kellett volna? Mindegy, el akartam kerülni, hogy újra félreérts. Tudod, mint Amy esetében a jó múltkor. A lány dolgos, tisztességes stb. A részleteket hagyjuk későbbre.

– Lááány? Itt van nálad? Hadd lássam!

– Marcsikám, gyere, mutakozz be, légy szíves, a menyasszonyomnak!

– Ffehér Ttóth Mmária.

– Milyen furán beszél a védenced!

– Sajnos süketnéma, azonkívül hajléktalan és állapotos, akivel az emberek nagyon csúnyán elbántak.

– Milyen megható love story, de engem nem ejt át, és ha rám hallgatsz, ebben a percben kirúgód.

– Egyszóval nem tetszik – ugrott ráncba Jánoska homloka. – Nekem meg az, hogy ilyen érzéketlen leány vagy.

– Nem érzéketlen, csak óvatos. Ismerem én jól ezeket az áldozatul esett barikat. Sírnak jobbra, illegetik magukat balra, aztán mire észbe kapsz, már te vagy a következő áldozat.

– Bízunk benne, hogy nem így lesz, és ki segítsen ezen a megesett „barikán”, ha nem Isten szolgálja? – kereste tekintetével Fehér Tóth Marcsit, aki éppen abban a pillanatban készült kisurranni a szobából. – Te meg hova mész? Meggondoltad magadat?

– *Nem akarom, hogy összevesszenek miattam* – mutatta meg Marcsi a noteszébe írt válaszát.

– Nem veszünk össze, ne aggódj – kapcsolta ki János a computert. – Ha elfogadod az ajánlatom, menj máris a holmidért! Elég nagy a párókia, elférünk benne ketten is.

A lány megindultan csókolt kezét Jánosnak.

– Ne, Marcsika, ez nálunk nem szokás – húzta el a kezét gyorsan a fiatal lelkipásztor.

A lány boldogan szaladt a cuccáért. János csak most ébredt rá igazán, mit cselekedett. Hogy Margit megorrol ezért, az előre megjósolható. És ha ehhez hozzáveszi a Tatár testvérek bosszúját meg a falu nyelvét, mert erre is számíthat, az lenne a legbölcsebb, ha semmibe se avatkozna. No, ez vitathatatlan, ám semmilyen szempontból sem etikus, következésképp azért is azt teszi, amit a szíve, hite parancsol.

ÖT ÉVVEL KÉSŐBB

Madaras tiszteletes megnősült, s a süketnéma gazdasszonykodásának ideje ezzel magától értődően lezárult. Nem volt rá szükség, mehetett. Haza, amibe, hála János meggyőző érveinek, immár a testvérek is belenyugodtak.

– Csak egyet ígérj meg, mielőtt elmennél – kötötte Marcsi szívére Jánoska. – Kerüld el a Vas Gábor házát minél messzebbre. Az a férfi beteg, és téged is azzá tesz, ha visszakérezkednél a házába.

– Nem kérezkedem.

Megölelték egymást, és ment ki-ki a dolgára. Az egyik a templomba, a másik egy új élet felé megtisztultan, békésen. Jánoska is elégedetten kaptatott fel a lépcsőkön a szószékre, és az elveszett bárányról prédikált. De még beszéd közben ráeszmélt, milyen etikátlan tanácsot adott a leánynak. Konkrétan szólva: hagyjon sorsára egy azonnali segítségére szoruló *beteget*. Tagadhatatlan ugyan, hogy nem orvos meg veszélyes is lehet ez a beteg ránézve, de ezzel még Gábor sem különbözik attól az elveszett báránytól, akiről éppen most prédikál. A későbbiek során többször visszatért a témára, végül elhatározta, hogy a lány helyett ő látogatja meg a villanyszerelőt.

– Ajaj, kényes ügy! Rám ne számíts, és ha rám hallgatsz, te sem avatkozol ebbe a dologba! – jelentette ki kerek perec a barátja, dr. Jankovics, amikor egyik délelőtti felkereste a rendelőjében, és megkérte, csatlakozzék hozzájuk. – Rendelőnk, orvos van, jöjjetek ide, én írok egy beutalót, a többi az ideggyógyászra vagy... ügyészségre tartozik – figyelmeztette jóindulatúan. – Rokonok vagytok?

– Nem.

– Barátok? Na, őszintén! Nem árurom el senkinek.

– Csak vissza akarok vinni egy eltévedt bárányt az akolba – válaszolta Madaras, és elmesélte az eltévedt bárány történetét a háziornak.

– Tanulságos történet. De csak egy történet az ősi bibliai időkből, ami lehet, hogy megtörtént, lehet, hogy nem, de egy bizonyos: ma már más időket élünk, tiszteletes úr. Egy bárány? Mit számít egy bárány, amikor *milliók* vánszorognak át egyik országból a másikba egy jobb, igazabb élet reményében. Mellesleg naivság, mert hol van jobb, igazabb élet ezen a földnek nevezett sárgolyón?

– Jelenleg sehol – ismerte el Jánoska. – Isten országában azonban az lesz, ha mindnyájan akarjuk, és teszünk is ennek érdekében valamit. Mint Jézus, a szentek meg az olyan egyszerű emberek is, mint mi vagyunk – válaszolta csendesen.

– Hogyne, és, íme, itt az eredmény! Ne haragudj, hív a kötelesség. Szólítsa be, nővérke, a következő beteget! Én, barátom, dolgozom: gyógyítok, ami remélhetőleg ér annyit, mint délibábokat kergetni.

A lelkész lankadó lelkesedéssel, de még mindig bizakodva látogatta meg „a falu bikáját.” Így becézték ugyanis Vas Gábort a faluban.

– Nem hiszek a szememnek, tényleg maga az? – hőkölt hátra a szerelő, amikor János felbukkant az ajtóban.

– Beenged? Szeretnék magával beszélni.

– Hát még én! – vicsorgott Vas Gábor, és alig értek a szobába, akorát vágott Jánosra, hogy az eszméletét veszve zuhant a parkettre.

Hűvös, pincészerű odúban, egy koszos priccsen tért magához. A szerelő előtte ült, és kajánul bámult rá.

– Ho...hol vagyok, és mit akar tőlem? – sziszegte János fejét tapogatva. – Hiszen ez büntény! Majdnem agyonütött.

– Beszélni akart velem? Parancsoljon!

– Igen, de nem itt, és főleg nem ezek után – sietett az ajtóhoz, és gyorsan lenyomta a kilincset; sikertelenül: az ajtó nem engedett.

– Engedjen ki! Kérem, legyen ésszel! Mit ártottam én magának?

– Hogy mit? – horkant fel a szerelő. – Nem elég az, hogy lecsapta Marcsit a kezemről?

– Ééén? Mióta? Tudtommal maga dobta ki a házából.

– A kurva jó...! Ki mondta?

– Maga Marcsi. Honnan tudnám különben?

– Na jó, de én... Nem várom, hogy elhiggye, de, képzelje, közben meggondoltam magamat. Ja, megbocsátottam neki, és vissza is vettem volna, ha... ha nincs ott maga, az iskoláját az anyjának!

– Ez komoly? – gondolkozott el Madaras. – Csak az a kérdés mi okból: szánalomból vagy... Tudja mit? Hiszek magának, és engedje meg, hogy bocsánatot kérjek mindkettőnk nevében.

A férfi meglepődött.

– Örvendek. Nagyon rendes magától, csak egy kicsit elkésett. Marcsi meggyűlölt, a többi tyúk is mind elhagyott, és ez mindenképp *büntetést* érdemel.

– Mi... milyen büntetést? – szeppent meg a lelkipásztor.

– Például... Látja, most megfogott! Első lépésként... Megvan: vegye le az ingét, nagytiszteletű úr!

Jánoska mindent megértett.

– Meghallgat? Beszéljünk nyíltan, mint egyik értelmes ember a másikkal!

– Minek? – húzott elő az özvegy egy cifra kézi korbácsot. – Levetkőzött?

– Azt mondják a faluban, maga nagyon rossz ember. Tévedés. Nem rossz, csak... Ajánlom, nevezzük nevén a gyereket: maga beteg, kedves Vas Gábor.

A szerelő akkorát nevetett, hogy még a könnyei is potyogtak.

– Vas Gábor vasból van, ezt jegyezze meg jól, doktor úr – komolyodott el hirtelen. – Tapogassa meg az izmaim! Elég kemények? Most mutassa a magáét! Mint a lekvár, keze, hasa puha, talán még gyomorbajos is. Hogy alszik?

– Általában rosszul.

– Én, mint a tej, étvágyam van, a vérnyomásom, cukrom normális. Ki akkor itt a beteg, doktor úr?

– Vérnyomás, cukor... Látom, vigyáz magára, de vajon a pszichéje is ilyen szuperül működik?

– Pihéje?

– Pszichéje, lelke, agya, merthogy az embernek ez is van, és ha az nem szuperál, becsukhatja a boltot egy időre.

– Majd becsukom én mindjárt a magáét. De mielőtt megismertetném ezzel a bikacsökkel, hadd csináljak hozzá egy kis étvágyat – helyezett el tévéje lejátszójába egy DVD-t.

A férfi megborzadt. Amit ott látott, még a gyomra is felfordult. Anál jobban élvezte ezzel szemben a szerelő.

– Izgis, mi? Horrorfilmet nem óhajt? Zombi, vérfarkas, drakula, woodoo... Válogathat bennük kedvére.

– Köszönöm, nem az én műfajom.

– Akkor hasaljon az ágyra, és élvezze, milyen mesterien hasítok szíjat én a hátából! – taszította nyersen a dikóra, és olyan szépen elverte, hogy majd elolvadt a gyönyörtől. – Ezzel megvolnánk. Hogy ízlett a vacsora?

– Istenem, bocsásd meg a bűneit!

– Papok! Hát csak imádkozzék, imádkozzék! Én addig szépen fölmegegyek, és elteszem magam holnapra. Holnap megint lejövök, és folytathatjuk a tévét.

– Kivéve, ha fel nem fedezik, hogy eltüntem – sziszegett fájdalmasan Jánoska. – Ugye, ismeri Balló őrmester német juhászát. Az még

egy egeret is megtalál. Fogadom, nem telik bele 24 óra, s máris itt kaparászik az ajtómon.

– A franc essen beléje! Erre nem gondoltam – rúgott félre a férfi egy sörösüveget az útjából. – Oké, menjen haza, tiszteletes úr!

– Kienged? – hitetlenkedet Jánoska.

– Ki. Menjen isten hírével!

– Haza?

– Haza.

– Okos. Nagyon köszönöm. Ami pedig a pszichiátriai vizsgálatot illeti...

– Menjen már! Itt van még? Mindjárt meggondolom magamat.

– Nyugodalmas jó éjszakát! – nyújtotta a kezét megbocsátóan.

A férfi eltorzult arccal rántotta magához.

– Remélem, utoljára állt az utamba. Ha még egyszer megteszi, esküszöm, a pince falára szögezem. Felfogta?

– Bocsásson meg, de...

– Feküdjék vissza a dikóra!

– Felfogtam.

– Ámen! Most maga esküszik. Esküdjék meg az örök, igaz istenre, hogy ami itt történt, arról egy szót sem szól senkinek!

– Különben?

– Különben most, itt, helyben feszítem keresztre. Ne féljen, csak egy picivel fáj jobban, mint az a verés, amit most kapott. Másrészt már elég régóta divat is, s még csak Jeruzsálembe vagy a Fülöp-szigetekre sem kell ezért mennie.

– Esküszöm.

– Az örök, igaz istenre.

– Az örök, igaz istenre.

– Tessék a kulcs, vigyázzon a lépcsőkön! Kézcsókom a tiszteletes asszonynak, magának pedig kívánok nyugodalmas jó éjszakát! – herészett gúnyosan.

Madaras úr meglehetősen későn vetődött a paplakba, s még sokáig a fülében csengett Vas Gábor nevetése. Felesége ügyet sem vetett rá, így észre sem vette, mennyire meggyötört a tázlári tiszteletes. Hargabban voltak, nem beszéltek egymással. A gyerekek, a két éves Albi és az egy éves Jancsika édesdeden aludtak.

– Margit? – ásta el a harci bárdot Jánoska.

– *Mit kívánsz?* – kérdezte írásban a tanítónő; mint mindig valahányszor összerúgták a port egymással.

– Semmit, nem fontos – lombozódott le a tiszteletes.

Ugyan, mit is mondhatna! Valahogy olyan rideg, részvétlen nő lett ebből az asszonyból, így nyilván az sem érdekelné, hogy ilyen ember-telenül elrakták. Talán színleg, udvariasságból sajnálkozna rajta, de odabenn semmit, de semmit sem érezne. Hogy miként jutottak idáig?

Lassan, szinte észrevétlenül, mindenesetre eljutottak, s ma már szinte idegenül tekintenek egymásra. Két világ, két gyökeresen különböző személyiség. Margitot a kulcsín, anyagiak, cím, édes élet fűtötte, őt a belbecs, Krisztus és az emberek iránti szeretete. Látta, érezte ő ezt már a kezdet kezdetén is, fel is tette magában, hogy istenfélő, igazi tiszteletes asszonyt farag a nejből. Csupán egyre nem számított: milyen sokan állnak Margit mellett, az anyja, apja, barátnői, és ha ő jobbra, azok balra húzzák, nem kétséges, ki győzhet ebben a huzakodásban. De még ha ez a történet csak róluk kettőjükéről szólhatna! Egy kudarc nem kudarc, fő, hogy több ne kövesse. Fájdalom, követte. Kudarcot vallott Olgával, végig sértette az édesapját, halálos ellenségévé tette Margit szüleit, továbbá Vas Gábort, talán magát Amyt is, röviden: bármibe fogott, annak mindig az ellentéte következett be. Pedig milyen magasztos tervekkel lépett erre a pályára! Fontos, erős embernek hitte magát, akire sokan hallgatnak, felnéznek rá, követik. Istenem, mekkorát tévedett, hiszen saját felesége is... Gyűlöli? Idáig talán még nem jutott, de hogy neheztel rá, azt a vak is láthatja. Tény, hogy egy elkényeztetett, végig jó módban élő városi nő számára a falu csak egy állomás, ahol az egyik órában kiszáll, a másikban pedig a legelső vonattal továbbrobog. Tulajdonképp maga is így tenne. Margitot a szórakozási és kulturális lehetőségek hiánya, őt inkább a falu közönye, hitetlensége pukkasztja. De miután semmi mód sincs ebből az ördögi körből kitörni... A macska rúgja meg, tényleg nincs? – tette fel újból és újból a kérdést magának. Eh, aludjunk rá egyet! Ha eddig nem jöttem rá, ilyen fájdalmak közt még annyira sem sikerül – tapogatta meg a hátát fanyarul. Nem is igen aludt azon az éjszakán. Fájtak a sebei, be kellett volna őket kötözni. Csakhogy ki kötözze be anélkül, hogy elárulná, ki csipkézte ki ilyen kedvesen? A háziorvosa ezzel már is kiesik, Margit dettó, Olga messze van. Esetleg Marcsika?

Amint reggel felébredt, sebkenőccsel és fászlival a zsebében ballagott át a süketnéma leányhoz.

– Jánnoska! – sikított Marcsi örömeiben.

– Egy kis ápolásra volna szükségem. Egyedül vagy?

A lány ragyogó szemmel bólintott. Erre bementek a szobába, ahol János rögtön levetkőzött.

– *Szentséges szűzanyám, magát aztán alaposan elverték!* – írta be Marcsi a mindig készenlétben tartott noteszébe.

– Nesze ez a kenőcs, kend be, kérlek, gyorsan a hátamat még mielőtt betoppanna valaki!

– *Megkérdezhetem, ki volt az a vadállat?*

– Meg, de minek, ha úgysem árulhatom el.

– *Szóval ő volt. Ó, de gyűlölöm!*

– Hogyhogy? Már nem szereted?

– *Nem. Látni sem bírom többé, mióta megismerkedtem a tiszteletes úrral* – sütötte le a szemét szemérmesen.

– Vagyis? Ezt értsem úgy, hogy vallásosabb lettél?

– *Igen, akár így is mondhatjuk.*

– Alleluja, akkor ma jó napom van. Végre egy bárány, akit nekem is sikerült visszavinnem az akolba. De ha Őt szereted, minket, embereket is szeretned kell – tette hozzá oktatóan. – János szerint, és szerintem is: „Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyjafiát, hazug az: mert a ki nem szereti a maga atyjafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit nem lát?”

– Hű, ez jó hosszú szöveg volt, és valószínűleg a felét sem értette! – gondolta Madaras tiszteletes. – Ímhol ez a kötszer! Ezzel köss be, ha végeztél.

– *Megvan! Hogy vannak a gyerekek?*

– Köszönöm, jól. Már útban a harmadik.

– *Úgy hírlík, a felesége nem a legideálisabb háziasszony. Akarja, hogy bejárjak főzni, takarítani önökhöz?*

– Sajnos nem engedhetem meg magamnak, és... Nos igen, a tiszteletes asszony sem engedné. Pedig milyen klassz lenne, mert felőle akár zsíros kenyéren is élhetnék – mormogta keserűen Jánoska.

– *Tessék? Bocsnát, nem értem.*

– Majd később megbeszéljük. Köszönöm az ápolást. Isten áldja a családot!

De jól informáltak errefelé az emberek! Már azt is tudják, milyen gazdasszony a b. neje. Hanem ez a Tatár lány...! Százszor szebb, mint azelőtt, kitelt, megkomolyodott, és úgy néz rá, mintha belé, nem Vas Gáborba lenne pistulva.

– Hol jártál? – vetette oda otthon Margitka?

– Megjött a hangod, madárkám?

– Jó napot, adjon isten! – nyitott rájuk házikabátban az Elekes család „doyenje.”

– Nini, Sándor bá! Hát magát mi szél fújta ide, nagypapi? – esett János egyik meglepetésből a másikba.

– Micsoda, nem tudod? Margitkám, hogy van ez? Nekem azt írtad, minden rendben, jöhetek.

Az asszonyka fülig vörösödve hallgatott.

– Annyi baj legyen! – segítette ki zavarából Jánoska. – Nem vagyok én se püspök, se polgármester, akihez csak előzetes bejelentkezéssel lehet bejutni. Ha eljött, jól tette, és érezze jól magát.

– Igen, de... Margit, Margit, milyen kellemetlen helyzetbe sodortál!

– Mert?

– Mert én végleg ideköltöznék.

– Végleg?

– Legalábbis így terveztem. De hát ember tervez, isten végez, ugyebár, és ha zavarok, már hozom is a bőröndöm.

– Nem á, már miért zavarna? Mi... én nagyon örülök Sándor bácsinak. Jöjjön csak velem, megmutatom a szobáját.

Az öreg megnyugodva nyugtázta a tiszteletes döntését, kipakolta a holmiját, tett-vett a szobában, és még sokáig dumcsizott a vejével.

– Elég lármás ez a falucska – jegyezte meg a reggelinél ásítva. – Annyi autó jár az utakon, hogy még éjjelre is jut belőlük. Hiába, a fejlődés! Milyen más élet volt falun valaha.

Este van, este van: kiki nyúgalomba!

Feketén bólingat az eperfa lombja,

Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak,

Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

Ismerős vers, mi? De ki írta ma ilyen családi körökről? Ahogy lefekszel, brrrrr, már fel is bűg valahol egy ördögi masina, amitől aztán meg sem hallanád azt az *éji bogarat*. Köszí a reggelit, jöhet a csavargás. Ha van időd, elkísérsz, ha nincs, viszlát délben, az ebédnél!

– Elkísérem, tata, ahova csak óhajtja. Jobb is, mintha naphosszat benn csücsülne, mint a feleségem például.

– Semmi tata, tegezz csak le nyugodtan, és hívj Szándunak, ahogy Méhtelegen szoktak vót nevezni. Hol kezdjük? Én a kricsmit ajánlom.

– Ajaj! – nevetett a tiszteletes. – Nem árt az neked, Szándu úr?

– Árt? Használ, öcsém, használ. Már persze csak mértékkel. Leverí a vérnyomást, kérdezd csak meg az orvosod!

Kezdték hát a kricsmivel. Az öreg lehörpintette a szokásos féldecit, majd újra csatlakozott a kinn várakozó Jánoshoz. Másnap azonban már egyedül ruccant ki, s alig telt el néhány nap, úgy kiismerte a községet, mint a saját tenyerét.

– Ezzel megvolnánk, most te következel, kislányom. Még jó, hogy János nincs itthon, így zavartalanabban tudunk beszélni.

– Jancsika sír. Nem halaszthatjuk későbbre? – próbált kitérni a beszélgetés elől Margitka; ismerte jól a nagyapót, és élt a gyanúval, hogy a jó öreg valamiért irtó zabos rá.

– Jancsika mindig sír, és most az egyszer hadd sírjon. Te viszont foglalj helyet, és felelj arra, amit kérdezek.

Az asszony kényszeredetten zötytyent egy fotelbe. Természetesen szerette, tisztelte a nagyapját, ettől függetlenül jobban örülne, ha nem költözött volna hozzájuk. Elég neki a mama is, bár így a távolból már jóval nehezebben kommandírozhatja. Csupán arra lenne kíváncsi, magától jött, vagy a mama küldte... kémkedni.

– Mondd, szereted te az uradat?

– Micsoda kérdés! – esett le az álla a tanítónőnek. – Hiszen ezért mentem hozzá, drága nagypapa.

– Igen, hogyne, de vajon ugyanezt tennéd, ha *most* kérné meg a kezdet?

– Most? Hát... izé... Őszinte legyek? Nem tudom.

– Miért nem?

– Mert... Nem tudsz könnyebbet kérdezni?

– Jó, kérdezzek könnyebbet: miért nem szeretnek *téged* a faluban?

– Kérdezd meg a falut, különben egy szemernyit sem érdekel.

– Pedig érdekelhetne, miután köztük laksz és dolgozol, azonkívül paraszt vagyok ám magam is. Ha őket lenézed, engemet is lenézel. Megmagyaráznád, mi okból?

– Nem nézek én le senkit, nagytata, csak a falu, a környezet irritál. Még... még nem tudtam megszokni. Mint ahogy te sem Kecskemétet, vagy tévednék? – vágott vissza ügyesen.

– Nem tévedsz – ismerte el a tata becsületesen –, de vegyünk példát Jánosról! Ő hozzászokott a faluhoz, kedvelik is mindenütt.

– Ez új. Mióta, hiszen mindig azért nyavalyog, hogy kutyába sem veszik Tázláron, egyre kevesebben járnak templomba, és senki sem tisztel senkit sem: Istent, embert, államot, beleértve saját magukat.

– Ezt mondta? – pödörte meg tömött, fehér bajuszát. – Annál jobban kell *nekünk* tisztelnünk, mert a te urad a legtisztább lelkű férfi,

akit valaha is ismertem. De nem csak az, finom, törekeny, mint egy kínai porcelán, úgyhogy vigyázz vele, különben eltörik.

– És én? – robbant ki a tanítónő. – Én nem törhetek el? Vagy ez nem számít? Húzd ki magad, mert meggörcbsz!, ripakodsz rám gyermekkorom óta mostanig, kérlek, figyelj jobban a divatra, ismételési mamácska, míg az uram azért aláz folyton meg, hogy krisztusi alázatra neveljen. Nekem nem szokásom se siránkozni, se lázadni, de ami sok, az sok, elegendem van az egészből. Bezzeg tőlem senki sem kérdezi: neked mi a véleményed, Margitka? Ilyenkor meg-megkérdem én is a Jóistent: miért, Atyám, miért? Csak azért, mert nő vagyok?

Az öregember válaszolni akart, de csak hümmögött. Margitka valóban nem szokott lázadni. Csak amióta férjhez ment, kezdi kritizálni a szüleit, legfőképpen a mamáját, időnként Jánost, aztán a dirijét, jószíval mindenkit. El is csodálkozott rajta rendesen. Úgy látszik, némelyekre így hat a házasság, s szinte egyik napról a másikra fordulnak az ellen, amit eddig fenntartás nélkül csodáltak. Egy oknál több, hogy odafigyeljen rájuk, még mielőtt összetörik egymást egy szép napon.

Egyik vasárnap Jánoska úrvacsorát osztott egy betegnek. Az anyóka kint lakott a felvégen egy kidőlt-bedőlt kunyhóban.

– Kérlek, kíséj el kivételesen a mámihoz! – kapacitálta a lelkész Margitkát. – Szegény olyan egyedül van. Beszéljess el vele, meglátod, milyen hálás lesz érte.

Amikor beléptek, a néni meg sem moccant az ágyában.

– Lehet, hogy későn érkeztünk? – riadt meg a tanítónő.

– Majd mindjárt kiderül – lépett közelebb az ágyhoz Madaras tiszteletes. – Micike néni!

– Ki az? Ó, maga az! Csakhogy megjött, tiszteletes úr!

Az ágyon pöttöm, hihetetlenül sovány asszony feküdt, haja ritkás, tekintete megtört. Szinte lerítt róla, hogy a teste ugyan itt van, de a lelke már odafönt repdes.

– Hogy van, kedves Mici néni?

– Mint a lehullt falevél az avaron. Mára zöld, holnap sárga, aztán por és hamu vagyunk.

– Ez a sorsunk, Mici néni. De amíg ilyen cifrán beszél, addig nincs is tán olyan nagy baj.

– Adja az Úristen! Csak a lábam ne fájna! A lábam meg a szívem, amiért ilyen egyedül maradtam.

– Nono, azért nem teljesen. Tudtommal él egy lányka Kanadában.

– Nesze semmi, fogd meg jól! Istenem, bárcsak visszajönne! – sóhajtott mélabúsan. – Most ki fog nevetni, de magának elárulom, ez a legszebb álmom mostanában. Ha mások hazajönnek, mert sok amerikai magyar hazajött már, miért ne jönne Ildikó is vissza?

– Ide? – kémlelt körül Madaras a nyomorúságos vityillóban. – Szép álmokat, drága Mici néni! – Miért is ne, csak imádkozzék, imádkozzék, hiszen a tékozló fiú is hazatalált egyszer.

– Ugye? – ült fel az öregasszony reménykedve. – Majd frok neki, és egy nap ő is megérkezik. Hogy vagy, édesanyám, kérdezi majd lágyan. Fáj még a lábad? Nyújtsd ide az ölembe, mindjárt, megmasszírozom.

János szeme önkénytelenül könnybe lábadt, ezért gyorsan hátat fordított a két asszonynak.

– Mi az, máris elmegy? Megbántottam, és mi lesz az úrvacsorával?

– Adom – húzta elő táskájából a bort, kelyhet, kenyeret. – Mert én az Úrtól vettem, a mit néktek előtökbe is adtam: hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték, vette a kenyeret, és hálákat adván, megtörte és ezt mondotta: Vegyétek, egyétek! Ez az én testem, mely ti érettetek megtöretik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlatosképpen a pohárt is vette, minekutána vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz új testamentom az én vérem által; ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre. Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend.

A liturgia balzsamként hatott az öregasszonyra, arca kisimult, szeme boldog fényben csillogott.

– Köszönöm, hogy idefáradt a kedvemért. Érdekes, hogy a felesége meg az unokám mennyire hasonlítanak egymásra? Nézze! – kottort elő néhány fotót egy intarziás kazettából. – Hasonlítanak?

– Mint két tojás a másikra. Hanem mondja, kedves néném, ki főz, mos magára jelenleg?

– Ki ez, ki az. Egyik-másik megeteti a baromfit, merthogy a majorságnak is kell ám enni, ugyebár? Egyedül a kerttel van gondom. Tudja, tavasz van, ásni kéne, tiszteletes úr.

– Tudom – battyogott János az ablakhoz. – Szép kert! Ha megengedi, kimegyünk, és amíg a feleségem megetet, szedek magának pár szál tulipánt.

– Ne, ne! Annyira szégyellem. Virágot hozhat, de az etetést bízzák csak másokra! Hogy is kérhetnék a tiszteletes asszonytól effélét!

– Nem kell kérni, megteszi ő azt amúgy is. Igaz, édes Margitkám?

– Örömmel. Mici néninek bármikor – mosolygott a tanítónő, mint a vadalma.

Az öregasszony meghatottan nézett utánuk. Milyen rendes emberek! Még ez a csicsás nagysád is, pedig róla úgy hírlík, csak akkor mosolyog, ha fotózzák. Várt egy félórát, de azok csak nem siettek bejönni. Nahát, nemsokára a nap is lenyugszik! Mit csinálhatnak még mindig odakünn?

– Megetettünk, megittattunk, sőt, még ástam is valamicskét – bukkant fel végül Jánoska homlokát törölgetve, fáradtan. – Majd küldök valakit, aki a többi részt is fölássza.

– Ó, de kedves! Tiszteletes úr, annyira szégyellem. Isten fizesse meg a jóságát, és tartsa meg nekünk még sokáig egészségben, örömben!

– Fáj-e még a lába, Mici néni?

– Sajog az biz, édes fiam. Bocsánat, drága tiszteletes úr!

– Margitkám, angyalom, ülj oda az ágy végébe! Úgy, úgy, köszönöm, Mici néni pediglen takarja és nyújtsa ki szépen a két lábát.

– Dehogy takarom ki, mit képzelnek! Piszkos az meg szagos is.

A tiszteletes szemében apró fények villóztak, vizet hozott egy lavórban, azzal annak rendje és módja szerint megmosta a néni lábait.

– Most már tiszták. Légy szíves, masszírozd meg őket.

Most az öregasszony arca kezdett el ragyogni.

– Ez meg mire volt jó? – vont a felelősségre a nő Jánoskát, amint később hazafelé baktattak?

– Nem érted?

– Azt hiszem, igaza van anyámnak: te tényleg nem vagy normális.

HARAGSZOM RÁD ÉS EGYEBEK

A tiszteletesre nehéz napok virradtak. Margitka annyira zokon vette a lábmasszázszt, hogy még aznap este kijelentette, visszamegy a mamához.

– El...el akarsz válni? – hápogott a nagytata.

– Majd később eldöntöm. Hogy cselédnek néztek, elcsúszik, azt is elnézem, ha Jánoska Jézus szerepében tetszeleg, de hogy még egy repedszarkú parasztot is én ápoljak, az már nem hitvesi kötelesség, hanem gyalázat.

– És a főzés, a gyerekek? Erre nem gondolsz? A gyerekeknek anya kell, és már a harmadik is útban van.

– Majd Kecskeméten megszüülöm, a többiről meg gondoskodják a drágalátos vöd urad.

Megpróbálta, el is boldogultak valahogy, de a legjobb mégis az lenne, ha házvezetőnőt fogadnak. Ekkor jutott János eszébe másodsor is a szép Marcsi.

– Meg vagyunk mentve! Hívjad csak! – lélegzett fel Szandu úr, aki a krumplilevesen, János pedig a rántottán kívül egy ételhez sem nyúlt.

Marcsi megtiszteltetésnek vette, hogy segíthet.

– *De mit szól hozzá a tiszteletes asszony? Nehogy megint miattam akadjon össze a bajuszuk.*

– Ennél jobban aligha akadhat össze már szerintem – artikulálta János kifejező taglejtés kíséretében. – Különb is *miatta* jutottunk ideig, úgyhogy okolja csak magát, ne minket.

Teltek a napok, és Margitka még mindig Kecskeméten, a mamája szoknyája mellett rostokolt, miközben a falu épphogy vegetált. Valamikor persze itt is élet töltötte be a házakat, földeket, a fiatalok báloztak, vasárnaponként kimentek a futballmérkőzésre, az öregebbek a templomba. Aztán lassan-lassan el kezdett minden sorvadni: először a népi szokások tűntek el, aztán a fiatalok, majd sorra-rendre a többi is: ládagyár, hentesbolt, varroda, pékség, mozi, rendőrőrs... A tisztelelndőt nyugdíjazták, az orvos is menni készült, hogy azután mi történik, *gyakorlatilag* már egy illetékest sem érdekelt.

– Nem jó helyre csöppentél, Szandu úr. Ez a falu haldoklik. Bizony mondom, nem csoda, hogy Margit is itt hagyott bennünket.

– Helyre? Időbe, de lesz itt még szőlő és lágy kenyér. Ha nem ma, holnap, holnapután. Nem féltem én magunkat, mert aki a földet szereti, márpedig mi szeretjük, az mozi és pékség nélkül is boldogul – bizakodott az öregember.

Marcsi nagyon kedvelte, de levette az a lábáról a falut is, így csakhamar ő lett a legnépszerűbb ember egész Prónayfalván.⁹

– Hogy csinálod? Bárcsak így lennének oda értem is!

– Odavannak, fiam, téged is szeretnek. Akár be is bizonyítom, ha akarod. A fenébe, mér nem tudok én hallgatni! – vert a szájára az öreg bosszúsan.

– Miről? Szandu úr, már megint miben sántikálsz?

– Semmiben, legfeljebb a falu, de az titok ám. Nem árulhatom el senkinek.

Aztán mégis elárulta. Hadd örüljön már valaminek a veje is, mellesleg ki tudja, lesz-e az egészből valami. János megilletődött. Nem kevesebbről döntöttek, minthogy kocsit vegyenek a papjuknak. Na nem újat, de akkor is kocsit az, és végre az ő papjuk sem busszal döcög a városba.

Egyik este e-mailt kapott Olgától, melyben közölte, hogy Albert bácsi, azaz János apja óhajt vele beszélni. Majd Olga érte jön, hozzá magával azonban Margitot és a két srácot is, mert meg akarja őket okvetlenül ismerni.

– Akárcsak én az apádat! – kapott az alkalmon a nagytata, s amikor Olga megjelent, Margit helyett ő szállt az autóba.

– Szandu úr, az apósom – mutatta be János Soltvadkerten az öreget. – Ezek pedig a gyerekek: Albi és Jancsika.

– És a feleséged? Őt miért nem hoztad magaddal?

– Őt? Hát... izé... – hebegett-habogott a szegény tiszteletes.

– Margitka nemsokára szülni fog – válaszolta helyette a szálfatermetű nagypapa. – Persze Kecskeméten, ahol ő maga is született.

Beszéltek erről-arról, főként az öregek, akik annyira összelekedtek egymással, hogy a lelkésznek szeme-szája elállt a csodálkozástól. Nemhiába állítják a latinok: *similis simili gaudet*: hasonló a hasonlóknak örül.

– Most pedig ki vele, nyilatkozz! Az az érzésem, még tartogatsz valamit a számomra – mondta Jánoska, miután kedvükre kibeszélgették magukat.

Az ugyancsak szálfatermetű öregúr arca egy pillanatra elborult.

---

⁹ Tázlár régi neve 1907-1947 között.

– Haragszom rád. Jó, ne füllentsünk: haragudtam. De most... Furcsa: semmi haragot nem érzek.

A lelkész hálát adott az Úrnak, hogy ezt a napot is megérte. Csupán Olga arcára ült ki a szomorúság, hiszen ezzel már nemcsak Jánoskát, hanem az apját is elvesztette röpké harminc perc alatt.

– Nagyszerű, mégis mit vétettem, hogy ilyen sürgősen akartál velem *beszélni*?

– Mit, mit! Egyszerű: kompromittáltál, te jómadár.

– Én? Ki előtt? Mivel hozhattam szégyent Soltvadkert első gazdjára? Pont én és pont olyan messziről?

– Igaz-e, hogy kocsit akarnak vásárolni neked a híveid?

– Hát már itt is hallották? Előfordulhat. Nekem még senki sem szólt ez ügyben. Kivéve a nagytatát, de hogy ebből mi igaz...? Majd elválik ez is idővel.

– Egy fenéket válik el! – gurult méregbe az egykori tanító. – Nem vagy te koldus, se árva, hogy alamizsnára szorulj, amíg én élek. Vezetni tudsz, jogosítványod már van, ami még hiányzik, az ott vár rád az udvaron.

Jánoska torkában dobogó szívvel sietett az ablakhoz, és lenézett az udvarra.

– Egy Peugeot! Gyönyörű kocsi! Bárcsak az enyém lehetne!

– A tied. Használd egészséggel!

– Ne, kérlek, ne etess! Hogy lehet nekem ilyen drága gépkocsim? Szegény vagyok én, édesapám, és nem is akarok más lenni.

– Neeem? – kacsintott az öreg a tatára. – Akkor tárgytalan, majd odaadom valamelyik szegénynek.

A jámbor tiszteletes meglepetten állt egyik lábáról a másikra, és el sem tudta képzelni, min hahotázik a két öreg.

– Fuss, mit állsz itt! Próbáld már ki, hogy szuperál!

Kissé tétován oldalgott ki a szobából, néhány méter után azonban már megszaporoázta lépteit, hogy aztán az utolsó két métert valóban futva tegye meg az autóig. Nesze neked Krisztus, szegénység, alázat!

– Jó utat! Vacsorára itthon légy! – süvöltötte utána az idősebb Madaras úr.

Egy óra múlva fáradtan, s többé-kevésbé szégyenkezve sompolygott vissza János a lakásba.

– Na, milyen volt? Kikocsikáztad magadat?

A férfi kimondhatatlan hálával csókolt kezét az apjának.

– Isten fizesse meg a jószágod! Olga, nagytata, ideje volna hazamenni.

– Máris? Maradjatok itt éjszakára! Olyan ennalóak ezek a gyerekek, és még annyi mindenről nem beszéltünk.

Végre, legalábbis ő így érezte, kibékülhetett az apjával, és ha Margittal is kibékülhet, ennél többet már nem is várhat az élettől. Ezzel szemben menthetetlen az anyósával való kapcsolata. Ez a nő maga a megtestesült... Inkább nem minősít, de hogy sok galibát fog még nekik okozni, az már most borítékolható.

Tázlárra már a saját kocsiján gurult vissza. Széles jókedvében még daloltak is, így nyitottak be a református paplakba.

– Jaj, ne! – kapott a szívéhez, amint körülnézett.

Bútorzat, festmények sehol, a földön mindenféle limlom feküdt.

– Kiraboltak!

– Ki. Hogy az a magasságos...

– Kérlek, ne káromkodj! – hunytak ki János szeméből a lelki béke és bizakodás fényei.

Bejelentették a lopást, és várták a nyomozás eredményét. Hát arra várhattak, mert két hónap múltán sem kaptak el egyetlen tolvajt sem.

– Nem is fognak, megjósolom. Ehhez valamivel ütőképesebb rendőrség kellene.

– Ütőképese? Rendőrség? Nem szeretem ezeket a szavakat.

– Én sem, de amire szükség van, arra szükség van, különben te sem fordultál volna hozzájuk.

Megfogott – gondolta a tiszteletes, azzal ejtette a témát annál is inkább, mert a hívei lassan pótolták az ellopott tárgyakat. Ki széket hozott a papjának, ki asztalt, evőeszközöket, rádiót...

– Lám, lám, mégsem csöppentem olyan rossz helyre! – dörzsölte kezét az örökifjú nagytata. – Nem vennék rá mérget, hogy a kecskemétiak is megtették volna ezt a papjukért.

Télire megérkezett a ház úrnője is, Margitka és a harmadik fiú, a dundi kis Palkó. A tiszteletes csakúgy repesett az örömtől. Isten áldása kísérje őket holtukig! Talán az új palánta helyes irányba tereli ezt a megkeseredett asszonyt is.

– Mi ez a változás? – fürkészett körül a tanítónő idegenkedve a lakásban. – Ezt az ócska sifont például sohasem láttam még. És hol a nagy velencei tükör, te pojáca?

A lelkész elmesélte, mi történt.

– Eddig még csak sejtettem, de most már hiszem is: te meg vagy átkozva.

– Mindenkinek van barátja, ellensége egyaránt, és ez az ellenség meg is átkozhat. De a hitünk megvédhet, éljünk jámborban, Isten törvényei szerint, és meglátod, egyetlen hajszálunk sem görbül meg.

– Mint eddig, mi? – epéskedett Margitka. – Íme, az eredmény!

– Ez azért van, mert folyamatosan megbotlom. Nyilván szigorúbbnak, következetesebbnek kell lennem. A jót nem elég csak prédikálni, kívánni. Ez tettek nélkül képmutatás. Vagy gyöngeség, hiszen a pokol felé vezető út is csupa jó szándékkal van kikövezve.

– Így igaz, prédikálni azt tudsz, de engem sokkal jobban érdekel, milyen étel kerül naponta az asztalra, a házam, a ruháim, és hol, ki-vel mehetek el szórakozni esténként.

– Sajnos te semmit sem változtál – állapította meg János rezignáltan –, ezért újra és újra megkérdézem magamtól: János, mit keres ez a nő melletted, illetőleg Tázláron?

– Csakhogy kimondtad!

Margit hangja úgy vágott, mint a borotva.

– Legalább tiszta vizet öntünk a pohárba, tudniillik ugyanezt kérdezem én is magamtól: Margit, mit keresel olyan férfi mellett, aki Istentől és a Bibliától meg sem látja a hitvesét?

Erre már a nagytata is közbeszólt.

– Nem akarok beleavatkozni, de biztosítalak, meglátja. Nincs itt akkora probléma, hogy emiatt hajba kapjatok, gyerekek. Ha egyebet nem, vegyétek figyelembe ezt a három porontyt. Nézzétek, milyen édesek! Legyetek tekintettel egy kicsit rájuk is!

Egy pohár víz a fellobbanó lángokra, majd ugyanannyi olaj, amikor a süketnéma is megjelent.

– Ez a kuka meg mit keres a házunkban? Nem abban állapodtunk meg legutóbb, hogy nem tartasz többé igényt rá?

– Abban, de miután kegyeskedtél lelépni, mi meg egy ebédet sem tudunk jóformán megfőzni, szükség törvényt bont, vissza kellett vennünk, ez, ugye, logikus?

– Szerinted. Szerintem hozhattatok volna ebédet az iskola konyhájáról, vagy megtanultok főzni, mosni, vasalni, édes férjecsém. Elvégre hol van megírva, hogy csak egy nő vezethet háztartást?

Marcsi előkapta a noteszét, sebesen beírt valamit, és megmutatta a lelkésznek.

– *Nem értem, miről vitáznak, de sejtem, hogy miattam, ezért ne haragudjon, de én most hazamennék. Ha szükség lesz rám, telefonáljon!*

– Lássuk azt a noteszt! Aha, erről van szó! Nagyon helyes, menjen csak, egyben azt is közöld vele, kerülje el a jövőben minél messzebb

a parókiát! – jelentette ki Margit határozottan, s csak utána kezdett el gondolkozni.

Az biztos, hogy valamikor zavarta, hiszen szép, fiatal menyecske. De az idők megváltoztak, már gyereke is van a kukának, no, és itt a parókián is jócskán megsaporodtak. Három gyerek, három felnőtt, lesz mit főzni, mosni rájuk, úgyhogy inkább örüljön, hogy bejárónót tarthatnak. Amúgy sem veszélyes, hiszen itt a nagytata, akinél jobb biztonsági őrt el sem lehet képzelni.

– Felmondok persze, ha már megtiszteltél azzal, hogy hazajössz, s miután ilyen csúful megloptak, nem is veszünk fel mást egyelőre helyette.

– Szinte vártam, hogy ezt mondjad. Így aztán már az sem érdekes, hogy boldogulok hat személlyel egyedül. Dolgozzon csak az asszony, ezért asszony, nem igaz? Lehetne ugyan másképp is, jobb helyeken már így szokás. De hát ott a nőt meg is becsülik, úgy bizony. Még a fűvő féltől is megóvják, mert egy nőnek nem csak lelke, teste is van, uraim.

– Egyetértek – csavarintott Szandu úr egyet a bajuszán. – Egy kis segítség szerintem is jól jönne, amibe természetesen én is beszállok. Nem dicsekedhetek ugyan nagy nyugdíjjal, de jut is marad is, ezenfelül... Da, da, miért is ne, meggyőzőm az anyádat, nyissa meg ő is szépen a pungáját¹⁰.

– Hű, nagytata!

Margittal szinte madarat lehetett volna fogatni, s már abban is benne volt, hogy Marcsika vezesse tovább a háztartást.

Teltek a hetek, hónapok. János prédikált, esketett, keresztelt, temetett, egyszóval tette a dolgát, amiért az Úristenhez szerződött. A gyerekek nőttek, Margitka lecsihadt mindaddig, amíg Pethő Istvánné nem bukkant fel a paplakban.

– Szeretném látni az apámat – lejtett be orrfacsaró illatfelhőben – és a gyerekeket. Hol vannak?

– Mama! Nagymami! – szaladt eléje a göndör hajú, szőke Albika.

– Mekkora legény lett ebből a gyerekből! Hát emlékszel még rám, anygalkám?

Ettől a naptól új házirend lépett életbe, tudniillik a szabónő nem csak jött, elcseverészett pár órát, utána viszontlátásra jövőre. Nem, ő jött, berendezkedett, és maradt még két hétig. Az új házirend pedig abból állt, hogy megszűnt a házirend. A gyerekek kényük-kedvük sze-

---

¹⁰ Erszényét. (rom.)

rint keltek, feküdtek, nézhetek tévét, és nem volt közös, időponthoz kötött étkezés sem, a tárgyaknak helyük stb.

– Nem jól van ez így, nagymama – figyelmeztette János a kissé bohém szabónót. – Ismered a mondást? Rend a lelke mindennek.

– Mi bajod neked az én rendemmel? Szabónó vagyok én, nem katoná, és ez a ház sem laktanya, ahol parancsokba foglalják, mikor, mit kell csinálnom.

– Én nem is kérek effélét. Magam se szeretem a drillt és a gúzsba kötő szabályokat, de ahogy te viselkedsz...

– Tehát kirúgsz. Rendben van, már pakolok is, te... despota. Most már értem, miért olyan szomorú mindig a lányom. Margitka, Margitka! Indítsd el a gépet, mert hazamegyek – rendelkezett vérig sértve a szabónó, és hiába kérelték, tartoztatták, visszadöcögött a városba.

Jánoska titokban fellélegzett, csupán a neje nem beszélt vele ismét napokig.

– Rá se ránts! Majd megszólal, ha kieresztette a gőzt magából – vélekedett a nagytata.

– Hol van a nagymama? Látni akarom a nagymamát! – siránkozott Albika.

Pethő Istvánné nem sok embert szeretett magán és lányán kívül a világon. Ezek egyike volt ez a pufók, göndör hajú fiúcska, miközben a másik kettőt épphogy eltűrte. Érthető: Albika a lányára, azok ketten meg az apjukra ütöttek.

Eltelt egy nap. A tanítónő reggeltől estig a szobájában feküdt, és tévézett (szerencsére ezzel is megajándékozták a „repedt sarkú parasztok”). Vagy olvasott: krimi, divatlapokat, Petőfi Népet. Néha kisétált a kertbe, megöntözött egy-két virágot, vagy elugrott Alíz barátnőjéhez traccsolni, röviden: a háztartás minden gondja Marcsi vállán nyugodott. Ő s részben a két férfi etette-itatta meg a baromfit, kutyákat, főzött, takarított, gondoskodott a gyerekekről...

De nemcsak a család, maga az egész ország is gazdasági gondokkal küszködött. A pártok megítélése, az államapparátus ugyan négyévenként változik, de nem olyan könnyű ám semlegesíteni egy leszavazott kormányzat légvárakra épített terveit. Aztán a régi hibák helyébe csúsznak az újabbak, megspékelve egy-két természeti katasztrófával, azzal kezdődhet minden előről. Csakhogy sohasem büntetlenül, mert ennek általában ára van, amiért azonban többnyire a kisember, a véten vállalkozók és munkavállalók egyaránt fizetnek. Tudta ezt mindenki, maga Madarász Albert is, csupán a hatását nem cselezhet ki, amikor a mennykő az ő gazdaságába is beleütött.

– Isten nem ver bottal! – summázta sztoikus nyugalommal. – Adós fizess! Hát én most fizettem.

Bár nem részletezte, tulajdonképpen kit, miért okol, néhány elejtett megjegyzéséből azért ki lehetett azt találni. Meggyőződése szerint túl sokat vétkezett. És nem csak ő, mások is, ezt elégelte meg a Teremtő.

– Akiről mostanáig elég nagyokat hallgattál – szúrta közbe János nem minden él nélkül, amikor Vadkerten meglátogatta a meghasonlott kisgazdát. – Bocsáss meg, tapintatlan voltam.

Apja felesége neheztelően bólintott. A férjét ért sorscsapás őt is jócskán megváltoztatta: összeesett, megcsöndesült. Az öreg még kihúzott derékka járta-kelt, intézkedett, csupán a régi biztonság olvadt le fokozatosan az arcáról.

– Ez is igaz, mit tagadjuk. Nem mintha istentagadó lennénk, de hát milyenek vagyunk mi, emberek? Amíg jól megy dolgunk, eszünkbe sem jut, hogy Isten is van, de amint betegség vagy egyéb megpróbáltatás ér, mindjárt szaladunk a templomba. Látod, most, életemben először, örülök, hogy pap lettél, mert így legalább protekciót kérhetsz számomra az Istentől.

János jóízűen mosolygott, s csak később villant az eszébe, hátha nem is viccelt az édesapja.

– Viszontlátásra! – búcsúzott el tőle melegen. – Kérlek, szólj azonnal, ha szükséged lenne valamire. Miután engem is kiraboltak, olyan sokat ugyan nem tehetek, viszont... izé... eladhatom a kocsimat, ha nem bántalak meg ezzel.

– Mit, egy ajándékot? – botránkozott meg Albert gazda. – Ott azért még nem tartunk. Majd egy kicsit összebb húzzuk a nadrágszíjat, és ennyi, nem olyan nagy katasztrófa.

A VÉG KEZDETE

A jelek szerint a szabónő nagyon megharagudhatott a vejére, mert többé egyszer sem látogatott a paplakba. Annál gyakrabban rándult haza a tiszteletes asszony.

– Elég! – unta el a szüntelen ingázást végül is a tiszteletes. – A pohár betelt, határozz: hozzám vagy a mamádhoz akarsz tartozni?

– Miért, két helyre nem lehet?

– Csak ha a kettő nem zárja ki egymást. Lehetetlen két úrnak egyszerre szolgálni, mert vagy az egyiket gyűlöljük, a másikat szeretjük, vagy az egyikhez ragaszkodunk, a másikat viszont megvetjük.

– Ki akar itt szolgálni? – berzenkedett a fiatalasszony. – Elvégre demokráciában élünk, ha nem tévedek.

– Ne értsd szó szerint! Az úr csupán szimbólum. Tegyük fel, hogy szereted a húst is, tortát is. Legyen! Csakhogy sajnos cukros vagy.

– Én? Még csak az kéne!

– Ez csak egy példa, könyörgöm. Szóval diabetikus vagy, és ez már baj, kizáró körülmény, tehát: a tortáról le kell mondanod. Én nem kérem, tagadd meg az anyádat, de ettől még hallgathatsz az uradra.

– Férjedre.

– Férjedre. Csökkenthetnéd a többórás telefonálgatásokat, továbbá nem kellene minden perpatvar után Kecskemétre rohannod, hogy aztán még zabosabban jöjj vissza, mint ahogy elmentél. Ráadásul mindkettő pénzbe kerül, sok pénzbe, holott ilyen szempontból állunk a legrosszabbul per pillanat – igyekezett a János Margit lelkére beszélni.

Általában sikerrel, mert a kis tanítónő magába is szállt mindaddig, amíg nem találkozott ismét az anyjával.

– Nem bírom, domnu¹¹ Szandu, mit tegyek? Adj, kérlek, tanácsot, mert belehalok a bánatba! Hát nem abszurdum! Ahelyett, hogy az egyház és a hívők ügyes-bajos gondjaival törődnék, egyfolytában a magánügyeimmel vesződöm – tárta ki a szívét János őszintén.

– Én a helyedben udvarolnék egy kicsit annak a tökfej lányomnak. Mivel bővérű nő, plusz irtó hiú is, néhány bókka, virággal biztosan levenné a lábáról.

---

¹¹ Úr. (rom.)

A lelkipásztor mit tehetett egyebet, megfogadta a tanácsot, és elkezdett veszettül kurizálni Anna asszonynak. A szabónő eleinte gyanakvóan figyelte, miben mesterkedik Madaras, aztán fokról fokra engedett, pontosabban lángra gyúlt, mint a kiszáradt mező a nap tüztől. A férfi megijedt: kis szikrára számított, de ez már tűz a javából.

– Úgy látom, kezdtetek megszeretni egymást a mamával – örvendezett eleinte a tanítónő, később egyre kevésbé, ki is fakadt egy szép napon. – Álljon meg a menet, lelkecském! Nálad a benzin nincs pénzben? Mellesleg a mama sem olyan öreg még, hogy ne másszon rád, ha ingerled.

– Gratulálok a legújabb stílusodhoz! – hökkent meg a tiszteletes. – Ki csiszolt rajta ilyen szépen ezúttal: Alíz barátnőd, vagy valamelyik akció-, illetve krimihős a tévéből?

– Hamuka. Hagyd békén az anyámat, no meg Olgát, akivel olyan buzgón levelezel, különben én is e-mailezni fogok Aczó Lacival!

– Semmi kifogásom – egyezett bele gyorsan, még mielőtt a felesége meggondolná magát. – De akkor te se lebzselj otthon örökkéig. A te otthonod *itt* van, férjed, gyerekeid mind itt vannak, a többi mellékes, úgy ahogy számtalanszor kifejtettem. Így hát a névnapjára sem megyünk holnapután?

– Jé, erről meg is feledkeztem! Erre utoljára még elmegyünk, utána slussz, vége a hetegésnek!

– Alakul, mi, alakul – feszített Szandu bá. – Ismerem én a dörgést, nemhiába éltem 85 esztendő.

Összekapartak egy kis ajándékot, és elhajtottak a szabónő névnapjára. Pezsgős vacsora, tánc, négykezes zongorajáték, mint a régi szép időkben. Egyedül a házigazda kornyadozott, ezért ő meg sem jelent a társaságban. Annál vidámabban ropta a háziasszony, meg is tapsolták a vendégei.

– Gyere a műhelybe, mértéket akarok venni rólad – súgta oda Jánosnak tánc közben. – Olyan snassz ez az öltöny! Na ja, konfekció!

– Most? Itt? Holnap, nem illik csak úgy itt hagyni egy társaságot.

– Ugyan, ki törődik vele! Öt perc, s máris visszajöttünk. Vesd le a zakót, hadd mérjem meg a derekadat! – vett elő a műhelyben egy mérőszalagot. – Kösz. Milyen sudár úriember! – ölelte át váratlanul.

– Mi... mit csinálsz? – siklott ki a férfi Anna asszony karjaiból. – De hisz ez bűn! Ne felejtse el, hogy a vejed vagyok!

– Miféle bűn? Egy aprócska ölelés? Nincs abban semmi, drága *vejem*. Persze, ha lefeküdnénk...! – dörgölődött hozzá csábítóan.

– Te, ne haragudj, de bekávéztál.

– Visszautasítás? – ugrott össze a nő két szemöldöke. – Engem? Na, várj, te szerencsétlen!

– Miért szerencsétlen? – szólalt meg az ajtóban a tanítónő.

János és a nő riadtan fordult a hang irányába. Vajon mióta áll itt és bámul rájuk? Két-három perce, vagy épphogy megérkezett?

– Ez csak olyan szólásmondás. Különben mit akarsz? Miért nem vagy a vendégekkel?

– És ti? – dobta vissza a labdát a mama ibolya szemű kedvence.

– Mi... én... Csak mértéket vettem róla. A te férjed olyan slamposan jár, mint egy kecskeméti hajléktalan.

– Tehát ezért szerencsétlen, mire te irtalmas szívedre hallgatva elhatároztad, varrsz egy öltönyt neki. Este fél tízkor.

– Egyet-kettőt, végül is szabó lennék, és egy szabónő veje nem járhat ilyen rendetlenül.

– Jól van, mama. További kellemes... méricskélést! Gyere! – morogt a férjére, elbúcsúzott a többiektől, és irány a tázlári parókia.

– Hú, de sietsz! Miért nem maradtunk legalább reggelig?

Margit feleletre sem méltatta.

– Most mit duzzogsz? Amiért pontra tettem, vagy nem tettem pontra a mamádat?

Csend. Az út teljesen kihalt volt, s csak nagyritkán suhant el egy-egy kocsi mellettük.

– Margitkaa!

Bekapcsolta a rádiót, és rá se nézett a férjére.

– Értem: haragszol rám. Mint mindig, de ma este...?

Vajon mit látott, hallhatott, hogy megint így begurult?

Pár hónapig semmi érdemleges nem történt. Margitka „dobta” a mamáját, és megpróbált úgy élni, ahogy azt egy tiszteletes asszonytól elvárták. Öröm az üroömben. Aztán megint olyasmi jött közbe, amitől új fordulatot vett az életük. Egy ködös, novemberi reggelen elgázolták a nagytatát. Még élt fél napot, aztán örök álomba szenderült. Nagy csapás volt, de János ezt is kibírta. Így rendelte a Jóisten, ebbe bizony bele kell nyugodni. Annál rosszabbul viselte Margitka, nyugtalanná, szórakozottá vált, és, mint annyi más esetben, újra visszapártolt az anyjához. A tiszteletes fejében zavaros gondolatok keringtek, s minél jobban tépelődött, örlődött, annál világosabbá vált előtte, hogy a feleségét megszállták az... ördögök. Hiába, pap volt, és egy pap mi másra gondol ilyenkor. Ezen annyira elbúsult, hogy még éjjel álmában is ezen töpregett.

– Beteg vagy? – tűnt fel az asszonynak, hogy a férje alig alszik, eszik mostanában.

– Csak a fejem és a gyomrom vacakol. Átmeneti állapot, általában magától is elmúlik – titkolta el Margit elől az igazat.

De hát hogy árulhatta el, mi bántja, amikor a nőt már semmilyen vele kapcsolatos dolog nem érdekli. Valaha sokat beszélgettek egymással, de ma már inkább a krimiket, és a barátnőit részesíti előnybe. Neki viszont hiányzik, igazság szerint Olga is, akivel éppen Margit miatt szakított. Olga! János szívét hirtelen átjárta a melegség. Vajon gondol-e még rá az ő védangyala? Mi volna, ha most rögtön átkocsizna hozzá Vadkertre? – fogta el a vágy a nő után. Margitot ez már úgyszemint zavarná, másrészt az apját is kötelessége meglátogatni.

– Jánoska! – kiáltott fel Olga, amint meglátta. – Drága barátom, hát még sem felejtetted el Soós Olgát?

Teljes két órát beszélgetett a leánnyal, megemlítve többek közt a feleségével kapcsolatos sejtését.

– Lehetetlen! – ingatta fejét a virágárusnő. – Bocsáss meg, de ezt én sehogy sem tudom elhinni.

– Konkrétabban? Azt hogy megszállta, vagy hogy egyáltalán van ilyen?

– Tulajdonképpen mindkettőt.

– Te, ugye, hithű református vagy?

– Az vagyok.

– És templomba is jársz, meg a Bibliát is forgatod.

– Természetesen.

– Akkor nemcsak Jézusról, hanem a Sátánról, démonokról is hallottál.

– Hallottam. Egy régi, letűnt világból – válaszolta Olga tétován. – Most egyre kevésbé, és sem én, sem a barátaim, ismerőseim nem találkoztunk semmiféle démonnal.

– Én sem, ám attól még léteznek. A Marson, csillagokban sem jár-tál, mégis hiszel a létezésükben, nem igaz?

– Miért nem válsz el tőle, ha már ennyire megromlott a viszony köztetek?

– Három gyerekkel? Különben is szeretem – vallotta be János só-hajtva.

– És ő? Mert ez sem mellékes. Mit csinálsz, ha ő adja be a válópert?

– Akkor elválunk – szorította össze a száját dacosan.

Kimerítették a témát, hallgattak.

– Na, megyek, örülök, hogy láttalak.

Becsúszott a volán elé, és száguldás közben felidézte magában az Olgával és apjával kapcsolatos szavakat, képeket. Fájdalom, mintha elhidegült volna tőle kissé Soós Olga. Hja, az idő, a távolság! Ennek már sok barátság esett prédául. De ez mind semmi ahhoz képest, amit az apja vallott be neki – gyújtott cigarettára idegesen.

– Szeretnék veled négy szemközt beszélni – mondta az öreg búcsúzás előtt pár perccel. – Julikám?

– Jó, jó, megyek már. Még ilyen titkolózást, de ti tudjátok – csoszogott át a másik szobába Madaras Albertné.

Amint becsukódott az ajtó mögötte, Albert bácsi előhalászott a zsebéből egy lapos üveget.

– Iszol?

– Köszönöm, nem kérek!

– Én sem szoktam inni, de néha muszáj inni ahhoz, hogy elbírjuk a keresztet, mert, ugye, minden embernek megvan a maga keresztje. Kérlek, ülj már le, nem szeretek valakinek így győnni.

Az úton átszaladt egy mezei nyúl. János fékezett, majd tovább ment. Valahogy az az érzése, nem sokáig húzza az öregúr. Feltehetően neki is, ezért vallotta be a bűneit ilyen szokatlan, semmit sem szépítő őszinteséggel. Kezdte azzal, hogy megbánta, amiért megtagadta tőle egyetemi tanulmányai finanszírozását.

– Felejtsük el! Én ezt már réges-rég megbocsátottam.

– Te lehet. Én a mai napig sem... magamnak. Az is hiba volt, s nem is akármilyen, amikor lebeszéltelek a feleségedről.

– Pedig jobb lett volna, ha rád hallgatok – sütötte le a szemét a tiszteletes.

– Hogyhogy? Talán megcsalt, vagy...?

– Az előbb te „gyóntál”, most én következem – rukkolt ki János az igazsággal, s olyan képet festett Margitról, hogy a jó öreg nem győzte a homlokát ráncolgatni.

– Szomorú történet. Én azt hittem, boldogok vagytok.

– Régen azok voltunk, most akár el is válnék tőle, ha nem nézném a gyerekeket.

– Hát ne nézd! – elevenedett meg Albert bácsi. – Attól még nem veszíted el a gyerekeid, számukra pedig az a fontos, hogy nyugodt, harmonikus környezetben nőjenek fel. Egy szó mint száz: sürgősen válj el tőle, és ha már így alakult, még mindig elveheted azt a boltos lányt – puhítgatta fiát óvatosan. – Kérlek, javíts ki, ha rosszul látom.

– Nem látod rosszul, mert ez a színtiszta igazság. Még kipróbálok egy-két tippet, aztán ha az sem válik be, változtatunk.

– Változtass, fiam, változtass, amíg még megteheted. Én sajnos lekéstem: halott ember vagyok, Jánoskám.

– Nana! Dum spiro, spero: ameddig élek, remélek, szokta volt Madarász Albert mondani. Majd rendbe jön a te szénád is, ne izgulj.

– Egy egyszoba-konyhás lakásban? Bajosan! De úgy kell nekem: csak azt kaptam vissza, amit én okoztam másoknak.

– Miért, mit okoztál?

– Ugyanazt, amiért én is idejutottam. Egy felelőtlen, szívtelen bank miatt. Mert adtam ám én is pénzt hitelre.

– És?

– És volt, aki megadta, volt, aki...

Itt elcsuklott a hangja, pár pillanatig a könnyeivel küszködött, aztán megtörten folytatta.

– Volt, aki becsődölt, az egyik még, Istenem bocsáss meg nekünk, öngyilkos is lett miattam.

A lelkész szeme megrebbent. Hallott róla, nem újság. Na, nem az apjától, csak úgy rebesgették a faluban. Pletykabeszéd, számárság! – intézte el egy kézlegyintéssel eddig az egészet, de ha már az apja is megerősíti, lehet valami a dologban.

– Bizonyítékod van-e rá, búcsúlevelet írt, vagy egy konkrét személy vádolt meg, mert ha nem, annak rengeteg más oka is lehetett: betegség, anyagi gondok, szerelmi csalódás...

– Semmi konkrétumról nem tudok róla, én is csak úgy hallottam.

– Akkor ne törődj vele! De ha mégis érdekel, egyszerűen kérdezd meg a családot!

A férfi türelmetlenül kukkantott az órájára. Remélhetőleg öt perc múlva otthon vagyok. A levél! – jutott ekkor eszébe az az ajánlott küldemény, amit még Tázláron vágott zsebre olvasatlanul. Nézzük, ki írt neki! Senki sem írt, csupán néhány fotó lapult a borítékban. Meztelen aktok, egy összefonódott szerelmespár: Margit és Aczó Laci! – döb-bent belé a felismerés. Ettől még a lélegzete is elakadt, szeme kidülledt, s ügyet sem vetett a kormányra. Neki is ment a korlátnak azon nyomban, majd azt áttörve ki a szabad mezőre.

– Jézusom! – vetett keresztet egy arra robogó motoros fiatalember, és odarohant az autóhoz. – De hisz ez a Madarász tiszteletes!

– Tiszteletes úr, hall engem?

A lelkipásztor fejéből patakzott a vér, de hogy él-e, vagy meghalt, már nem tudta megítélni.

– *Halló, mentők!* – riasztotta a halasi kórházat. – *Jöjjenek ki gyorsan! Táblár előtt, az 53-as műúton balesetet szenvedett Madarász János tiszteletes úr.*

Nos, a tiszteletes nem halt meg, de még sokáig kellett nyomnia az ágyat odabent. Tulajdonképp nem is a karambol okozta itt a fő gondot, hanem az a sokk, mely a fényképek megpillantásakor törte kerékebe a jövőjét. Ugyanis a tiszteletes lebénult. Szerencsére nem teljesen, s még volt némi remény ahhoz, hogy valamennyire rendbe jön. Viszont táncolni biztosan nem fog már, és persze dolgozni sem, erre fel kell készülniük – prognosztizálta a főorvos, amikor kiengedték Jánost a kórházból.

Albert bácsi rezzenéstelen arccal szállította Vadkertre. Bensőleg teljesen összetört, de külsőleg ezt senkinek, főleg a fiának nem szabad látnia. Öregember ide, öregember oda, most neki kell erősebbnek lennie, különben végük, úgy összeomlanak, mint egy kártyavár.

– Egy szobában heten? – sápítozott a tanítónő. – Ezt nem gondolhatjátok komolyan.

– Szükség törvényt bont. De ha van jobb ötleted, szívesen meghallgatlak.

– Menjünk vissza a parókiára, vagyis...

Tárgytalan! A hívőket nem hagyhatják pap nélkül, s mivel a parókia a papok szolgálati lakása, csakis az lakhat benne, aki ott is dolgozik. Így hát nem *be*, hanem ellenkezőleg: sürgősen *ki* kell onnan költözniük. Jobb megoldás lenne a mamája, ha... Ha nem gyűlölné annyira Jánoskát. Bonyolult eset, nagyon bonyolult, és igazán mindnyájukat megrázta, de mégis: pont most kellett neki is balesetet szenvednie? Egy hétig úgy-ahogy kibírta, utána így szólt az öreghez:

– Beszéltem a mamával. Szeretne segíteni, ezért azt üzeni, illetőleg ajánlja, osszuk meg a terheket igazságosan egymás közt.

– A mamád? Megtisztelő, aztán hogy? Vesz egy házat, vagy inkább küld egy csekket havonta? – kérdezte Albert bácsi leplezett iróniával a hangjában, tudniillik elég jól ismerte a szabónőt ahhoz, hogy bármiféle ígéretnek felüljön.

– Nem vagyunk mi olyan módosak. Hogy küldhetne, ezzel szemben elvállal két személyt a családból.

– Eredeti ötlet. Kicsodát?

– Albikát és engem. Két gyerek itt marad, mi ketten pedig Kecskemétre költöznénk.

– Szóval itt maradtok. Öten kétfelé, mint valamikor a rabszolgák, akiket az emberkereskedők elválasztottak egymástól.

– Kérlek, kérlek! Ez nem az én döntésem. Én csak tolmácsolom a mamámat.

– Méghozzá kommentár nélkül, vagyis nincs is kifogásod ellene.

– Dehogynincs, de hát ismered a mamámat: nála a fehér is fekete, ha ő történetesen úgy látja.

– Akkor maradjatok itt mindnyájan, azt a hétfán füttyölőjét a...

Az ágy felől fojtott nyögés hallatszott. A tiszteletes volt, akinek a figyelmét egyetlen szó sem kerülte el.

– Valamit szeretne mondani – mondta Margit.

Miután beszélni nem tudott, írni azonban igen, még ha nagy ügyel-bajjal is, elébe tettek egy papírt, ceruzát.

– *Én elfogadom Anna asszony ajánlatát. Kettő több, mint semmi. Legalább ők ne szenvedjenek ínséget. Később majd meglátjuk* – írta Jánoska alig olvashatóan a cetlire.

– De....! Neked mi a véleményed, Iluskám? – fordult a feleségéhez az öregúr.

– Csak amit te mondtál nekünk a jó múltkor: a szükség sajna törvényt bont.

A KEZDET VÉGE?

A tiszteletes fizikai állapota a szakszerű ápolásnak köszönhetően lassan, de egyre jobbra fordult a következő hónapokban.

– Még egy hét, és a saját kezével hajthatja a kerekesszéket – bízta őket a gyógytornász. – Utána az autót...

– No, azt nehezen.

– Miért?

– Mert eladtuk – felelte Albert bácsi szárazon.

Vele a zongorát, néhány festményt és egyebeket, hogy kifizethessék az orvosságot és rehabilitációs kezelést. Mellesleg Margit és Albi is Anna asszonyhoz költöztek, ami szintén jelentős anyagi megtakarítást jelentett. De éppen ez a költözés volt az, amin a férfi a legkevésbé bírta magát túltenni. Hiányzott, nagyon hiányzott az a gyerek, és Margit is, bár ezt Jánoska saját maga előtt is tagadta.

– Ne haragudj, de sehogy sem tetszik nekem ez a jelenlegi állapot – tette szóvá aggodalmait a menyének Madarász úr. – Időd nagy részét otthon töltöd. Jó, Kecskeméten laksz, és most már ott is dolgozol. Csak amikor hozzánk is ellátogatsz, lehetnél egy kicsit... Nem is tudom, hogy fejezzem ki magamat, figyelmesebb. Elsősorban a férjeddel, aztán a gyerekeiddel, hogy magunkról már ne is beszéljünk.

– Úgy? Egyszerővel nem vagyok jó feleség, elhanyagolom a családom, és egész nap csak szórakozom, henyélek – tette csipőre a kezét harciasan a tanítónő.

– Nem, nem, nem henyélsz, de mindent olyan... olyan lélektelelenül csinálsz, minket lekezel, a szomszédjainkat utálsz. Néha az az érzésem, nemcsak minket, a fiamat sem... szereted.

– Olyan vagyok, amilyen vagyok. Ez az én fizimiskám. Maszk nélkül, drága apósom. Vagy jobb szeretnéd, ha a szemedbe mosolygok, hátulról meg kinevetlek?

– Ezt sem, azt sem. Szavamra, már az sem lepne meg, ha el akar nál válni ma holnap.

– Tévedsz. Eszembe sincs, mert hiszed, nem hiszed, még mindig szeretem a fiadat – lepte meg Margit kijelentésével az egykori kispap. – Ilyen állapotban pedig bűn is lenne elhagyni, hát még ha figyelembe vesszük, hogy János Isten szolgája.

Albert bácsi gyanúja megingott. Lehet, hogy még mindig szereti? Nehéz elhinni, de ki tudja? Olyan kiismerhetetlenek a mai emberek.

Olga szinte mindennap meglátogatta Jánoskát. Felolvasott neki az újságból, hangoskönyvet hozott, vagy besegített a háztartásba. Aztán megritkultak a vizitjei. Először csak harmadnaponként, utána hetente, végül egyáltalán nem jelentkezett: férjhez ment. Ilyen az élet! – törődött sorsába a lábadozó lelkipásztor. Előbb Amy, most Olga hagyta magára. Egyedül Marcsi, a kis süketnéma tartott ki mellette, aki ugyancsak meg-meglátogatta Madarászt.

– *Már csak azt várom, hogy te és a feleségem is faképnél hagyjatok* – panaszkodott a lelkész írásban Marcsinak.

– *Nem hiszem* – rázta meg a fejét a tázlári. – *Ne vess ki (időközben letegeződtek egymással), de szerintem ezt soha sem fogja megtenni.*

– *Miért ne, hogyha egyszer nem szeret.*

– *Akkor sem. Mintha bűnösnek érezné magát, igen, talán elkövetett valamit, és most attól fél...*

– *Mitől?*

– *Nem tudom, ez csak olyan megérzés. Talán az egyedüllétől, Istentől, amit külön bonyolít, hogy egy pap, vagyis Isten egyik pártfogoltja ellen vétkezett.*

A férfi emlékeiből hirtelen előugrottak a postán kapott fényképek. Vajon ki küldhette őket? Egy jóakarója, ellensége vagy... Vagy maga Aczó tanár úr? Nem valószínű, bár ki tudja? Hátha ezzel akarja elérni, hogy elváljon. Milyen jó lenne valakivel erről beszélni! Meg arról is, milyennek látja ő a feleségét.

– *Te hogy látod, egyáltalán mi a véleményed a nejedről?*

Micsoda abszurdum: a beszédet kuka létére nem érti, de még a gondolatait is meghallja!

– *Bocsi, elfáradtam, de majd később erről is beszélünk.*

Ezután két hétig nem találkoztak.

– Ho-ol vo-oltá-ál? Má-ár na-agyo-on vá-árta-alak – préselte ki magából a szavakat.

– *Nem értem* – felelte Marcsi rögtön írásban. – *Csak nem hiányoztam, Madarász úr?*

– Ezt is eltalálta! – csodálkozott Jánoska. – *Te mindig hiányzol, hogyhogy eddig nem láttad?* – Hű, ezt ellőttem, még félreérti ez a derék jány.

Marcsi arca kiszínesedett, kezébe vette a ceruzát, aztán még sem válaszolt. Nem is volt rá szüksége, ott ragyogott az az arcán fehéren feketén.

– A múltkor azt kérdezted, mi a véleményem a nejemről. Hát most megmondom, ha még mindig érdekel.

– Érdekel.

– Szóval Margit. Ellentmondásos nő, az bizonyos. Orvosi szemmel nézve akár szkizofrénnak is nevezném. Tudod, ez olyan...

– Tudathasadásos állapot. Nem vagyok én olyan analfabéta, mint amilyennek kinézek. Én, kérlek, már elég régóta rendszeresen olvasok. És nem csak regényt, tudományos könyvet is, esszét, cikkeket. Kedvenc tv-csatornám a Spektrum, National Geographic, Animal Planet... Folytassam?

Jánoska fokozódó tisztelettel nézett a leányra.

– Gratulálok. Sejtettem. Visszatérve Margitra, nem állítom, hogy igazam van. Elvégre pap vagyok, illetve voltam, nem orvos. Viszont lelkészként úgy látom, ebben az asszonyban két szellem, egy jó és egy rossz küzd állandóan egymással. És tudod mi a legszomorúbb? Hogy a feleségem issza meg a levét az egésznek. Én meg csak nézek, bámulok anélkül, hogy bármit tennék ez ellen.

– Mert nem is tehetsz, Jánuskám. Ez elsősorban az ő dolga. Segíts magadon, és az Isten is megsegít, ezért ha Margit nem mozdul, még csak szemrehányást sem tehetsz magadnak.

A férfi némán simogatta fekete, ujjnyi hosszú szakállát. Mióta lebénuult nem sokat törődött magával. A mostohaanyja fésülte, manikűrözte, az apja borotválta mindaddig, amíg rá nem szólt, hagyja csak, hadd hordjon szakállt ezentúl. Különben is kit érdekel, hogy néz ki egy rokkant nyugdíjas.

– Már megint kezdod? – háborgott az öregúr. – Kérlek, légy férfi és... apa, aki három gyermek sorsáért felelős.

Férfi, apa, szép szavak! Csak hát a felelősségnek is súlya van, nagy súlya, és ha ehhez hozzájön még innen-onnan pár kiló, ember legyen a talpán, aki ezt elbírja.

– Köszönöm a megnyugtató szavaid, de beszéljünk most már rólad is! Te mikor mész férjhez, ha nem vagyok indiszkrét?

– Amikor egy kuka lányt is elvesznek. De mivel nem vesznek, hát Istenem, szinglik is vannak a világon!

– Vas Gábor?

– Milyen Vas Gábor? Ja, az a nyomorult? Jézusom, most jut eszembe: vigyázz ezzel a bunkóval!

– Itt, Soltvadkerten? Miért kell tőle tartanom?

– *Mert szerinted köszönheti, hogy otthagytam, inni kezdett és elzúllott. Egyszer be is vallotta: addig nem nyugszik, amíg ki nem tekeri ezért a nyakadat.*

– *Mivel foglalkozik momentán?*

– *Semmivel. Tényleg lezúllott: előbb elárverezték a házát, aztán elvesztette az állását. Most itt csámborog valahol Vadkerten.*

Még egy áldozat! – hanyatlott vissza a párnájára Madarász. Az első az édesapja, a második Margitka, rajta keresztül Anna asszony... Pedig, Isten látja lelkemet, egyiket sem akartam bántani.

Telt-múlt az idő. A gyerekek nőttek, okosodtak, és János is egyre jobban rendbe jött. Legalábbis fizikailag, miközben lelkileg inkább le-, mint felépült – apja legnagyobb bánatára, aki sehogy sem értette, mi rája folyton belülről.

– Talán ilyen az alaptermészete – találgatta Albert bácsi felesége. – Vannak ilyen búval bélelt férfiak. Az én dédim is ilyen volt. Nem is igen emlékszem, láttam-e mosolyogni valaha.

– Az alaptermészete? Nem, nem ilyen. Csak mióta pappá szentelték, nézi más szemmel a világot. Megváltozott, érzékenyebb lett. Képzeld, azt hiszi, miatta vétkezik Margitka, s mivel ő az oka mindennek, csakis ő mentheti meg a lelkét is.

– Még ilyet! El sem hinném, ha nem ő magyarázta volna be neked.

– Nem magyarázta be, de minden elejtett szava, mondata erre vall.

– Jaj, nekem ez túl komplikált! Sajnos úgy nézem, a gyógytornász helyett most már egy pszichiátert kell fogadnunk.

Egy fagyos, téli reggelen Margitka, ukmukfukk, bejelentette, hogy – szünidő lévén – elviszi a gyerekeket egy hétre magához.

– Kérlek! Semmi akadály – egyezett bele János udvariasan telefonon; most már tudott beszélni, még ha lassan és nem is mindig érthetően.

Alig tűntek el a gyerekek, szedelőzködni kezdtek a szülők is.

– Mi meg disznót vágni megyünk a sógorhoz – füttyörészett Albert bácsi jókedvűen. – Nem jönnél velünk a változatosság kedvéért? Ó, bocs, elfelejtettem, te nem szereted az ilyesmit.

János unottan nézett ki az ablakon. Odafönt a magasban Holle anyó rázogatta a dunyháját. Két nap múlva karácsony. Ilyenkor szokták díszítgetni a fenyőfát a templomban. Ezt kedvelte, a disznókat sajnálta. A csirkét is, bárányt, mindenféle élőlényt, amit az emberek feláldoztak a hasukért. Nem is vágott le soha egyetlen csirkét sem. A csirke is élőlény, és én megbecsülöm az életet, mint Isten legcsodálatosabb ajándékát – szokta mondogatni ilyenkor.

– Jó szöveg – csipkelődött Margitka. – Azért a zúzát, kolbászt te is szívesen megeszed.

Ettől fogva egyszer sem mondogatott effélét, ezzel szemben egyre sűrűbben mellőzte étrendjéből a húsokat.

– Na, szia! Délután, estefelé megjövünk. Ha szükséged van valamire, hívj fel a mobilon!

Végre egyedül! A rokkant férfi égre nyújtott kézzel ordította el magát. Elnyújtott, furcsa torokhangon üvöltött. Egy kicsit úgy, mint egy farkas, egy kicsit úgy, mint az ősemler bömbölhetett valamikor a történelem hajnalán.

Hátborzongató, itt történt valami! Ez az atyafi belötte magát, vagy egyszerűen... megzápult. Látszólag, valójában csak kieresztett némi ájert magából. Megesik, nem, ha sokáig visszafójtunk magunkban valamit. Csak nyelünk, fortogunk, aztán pukk, úgy törünk ki egyszerre, mint az Ezjafjallajökull vulkán mostanában Izlandon.

A férfi odagördült a szekrényhez, és megkereste édesapja *vérnyomáscsökkentő* italát. Egészségedre! – emelte az üveget az ég felé, s akkorát húzott belőle, hogy egy pillanat alatt bepöckölt. Pazar nedű, nemhiába szereti az édes is. *Te* meg mit hallgatsz? – intézte szavait továbbra is az Atyához. Nincs kedved beszélgetni egy régi híveddel? Mi, hogy beszélgettünk mi már máskor is? Hogyne, de eddig még egyszer sem kérdeztem tőled semmit sem. Most kérdeznék, ha megengeged – hörpintett egyet ismét a palackból. Az 50 fokos pálinka villámgyorsan áradt szét az ereiben. Valamikor fiatalkorában meg-megitta ő is a magáét, de miután egy papnak ez már nem illik, leszokott róla teljesen. Eh, mit számít! Akkor még lelkes volt, most csak egy tehetetlen, szánni való léhűtő. Első kérdés: miért nem kívánsz nekem is hasonló erőt, egészséget, jó Atyám? Ne, ne haragudj, csak kérem. Nincs válasz? Erre szokták mondani: elfordította arcát előlem az Úristen. De miért Atyám, miért? Ez volna a harmadik kérdésem. Vagy második? Milyen meleg van ebben a szobában! – gombolta ki az ingét kábultan. Kérlek, ne érts félre! Én nem lázadok, csak éppen nem értem, hogy szolgáljak ilyen testtel ezután? Neked, de a családomnak is, bárkinek, amikor magam is gyámolításra szorulok? Hogy segítsék például az apámon, akit a múlt és egy öngyilkos lelke riogat? Aztán ott van Margitka! Kétségtelen, hogy vétkezett, és alighanem szenved is. Én segítenék rajta, de nem tudok. Pedig még az életemet is odaadnám, ha ezzel eltörölnéd a bűneit – dadogta, s csak az utolsó szónál eszmélt rá, milyen szamárságot talált ki. Hiszen így csak a Megváltó beszélhet, másrészt öngyilkosság lenne, amit minden vallás elítél. Térj

magadhoz, mert berúgtál! – rázta meg a fejét szégyenkezve, átkarikázott a konyhába, és bedugta fejét a csap alá. Ez jól esett, de még mindig forog a ház körülöttem. Erre megfőzött egy kávé, és tovább töprengett. Abszolút igaz, hogy az öngyilkosság bűn, de vajon minden esetben? A hazugság sem bűn, ha kegyes célból hazudunk. Lásd Szent Erzsébet esetét a rózsákkal!¹² Jézus áldozata sem állt messze az öngyilkosságtól, elvégre nagyon jól tudta, ha kitart elvei mellett, megölik. És ő mégis kitartott, kereszthalált halt miértünk. Miért ne áldozzam fel hát én is az életem, ha ezzel megmentek néhány lelket cserébe? – húzott ki egy kenyérvágó kést a fiókból. Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is... – imádkozott hangosan, végül csuklója fölé emelte a késpengét. Isten veled, Margitka, bocsássatok meg, gyerekek!

Helyben vagyunk, most már minden egyértelmű és világos! Ehhez kellett a szesz, a hegyi beszéd és a konyhakés. Még egy pillanat, és Madarász János nincs többé. Ekkor villant belé a nagy kérdés: biztos, hogy minden olyan egyértelmű és világos? Valóban azt hiszi, hogy egyszerű ember létére bárkit is megmenthet, és az öngyilkos sem mindig vétkezik? A csudába, mégsem olyan erős ez a pálinka! Na, még egy korty, mielőtt... Hű, de forog ez a konyha körülöttem! Lehuntya a szemét. A forgás nem szűnt meg, sőt, vele együtt elkezdett ő is keringeni, pörögni. Aztán elájult.

Miközben János odabent diskurált magával, odakinn egyre sűrűbben havazott. Az ég is elborult, s olyan sötét lett, mintha alkonyodna, jöllehet még csak reggel volt. A Madarász-házzal szembeni Caféban loncsos férfi feketézett. Ráérősen bámult ki az ablakon, s valahányszor a Madarász-ház felé sandított, szemében gonosz fények villóztak. Természetesen nem kerülte el Margit és a gyerekek távozása sem, ami látható elégedettséggel töltötte el.

– Kér még valamit, mert ha nem, ajánlom, menjen *melegedni* más-hová – szólt rá a pincér mogorván.

– Majd később. Én nem sietek, ráérek.

---

¹² Egy alkalommal Szent Erzsébet kenyereket vitt a szegényeknek, amikor sógorával, a zsupori Henrikkel találkozott. Annak kérdésére, mit visz a kosárban, Erzsébet így válaszolt: rózsákat. Lássuk! – mondta a király. Erzsébet engedelmeskedett a parancsnak, és valóban rózsák voltak a kosárban, ugyanis Isten megbocsátván a királylány füllentését, valamennyi kenyeret rózsává változtatott.

– Semmi később! Vagy fogyaszt, vagy átadja a helyét, és távozik.
– Fulladj meg! – kászálódott fel a férfi, és kiballagott a teremből szinte ugyanabban a pillanatban, amikor Albert bácsi és a neje ott-honról.

Most jött el az én időm! – ujjongott fel a csavargó magában. Már hetek óta leste (többnyire innen, a Caféból) az alkalmat, mikor törhet be az extanító házába. Kinyomozta kik és hányan laknak bent, mikor szoktak hazajönni, elmenni, hogy utána azonnal besurranjon, és... Kibabolja Madarászt? Hideg! Hogy megleckéztesse vagy akár meg is ölje a... tiszteletest. Szóval bosszú, személyes indíték. Van ilyen, de hogy valaki egy rokkanton akarjon bosszút állni...! Brr, itt valami nagyon-nagyon nincs rendben!

A férfi odasétált a kapuhoz, és elővett egy sperhaknit. Fél percbe se telt, s máris feltárult a kiskapu. Ez profi, ilyen alaknak még a páncélszekrény sem jelenthet akadályt. A belső ajtó nyitva volt. Vili, itthon van a papocska. De hol, mert a szobában nincs, a szentségit! Micsoda raktár! – tekintett körül a túlsúfolt szobában. Ágy, ágy mindenütt. Tiszta mizéria! Hogy tud ennyi ember ilyen lyukban létezni? Messziről látszik, hogy ezeknek sem lehet tejföl az életük – lopódzott szívébe önkénytelenül a szájalom. Te nem vagy eszednél! – pirított magára pirosan. Csak nem fogod ezt a nyavalyás liliumtiprót sajnálni! Ez itt Madarász, a tázlári tiszteletes, aki elvette a párodat, és tönkre tette az életed, egyszóval bűnhődnie kell, még-hozzá tüstént, mert bármelyik percben betoppanhat valaki a családból. Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben... Aha, imádkozik a mitugrász! Kipattintotta a bicskáját, és átcammogott a konyhába. A tiszteletes meg sem moccant, talán elaludt. A levegőben erős pálinkaszag terjengett.

– Áldás, békesség!

Semmi reakció.

– Ébresztő! – rázta meg a lehorgasztott fejjel pihegő rokkantat.

Milyen megfáradt, összetört ember lett belőle! Igazán gyerekjáték lenne megölni, vagy legalábbis elcsúfítani ezzel a bicskával – emelte fel a kezét szilajul. A fenét, rossz ötlet! Előbb még elszórakozok vele egy picurkát, amíg bocsánatért nem könyörög – lódult meg a fantáziája, s szinte maga előtt látta a mitugrászt, amint összetett kézzel piti-zik. Hopp, felébredt! Kezdődhet az utolsó felvonás.

– Pálinkás jó reggelt, drága tiszteletes úr!

– Maga... maga kicsoda? És hogy került ebbe a lakásba?

– Nem ismer meg? Én vagyok Vas Gábor. Marcsi férje, emlékszik?

– Emlékszem – tapogatta meg János a homlokát.
 – Akkor azt is tudja, mit akarok.
 – Gyanítom. Már vártam magára.
 – Maga tönkre tette az életem, tudja-e? Előbb elmarta a szerelmem, aztán elidegenített a fiamtól.
 – Tudom.
 – Maga miatt kezdtem inni is, legvégül el kellett adnom a házamat. Azóta az utcán élek, tiszteletes, család, állás és pénz nélkül.
 – Nem tudtam, de sajnálom.
 – Sajnálja. Csak ennyit tud mondani mindarra, amit elkövetett ellenem?
 – Még mit akar? Megölni? Parancsoljon, semmi akadálya – hunyta le a szemét megadóan.
 – Hova ment a felesége a két gyerekkel?
 – Kecske métre.
 – És az édesapja?
 – Disznót vágni egy rokonhoz. De ez most hogy jön ide? – tolokodott nyelvére a kérdés, aztán mégsem kérdezett semmit sem.
 – Kasa! – gondolta Vas Gábor; akkor van ideje elcsevegni a papjával. – Nem linkel?
 – Számit ez most valamit? Rajta, csinálja!
 – Mit csináljak?
 – Amit akar. Vágja le a fülemet, ujjamat, szúrja ki a szemeim. Vagy nem ezért tört a házamba?
 – Van egy cigije? – ült eléje egy székre a villanyszerelő.
 – Tessék!
 – Furcsa ember maga, tiszteletes – fújta a füstöt János arcába. – Én meg bolond, amiért bedőlök magának.
 – Ezt hogy érti?
 – Sehogy! Felejtse el! Nyilván minden másképp alakul, ha korábban, úgy egy évvel hamarabb „török” ebbe a kastélyba. De hát az utca nemcsak zülleszt, tanít is. Amint látom, azért magának is megvan a maga keresztje. Elárulná, hogy jutott idáig?
 – És maga?
 Meghökkenve néztek egymásra.
 – Maradt még a törkölyből? Köszönöm – fogott kezét a lelkésszel.
 Megint egymásra néztek, és mosolyogtak. Odakint lassan elállt a hóesés, és a nap is kisütött. Hirtelen elsuhant valami az ablak előtt. Mintha egy kiterjesztett szárnyú, hófehér angyal lett volna, s olyan

erős fényt árasztott, hogy Jánosnak le kellett hunynia szemét a nagy fényben.

– Ott! Ott! – mutatott az ablakra! – Valami elszállt előttünk.

– Micsoda?

Kinyitotta a szemét. Eltűnt, már semmi sem volt az ablakban.

– Semmi! Bocsánat! Csak a szemem káprázott.

VIKTOR ÉS VIKTÓRIA

Chiş százados kimerülten, porosan roskadt estefelé az asztalhoz. Lánya, Victoria sajnálkozva nézett szálas, pakombartos apjára.

– Elfáradtál?

– Zűrös napom volt – válaszolta a férfi anyanyelvén, románul. – Ha ez így megy tovább, nemhogy az öreg-, de még nyugdíjkort sem érem meg.

– Miért, mi történt? Lopás, közlekedési baleset vagy megint össze-törtek egy-két lokált valahol?

– Ez is, az is. Olyan idegesek mostanság az emberek. Alig szól egy-két szót valaki, már össze is ugranak, mint a bakkecskék. Sokszor csak úgy, semmiért.

– És? Csodálkozol? Már hány hónapja nincs se élelmiszer, se vilany, se fűtés a városban? Mit városban, az egész országban, ugyebár.

– Te éhes vagy?

– Én nem, de...

– Nálunk sötét van?

– Nincs.

– Fázol?

– Bocsánat, nem szemrehányásként jegyeztem meg. Végül is nem rajtad múlik, ami ebben az országban történik, hiszen te is csak azt teszed, amire a munkád, esküd kötelez.

– Ugye? – kapaszkodott lánya szavaiba a százados. – A parancs az parancs. Mellesleg a hazámat is szeretem, vele a Vezért, a román kommunista pártot, és...

– Jó, jó, ezt inkább hagyjuk most! Mit kívánsz enni: hideget vagy meleget?

– Ezért van nálunk villany, tele a kamra és fázunk sem kell pillanatilag. Biztosítalak, ha más is hozzám hasonlóan lelkiismeretes, hazájához hű polgár lett volna, sosem, érted, sosem jutottunk volna idáig.

– Így igaz. Kérlek, ne húzd fel magadat! Szóval mit hozzak: ebéd-maradékot vagy valami hideget?

– Gyere ide, hadd pusziljalak meg! – lélegzett fel Chiş Francisc. – Örülök, hogy legalább te megértesz, mert a bátyád bizony félig sem. Hat óra – sandított a karórája mérgesen –, és én a tegnap óta színét sem láttam ennek a csavargónak. Ha ezt továbbra is így folytatja, semmire sem viszi az életben. A katonatiszti egyetem nem érdekli, minden irodából sorra-rendre kirúgják. Már az egész testület rajtunk rötyög, a jóistenit az anyjának!

– Miért nem próbálkozunk meg valamelyik üzemnél? Lehetne belőle... állt meg egy pillanatra. – Igen, miért ne, műszaki rajzoló. A gépeket, motorokat szereti, és prímán rajzol is – dobta be az ötletet szelíden.

Vicus, szó mi szó, rajongott a bátyjáért. Nem is volt az rossz fiú, csak az akkori rendszer ellen füstölgött, s miután az apja éppen azt szolgálta, sosem tudtak, talán nem is akartak egymással zöldágra vergődni. A lány két tűz között szökdécselt. Hol ezt, hol azt békítgette, csitítgatta, miközben a Ceauşescu-rendszer kereke egyre jobban csikorgott.

– Attól tartok, túlbecsülsz. Műszaki rajzolónak lenni diploma nélkül majdnem olyan abszurdum, mintha ezredesként küldenének nyugdíjba. Ha katonatiszt lennék, több helyre tudnék szólni az érdekében, szekusként meg pláne, de hát egyik sem vagyok az, ezért nem marad más hátra, mint a lapát vagy legjobb esetben bedugom valahová portásnak. Pszt, hallgass csak! Azt hiszem, hazajött a fiatalúr.

– Szia, apa! Szia, huguci!

– Már megint hol császkáltál? Hogy lehet az, hogy sosem vagy itthon, amikor hazajövök a melóból?

– Mit csináljak itthon? – rántott egyet a vállán a barna, göndör hajú fiatalember. – Bűvöljem a tévét? Vagy inkább a számítógéppel babráljak?

– Hát ha neked ez életcél? Viki, Viki, ha az anyád látná, hova jutott a kislfia!

– Nocsak! – húzta fel bal szemöldökét Chiş Viktor, sűrű, szénfekete szemöldöke volt. – Mióta érdekel téged, mit mondana rólam a mutterem?

– Nem érdekel. Csak úgy kicsúszott a számon.

– Szegény anya! – sóhajtott fel a kis testvér. – Milyen rossz lehet neki most magyarban.

– Egy frászt lehet rossz, hiszen ő is magyar, tehát otthon van.

– Ahogy vesszük. Szerintem nem teljesen, és ha nem váltatok volna el, eszébe sem jutott volna átmenni – jegyezte meg alig leplezett

szemrehányással a hangjában, s már előre felkészült, hogy az apja keményen visszavág majd emiatt.

– Tessék? Mit mondtál? Bocsáss meg, kicsit elméláztam.

Kissé szórakozott a kapitány – állapította meg Viktória magában. De nem csak szórakozott, a szokottnál is fáradtabb, végtelenül lever és szinte tűkön ül. Mintha várna valamire, amiről azonban senkivel sem beszélhet. Érthető: hivatali titok, utóvégre zsarú, akinek a fejében az autólópástól a tüntetésekig számtalan ügy kavaroghat. Itt van például mindjárt a Tőkés-ügy! A városban nem is beszélnek mostanában egyébről, minthogy éjjel-nappal őriznek egy Tőkés nevű református papocskát. No nem a zsaruk, a hívei, de hogy miért, senki sem tudja pontosan. Talán az apjának is köze van a lelkeshez, és éppen miatta feszült annyira.

– Hozom az *estebédet*. Csak azt áruljátok már el, mit hozzak?

– Nekem mindegy. Tulajdonképp már ettem egy havernél.

– Nekem az ebédet. A tegnapi csorbából¹³ is, ha maradt még belőle.

A kerek arcú, frufrufrizurás tinédzser térült-fordult, táltalt és szótlanul nézte, hogy esznek.

– Isteni ez a csorba! Akár mindennap megenném. Csirkével, jó fokhagymásan úgy, ahogy te csinálod.

– Van mára még programod, vagy kivételesen együtt tévézünk ma este?

– Kérdezd meg tőle! – mutatott a százados a magasba. – Elég egy telefon, s már itt sem vagyok, ha ágyban fekszem is, azonnal menni kell. Sajna, zsarusors, nálunk ez is benne van a pakliban. Csodálom, hogy nem vetted észre mostanig?

– Istenre gondolsz vagy a scornicești-i suszterre¹⁴? – követte tekintetével apja kezét a fiatalember. – Ó, bocsánat, milyen hülyeségeket kérdezek, hiszen a kettő egy és ugyanaz a személy, nemdebár?

A százados elsápadva kémlelt körül a szobában, mintha attól félt volna, meghallotta őket valaki.

– Süsd el a vicceid a havereidnél, nagyfiú, és csak úgy mellesleg ajánlom, ne marj abba a kézbe, mely mindnyájunknak enni ad.

– Köszönöm az ételt. Elment az étvágyam – tolta félre az ételt Viki maga elől az asztalon.

---

¹³ Savanyú leves. (ciorbă, rom.)

¹⁴ Itt született N. Ceaușescu, aki az elemi iskola elvégzése után egy ideig Bukarestiben cipészinaszként dolgozott.

– Nekem is – állt fel savanyúan a családfő. – Megyek, megnézem a tévében a híreket. Te pedig, légy szíves, jelentkezz holnap nyolckor a börgyár személyzeti osztályán. Beajánlottalak portásnak, de előtte még el akarnak veled beszélni.

– Apa, Viki, de hisz ez nagyszerű! – tapsolt a lány lelkesen. – Végre te is dolgozhatsz, ami manapság bizony nem semmi.

– Portásként. Egy bűdös börgyárban.

– Mégis mit vártál? – csattant fel az apa ingerülten. – Az egyetem nem smakkol, dolgozni nem szeretsz. Tudod te egyáltalán, mit akarsz, mert nekem halvány dunsztom sincs?

– Hogy mit akarok? – révedt el a fiatalember. – Egy olyan világot, ahol meleg és a „fény országában” is világos van, minden ember egyenlő, és egyik sem bűzlik, mint abban a börgyárban, ahova most készülösödni. Ja, ne nézz így rám, nagyon jól hallottad: pute, magyarul: bűzlik. A hivatal, a templomok, az emberek, az egész szocialista brancs élén a Kárpátok Géniuszával.

– Te nem vagy eszednél! Hallod ezt, kislányom? Még a végén ki-süti, én vagyok a legbűdösebb hekus Temesvárt.

– Most őszinte legyek vagy udvarias? – szaglászott komikus gúnnyal a levegőbe.

– Micsoda? – vörösödött el a markos rendőrtiszt. – Így beszélsz te az apáddal? Lehet, hogy már nagyfiú vagy, de számomra csak egy taknyos pispirig¹⁵, és ha továbbra is így nyekegsz, mindjárt adok egy leckét illemből – nyúlt reflexszerűen a nadrágszíjához.

– Meg akarsz verni? – dobant meg a srác szíve. – Csak rajta, tőled ez is kitelik. Ezt tetted egész gyerekkoromban, és nyilván most is ezt teszed a letartóztatottakkal odabent. Mindenki fél tőled. Én is, de téged úgy látszik, pont ez inspirál, nem az, hogy szeressen.

A százados kedvetlenül kapta el a kezét az övéről.

– Ugyan, mit tudsz te rólam, egyáltalán az életről! De nem hibáztatlak. Túl fiatal vagy ahhoz, hogy megítéld, kit kell megverni, kinek kell tapsolni. Te meg mit csinálsz? – reccsentett a lányára, aki leszedvén az asztalt, kezdte sorban becsomagolni az ételt egy-egy nejlontasakba.

– Átviszem a maradékot a szomszédnak. Szegények alig élnek egyik napról a másikra. Pedig dolgoznak, még többet is, mint kellené. Csakhogy mi kezdjen a pénzzel valaki, ha hús helyett kabátok lógnak mostanában a hentesnél.

---

¹⁵ Pisis kölyök. (rom.)

– Na tessék! Alig fejezi be az egyik, jön a másik hátulról. Hányszor ismétlem, tökfek, hogy ez csak olyan... izé... átmeneti állapot. Még egy-két hónap és volt állami adósság, nincs állami adósság, a többit meg bízd az elnökre. Majd ő ad nekünk ismét meleget, húst és benzint is, csak türelem, bízzunk benne, és imádkozzunk, akarom mondani, szurkoljunk – javította ki zavartan önmagát –, hogy kivessen bennünket ebből az átkozott gazdasági krízisből.

– Ajaj, hát gazdasági válság van?

– Nem, bocs, rosszul fogalmaztam, csak olyan...

– Olyan?

– Kotty belé, szilvalé! Mit értesz te ezekhez! Egy szocialista rendszerben, mint amilyen a mi drága hazánk is, soha sincsenek válságok, ezért felsőbbrendű minden más rendszernél. Te meg mit akarsz azzal a kajával? – fordult ismét a lányához. – Pardon, pardon, elfelejtettem. Ma irtó nehéz napom volt. Tudjátok, a Tökés-ügy...

– Igen? – figyelte fel Vicus, de Viki is. – Úgy hallottuk, lázadozik a pópa, atya, vagy hogy hívják. Ez most pletyka, tüntetés vagy mit higgyünk?

– Ti semmit, ha túl akarjátok élni őt is, engem is. Nem láttok, nem halltok, ha megfogadjátok egy idősebb ember tanácsát. Melyik szomszédnak viszed az ételt, Vicuska?

– Kereknek.

– Mi, annak a bozgornak¹⁶? – torpant meg a százados. – Tedd le a zacskókat, és felejtse el az egészet!

– Haragszol rá? Mióta, hisz a tegnap még köszöntetek egymásnak.

– Nem haragszom, csak... Hogy magyarázzam, hogy megértésél?

– Fölösleges, értünk mi mindent, ne fáradj! – intette le Viki az édesapját. – Csupán az nem fér a tökfembe, hogy beszélhet pont az ember így, akinek az ősei szintén... bozgorok.

– Ki... ki mondta?

– Mit számít? Így van, vagy nem így van?

A szegény százados most jött csak zavarba igazán, de mielőtt válaszolhatott volna a kérdésre, megcsörrent a telefon.

– Da... Da... Am înțeleș, să trăiești!¹⁷ Sajnos mennem kell. Legyetek jók, és zárjátok be jól a kaput, ajtókat! – ölelte át a gyerekeit sötéten.

A lány aggódalmasan nézett a bátyjára.

– Valami zűr van? Mi történt?

---

¹⁶ Bozgor = magyar – a román szóhasználatban és pejoratív értelemben.

¹⁷ Megértettem, isten éltesse!

– Semmi különös, de az ördög nem alszik. Remélem, egy-két órán belül megjövök.

Nem jött meg. Már éjfél is elmúlt anélkül, hogy életjelt adott volna magáról. Ez ugyan máskor is megesett, de most, tekintettel az ország felett gomolygó viharfelhőkre, a szokottnál is nagyobb aggodalommal töltötte el a testvérpárt. Valami készül, ezt mindenki érezte. Ott vibrált, fenyegetett a robbanásig feszült idegekben. Amúgy még csend volt, a száj hallgatott, csupán a mély morajlott. A testvérek estéjük nagy részét a tévé előtt töltötték. Unalmas műsor volt, ásígtak is hozzá nagyokat.

– Megyek, lefekszem – mondta Chiş Viktor. – Ahhoz képest, hogy szombat van, lehetne érdekesebb műsor is a tévében.

– Várjunk még egy kicsit, hátha apa is betoppan.

– Minek? Amikor jön, itt lesz, és jóccakát!

– Lehet, hogy kinevetsz, de én úgy érzem, valami még történni fog ezen az éjszakán.

– Hogyne! Ugyanaz, mint a tegnap, tegnapelőtt. Reggel felkelünk, elballagunk a munkába, este lefekszünk, elmormogunk egy-két imát vagy szitkot magunkban, és másnap kezdődik minden előlről, mert a puliszka sohasem robban, ha netalán erre gondoltál – vetközött le, és lefeküdt.

– Szűz Mária, légy velünk! – vetett keresztet Vicus ijedten. – Én nem is kívánom, hogy robbanjon. Főleg apa miatt, aki nem éppen veszélytelen helyen dolgozik. Te mit hallottál Tőkés László lelkészről?

– Megfogtál! – pattintott az ifjabb Chiş. – Itt az az akna, mely mégiscsak bármelyik percben robbanhat, ha rálépnek. Legalábbis én így látom. Úgy hírlík, át akarják „helyezni” egy szilágysági faluba. Megesik, nem, útban állsz, és eldobnak. Csakhogy ő, hogy is szokták mondani? Vastagnyakú kálvinista, és fütyöl a nagyváradi püspökre.

– Egy pap? Nem hiszem. Ezt egyetlen pap sem merné megtenni.

– Ő megtette, és Moţ polgármesterre is, és, képzeld el, minden hívő mellé állt. Úgy védik, mint az amerikai elnököt, amiről magam is meggyőződtem, hisz ott jártam.

– A Mária téri templomnál? Gyönyörű, csak ebből nagy baj lehet még, mert a széllal szembe pisilni... Jaj, lehet, hogy épp most vezénylik ki apát ellenük?

– A drákuba!¹⁸ Erre nem gondoltam – ugrott ki az ágyból a fiatalember. – Ezt nekem is látnom kell.

---

¹⁸ Pokolba! (rom.)

– Veled megyek, bár apa biztosan haragudni fog, ha észrevesz. Meg veszélyes is, ezért...

– Maradj itthon, én mindenképp megnézem, hogy verik szét egy lüke zsaru pofáját.

– De Viki! Hogy beszélhetsz így az apánkról.

– Mi az, ti még fent vagytok? – nyitott rájuk ekkor a ház ura, most még kimerültebben, porosabban és elesettebben, mint azelőtt.

– Apa! – borult Vicus megkönnyebbülten a nyakába. – Jól vagy? Hol voltál ilyen sokáig?

– Hivatali titok. Egyébként van egy hírem a számotokra: nyugdíjba megyek, pontosabban mennék, gyerekek. Korkedvezményes nyugdíjba, ha... sikerül.

– Nahát! És ezt mikor találtad ki, én mindenesetre klassz ötletnek találok. Viki?

– Dettó. Legalább egy zsaruval kevesebb táncol úgy, ahogy oda-fönt füttyölnek.

A férfi ezúttal nem vágott vissza, csak fanyarul mosolygott.

– Előtte azonban kiveszem a szabimat, és kiruccanunk egy kicsit külföldre, mondjuk, az NDK-ba vagy Jugóba.

– Hurrá! – örvendezett Chiş Vicus. – Látogassuk meg a mamát Magyarban.

– A... a mamát? Az sem kizárt. Persze csak a te kedvedért – tette hozzá sietve.

Viktor gyanakodva meredt az apjára, de amit most gondolt, még a húgával sem közölte.

Eltelt egy hét. Idő: 1989. december 15, 12 óra körül. A Timotei Cipariu utcában, itt lakott Tőkés László tiszteletes, mintegy 200 főnyi tömeg tolongott. A lelkész lakását, illetve templomot rendőrkordon védte a tömegtől, a házon belül a hívők, akik meg beljebb nem eresztettek senkit sem. Filmbeillő jelenet, filmezték is a... szekusok – figyelt fel rájuk Chiş Viktor, aki szintén ott szorongott a tömegben.

– Menjetek haza, gyilkosok! Hagyjátok békén a papunkat! – kiáltották a magyarok, románok egyaránt.

A lelkész időnként megjelent az ablakban, olyankor megkérdezték tőle mit kíván, tudniillik éhezett. Fizetést nem kapott, és a kemény tél ellenére fűtés sem volt a paplakban, miután egyetlen tűzifát szállító szekeret sem engedtek át a kordonon. Hirtelen sötét, diplomata rendszámú kocsi fordult be az utcába, és kiszállt belőle egy nyurga, intelligens arcú amerikai.

– May I?¹⁹

A rendőr bután meredt a diplomatára. Egy szót sem értett angolul, egyébiránt, ha hozzányúlni nem is mert, a lakásba sem engedte. Kínos helyzet, amit végül a lekipásztor oldott meg azzal, hogy maga jött ki az utcára.

– Éljen Tökés László, a bátor lelkű tiszteletes!

A tömeg beljebb szorította a rendőröket. Viki kíváncsian furakodott közelebb. Már többször látta, ismerte a tiszteletest, de alaposabban sosem nézte még meg magának. Hát most megnézi, elvégre olyan hős, aki szembe mert szállni a kommunista urakkal, nem terem minden borkorban. A református pap középmagas, oldalra fésült hajú férfi volt, kissé ősz, bár nem lehetett több 35, 40 évesnél. Hangja picit vontatott, de lágy, kellemes, ajkai keskenyek. Mivel angolul beszélt, Viki sem igen értette. Időnként felmutatott a betört, hellyel-közzel kartonnal beragasztott ablakokra, majd lehívatta a feleségét is.

– Éljen Edit tiszteletes asszony!

A tömegből váratlanul kilépett egy anyóka a férjével, kezében kosár tele tojással.

– Ez a magáé – nyomta az állapotos nő kezébe a kosarat, egyet kivet belőle, és az egyik feléje közeledő civil ruhás szekus arcába hajította. – Ez meg a tied!

A tömeg felnevetett, s a következő pillanatban ezernyi tárgy zúdult a rendőrökre: kő, sár, faágak, alma és egyebek. Az apóka, lehetett vagy 70 esztendő, tisztelettel csókolt kezét az asszonynak, majd Tökésnek.

– Circulati, circulati! Mergeti acasă, oameni buni!²⁰ – kiáltozott rekedten egy nagy tokájú főhadnagy, amíg hozzá nem osont egy sötét szemüveges bőrkabátos, és súgott valamit a fülébe. – Figyelem, figyelem! – adta ki a milicistáknak²¹ ekkor a parancsot a rendőrtiszt. – Zárlat feloldva, jelentkezék minden rendőr a főkapitányságon!

Az emberek áttörték a kordont, és összevissza ölelgették a református házaspárt. De kapott az ölelésből az ámuldozó diplomata is. Közben egyre többen és többen szivárogtak a csoporthoz. Részben a Mária térről, részben távolabbról, az egyetemista szálláshelyek irányából.

---

¹⁹ Szabad? (ang.)

²⁰ Tessék továbbmenni! Menjetek haza, jóemberek! (rom.)

²¹ Rendőröknek. (milițian = rendőr a román szocialista rendszer korából.)

– Wir haben gesiegt. Es lebe Amerika!²² – süvöltötte egy hórihorgas, ádámcsutkás tinédzser németül, majd románul, magyarul és szerbül, lévén Temesvár négy nemzetiségű nagyváros, ahol mindedig a legkevésbé sem érvényesült a diktátor nacionalista politikája.

A főhadnagy úgy tett, mintha nem hallotta volna. Pedig az utolsó mondatra ugyancsak elsápadt, ugyanis ez már nem csupán egyetlen család, hanem egy imperialista, közellenségnek számító állam iránti szimpátiát kürtölte világgá. Ez viszont már politika, főbenjáró bűn, amiért már eddig is több száz polgárt ítélték kényszerszolgálatra vagy börtönre.

– Mit ordít ez az agyalágyult? – kérdezte a bőrkabátos.

– Nem értettem. Jó napot! – fordított hátat neki a főhadnagy, aki, mint a rendőrök többsége, szívből utált minden szekus *kollégát*.

Viktor beszámolt otthon, minek volt tanúja a Cipariu utcában.

– Szörnyű! Hogy van lelkük így bánni egy ártatlan lelkésszel! – szánakozott Tökésen Vicuska.

Az apa szótlannul hallgatta, csak akkor futotta el a pulykaméreg, amikor a fiú a kamerákról is beszámolt.

– Ó, te okos tojás, most aztán nyakig benne vagyunk mi is a csá-vában.

– Mi? Én? De hiszen meg sem mukkantam, csak ott álltam, és...

– Lefilmeztetted magadat. Tudod te, mit csinálnak a szekusok az ilyen hülyékkel? Elkapják a frakkját, és onnantól isten irgalmazzon a körmeinek, hátának... Kivéve, ha vállalja, hogy rendszeres jelentéseket írogat erről vagy arról a személyről, legyen az akár a saját apja is.

A fiatalember lesújtva harapott az ajkába.

– Most már csak egy dologban bízhatunk: ha egyetlen felvételen sem szerepelsz. Addig is ajánlom, nem, követelem: tartsd magad távol mindenféle tömegtől. Legjobb, ha egy ideig ki sem mozdultok itthonról.

– Ilyen veszélyes? – sápítozott Viktória. – Talán még az sem kacska, miszerint Moldva fővárosát Ceaușescu-ellenes röpcédulákkal bombázzák.

– Iașit, Zsil-völgyét stb. De erről egy szót sem senkinek. Ezért is szerettem volna eltűnni valahol külföldön. Hiú álom: nemhogy külföldre, de szabira sem engednek.

– Hát ez írtó jó! És te egy ilyen rezsimnek nyalogod, bocs, törölgeted a bocskorát?

---

²² Győztünk! Éljen Amerika! (ném.)

– Na, ide figyelj, te forradalmár! – ütött az asztalra magán kívül a családfő. – Mondd meg nekem hány szobánk van?

– Négy.

– Éhezel? Ruhád, pénzed van, noha még csak nem is dolgozol?

– Da, da. Igaz, hogy már százszor kérdezted, de csak folytasd nyugodtan.

– Oké, nem folytatom, csupán annyit kérdeznék, mindezt biztosíthattam volna-e neked és a húgodnak, ha nem nyalom a főnökeim talpát naponként?

– Ki kért rá? Én nem, és Vicus sem, ha cserébe eladod a lelked a dracunak.²³

– Köszönöm a megértést – húzott ki a bársekreányból egy üveg skót whiskyt. – Milyen jó, hogy legalább a gyerekeink megértenek bennünket.

– Apa, kérlek, ne igyál! – kérlelte Vicuska. – Mi lesz, ha véletlenül cseng a telefon, és megint behívnak?

– Mit törődsz te vele, ez hadd legyen az én gondom! – kortyolt a százados az üvegbe. – Te persze sose tennél ilyesmit. Inkább odavág-nál, nem nyalnál. Eltaláltam?

– El.

– Hát akkor vágj! Lássuk, mennyivel van több vér a te pucádban. Vágj, de ide, ide! – nyújtotta arcát a fia felé. – Na, mi lesz? Képzeld el, hogy én vagyok a Haza Megmentője, a Kárpátok Géniusza!

– Ízléstelen vagy.

– Még ez is? Jól van, fiam, vettem az adást. Gratulálhatsz magadnak – zötytyent egy fotelbe, és azontúl ügyet sem vetett rájuk.

– Sétálok egyet a városban – állt este Viktor a tükör elé, és feketére festett kócot ragasztott az orra alá. – Na, hogy festek? – csúsztatott egy sötét szemüveget is a szemére.

– Kérlek, ne játssz a tűzzel, mert megégeted magadat! Hagyd a fenébe azt a papocskát. Ez vallásügy. Mióta vagy te ilyen vallásos?

– Tévedsz. Már réges-rég nem az, meg kíváncsi is vagyok, ugye-bár, végül is kilakoltatták Tőkést a paplaktól?

– Én is, de emlékezz vissza, mit ígértünk apának: még csak passzív nézőként sem csatlakozunk semmiféle tömeghez.

– Szeretné ő, de mikor ígértem neki bármikor is ilyesmit?

---

²³ Ördögnek. (rom.)

A templom előtt nemhogy fogyott volna, de még gyarapodott is a sokaság. Rendőr sehol, szekus annál inkább, civil ruhában, nehogy felismerjék őket a tüntetők.

– Mi újság? – szólított meg Viktor egy bajuszos emberkét.

– Álló front: a tiszteletes benn, mi meg kinn didergünk. Legalább a doktort engednék be hozzájuk, hiszen állapotos a jó asszony. Szabad? – kacsintott rá az atyafi, és megigazította Viktor bajuszát. – Vigyázz a bajuszkodra, mert mindjárt leesik.

Kilenc körül aztán maga a polgármester, Petre Moț is megjelent.

– Le vele! Áruló! – füttyölték ki azonnal.

– Ceaușescu-bérenc! – tódította egy szakadt ruhájú csavargó, de ezt már csak úgy félhangon, meg is seppent azonnal, és gyorsan körütekintett, melyik szekus hallotta.

– Jó napot, polgármester úr! – bukkant fel hirtelen a tiszteletes a bejáratnál. – Engem méltóztat keresni?

A polgármester, finom, méltóságteljes kinézésű úriember, mézédess mosollyal fogott kezét a lelkésszel.

– Ejnye-bejnye tiszteletes úr, mi ez a hühé egy szimpla szószékért? Nem intézhettük volna ezt szépen, civilizáltan magunk közt anélkül, hogy megzavarja a rendet és a békés polgárok nyugalmat?

– Dehogynem! Ha ön is akarja. De hát nem akarta. Ezért jutottunk oda, ahova jutottunk.

– Mi...mit nem akartam? Kérem, menjünk be, nem feltétlenül szükséges, hogy az egész utca meghallja, miről beszélgetünk mi itt *négy-szemközt*.

– Nekem nincsenek titkaim, és ezek az emberek egytől egyig a barátaim, híveim, akik előtt nyíltan beszélhet.

– Kérem!

Bementek. Kb. fél óráig tárgyaltak, majd ismét megjelent a tiszteletes az ablakban.

– Atyámfiak! Testvérek!

A tömeg elnémult, mindenki feszülten meredt a lelkészre.

– A polgármester úr ideiglenesen felfüggesztette a kilakoltatási parancsot, továbbá...

– Éljen!

– Felülbírált a nagyváradi püspök, Papp László rendelkezéseit, és elismerte gyülekezetünk szabad papválasztási jogát is. Ennek értelmében tehát én továbbra is temesvári lelkipásztor, a ti lelkipásztorotok maradok.

– Van igazság!

Viktor ironikusan somolygott. Még néhány perc, és akit az előbb átkoztak, nemzeti hősként fogják éltetni.

– Köszönöm, hogy ilyen rendíthetetlenül kitartottak mellettem. Ígérem, életem végéig hálás leszek nektek emiatt. Még egyszer: köszönöm, és menjetek haza békével!

A tömeg nem mozdult.

– Hisszük, ha látjuk – rikoltotta egy irhabundás temesvári. – Adják írásban, és írják alá itt és most, akkor mi is elhisszük.

– Polgármester úr? – mondta a tiszteletes.

– Hogyne, persze, majd... majd holnap a polgármesteri hivatalban, illetve...

– Itt és most! – harsogta az utca kórusban.

A polgármester kiviharzott a paplaktól.

– Verba volant, scripta manent: a szó elszáll, az írás megmarad – vigyorgott egy egyetemista. – Hol a papír, polgármester úr?

A Hivatal egyes számú előjárója idegesen legyintett.

– Gyáva féreg! Le vele! – bödült el az irhabundás.

– Le a kommunizmussal! Le Ceaușescuval! – hallatszott valahonnan messziről.

Erre olyan csend lett, hogy még a Mária téri villamos zakatolását is meg lehetett hallani.

– Üssétek agyon a szekusokat!

Hát ez nem volt éppen keresztényi felszólítás, de ki törődött akkor már ilyen apró részlettel! A vihar kitört, s egyre nagyobbakat dörgött villámlott. Pár szekust ismertek, azoknak egyből nekirohantak, akit meg nem, csak úgy vaktában, egyszerű gyanú alapján. Viktor álbajusza ismét lecsúszott, mire elkezdtek őt is püfölni, mert ki viselhet álbajuszt, ha nem a titkosszolgálat embere.

– Csak semmi erőszak! Ha megdobnak kövel, dobd vissza kenyérrel! – intette józanságra a lelkész ismételten a tömeget, melyhez egyre többen csatlakoztak, elsősorban a környékről.

De már senki sem hallgatott Tőkésre, talán meg sem hallották. Aztán megérkezett az erősítés. Néhány tüntetőt kiemltek, köztük Viktort is, és betuszkolták egy-egy dubába²⁴, a többit szétkergették. Helyreállt a nyugalom. Legalábbis a Timotei Cipariu utcába, ahova újlag nem lehetett se be, se kimenni.

A rendőrségen, mint egy megbolygatott bolyban a hangyák sűrögtek-forogtak a rend derék őrei. Egyik autó jött, a másik ment, túlkölés,

---

²⁴ Furgonba.

parancsszavak... Viktort nyomban bezárták egy meglehetősen népes cellába, aztán feléje sem néztek reggelig. Úgy nyolc körül becammogott egy zsaru, s hol ezt, hol azt vitte ki kihallgatásra. Vitte? Rúgta, lökdöste, ahogy azt rövidesen Viktor is tapasztalhatta.

– De kérem! Nem lehetne kissé civilizáltabban? Nem vagyok én se tolvaj, se gyilkos, hogy így kezeljenek.

– Bocsánat! – mentegetődzött a rendőr alattomosan. – Így megfelel? – vágta fejbe gumibotjával a fiút.

– Tökéletesen – tápáskodott fel zúgó fejjel a fiatalember. – Éljen a román szocialista rendőrség!

A kihallgató tiszt, szűrös szemű, hegyes állú hadnagy, felvette Viktor személyi adatait, majd megkérdezte:

– Úgy, és most árulja el szépen: mi, ki ellen tüntetett maga, fiacskám?

– Isten őrizz, dehogyis tüntettem! Nincs nekem semmi bajom a kormánnyal. Én csak... csak úgy arra jártam. Véletlenül, és nem is igen értem, miért hoztak be emiatt.

– Szóval csak arra járt. Szép. És ezt el is higgyem, barátom?

– Szóról szóra, mert ez az igazság – lódította a fiatalember, ugyanis, ahogy az apja meg Vicus is mondaná: nem érdemes a szél ellen pisilni. – Éljen a román kommunista párt és mindnyájunk apja, a Kárpátok Géniusza.

Egyszerre elvörösödött. Eszébe jutott az apja, és azok a kemény vádak, melyekkel szegény apját illette.

– Fals – csapott rá a rendőrtiszt.

– Tessék? Ja! Hogy a nyavalya ütne belétek! – szitkozódott magában. – Bocsánat! Éljen mindnyájunk apja, a Kárpátok Géniusza és a román kommunista Párt, nagy P-vel!

– Okos, nagyon okos. Magából még lesz nálunk valaki. Mit is mondott, hol lakik?

– A Calea Șagului negyedben.

– Calea Șagului. Hm, hm, és Chiș Viktornak nevezik.

– Igenis.

– Csak nem a Chiș Francisc százados fia véletlenül?

– De, az lennék.

A rendőr megvakarta a fülét, majd tárcsázott.

– Halló! Chiș százados elvtárs?... Munteanu hadnagy... Kérem, jöjjön be hozzám, és igazolja a fiát!... Igen, igen, őt is begyűjtöttük.

Chiș százados fogait csikorgatva araszolt hazafelé a kocsiján.

– Tyúkeszű kölyök, ezt jól megcsináltad. Tönkre tetted a karrierem. Még ma kiteszik a rendőrségről a szűrőmet, az bizonyos. Mehetünk kapálni, vagy gödröt ásni mindketten. Föltéve, hogy sittle nem vágnak miattad! Hé, figyelsz te rám egyáltalán?

– Mit? Hogy? Hát ez fantasztikus? Mi történik az utcán, apa?

– Szórakoznak a hulik. De majd mi móresre tanítjuk őket, ne félj!

Hulik? Viktor elképedve bámult ki a Daciából. Aligha! Ez bizony maga a nép volt, a lakosság színe-java, mely fütyölve, ordítva vonult végig Temesvár utcáin.

– Acum, ori niciodată! Afară cu cizma comunistă!²⁵

– Ceaușescu și soția duc de răpă România!²⁶ – szűrődtek be a jelszavak a kocsi ablakán.

Nocsak, ekkorát fordult a kerék egy éjszaka! – ámult el a fiatalember, különösen, amikor megjelentek a vízágyuk és harcokcsik. Mi ez? Felkelés, forradalom? – lobbant fel benne a büszkeség. Ezek szerint mégis robban a puliszka? Puff! Valaki rádobott szélvédőjükre egy rothadt hagymát, amit valóságos közápor követett. A százados türelmetlenül dudált, gázt adott, és utat vágott magának a tömegben.

– Uramfia, hol voltál, te gézengúz? – fogadta szemrehányó tekintettel Viktória. – Na és az arcod...! Már megint bunyóztál, úgy látom.

– A rendőrségen. Azt hitték tüntetek, amikor végignéztem Tőkés úr zaklatását a parókián.

– Azt hitték, vagy valóban ezt tetted? A kettő között van némi különbség.

– Nem tüntettem, de most már sajnálom, sőt szégyellem, ha számításba vesszük, mi zajlik jelen pillanatban is az utcákon.

– Úgy, szégyelled? – morgott halkan, de annál vészjóslóbban a háza. – Légy szíves, fáradj a szobádba!

– Miért?

– Megismételjem? Légy szíves, fáradj a szobádba!

– Am înțeles²⁷, să trăiți!

Alig lépett Viki a helyiségbe, a százados előhúzott egy kulcsot, és rázárta az ajtót a fiúra.

– Apa! Megörléltél? – dörömbölt Viktor kétségbeesetten odaát. – Nyisd ki az ajtót, vagy betöröm! Ki akarok menni az utcára.

---

²⁵ Most vagy soha! Le a kommunista csizmával!

²⁶ Ceaușescu és a neje viszik Romániát pusztulásba!

²⁷ Értettem! (rom.)

– Próbáld meg, de akkor rám többé ne számíts! – ordított vissza a családfő. – Estig áristombban maradsz, amíg a katonák és a rendőrség helyre nem állítja a rendet és nyugalmat.

– Miféle katonák? – döbönt meg Viktória. – Csak nem vetik be őket is!

– Viszontlátásra! Ha betöri az ajtót, vagy bármi történik, hívj fel telefonon azonnal! Addig ez az ütődött *rebellis* se enni, se inni nem kaphat. Végeztem. Egyébként ajánlom, te se dugd ki az orrodát itthonról.

Mialatt a fiatalember szobafogságra ítélve hallgatta Szabad Európa és Amerika Hangja adását, a városban egyre drámaibb fordulatot vettek az események. A hivatalok, üzemek sorra leálltak. Most már nemcsak tüntettek, sztrájkba is léptek a tisztviselők, munkások. Sok bolt bezárt, így védekezve valamelyest attól a bűnöző rétegtől, mely kihasználta a helyzetet, és be-betört egy-egy kereskedelmi egységbe. Viktória legfőképp az apját féltette, mert már lövések is kezdtek eldőrdülni az utcákon. Bizony igaza volt az apjának, tiszta öngyilkosság kint csavarogni ilyenkor.

– Hogy vagy? Nem esett bajod? Mi újság? – rohanta meg estefelé kérdéseivel a hazatérő családfőt.

– Rögtön, csak kiengedem előbb a bátyádat a szobából. Gyere, egyél, és kérlek, bocsáss meg! – követte meg fiát a százados.

Viki akkora étvággyal esett az ételnek, hogy egy ideig meg sem bír szólni.

– Vége? – puhatolódzott Viktória.

– Minek?

– Ennek az izé... cirkusznak, ugyanis azt jósltad...

– Tévedtem. Még csak most kezdődik.

– Tökés László?

– Összeverték, és feleségestől Menyőbe hurcolták.

– Szadista zsaruk! Hogy volt szívük és bátorságuk Isten szolgáját megverni?

– Nem mi voltunk. A Securitate. Ezek... ezek pont olyanok, mint az SSS-ek voltak a 2. világháború idején – vallotta be bűnbánón, amiért ennyi ideig falazott a kommunista uraknak.

Ez nagy hiba volt, most már ő is belátta. No nem csak úgy, máról holnapra! Valahol bent, a szíve legmélyén mindig is ott rajzottak a kérdések: megéri, helyes-e, nem kellene inkább szegényen, de egyenes derékmal szolgálni?

A város éjféli után kissé lecsihadt, hogy aztán másnap, dec. 17-én a feldühödött nép haragja annál nagyobb erővel söpörjön végig a váro-

son. A zendülők előzölötték a megyei pártszékházat, és minden párt-dokumentumot, kommunista témájú könyvet meg Ceaușescu-portrét kihajigáltak az ablakon. Pártaktivista nem tartózkodott bent, mert már előzőleg kimenekült a szabadba. Szerencséjükre, különben ők is hasonló sorsra jutottak volna.

– Gyújtsuk fel a székházat, emberek!

Tényleg, ezzel kellett volna kezdeni!

– Késő. Itt a katonaság – adta le a vészjelet hirtelen valaki.

Lassan ismét beesteledett. A rendfenntartó erők – bukaresti utasításra – tüzet nyitottak az „ellenforradalmárokra”. A reakció egyelőre lanyha volt. Előbb fegyvereket kellett szerezni. Később azonban erre is sor került, s immár mindkét oldalról fegyverrel tüzeltek egymásra.

– El kell szigetelni Temesvárt, még mielőtt a segítségére jönnének, vagy, ami még rosszabb, az egész ország észbe kap! – röppentek fel Bukarestből az újabb ukázok. – Kegyelem nincs. Aki ellenáll, likvidálni kell azonnal.

Erre valamennyi városba vezető utat lezártak, az égen helikopterek köröztek. Szegény Temesvár, magadra maradtál! Kis sziget egy csendesen morajló óceán közepén.

A százados belül háborogva, mégis engedelmesen fésülte át embe-reivel a szektorát. Az operaháztól a Szabadság térig sebesültek, halot-tak hevertek. Istenem, add, hogy ne legyen a fiam is közöttük! – fo-hászkodott végig magában. Megígértette ugyan vele, hogy Viki csakis Vicus és a házuk védelmére összpontosít, vagyis bent marad, s csupán bevásárolni ugrik ki időnként. Már ha egyáltalán lesz hová. De hát for-rófejű a legényke, nem esküdne meg, hogy megállja. A sarkon várat-lanul felbukkant egy páncélozott csapatszállító harckocsi, és tüzet nyi-tott egy felkelővel telt villamosra.

– Megállni! – állította le egységét a százados, amikor azok a ha-nyatt-homlok menekülő zendülők akartak rohanni. – Hagyjuk a pisz-kos munkát a seregre.

A katonák ejtettek néhány foglyot, két ember meghalt, tíz megse-besült.

– Maguk meg mit néznek? – ordított a rendőrökre egy civilruhás, kegyetlen tekintetű nyomozó. – Lőjék agyon a sebesülteket!

A rendőrök nem mozdultak.

– Nem hallották? – rántott maga felé egy fiatal, rózsás arcú közle-gényt.

– La ordin!²⁸ Să trăiți!

A rendőr- és katonatiszt egyaránt megrökönyödve nézett a bőrkabátos szekusra.

– Bocsánat! – avatkozott közbe torkát köszörülve a katonatiszt. – Én nem tudom, maga kicsoda, titkos rendőr vagy tábornok, azt viszont igen, hogy egy sebesültet a genfi egyezmény értelmében még háborúban sem szabad lelőni. Megerősíti, százados elvtárs?

– Meg – bólintott rá kurtán Chiș Francisc.

– Mi, maguk megtagadják a hadsereg főparancsnokának, N. Nicolae elvtárs parancsát?

– Ja, az más, illetve... Láthatnám írásban is azt a parancsot?

– Láthatja, ha eljön az ideje. Addig is figyeljen ide, és tanuljon! – húzta elő pisztolyát a titkosrendőr, célzott, és tarkón lőtt egy sebesültet. – Így jár mindenki, aki szeretett Pártunk és Kormányunk ellen fog fegyvert. – Egy. Ez meg a második – emelte pisztolyát egy vértócsában fekvő lakosra.

A százados rémülten ismerte fel benne Kerekes szomszédot, akit épp a minap akartak egy kis harapnivalóval meglepni.

– Stop! – lökte el a szekus karját energikusan. – Végre megvagy, te lólkötő! A fogoly az enyém. Ez, kérem, egy régóta körözött, fontos információkkal rendelkező bűnöző. Ki akarom hallgatni – talált ki sebtében egy hihetőnek tűnő ürügyet, amivel, ha a szekus ráharap, megmenthetné Kerekest. – Kozma, Petrescu, segítsétek lábra, és bilincseljétek meg a gazfickót!

A szekus hosszan, kutatóan meredt a századosra.

– Szóval bűnöző.

– Az. Köztörvényes, s mint ilyen a mi hatáskörünkbe tartozik.

– Rendben van! Ha a maguké, legyen a maguké, de a főparancsnok parancsának akkor is érvényt kell ám szerezni, úgyhogy tessék, löje le maga, százados!

– De uram! – szaladt ki minden vér a százados arcából. – Tárgyalás és ítélet nélkül? Egyébként is rendőr lennék, nem ítéletvégrehajító!

– Sajnálom. Ez a szükségállapot. Engedjék el a delikvenst! Parancsoljon, de siessen, mert mindjárt be kell számolnunk a Vezérnek, milyen hatékonysággal működik a katonaság és rendőrség.

A százados elátkozta a napot, amelyen rendőrnek szegődött. Fel-emelte pisztolyát, hanem lőni már nem tudott.

– Tűz!

---

²⁸ Parancsára! (rom.)

A lövés eldördült, viszont nem Kerekes, hanem a szekus esett az utca porába. Valaki rálőtt, talán egy háztetőről. Senki sem kutatta, és nem is érdekelte különösképpen.

– Menjünk, elviszem az orvoshoz – mondta Chiș Francisc.

– Isten fizesse meg a jószágát! – hálálkodott Kerekes; erősen vérzett, de még öntudatnál volt. – Maga nélkül már deszkát árulnék Földváron.

– Nincs mit. Kéz és lábtörést! Bocs, ízléstelen kívánság.

– Kérem, értesítse a családom, hol találhatnak meg. Ugye, megteszi?

– Magától értetődik. Induljunk!

– Tegyétek erre a matracra! – utasította az orvos a kórházban a zsurukat. – Máshol egyelőre nincs helyünk – mutatott körül a teremben, ahol mindenütt: az ágyakon, folyósokon, de még a földön is sebesültek feküdtek.

– Szegény flótások!

– Ezek? Talán hazaárulókat akart mondani – javította ki a főorvos árgus szemekkel figyelő kollégájára pislantva, akiről mindenki tudta, hogy besúgó.

– I... igen, pontosan – kapott észbe amaz, tisztelgett, és csöppet sem megnyugodva távozott.

A főorvos nem sokáig vacillált. Amint eltűntek a rendőrök, számba vette a betegállományt, és első lépésben (természetesen felsőbb utasításra) minden halott személyi igazolványát megsemmisítette. Így persze azonosítani sem lehetett őket. Boncolás nem volt, az ügyészség megtiltotta, a halál okát ezért csakis makroszkopikus vizsgálat alapján lehetett, sőt, kellett megállapítani. Utána már küldték is a bukaresti hamvasztóba, mármint a tetemeket, hogy a végén hamuként szórják valamelyik csatornába. De még ott voltak a sebesültek! Nos, ezekről már a Securitate gondoskodott azzal, hogy átfésülte a kórházakat. Aki még élt, puff, s már vitték is fagyasztani. Persze a legnagyobb titokban, ennél fogva gyakran még a kórház személyzete sem gyanította, mi történik a háttérben.

A százados legelső útja Kerekesnéhez vezetett.

– Nézze, tudom, hogy éjjel van, és ilyenkor nem illik senkit sem zavarni, de a férje... Hogy is mondjam, megsebesült.

– Jaj! – kapott a szívéhez a sovány, vékony csontú asszony. – Súlyosan?

– Szerintem nem. Ettől függetlenül adnék egy tanácsot: ne várjon reggelig, öltözzék fel azonnal, és keresse meg a kórházban, kérje el a

személyi igazolványát, aztán, ha lehet, hozza ki, amíg nem késő. Valahogy nem tetszik nekem az ottani főorvos – tette hozzá tétován.

Kerekesné lélekszakadva sietett a férjéhez.

– Honnan tudja, hogy nálunk van? – firtatta a főorvos, amikor a nő férje után érdeklődött.

– Chiş századostól. Ő hozta be, emlékszik? Miután a szomszédunk, természetesen rögtön értesített bennünket.

– Tehát tőle, és ki tud még erről az izé... incidensről?

– Hát a fiam, lányom meg a...

– Elég, elég. Köszönöm. 12-es kórterem.

Az asszony a megadott kórterembe vágatott. Elkésett.

– Kerekes Aladár öt perccel ezelőtt jobblétre szenderült – közölte vele a nővér szánakozva.

Mialatt Temesváron ilyen és ehhez hasonló események zajlottak, az államfő felajánlotta lemondását. Szép gesztus! A kormány tagjai azonban kiálltak mellette.

– Soha! – szónokolt Milea honvédelmi miniszter. – Ceauşescu a népé és mi az övé vagyunk testestől-lelkestől.

– Ceauşescu, Ceauşescu, Ceauşescu! – kiáltozta ütemesen a KB PVB ülése, miközben fél szemmel a feltételezett, ugyancsak ovációzó *tégeláka*t figyelte; ez lehetett tábornok, államtitkár, senkiben sem lehetett megbízni.

– Köszönöm. Ezt vártam maguktól – illetődött meg a pártfőtitkár, és megnyugodva utazott december 17-én Iránba.

Viktor és Viktória egyre feszültebb érdeklődéssel kísérték az eseményeket. Részben apjuk, részben a tévé és rádió beszámolóí alapján, mert az utcára – apjuk kifejezett kérésére – nem jártak ki.

– Szeretnék kérni tőled valamit, ha nem haragszol – rukkolt ki Viktória 18-án csöndesen egy kéréssel. – Kérhetek?

– Te bármit bármikor. De hogy teljesíthetem-e, az már egészen más térsza.

– Tisztában vagyok azzal, hogy rendőr vagy, így sok olyasmire kényszerülsz, amit civilként valószínűleg soha sem tennél meg. Mégis van valami, ami álmodban sem hagy nyugodni.

– Nevezetesen? Mondd csak ki bátran, hátha mégsem teszem meg.

– Engem nagyon zavarna, igen, most már nyíltan bevallom, ha a rendszer, ez az egész rendkívüli állapot gyilkost csinálna belőled.

A százados szájából kiesett a cigaretta.

– Csatlakozom a kéréshez – kapott az alkalmon a fiatalember is. – Röviden az lenne a kérésünk: hacsak lehet, ne lőj senkire. Ugye, te is így gondoltad? – kérdezte a húgától.

– Kérés elutasítva. Ezt a kérést nem teljesíthetem.

– Mert? Különben mindegy. Nem is vártam más választ.

– Mert már teljesítettem: célozni ugyan céloztam, és a lövés sem maradt el, de eddig még senkit sem küldtem a mennybe vagy pokolba – gyújtott a százados egy újabb cigire.

– Igazán? – derült fel Viktor és Viktória arca egyszerre. – Kezdesz megváltozni, kapitány.

– Előbb-utóbb mindennek eljön az ideje. És ha már itt tartunk, én is bevallanék valamit. Hű, ehhez innom is kell, mert amit most mondok, szíverősítő nélkül aligha lesz erőm meggyőnni – lépett a férfi a bárszékényhez. – Ti mit isztok? Semmit? Nagyon helyes! Az alkohol öl, butít, és nyomorba dönt – mondta váratlanul magyarul.

– Milyen igaz! – válaszolta Viktória ugyancsak magyarul, aki, mint a temesváriak többsége, magyarul és németül is tudott valamicskét. – Kivéve téged, mert téged csak... erősít.

– Értem, kislányom, de anyám emlékére esküszöm, abban a percben, amint túl leszünk ezen a rémálmon, még ünnepnapkor sem iszom többé egy kortyot sem. Ei, drăcia dracului,²⁹ mi volt ez? – rezzent össze, amikor valaki megcélozta egy kővel az ablakot.

– Gyilkos! Gyilkos! – ordították csengő hangon odakint.

A százados odarohant az ablakhoz, s elhűlve ismerte fel a kődobálók közt a Kerekes családot.

– Lépre csaltad a férjemet!

– Megölted az apánkat!

A temesvári felkelés híre villámként futott végig az országon, és hiába volt hírzárlat, lassacskán az egész világon. Az események nyomán további zavargások törtek ki Moldovában, Olténiában, a Körösök vidékén... A Kárpátok Gényusza dühtől tájtékozva repült vissza december 20-án Bukarestibe.

– Kétbalkezes pancserek, alig teszem ki a lábam pár napra, máris az asztalon táncolnak az egerek – fedtte meg keményen a miniszterelnököt, Constantin Dăscălescu elvtársat. – A rendőrök alszanak, a Securitate gyöngélkedik, Emil Bobu³⁰ úr kártyázik. Na majd én kezembe veszem a dolgokat.

---

²⁹ Az ördögbe/fenébe! (rom.)

³⁰ A román KB titkára, Ceaușescu egyik leghírhedtebb talpnyalója.

Nyomban kiadta a parancsot, hogy a Securitatet kissé háttérbe szorítva nagyobb hatékonysággal és erővel lépjen színre a román hadsereg.

– Csalódtam a szekuban – panaszkolta feleségének a hosszú orrú és arcú akadémikusnak. – Ezeknek csak a szájuk jár, jobbra-balra ijesztgetnek, valójában töketlen mumusok.

– Csakhogy végre te is rájöttél! – tüzelte fel még jobban a tudós hitvestárs. – Figyelmeztettelek is nemegyszer, de te sohasem hallgatsz rám. Ajaj, nem mumus kell ide, Nicușor, hanem ágyúk, tankok, helikopterek, úgy bizony. Akkor lesz rend, fegyelem, és senki sem üvölti: kenyeret, húst, áramot!

December 21. Chiș Viktor le-lecsukódó szemmel leste a híreket a tévében. Dög unalom, közömbös, semmitmondó filmkockák, mintha semmi említésre méltó esemény sem történe ebben az országban. Viktória dolgozik, apja... Rá jobb, ha nem gondol, de amit személy szerint ő művel, azzal sem éppen büszkélkedhet. Ja, itt lapul négy védett fal között, miközben mások történelmet csinálnak odakinn. Már majdnem elaludt, amikor felzúgott a tapsvihar nyomában az elnök nevével.

– Ceaușescu P.C.R.! Ceaușescu P.C.R.! Ceaușescu P.C.R.!

Helyszín: a Palota téri RKP KB székháza, ahol az elnök a székház erkélyén készült kihirdetni a Végrehajtó Bizottság döntését bizonyos pénzbeli juttatásokkal kapcsolatban. A pártfőtitkár fekete prémgalléros télikabátot viselt, fején az elmaradhatatlan ugyancsak fekete kucsmával. Mellette a felesége világos színű bundában és a kormány valamennyi prominens vezetője. A téren mintegy 100 000 bukaresti lakos éljenzett.

– Kedves elvtársak! Először is kívánok önöknek egészséget, jó munkát és sok sikert minden téren. Hasonlóképpen köszönöm a szervezők fáradozását, melynek révén ilyen népes nagygyűlésen üdvözölhetem önöket.

Blabla, blabla. A lényegre, öregfiú! Most meg miért hallgatsz? És ez a hurrogás...! Valami történhetett, mert már senki sem figyelt a Kondukátorra.

– Halló! Halló! – rikoltzott a *kissuszter* megdöbbenéséből magához térve. – Maradjanak a helyükön!

– Csendet! – kontrázott rá a felesége, Elena Ceaușescu éles hangon anélkül, hogy Viktor perceként át bárkit is látott volna.

Aztán megvilágosodott a képernyő, ám csak a székházat és a Palota teret mutogatták.

– De hisz ez provokáció! – dörmögte alig hallható hangon Ceaușescu.

– Folytasd a beszédet! – biztatta még halkabban a hűséges élettárs.

A fiatalember felbolydulva járkált fel-alá a szobájában. Úgy tűnik, a kisebb-nagyobb városok vezetősége után most a legfelsőbb vezetés is pórul jár, ergo meg fogják buktatni a diktátort. Elég merész feltevés, miután nemrég még Európa egyik legjobban megszervezett állami gépezetének támogatását élvezte. És ez az erő jelen pillanatban is neki pitizik. Hátralát a tankok, oldalt a rendőrség, szekuritete. Elég egy szó, intés és megint összetöporodik a puliszka.

– Szeretném hangsúlyozni, milyen fontos számunkra a nemzeti egység, országunk szuverénitása – hadonászott az elnök szinte minden szó után.

Ez volt a varázsszó, amivel évekig etette a nemzetet, tudniillik mindenki jól tudta, hogy a Szovjetunió bekebelezési politikája ellen irányul. Hogy miként volt mersze ehhez a Vezérnek, máig is kérdéses, tény az, hogy megtette, s ezzel nemcsak a román nép, de a kapitalista világ rokonszenvét is kivívta.

Taps. A First Lady arcán mosoly. Ilyet sem lehetett tapasztalni nála mindennap! A régi, jól bevált trükköt újabb követte.

– Elvtársak! Elemmezve és azonosulva a nép akaratával a Végrehajtó Bizottság elhatározta, hogy megemeli minden dolgozó fizetését, a gyereksegélyt, a szülési támogatást, nyugdíjakat...

Újabb üdvrivalgás, bár többnyire csak az első sorokban álldogáló biztonsági szervek éljeneztek, tapsoltak.

– Stima noastră și mândria/Ceausescu, România! (Tiszteletünk és büszkeségünk/Ceausescu, Románia!)

Ezután következett a juttatások részletezése, végül az imperialisták, egyes álszocialista és huligán elemek elmarasztalása.

Teljes győzelem. Az elnök házaspár a rosszul induló meeting ellenére is megnyugodva mehetett volna aznap aludni, ha a Palota téri közjáték következmények nélkül maradt volna. De mégis mi történt, ami ennyire megzavarhatta az emlékezetes nagygyűlést? – találgatta a fiatalember.

– Felrobbantottak néhány petárdát, és kitört egy kisebbfajta pánik a tömegben – világosította fel ezúttal leplezetlen őszinteséggel a százasos. – Önmagában véve jelentéktelen mozzanat, de az elnökkel kapcsolatban már jelent valamit.

– Más szóval most már Bukarest is fellázad?

– Már fellázdát. Egyre több polgár tüntet az utcákon, barikádokat emelnek, például a Dunărea étterem környékén, és most már ott is vér folyik, ahol eddig csak bor vagy víz folydogált.

Viki felszisszenve hanyatlott egy fotelbe.

– Mi az, fiam, rosszul vagy?

– A karom. Alig bírom mozgatni – rebegte görcsbe húzódó ajakkal.

A százados már nyúlt is a kagylóhoz, és riadtan hívta fel egyik orvos barátját.

– Enyhe, átmeneti bénulás, mindjárt elmúlik – adott be az orvos Vikinek egy injekciót. – Még szerencse, hogy azonnal kihívtál. Beviszem a fiút a kórházba. Ott alaposabban megvizsgálhatom.

– A kórházba? – halványult el a százados. – Szó sem lehet róla! Csak... csak ha feltétlenül szükséges.

– Értem. Talán igazad is van. Most megyek. Estefelé még bejövök. Addig is teljes testi-lelki nyugalmat javaslok: semmi tévé, rádió, újság! Legjobb, ha fel sem kel az ágyból pár napig.

– Nem sejtettem, hogy ilyen érzékeny vagy. Azért nem kell mindent annyira mellre szívní. Majd ennek a lehetetlen állapotnak is vége szakad egyszer. Vicus egyetemre megy, te portásnak, vagy ahogy óhajtod, többé nincs erőszak – biztosította Vikit az apa lelkiismeretfurdalástól gyötörve.

– Te tényleg megváltoztál – örvendezett Viktória. – Már csak arra várunk, mikor folytatod azt a *vallomást*, amivel tartozol nekünk állítólag. Vagy meggondoltad magadat?

– Holnap, gyerekek, holnap. Most olyan fáradt vagyok, nincs hozzá elég lelkierőm.

December 22-én Bukarest egész lakossága Ceaușescu lemondását követelte.

– Adok én nektek lemondást! – gesztikulált a hullámos hajú, izgékony államfő. – Hívjátok ide Vasile! Hadd mossam meg a kókuszát! – adta ki az utasítást fél tíz körül, aztán csak tátozott, amikor megtudta, a honvédelmi miniszter, egyik legkedvencebb tábornoka nincs többé.

– Mi az, hogy nincs többé? Meghalt vagy elmenekült?

– Meghalt – horgasztotta le fejét a hírhozó. – Öngyilkos lett, vagy megölték. Egyelőre nem tudni.

– Borzasztó! Micsoda tragédia! Hát derítsék ki azonnal! Ó, kedves barátom, hova juttattott ez az elkábitott, félrevezetett csöcselék!

– Mi ez a láрма, Nicușor? – csörtetett be mérgesen az akadémikus asszonyosság. – Majd szétpattan a fejem a migréntől, te meg itt üvöltesz?

– Tábornok! Volna szíves átfáradni a másik szobába! Öngyilkos lett a Vasile – közölte a férfi a legújabb hírt rekedten.

– Melyik Vasile?

– Milea. A honvédelmi miniszter.

Hallgattak.

– Te ötletted meg? – kérdezte az asszony gyanakodva.

– De Elena! Hogy feltételezel rólam ilyesmit?

– Jó, jó, csak kérdeztem.

Újabb csend.

– Te voltál? – kacsintott a férfi Elenara.

– Bolond vagy? Egy ilyen joviális, talpig becsületes elvtársat?

– Most mi legyen?

– Tölem kérde? Te vagy a köztársaság elnöke.

– Tábornok!

– Parancsára, hadsereg-parancsnok elvtárs!

– Keresse meg, és hozza ide a testvérem, Ilie Ceaușescu tábornokot.

– Volnál szíves velem is közölni, mik a további terveid?

– Pro primo: még ebben az órában kiadatok egy sajtóközleményt, mely szerint Milea elárulta a *hazáját*, és a leleplezéstől való félelmében öngyilkos lett.

– Nocsak! Az előbb barát, most áruló. Gyanús vagy te nekem, kis suszter – somolygott magában a nagyasszony. – Másodszor?

– Másodszor: Ilie lesz az új honvédelmi miniszter.

– Az első rendben van. Ahogy Mileat ismertem, előbb-utóbb úgyis elárult volna bennünket. Hanem én Ilieben sem bízom ám – ráncolta össze rosszallóan a homlokát, ugyanis ki nem állta a történész doktorból lett magas rangú főtitkár. – Emlékezz csak vissza, milyen ötletekkel is bombázott legutóbb: új kormány, román-szovjet paktum... Képzeld el, milyen következményekkel járna ez ránk nézve!

Ceaușescu elhatározása egyből megingott, ezért csak színleg dühöngött, amikor Ilie köszönte szépen, de nem kért a nagy testvér kegyéből.

– Ó te hálátlan! De te tudod. Ebben az esetben legyen Stănculescu a miniszter.

Victor Atanasie Stănculescu. Brr! A temesvári hóhér, aki nem átallt a diktatúra ellen tüntető néphe lövetni. Ekkor érte az államfőt a második meglepetés. Az elhunyt miniszter barátja és helyettese beleegyezés helyett betegszabadságért folyamodott.

– Köszönöm, igazán megtisztel, és természetesen boldogan vállalnám, ha tehetném. De hát nem tehetem, ugyanis eltört a lábam, elnök úr – mentegetődzött telefonon a tábornok.

– Hát ez példátlan! – kékült-zöldült haragjában a diktátor. – Ebben az országban már mindenki ellenem esküdött? Nem érdekel. Ez parancs, fél órán belül itt legyen, ha nem akarja, hogy letartóztassuk, és parancsmegtagadással vádoljam.

A félrefésült hajú, katonás modorú tábornok negyed órán belül combig gipszben már a pástfőtitkár előtt hallgatta a főparancsnok zseniális elképzelését, mit kell tennie ahhoz, hogy leverjék a lázadást.

– Megértette, miniszter úr?

– Igenis, hadseregparancsnok elvtárs! – tisztelgett a tábornok, s ezzel kezdetét vette egy olyan színjáték, melyben sokszor már az sem volt érthető, Stănculescu Ceaușescu, a Securitate, a hadsereg vagy maga a nép ellen, illetve érdekében konspirál.

– Ravasz róka ez a Stănculescu! – állapította meg Iulian Vlad, az állambiztonság rettegett vezetője. – Mindig úgy csúri-csavarja a dolgokat, hogy a kecske is jóllakjék, és a káposzta is megmaradjon.

– Lehet, hogy ravasz, de egyben túl puha is egy ilyen fontos tisztséghez – bírálta felül a főszekust Nicolae Eftimescu, a vezérkari főnök helyettese. – Nekem mindenesetre nem tetszik, és melegen ajánlom, semmiképp se kövesd a példáját. A diplomácia dicséretreméltó tulajdonság, de csak békeidőben, barátom. Most viszont háború van, nézz csak ki az ablakon, és tüstént megérted, mire van szüksége a mélyen tisztelt elnöknek.

Elena kettő – szögezte le magában az elnöktől fokozatosan elhidegülő potentát. Még sok galibát okozhat, mert a Génusz is kedveli. Éppen ezért veszélyes. Pillanatnyilag, aztán gazdástól együtt úgys oda jut, ahova Hitler, Sztálin meg a többi húgyagyú.

Mialatt egyik oldalon újabb és újabb, radikálisabbnál radikálisabb tervek kieszelésén dolgoztak, másik oldalon pedig az ország, most már Bukaresttel az élen folytatta a harcot egy demokratikusabb rendszerért, Viktor nyugtatókat szedve heverészett, és olvasott. De már nem volt egyedül. Többnyire a húga is – fizetéstelen szabadságon lévén – ott sürgött-forgott mellette.

– Nagyon hiányzik a tévé – panaszkodott a fiú időnként. – Már minden könyvet kiolvastam, és sétálnék is, sétálnék.

– Elhiszem. Én is, de ígéret szép szó, megtartva úgy jó. És amit egyszer megígértem apának, azt be is tartom mindenképp.

– Apja lánya. Akkor hadd menjek veled legalább a szomszédba.

– Jól vagy?

– Remekül. Már kutya bajom, komolyan.

– Hamar regenerálódtál, de mi lesz, ha megint visszaesel, mihelyt meghallod, mi folyik az országban?

– Mi folyik? Oké! Elismerem, dilis vagyok. Menj csak szépen egyedül. Látom, most is tükön ülsz, és alig várod, hogy beugorj hozzájuk a legfrissebb hírekért.

– Ez az! Dehogya vagy te dilis, bátyuska. Akkor lennél az, ha te is átjönnél. Egy óra múlva itt vagyok. Majd elmesélem, mi újság.

Vicus barátnője, egy jó pár évvel idősebb, excentrikus festőnő, két házzal lakott odébb egy lepusztult bérházban.

Esteledett. A központból puskalövések, egy-egy szórványos ágyúdörgés és egyéb zaj hallatszott.

– Zavarok? – csöngtetett be a barátnőjéhez zavartan.

– Dehogya! Te sohasem zavarasz, cicuskám.

A belső szobában fürdődresszes, dagadó izmú *akt* cidrizett.

– Jochen, bemutatom neked a legjobb barátnőm.

– Chiş Viktória.

– A legújabb felfedeztettem: bokszbajnok, mellesleg az élettársam.

– Mióta? Elnézést!

– Semmi baj! Jochen mindent tud rólam – simult Dorina a kigyúrt testű bajnokhoz. – Ideális modell: erős, arányos, türelmes. Tapogasd csak meg ezeket a békákat!

– Hű, de kemények! Mint a kő.

– Ugye? De hidd el, az ágyban sem málé. Öltözz fel, kérlek, mert megfázol!

– Dorina!

– Mi a gond? Vica is ismer, nemcsak te, úgyhogy hagyjuk a púdert, picikém! Nálam ez nem divat, ha nem vetted volna észre mostanig.

– Maga, te német vagy? – kérdezte Viktória.

– Ja. Bánáti sváb – válaszolta Jochen helyett Dorina, aki bőbeszédű nő lévén rendszerint három helyett is csicszergett.

– Hogyhogy itt vagy még, és nem emigráltál németbe? Lehetőség volna rá, hiszen minden svábert, szászért fejpénzt fizetnek a germánok.

– Azért, mert... Látod, ezt nem tudom. Miért, bajnokom?

– Egyszerű. Lehet, hogy nagyon bután cseng, de én ragaszkodom a hazámhoz. Különben sem ágál sokáig itt ez a giliszta. Úgy elsöpri a

forradalom, hogy maholnap Scornicești³¹-en fog felébredni. Akkor aztán jaj neki is, meg a cinkosainak is, akik miatt idáig jutottunk – rázta meg az öklét az amúgy békés svábnak tűnő ökölvívó.

– Így beszél egy igazi férfi, uraim – csókolta szájon a fekete rúzsos ajkú festőnő. – Wagner úr, örülök, hogy a barátnője lehettek.

Viktória arca úgy elborult, mint az ég, amikor ellepik a fellegek. Ez egy idealista! Még csak az hiányzik, hogy megtudja, az ő apja is a diktátor cinkosaihoz tartozik.

– Akkor én tovább nem is zavarok. További kellemes pingálást! – búcsúzott el a barátnőjétől, amikor ismét csengettek, és be is zörgettek Dorina ajtaján.

– Ez meg ki a franc? – nyitott ajtót a nő bosszúsan.

Cingár, szemüveges emberke állt az ajtóban. Arca csupa vér, nadrája sáros, jobb kabátujja leszakadt.

– Engedjenek be, üldöznek a hekusok!

– Még csak az kéne! Mars innen, te huligán!

– Halt! – fogta meg az ajtót Jochen hátulról. – Már hogy lenne huligán! Gyere csak be, öregem!

– Nein, nein! Maradjon! Semmi kedvem bajba kerülni miatta.

A sváb azonban ügyet sem vetett a festőre, gyorsan behúzta a férfit, s már vitte is a másik szobába.

– Nincs itt valami padlás, rejtett fülke vagy efféle?

– Úristen, nem érti! Azt mondtam, dobbantson. Tudod te, mi jár azért, ha valaki ellenforradalmárt rejteget?

– Csak néhány perc, addig te is kibírod. Különben sem biztos, hogy ide is bejönnek. Láttá valaki, amikor besurrantál? – kérdezte a szemüvegestől.

– Nem, nem hiszem.

– Mindegy. Itt akkor sem maradhat – makacskodott Dorina, és feltette magában, izmok ide, izmok oda, még ma este kiadja az útját legújabb modelljének is.

– Kinyitni! Rendőrség!

– Késő. Bújj öreg az ágy alá, és meg se mukkanj, ameddig érted nem jövünk. Tessék! – nyitott ajtót maga Jochen a zsaruknak, még mielőtt a festőnő elárulná, ki rejtőzködik odaát az ágy alatt.

– Beenged? Egy veszedelmes terroristát keresünk – húzta elő fegyverét egy fiatal, vékony bajszerű őrmester.

– Itt? Nálunk? Maga el van tájolva. Nincs itt semmiféle terrorista.

---

³¹ N. Ceaușescu szülőfaluja.

– Elhiszem, de a parancs, az parancs: házkutatást kell tartanunk.
– Megértem. Mutassa meg a parancsot, és bejöhet.
– Hát ez meghibbant! Mit szólsz hozzá, Costică? – vigyorgott a társára, egy ugyancsak fiatal, vörös hajú rendőrre. – Ez a muki azt hiszi, szilveszter van, és petárdáznak a városban. Álljon félre az útból, vagy lelövöm.

Bementek.

– Jó estét kívánok! Ni csak, Viktória!

– Ti ismeritek egymást? – örvendett meg a festőnő; lehet, hogy mégis megússzák ezt a balszerencsés kalandot?

– Hogyne, méghozzá elég régóta – fintorgott Viktória. – Osztálytársak voltunk a gimiben.

Sőt: egy időben együtt is jártak mindaddig, amíg Aurel erőszakoskodni kezdett a leánnyal. Erre szakítottak, pontosabban csak Viktória, mert a fiú továbbra is zaklatta.

– Foglaljon helyet, őrmester! Bor, pálinka? Meggyújtok még egy gyertyát, hogy jobban láthassunk.

– Kösz, sajnos szolgálatban vagyok, vagyis... – pislantott a karórájára a fiatalember. – Fél nyolc. Most már nem. Ide azt a pálinkát! Costică, lelépni! Vége a műszaknak.

– Várjon, egy pohárkával azért még megihat. Vagy tudja, mit? Vigye el az egész üveget. Cotnari bor. Szereti?

– Imádom – csókolt kezét Costică udvariasan a leánynak.

– Itt vagy még? Azt mondtam, elmehetsz.

– Jó éjszakát, vagyis inkább viszontlátásra! Úgy nézem, maga festőnő – mutatott a festményekkel telezsúfolt szobára. – Nem festene le engem is, mert akkor holnap ismét eljönnék?

– Nem. A hölgy foglalt – lépett előre mogorván a bokszbajnok. – Talán jöjjön vissza egy év múlva.

A két férfi szeme ellenségesen villant egymásra.

– Tessék a bor! Jöjjön, kikísérem.

– Foglalj helyet! – mondta Viktória.

– Merci!³² – ült asztalhoz derűsen az egykori osztálytárs. – De hideg van ebben a... műteremben.

– Vacsorázott már, őrmester? – tért vissza tűzbeborult arccal a festőnő.

– Jól vagy? – firtatta a bokszbajnok.

– Ho... hogyne. Szóval? Mit hozzak?

---

³² Köszönöm! (fr.)

– Nagyon kedves. Én igazán nem szeretnék zavarni... Mi volt ez?
– kapta fel a fejét, amikor eltüsszentette magát valaki.

– Ez? – ejtett ki Dorina kezéből egy poharat. – A... a nagyapám.
Odaát fekszik. Influenzás.

– Úgy, influenzás? – meredt rá hosszan, gyanakodva a fiatalember.
– Ezért ijedt meg annyira?

A festőnő akarva akaratlanul még jobban megrettent.

– Ne vicceljen! Miért ijedtem volna én meg emiatt?

– Akkor jó. Esetleg bemutatna engem is a tatának? Már csak illemből is, ugyebár.

– Bemutathatja – avatkozott közbe közömbösséget színelve a bokszoló. – Igaz, hogy fertőző, de mit számít egy kis fertőzés olyan edzett fejvadásznak, pardon, rendőrnök, mint maga, *ugyebár*.

A rendőr kajánul mosolygott.

– Stimmel. Akkor, ha megengedik... – ballagott át felemelt pisztollyal a szomszéd helyiségbe.

Senki! És ekkor tisztán, egészen hallhatóan ismét feltüsszentett a szemüveges menekült az ágy alatt.

– Egészségére! – rántotta fel az ágyterítőt az őrmester. – Volna szíves kimászni az ágy alól?

A társaság lélegzet-visszafojtva várta, hogyan reagál ezek után a *hatóság*.

– Isten hozta, nagyapa! – rántott elő a rendőr egy kézi bilincset. – Így ni! Mehetünk! Veletek pedig még számolok – sziszegte oda Vicusnak.

– Nézze, őrmester elvtárs! – próbált egyezkedni vele a bokszoló. – Nem intézhetnénk el ezt intelligensebben egymás közt? – húzta elő a bukszáját, nagyon jól tudva, mi vár arra, aki ellenforradalmárokkal cimborál.

– Mi, megveszteget? Nyújtsa csak ide a kezét szépen maga is!

– De uram, ezt nem teheti! – tördelte kezeit a festőnő. – Viktória, szólj már te is néhány szót!

A lány tanácstalanul hallgatott. Ennek szólni? Falra hányt borsó lenne. Tulajdonképp még örülhet, ha nem zárhatja őt is melléjük. Azért semleges sem maradhat, elvégre barátnők, másfelől csöppet sem kizárt, hogy nem kerül bajba az apja is.

– Nem bocsátánál meg nekik a kedvemért?

A fiatalember megtorpant. Milyen édes, amikor így kérleli, no meg szokatlan, hiszen eddig még sohasem kért tőle semmit sem. Ő annál gyakrabban, és többnyire hiába. Most viszont úgy néz ki, ennek is el-

jött az ideje. Hát isten neki, fakeszt, legrosszabb esetben kikosarazza, és akkor örökre végeztek egymással.

– Attól függ, mit kapnék cserébe.

– Mit kívánsz?

– Feküdj le velem! – súgta Viktória fülébe.

A lány ugyanolyan vörös lett, mint Dorina, miután kikísérte Costicat.

– Megegyeztünk.

– Becsszavadra? – hitetlenkedett az őrmester.

– Becsszavamra.

– Uraim: önök szabadok! – kapcsolta le a karpereceket a két férfiről.

Viktória porig alázva botorkált haza a sötétben. Kurva! Kurva! – sikoltozott benne a szégyenpadra hurcolt női méltóság. Eladtam a testemet egy tál lencséért.

– Mit tudtál meg? Mi újság? – rohanta meg otthon a testvére.

– Semmit.

– Pedig azt ígérted... Basszus, sejtettem én, hogy semmit sem fogok tőled megtudni – kezdett kutatni a szekrényekben lázasan.

– Mit keresel?

– A rádiót. Itt kell lennie valamelyik fiókban.

Meg is találta, s a következő percekben dobogó szívvel hallgatta a Szabad Európa híreit. Ekkor tudta meg ő is meg Vicus is, hogy a diktátor ugyan elmenekült, de Târgovișteben elfogták, s nemsokára a Nemzeti Megmentési Front Tanácsa ítélezik fölötte. A testvérek ujjongva borultak egymás nyakába.

– Menjünk, nézzünk körül a városban! Ezen az éjszakán úgysem alszik itt már senki sem.

– És apa? – aggodalmaskodott Viktória. – Bármelyik percben megjöhet. – Nyilván aggódni fog, ha nem talál itthon bennünket.

– Akkor maradj itt. Egy óra múlva én is itt vagyok.

A fiatalember elrohant, Viktória pedig tovább hallgatta a rádiót. Letelt az óra, letelt kettő, de sem Viktor, sem az apja nem jelentkezett. Csak nem történt valami baj velük! – ébredt fel a lányban a nyugtalanság. A hírek szerint ugyan nincs veszély, mert a hadsereg cserbenhagyta a Génuszt, de még akadhat egy-két szekus, aki a végsőkig kitarthat kenyéradó gazdája mellett. Reggel felé elaludt. Olyan fél órát alhatott, amikor megcsörrent a telefon.

– Halló! Chiș Viktória!

– Gyere be azonnal a katonai kórházba! 17-es kórterem. Édesapánk megsebesült.

A százados egy ajtó melletti ágyon feküdt. Nehezen lélegzett, fején, mellén kötés, szinte alig látszott ki belőle.

– Súlyos? – kérdezte suttogva Viktória.

– Azt hiszem, haldoklik – nyelte le könnyeit a fiatalember.

– Viktória?

– Én vagyok, drága édesapám.

– Csakhogy megjöttél! Már nagyon vártalak.

A lány nem tudta, mit kérdezzen, csak állt, állt, nézte az apját és szipogott.

– Ej, fel a fejjel, kismadaram! Ami meg van írva, megtörtént. Most egy kicsit elmegyek, azért ne búsulj, később találkozunk... odafönt.

– Nem mész te sehova! Rád itt van szükség... idelent – hadarta a fiú színlelt optimizmussal, könnyedén.

– Hagyd, ne erőlködj! – intette le az apa magyarul, s azontúl már csak magyarul beszélt a két testvérrel. – Most itt az igazság órája, abból is a legeslegutolsó – köhögött levegő után kapkodva. – Ugye, emlékeztek, mit mondtam legutóbb? Meg akarom gyónni a vétkeim. Kezdem a legnagyobbal: egy véreskezű zsarnok szolgálatába szegődtem.

– Mint a legtöbben ebben az országban, úgyhogy nyugodj meg, mások sem sokkal különbek.

– Egy mentségem van: mindent értetek tettem, értetek, azért, hogy szebb, könnyebb legyen a sorsotok.

– Tudjuk, apa, és köszönjük – csókolta homlokon megrendülten Viktória.

– Tévedtem. Tehettem volna másképp is anélkül, hogy eladjam lelkeket az ördögnek.

– Nem adtad el. Mi megértjük, és nem hibáztatunk miatta – biztosította Viktor is.

– Köszönöm. Ez jólesett. De mit szóltok ahhoz, ha...

A századost ismét elfogta a köhögés, és percekig képtelen volt befejezni a mondatát.

– Nem kéne most inkább pihenned? Látom, fáradt vagy. Majd holnap folytatod.

– Holnap? Hol leszek én már holnap, gyerekek? Régen készültem rá, de most bevallom, hogy se én, se ti nem vagytok... románok.

– Ne tréfálgj! – szökött a vér Viktor arcába. – Bocsánat, de ezt egyszerűen nem hiszem.

– Viktor!

– Jó, jó, csak megjegyeztem. Mégis hogy tudtad ezt 22 éven át titkolni?

– Bocssátsatok meg! Ebben is hibáztam, de akkor még azt hittem, így boldogultok a legjobban. Román név, román iskola... Szokványos módszer, nem én találtam ki.

– Nem, de attól még tudhattuk volna, kik vagyunk.

A férfi lehunyta a szemét, s egyre csendesebben lélegzett.

– Apa? – rázta meg a fiú riadtan.

– Még itt vagyok, és folytatnám is, mert ez még nem minden. A kisebb bűnökkel nem zavarlak. Viszont az, amit az anyáttal műveltem, az a nagyobbak közé tartozik.

– Amiért nem értetettétek meg egymást? Ez bárkivel előfordul – vont vállat Viktória. – Ezért igazán ne legyen lelkifurdalásod.

– Elő, csakhogy én nem emiatt, hanem a magyarsága miatt váltam el tőle, ugyanis ő sokkal büszkébb volt ahhoz, hogy csak úgy, ukmukfuk, románná váljék. Ez ártott a híremnek, különösen a munkámban. Végül is rendőr voltam, ahol még jobban figyeltek arra, ki vagy, mi vagy, honnan jössz, és hova mész.

– Rohadt komcsik! De istennek hála, fordult a kerék, és ha eddig mi csókoltuk a lábukat, most ők csókolják a miénket – szitkozódott a fiú.

– Ki tudja! A kerék tényleg fordult, de hogy mit hoz a jövő...? – révedt el a sebesült. – Szerintem inkább rosszabbat, mint jobbat. Legálábbis számotokra. Rólam ne beszéljünk, mert hol leszek én már akkor! Én megértem, hogy csepülsz a rendszert, Ceaușescut, meg az egész klikkjét. De mégiscsak ő adott nekünk villanyt, meleg vizet, fekete kenyér helyett kalácsot, húst, ingyen lakást...

– És? Megszolgáltad, mi a mennykő?

– Hát éppen ez az, édes fiam: megszolgáltam, aminek a levét meg is isszátok rövidesen. Ezt hívják retorziónak. Bizony, ez is benne van a pakliban ám, úgyhogy ne nagyon várd te azt a kerékforgást.

– Kérem, ne fáraszták ki a beteget! – vetett véget az orvos a társalgásnak. – Ennyi elég volt, holnap folytathatják.

– Ez aztán egy fordulat! Neked mi a véleményed? – vakarta meg a fejét Viktor útban hazafelé.

– Nem találok szavakat. Annyi minden összejött, hogy eltelik egy kis idő, amíg megemészttem. Hanem apa, akármilyen bőrben van is, elég jól tartja magát, sőt, akár meg is üssza, nem gondolod?

– De, kopogjuk le! Kemény ember, mindig is az volt. Már csak arra vagyok kíváncsi, holnap mivel rukkol ismét elő.

– Na, elítélték Ceauşescut? – érdeklődött másnap Chiş Francisc, alias Kis Ferenc.

– Jó jel, már érdeklődik – súgta oda Viktor a húgának. – Még nem, amúgy tökéletes a zűrzavar. Mindenki lő mindenkire. A rádiót, televíziót is elfoglalták. Most ott a forradalmi vezérkar, és egy Ion Iliescu nevű ipsét éltetnek.

– A tévéből irányít a vezérkar?

– A tévéből, így a saját szemünkkel láthatjuk, hol, mikor, mi történik. Amolyan helyszíni közvetítés, mint egy színházból vagy futballmérkőzésről, csak ezúttal saját történelmünk alakulását láthatjuk. Óráról órára, percről percre. Hát ilyen még nem volt, ez... ez szenzációs, sőt, fantasztikus! – áradozott a fiatalember.

– Azért nem árt, ha vigyáztok, nehogy titeket is eltaláljon egy *kóssa* lövedék. Egyébként van egy jó és rossz hírem. Melyiket mondjam hamarabb?

– A jót.

– A rosszat.

– Nos, kezdjük a jobbal: előléptetnek! Soron kívül. Alezredes le-szek, gyerekek.

– Gratulálok. És a rosszabbik?

– Holnap reggel megoperálnak.

– Te jó ég, és én még azt hittem, túl vagyunk a nehezen – szontyolodott el Viktória.

– Nem lenne rossz, de arra még várni kell. Mármost nektek, mert én már holnap elmegyek – szorította kezét szívére a százados.

– Mész te a... Épp egy műtétől fogsz te nekünk meghalni! – tiltakozott Viktor mérgesen. – Egy fenéket, akkor mire valók az orvosok!

– Volna egy kérésem. Egy utolsó kívánság.

– Na, tessék! Nem enged a huszonegyből. Parancsolj!

– Mihelyt vége lesz ennek a cirkusznak, látogassátok meg magyarban az anyátok! Címét megtaláljátok az íróasztalom legalsó fiókjában az okiratok közt. Adjátok át az üdvözetemet, és kérjétek bocsánatot tőle a nevemben! Megteszitek?

– Hogyne. Elterveztük mi ezt már régóta, csak mindig közbejött valami.

– Kösz, nagy kő esett le a szívemről – lélegzett fel a százados.

A műtét reggel nyolckor kezdődött, kilenckor végződött: tökéletes sikerrel.

Egyedül a beteg nem élte túl.

A testvérekre nehéz, fájdalommal és gonddal teli órák virradtak, miközben az utcákon tovább ropogtak a fegyverek.

– Majd csak ezt is abbahagyják – vélte Viktória. – Fej nélkül a test sem életképes.

December 25-én meg is született a várva várt határozat: Ceaușescu golyó általi halálra ítélték. Indoklás: népirtás (60000 áldozat), a román állam nemzetközi lejáratása, a közvagyon rombolása stb. Az ítéletet a kaszánya udvarán tüstént végre is hajtották, s három nappal később a fegyveres összecsapások is megszűntek.

A testvérek kb. három hétig gyászolták az apjukat, aztán lassan magukra is gondolniuk kellett. Kezdett elfogyni a pénzüik, aztán az élelmük, ráadásul Viktóriát is elbocsátották a cégétől.

– És ez még nem minden: ma holnap a lakásból is kitesznek – prognosztizálta a fiatalember. – A lakás a seregé, mi legfeljebb csak albérletbe mehetünk.

– Vagy még oda se, hiszen ehhez is zsozsó kell, amiből viszont nekünk csak annyi van, mint békán a toll, vagy még annál is kevesebb – sópánskodott Viktória.

– Talán próbáljunk szerencsét a Csuhasznál.

A Csuhas, azaz édesanyjuk testvére, kerek képű, hasas katolikus pap, nyilván segíthetett volna rajtuk, ha hajlandó. De vajon hajlandó, egyáltalán él-e még, hiszen évek óta nem látták. Nem is Temesváron lakott, hanem Zsombolyán, azonkívül gyűlölte Kiséket. A százados persze őt, s amint beadta a válópert, megszakítottak minden kapcsolatot egymással.

– A Csuhasnál? Nem látom semmi értelmét. Szóba sem állna velünk, fogadom. Nem, más itt a megoldás. Vegyük sorba, sürgősségi sorrendben! Miután nemsokára költözünk, és gőzöm sincs, hova vigyük a cuccaink, először is meg kell szabadulnunk tőlük, tehát szépen eladjuk a bútorokat, könyveket...

– A könyveket is?

– Minden felesleges holmit, ami amúgy sem férne be egyetlen szobába. Ez, mondjuk, a kisebbik feladat. A nagyobbik az, hogy mindketten találjunk egy normális munkahelyet valahol.

– Egyetértek. Tetszik, hogy nő létedre ilyen racionálisan elemzed a helyzetet.

– Nekem meg az, amiért másodszor már nem vágott földhöz a legújabb fordulat.

– Egy ilyen nagyszerű hűg mellett? Mennyivel nehezebb, elviselhetetlenebb lenne az életünk, ha te is, én is egyedül kellene szembe-

szállnunk a világgal. Aztán azt se felejtsd el, hogy hívnak: Viktor, téged meg Viktóriának, ami győzelmet jelent, testvérem. Ilyen névvel pedig szégyen lenne feladnunk. Hogy is írta Ady Endre?

– Az kicsoda?

– Egy híres magyar költő: Legkülönb ember, aki bátor/S csak egy külön van: aki: bátrabb – nyújtotta előre a fiú a tenyerét, amibe húga bele is csapott rögtön, s ezzel szétszakíthatatlan véd- és dacszövet-séget kötöttek.

A kiárusítás még könnyebben ment, mint képzelték. Igaz, minden potom áron kelt el, de elkelt. Össze is gyűjtöttek egy csinos összeget.

– Ennyivel már kezdhethénk valamit – ült Viki a kiürített szoba közepébe, s körülbástyázta magát egy csomó bankjeggyel.

Viktóriából kitört a kacagás.

– Olyan vagy, mint a kakas egy szemétdomb tetején.

– Kukurikúúú!

– Kár volna ennyi pénzt albérletre költeni.

– A számból vetted ki, én is így pontosan érzem. És már van is egy ötletem, mikor, hova fektethetjük be legjobban – nézett Viktor jelentősen a hűgára.

– Nekem is.

– Halljuk! Hátha mindketten egy dologra gondolunk!

– Látogassuk meg mégis a bácsinkat!

– Azt már nem! – ugrott fel dühösen a padlóról. – Én akár Ausztráliába is elmennék, minthogy ettől a szemforgató ipsétől kolduljak.

– De hát miért haragszol rá annyira? Hiszen alig ismered. Amiért apánk utálta, még nem kell nekünk is utálnunk.

– Pedig utálom: érzem, látszik rajta, hogy hazudik.

– Elhiszem. És? Ki nem hazudik ebben az országban? Apa is hazudott, én is, te is, mindenki, mert rákényszerítettek bennünket.

– Várj csak, ne siess! Egyszer körtét loptam a kertjéből. Lakott Zsombolyán egy barátom. A Marci, emlékszel? Ágrólszakadt, szep-lős fiú volt. Neki loptam, meg a tesóinak, hogy legalább körtével lak-janak jól szegények. Ágoston bácsi meglátott, és úgy elagyabugyált egy mogyorófa pálcával, hogy utána hetekig sajgott a hátam az ing alatt.

– Megvert? Egy pap? – képedt el Viktória. – Szinte hihetetlen! Miért hallgattál vele mostanig?

– Régi sztori ez már, és nem is olyan érdekes, no meg Ágoston bácsi is megfenyegetett, hogy ne áruljam el senkinek.

– Hogy mik vannak! Akkor Zsombolya törölve. Keressünk egy al-bérletet, aztán meglátjuk.

Többszöri próbálkozás után találtak is egyet jó messze a központ-tól. Kis, piszkos falú, szegényesen bútorozott odú volt. Telefon nél-kül, mégis olyan méregdrága, hogy először azt hitték, viccel velük a háziúr.

– Kicsit drága. Még meggondoljuk.

– Kérem! Nekem nem sürgős – húzogatta vállát a hajdan jobb na-pokat látó, ódivatú ruhában feszítő öregúr. – De ha nem sietnek, lehet, hogy két óra múlva már másnak adom ki. Maguk hol dolgoznak?

– Egyelőre sehol – vallotta be Viktor. – Épp munkát keresünk.

– Ja? Akkor kauciót is kérek.

A testvérek nem sokat tanakodtak, kivették a szobát, majd követ-kezett a második, a munkahely utáni vadászat.

Eltelt egy hét. Semmi eredmény. Még csak segédmunkát sem ta-láltak.

– Nesze neked rendszerváltás, kapitalizmus, demokrácia! – keser-gett az idősebb Kis-testvér. – Hiszen ez még a kommunizmusnál is pocsékabb. Hol az a rend, béke és jóllét, amiért annyi vér folyt itt nem-régen? Bár tagadhatatlan tény, hogy egy elnök elpatkolt, de itt a má-sik helyette, és fenemód hasonlítanak egymásra. Kivéve abban, hogy az első folyton *vicsorgott*, ez meg úgy *vigyorog*, hogy egy idő után ki-nyílik a bicska az ember zsebében.

Persze nem repesett Viktória sem az örömtől, különösen, amikor régi osztálytársa, az egykori vékony bajszerű őrmester is elkezdte újfent zaklatni.

– Adós fizess! Te megígértél egyszer valamit. Hát teljesítsd!

– Abból nem eszel! – jelentette ki méltósággal. – Egy kényszerrel kicsikart ígéret betartására senki sem kötelezhető.

– Majd meglátjuk – fenyegette meg a férfi. – Fogsz te még könyö-röggni, amikor elfogy a pénzetek. Mert egyszer az is elfogy, ha sehol sem melóztok.

– Milyen jól informált itt valaki! És ha mégis melóznánk?

– Arról én, illetve az apám is értesül, tekintettel arra, hogy peched-re épp a polgármesteri hivatalban ügyködik.

Uff, hát emiatt nem kapnak ők munkát sehol sem! De ezt hogy kö-zölje Viktorral?

Egy tavaszi délután testvére szakadt ruhában, bevert orral esett be a szobába.

– Veled meg mi történt? A kocsmában vagy a stadionban tépáztak meg a haverok?

– Rossz kérdés: az utcán, apa egyik sített megjárt *ügyfele*. Ő mindenestre ezt mondta.

– Az Iliescu-rendszer egyik reformja: szabadságot az egyháznak! Eredmény? El kezdtük olvasni a Bibliát. 2. tízparancsolat: megbüntetem az atyák vétkét a fiakban, harmad és negyedízigen, akik engem gyűlölnék. Sajnos nem ez az első alkalom, mert ugyanígy jártam magam is.

– A picsába, bocs, fenébe, ki volt az a fanatikus? – fehéredett el Kis Viktor, aki bármikor és bármiért tűzbe ment volna a húgáért.

– Már nem számít! Eső után köpenyeg, viszont arra számíthatsz, megpróbálkoznak ezzel még néhányan. Ahogy apát ismertem, akad még itt-ott *híve* a városban.

– Igen, valószínűleg. Mennyi pénzünk maradt még? – szegezte váratlanul a kérdést Vicusnak. – Kihúzzuk még egy hónapig?

– Esetleg. Ha összehúzzuk a nadrágszíjunkat.

– Még jobban? Mostanában egyre azon töprengek, mégiscsak be kellett volna fektetni a pénzünket.

– Mibe?

– Egy magyarországi akcióba – bökte ki titokzatos mosollyal.

A lány szeme megrebbent. Eszébe ötlött ez már neki is, de annyi gondja, baja volt, hogy még nem foglalkozhatott vele érdemben.

– Pontosabban?

– Magyarországra kellene expatriálnunk. Most miért hallgatsz? Szerinted hülyeség?

– Szó sincs róla, csak...

– Fasza, bocs, szplendid! Ezek szerint benne vagy? – ujjongott fel a göndör hajú fiatalember.

– Nézd, nem akarok hazudni, megfordult ez már nekem is a fejemben. Csakhogy a dolog távolról sem olyan egyszerű, mert egy kíváncsi kérés meg is kell ám indokolni, és abban nyilván nem szerepelhet olyasmi: elégünk van a hazánkból, máshol próbálnánk szerencsét. Aprópó, ha már szóba került! Miért éppen a csóró magyaroknál kívánsz új életet kezdeni, más szóval cseberből vederbe esni, amikor Ausztriában vagy németben akár meg is tollasodhatnánk, ha szerencsénk van.

– Te miért?

– Én? – esett gondolkodóba Viktória. – Talán a nyelvek miatt. Tudok ugyan németül, de csak annyira, hogy bevásároljak a piacon. Te?

– Hát csak azért, mert magyar vagyok. Nevezz csak! – bántódott meg Kis Viktor. – Azért tőled több empátiát vártam volna.

– Bocs, ne érts félre, csak ez az egész annyira... Szokatlan, igen, ez a helyes kifejezés, hiszen a minap még domnu Chişnek nevezték. Ch-val az elején.

– Stimmel. Igaz, ettől még egy csöppet sem érzem magam magyarnak, még kevésbé büszkének, amiért magyar vagyok. Mert mi az, hogy román, magyar? Egy állapot, örökség, ami egyáltalán nem a mi érdemünk ugyanúgy, mint amikor valaki lánynak, fiúnak, barnának vagy szőkének születik.

– Érdekes felfogás. De hova akarsz ezzel kilyukadni?

– Csak úgy eszembe jutott a Chiş névvel kapcsolatban. Ettől függetlenül kíváncsi vagyok magamra, mint... magyar emberre. Honnan jöttem, merre tartunk momentán? Tanultunk mi erről egy szót is a gimiben? Ki volt Szent István, Puskás Tivadar, Petőfi, milyen a Balaton, a makói vöröshagyma... Na nem azért, hogy bárkinek is ezzel dicsekedjek, mert ha nekünk Makónk van, másnak Mekkája, Fekete tengere... Pedzed már?

– Hm, és az anyánk hol marad? Vagy rá már nem is vagy kíváncsi?

– Ne ugrass, kérlek, ne ugrass! Mit nem adnék, ha megint láthatnám! Emlékszel, milyen szép sudár asszony volt, meleg tekintetű, barátságos? – mélázott el a fiatalember.

– Szóval emigráljunk magyarba – zökkentette vissza a jelenbe Viktória.

– Magyarba, már azért is, mert apának is megígértük, felkeressük anyát, és bocsánatot kérünk tőle.

– Egyszer biztosan. Ami azonban az emigrációt illeti, az egy kicsit más kérdés, mert akármilyen is az új kormány, most is csak indokolt esetben expatriálhatunk külföldre.

– Hivatalosan. De van egy nem hivatalos módszer is. Úgy hívják, hogy... zöldhatár.

A lány még csak meg sem lepődött. Akkoriban sokan disszidáltak az országból. Előrelátható volt, hogy előbb-utóbb a bátyja is ilyen úton próbál meglépni.

– Én nem javaslok – jelentette ki határozottan –, sőt, direkt ellenzem. Túlságosan veszélyes. Azok ott a gránícán nem tréfálnak. Először lőnek, aztán kérdezik, állj meg vándor, hova mész? De tegyük fel, hogy sikerül. Akkor meg a magyarok toloncolnak vissza azonnal. Eláruljam hová? Egyenest a jilavai börtönbe.

– Majd menedékjogot kérek, mert, ugye, ilyen is van, és ahogy én tudom, mostanában meg is adják magyarban.

– Mindegy, akárhogy is spekulálsz, én mindenképp ellenzem, és ha egy kicsit is szereted a húgodat, nem hagyod itt a farkasok közt egyedül.

– Akkor... akkor szökjünk együtt, testvérem! – fogta kézen hűgát Kis Viktor, mintha máris szaladni akarna vele a határhoz.

– Hát ez még az előbbi tippednél is örültebb! Szinte el sem hiszem, hogy elnéznéd, amikor engem is Jilavára hurcolnak.

– Hű, de gyagya vagyok! Erre nem is gondoltam. Persze, hogy nem nézném. Apa, anya, istenem, miért hagyatok itt bennünket? – gurult ki egy kövér könnycsepp hirtelen a szeméből.

– Nyugi, nincs semmi baj! Majd csak lábra állunk mi is valahogy – simogatta meg a derék lány, és egy furcsa, megmagyarázhatatlan ösztöntől kergetve kibuggyantotta kebleit a blúzából.

A fiú megigézve meredt a formás, körte alakú halmokra, és a múlt ködfátyolán keresztül elébe villantak édesanyja tejtől duzzadó mellei.

– Ó, de klassz! Istenem, elvesztem! – vette szájába a bimbókat. – Ugye... ugye, megengeded, hogy megbasszak?

Viktória összerázkódott. Most ébredt csak tudatára, mi történt.

– Doamne dumnezeule, ce-am făcut?³³ – kiáltott fel fogvacogva, és kiszaladt a szobából.

Egy óra múlva viszonylag lecsihadva sompolygott vissza Vikihez.

– Hol voltál?

– Meditáltam egy kicsit a nagyparkban.

Még most sem fogta fel, miért cselekedett úgy, ahogy cselekedett, de azt megfogadta: először és utoljára feledkezett meg magáról. Használóképp fogadkozott Viktor is, és ettől kezdve még csak szoba sem került az incidens.

Annál többet beszéltek viszont az anyjukról. A megadott cím alapján írtak is neki néhány levelet. Megkapta, nem kapta meg? Valószínűleg igen, mert vissza nem küldtek egyet sem. Csupán azt nem értették, akkor miért nem válaszol.

– Talán még mindig haragszik – találgatta Viktória.

– Vagy eldugják előle a levelet. Ne felejtsd, hogy férjnél van, és melyik férj tűri el szó nélkül, ha becses neje más férfival korrespondál? – simogatta állát a fiatalember. – Milyen szimpla lenne minden, ha kiváltanánk egy turistaútlevelet magyarba, és hipp-hopp, ott le-

---

³³ Ūristen, mit tettem! (rom.)

szek, ahol akarok. Ehhez viszont suska kell, mi pedig már az albérletet sem tudjuk fizetni.

– Eltaláltad – számolta meg egykori tőkéjük roncsait Viktória. – Ha holnap sem kapunk állást, mehetünk az állomásra aludni.

Szerencséjük volt: Viktornak sikerült. Felvették rakodómunkásnak a vasúthoz.

– Evoé, megfogtad az isten lábát, testvérem!

A férfi másnap vidáman jelentkezett a pályaudvaron.

– Sajnáljuk: a hely betelt, nincs szükségünk több rakodómunkásra.

– Hogy a dracuba? A tegnap még volt. Maguk szórakoznak velem, elvtársak?

– Az akkor volt, most ez van, és ajánlom, ne nagyon ugráljon, mert még megütheti a bokáját – fenyegette meg egy könyökvédős, kopasz hivatalnok.

– Igazán? Csókoljátok meg a segedelmemet! – mutatott az alfelére Kis Viktor. – Képzeld el, hogy jártam! – számolt be otthon az esetről.

– Semmi kétség, ő volt az! – szólta el magát ekkor Viktória. – Az lett volna csoda, ha felvesznek.

– Ő? Ki az az ő, és miért lett volna csoda, ha felvesznek?

A lányt régóta nyomasztotta a titok, hát bevallotta.

– A gazember! Add meg a címét, beperelem molesztálásért és a hivatali hatalommal való visszaélésért.

– Egy önkormányzati főtisztviselőt? Felejtsd el! Inkább nyeljük le a békát, és pucoljunk innen, míg nem késő.

– Csakhogy belátod! – élénkült meg Kis Viktor. – Tehát...

– Költözzünk Zsombolyára!

A fiú elnémult.

– Elmagyarázom, miért választottam éppen ezt a porfészket. Egy az, hogy megszabadulunk attól a keselyűtől. Odáig, remélem, már nem érnek el a karmai. Mellesleg Zsombolya mégiscsak kisváros, vagyis: olcsóbb, nyugisabb, ahol könnyebben találunk állást is.

– Nu, nu, nu! Ha a törvény nem támogat, segítségül hívom az ökleim, és, ahelyett hogy te félnél, az a keselyű kap majd frászt mitőlünk.

– Hogyne, hogy utána havonta látogassalak meg a dutyiban. Kösz, ebből inkább nem kérek. Ennél sokkal kecsgetetőbb viszont az Ágoston bácsi-variáció, főleg, ha tekintetbe vesszük, miszerint ő az egyetlen, aki ismeri anyánk laccímét – vágta ki utolsó tromfját Viktória. – Elvégre el is költözhetett, hibás a cím, vagy... Mit tudom én!

Viktor egy pillanatra megingott, de eszébe jutott a mogyorófavessző, s már hallani sem akart többé Zsombolyáról. Ekkor erélyesen

kopogtattak a testvérek ajtaján. A házigazda! Ez is mindig akkor jön, amikor a legrosszabb passzba kerültek!

– Szabad!

– Jó napot adjon isten! Zavarok?

– Ön? Ugyan, ön sosem diszturbál!³⁴ Parancsoljon, foglaljon helyet minálunk! Vicus, hozz egy pohár cujkát a házi bácsinak! – hajlongott Viktor szolgálatkészzen.

– Köszönöm, bár ihatnék, de nekem sajna nem szabad. Csak azért jöttem, hogy figyelmeztessem magukat, még nem fizették ki a lakbérüket.

– Kifizetjük, kérem, kifizetjük, amint kapunk munkát a városban. Várjon még két hetet! Addig biztosan sikerül.

– Még két hetet? Egy napot sem. Vagy fizetnek azonnal, és visszadom a kauciót, vagy lelakják, aztán fel is út, le is út, búcsút veszünk egymástól. Én is pénzből élek, uraim, és higgyék el, bárhogy is spórolok, alig tudom kifizetni a rezsimet, az adót, gyógyszert, hogy a ruháról már ne is beszéljünk, mert arra bizony nem telik. Nézzék meg a zakkómat! 20 éve hordom, és olyan ó, hogy csak itthon nem szégyellem viselni.

– Rendben van, elmegyünk, vagy legalább várjon reggelig. Addig majd csak kitervelünk valamit.

– Na, hogy döntöttek? – állított be a háziúr úgy hét óra körül ismét Kisékhez. – Fizetnek, vagy búcsúznak.

Viktor a bőröndökre mutatott.

– Tessék a kaució! Igazán nagyon szégyellem, de ilyen az élet, ilyen az élet! Ha jobban állnék, várnék még, mert maguk nagyon rendes emberek.

A testvérek elesetten, szomorúan hagyták el szűk, elhanyagolt, de mégis védelmet nyújtó fészküket. Kezükből két-két bőrönd: minden vagyonuk. Szép májusi vasárnap reggel volt. Nekivágtak a városnak anélkül, hogy tudták volna, hová is tartanak.

– Na, ebből elegendem van! A kurva istenit ennek a városnak! – káromkodta el magát pár száz méter lődörgés után Kis Viktor, letette a bőröndöket, és rájuk ült.

– Pszt, kérlek, ne akadályozd a forgalmat! Nézd, milyen furcsán néz ránk az az úriember!

– Hadd nézzen! Valami nem tetszik, hapsikám? – kiáltotta oda a férfinak.

---

³⁴ Zavar. (rom.)

– Állj fel, kérlek, eszembe jutott valaki. Egy... egy nagyon jó barátom. Festő. Épp ott lakik, abban a keskeny utcában.

– Az lehet. Én viszont itt lakom – húzódkodott bőröndjeivel egy földön kéregető koldus mellé, előhalászott egy furulyát, és sapkáját a földre téve elkezdett furulyázni.

A járókelők közül többen megálltak, meghallgatták a fiút, és pénzt dobáltak a sapkába.

– Köszönöm! Hálásan köszönöm! Éljen Ceaușescu!

Az emberek szeme összevillant.

– Éljen!

– Doamne, ajută! Uram, segíts! Vikikém, ha szeretsz, azonnal felállsz, és velem jössz.

– Minek? Nagyon jól érzem magam én az utcán, akarom mondani otthon is. Oké, megyek, de csak a kedvéért!

– Szia, haver! – köszönt oda a koldusnak. – Éljen, Ceaușescu!

– Te nem vagy normális.

– Köszönöm a bókot. Mehetünk.

– Itt lakik – mutatott nemsokára Viktória egy kétemeletes bérházra. Talán megengedi, hogy pár napig meghúzzuk nála magunkat.

– Természetesen, ameddig csak szükséges. Egy jó barátunk mindig segítenie kell a másikon. Erre valók a barátok – biztosította a lányt a fekete körmű és ajkú Dorina, azzal már be is mutatta legújabb barátját, a pirosas szemű, fehér szemöldökű Edömért.

– Egy albínó! – csodálkozott Viktória; ezek ketten szépen egymásra találtak! – Te is bokszoló vagy?

– Is? Miért is? Dorina, neked bokszoló barátod is van?

– Nincs, dehogy. Kivéve Mihait, de ő az unokatestvérem – találta fel magát a festő. – Miért?

– Semmi, nem érdekes!

– Vigyázz, mit mondasz: féltékeny a zsenikém – súgta oda Viktóriának. – Edömér filozófus, reformer és darus a november 7 építésztelepen.

– Darus és reformer? Elég szokatlan társítás. Aztán miben reformer? A műszaki tudományokban, vagyis újító, feltaláló, vagy csak úgy általában?

– Csak úgy általában.

– Ez sem rossz – figyelte fel a fura szerzetre Viktor is. – De mégis minek a reformálásán töröd a fejedet?

– Dorina!

– Igen?

– Megbízható ez a fiatalember?

– Abszolút.

A férfi erre elkezdett összevissza cikázni a szobában. Megvizsgálta a telefonkagylót, lámpát, falat, képeket...

– Mit keres? – forgatta a szemét jobbra-balra Viktória.

– Poloskát. Azt hiszi, titokban lehallgatják a Szekuritátén.

– De hisz ez abszurdum! Tudomásom szerint megszüntették.

– Beszélj, kérlek, halkabban, nehogy meghalljon! Szerinte van, csak Ceaușescu helyett most Iliescunak dolgoznak.

– Az ember sohasem lehet elég óvatos – ült vissza az asztalhoz Edömér. – Pedig állítólag már a kapitalizmust építjük. Szereted a krimi, akciófilmeket?

– Szeretem.

– A horrort?

– Már kevésbé, de mi köze ennek ahhoz, amit kérdeztem?

– Itt van a kutya elásva. Te szereted a krimi, mások a horrort, történelmi, háborús és egyéb vérfürdős maszlagot. Minél több a hulla, verekedés stb. annál izgalmasabb, ugyebár?

– Ne túlozz, ez csak film, játék. Ki veszi őket komolyan?

– Te, Dorina, mindenki, lassan, fokozatosan, csak magatok sem tudjátok. Úgy ám, barátocskám, mert minél többször látsz, hallasz valamit, annál biztosabb, hogy rabul ejt. Mint a marihuánás cigaretta. Először csak diszkrétén, akár le is mondhatsz róla, ha többször nem szívod. Később egyre jobban kívánod, és meg sem állsz az LSD-ig, kokainig, heroinig.

– Van benne valami. Viszont a filmeknél...

– Ugyanúgy, amihez tedd hozzá a rádiót, újságot, könyveket, és mindazt a borzalmat, ami nap mint nap körülvesz bennünket. A végén annyira megszokod, hogy ki sem elégít a passzív fogyasztó szerepe.

Viktor minden levertsége ellenére elmosolyogta magát.

– Fura darukezelő vagy te, Edömér! De azt csak nem akarod nekünk beadni, hogy valakiből azért lett zsebmetsző, mert látott egy-két filmet ezzel kapcsolatban a tévében.

– De, pontosan ezt állítom. Ma még csak a futballbírókat verik meg, de holnap rákerül a sor a törvényszéki bírókra is, meglátod, aztán jönnek a politikusok, tanárok... Emlékszel még a januári bányászjárásra, amikor a Mosolygós kijelentette, siessenek Bukarestbe, és csináljanak rendet, mert veszélyben a demokrácia?

– Emlékszem.

– Akkor is elég volt egy szó ahhoz, hogy kiröppenjen a szellem a palackból. Hasonló erőszaknak voltunk tanúi két hónappal ezelőtt is, lásd a marosvásárhelyi pogromot, a fekete márciust! Sőt, tovább megyek, akár le is tenném a nagy esküt, hogy ezek a lupényi bányászok a következő hónapban is szétvágják dorongjaikkal a fő- vagy más város utcáin.

– Optimista nem vagy, az bizonyos. De hogy akarod te megreformálni te ezt az agresszióra épült világot? Mert azt akarod, ha nem tévedek.

– Kutyaharapást szőrével – halkította le hangját sejtelmesen a filozófus darukezelő.

– Szerintem hagyjuk a politikát későbbre! – próbálta más irányba terelni a beszélgetést Dorina. – Igazából még meg sem kérdeztem, mi történt az én szegény barátnőmmel, amióta nem láttam.

A testvérek arca egyből elborult, csakhogy Edömér nem hagyta ám magát ilyen könnyen lerázni.

– Én csak arra válaszoltam, amiről kérdeztek. De ha untatok...

– Folytasd csak, engem nem untatsz – biztosította érdeklődéséről a fiatalember. – Tehát kutyaharapást szőrével.

– Ezt úgy értem, hogy ugyanazt kellene tenni a béke, progresszió, mint eddig az agresszió érdekében. Például: általános és teljes leszerelés az egész világon.

– Lerágott csont – jegyezte meg Viktória. – Más?

– Ha én lennék a Világköztársaság elnöke...

– Miféle Világköztársaság?

– A leendő világköztársaságé – kommentálta Kis Viktor. – Nemde, így gondoltad?

– Így. Jelenleg ugyan más a trend. Most még mindenki önállóságra törekszik: külön nyelv, külön nép, pénz, ország. De nem adok húsz-harminc évet sem, amikor épp az ellenkezőjét akarjuk. Először a legkisebb földrész, Európa egyesül, utána megalakul az Ázsiai Unió, ezt követi az ausztráliai... Kezdetben, amíg ezek is egyetlen államba, a világköztársaságba nem tömörülnek.

– Aminek te leszel az elnöke – hunyorított a hűgára titokban.

Edömér észrevette.

– Köszönöm az érdeklődést. Nincs több mondanivalóm.

– Kár, mert valóban érdekelne, mit tenne világelnökként egy magadfajta reformer.

– Engem meg az, mikor szállsz le rólam.

– Csak nem sértődtél meg, pajtikám?

– Nem, de azt sem szeretem, ha flúgosnak tartanak.
– Kérlek, ne haragudj! Én, nem tartalak. Jelenleg min dolgozol, Dorina?

– Ezen! – vezette Viktort legújabb alkotásához a festőnő.

A festmény egy lepusztult, nyomasztó hangulatot árasztó tájat ábrázolt. Bágyadt napfény, romok, röpködő madarak, a háttérben hatalmas folyó hömpölygött.

– Én így látom a világot. Csak nem húsz-harminc, hanem húszezer év múlva.

– Egy bolond százat csinál – gondolta a fiatalember. – Bájos. Még az a szerencse, hogy ezt már aligha érzük meg.

Este a műteremben aludtak. Ágy híján egy-egy leterített szivacsos matracon. Nem a legideálisabb fekvőhely, egy pályaudvarnál azért tűrhetőbb.

– Kicsit hideg van – takaródzott be a lány fázósan. – Te nem fázol?

– Várj, mindjárt megmasszírozlak – feküdt át Viktor a hűgához. – Így la! Jólesik? – dörzsölte meg a hátát, karjait.

– Finomabban, hé, finomabban! Most, most már jó. Egész tehetséges masször vagy – simult Viktória a fiúhoz, hogy a bátyja is felmelegdjék egy keveset.

A fiatalember meghatódott. Egyszerre erősnek, és magabiztosnak érezte magát.

– Jó éjszakát! Szép álmokat! – simogatta meg húga arcát, akár egy apa, aki féltő gonddal védi, ápolja gondjára bízott gyermekét. – De hiszen te sírsz – érezte meg a lány kibuggyanó könnyeit.

Viktória bátyjánál jóval realisabb gondolkozású, kiegyensúlyozott személyiség volt, ezenkívül bátor, talpraesett, aki ritkán esett kétségbe. Hanem ez a jelenlegi helyzet az ő idegeit is felőrölte.

– Szedd össze, magad, hiszen te olyan bátor, erős kislány vagy. Kiről vegyek példát, ha te is ennyire bűnnek ereszted a fejedet. Ha hinnél istenben, most azt mondanám, imádkozz. Állítólag jól tesz, még ha nincs is semmi értelme. Akár a könnyeknek, de legalább megkönnyebbülünk tőle, ezért mit szólnál hozzá, ha mégis...

– Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy – szólalt meg hirtelen Viktória a sötétben –, szenteljék, nem: szenteltessék meg a te neved, legyen meg a te akaratod... Fals: add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket, amint a mennyben, úgy a földön is, helyesebben... Elfelejtettem, minden összekavarok – adta fel csüggedten.

– Akkor ne forszírozd. Ha van isten, ima nélkül is megsegít, ha viszont nincs, fohászzkodni sem érdemes.

Még meghánytak-vetettek egy-két kérdést, problémát, aztán a napi izgalmaktól fáradtan álomba merültek. Úgy fél órát alhattak, amikor a fiú érezte, hogy szorgalmasan matatnak a fütyijén. Előbb azt hitte, álmodik. Tévedett: Viktória volt az, s bizony erősen meg is izzasztotta Kis Viktort.

– Vicus?

A lány nem felelt. Ezek szerint ő álmodik, vagy... Vagy ki tudja, mindenesetre az a legbiztosabb, ha visszacsúszik a helyére. A múltkor is hogy megfeledezett magáról, de az akkor volt. Ilyesminek sohasem szabad megtörténnie még egyszer.

Amikor reggel fölkeltek, Edömér már réges-rég elrobogott az építőtölepre, és Dorina is menni készült a színházba.

– Ugyanis itt dolgozom, mint díszlettervező – magyarázta menet közben a festőnő. – Reggeli az asztalon. Ha szükségetek van még valamire, kukkantsatok a frizsibe. Pá, pá! Négy körül találkozunk.

– Hogy aludtál? – fürkészett Viktor húga arcába.

– Kösz, jól. És te?

Úgy tűnik, ártatlan! Bizonyára álmában babrált rajta olyan serényen.

– Mint a bunda. Nézzük, mi a reggeli!

Viktória csinált néhány szendvicset, közben elolvasták a tegnapi újságot, s már meg is született az aznapi haditerv: beugranak Freidorfra, és megnézik, milyen az az állatgondozói állás, amit az újságban hirdetnek. A település alig pár kilométerre húzódott a várostól és inkább külterületnek, mint falunak számított. Nem is olyan régen itt működött az ország legnagyobb sertésfeldolgozó üzeme és hizlaldája, amíg meg nem szüntették. Lehetséges, hogy most ismét beindul?

Felszálltak a 3-as villamosra, és rövid dőcögés után megérkeztek az egykori sváb községbe.

– Jó napot kívánok! – köszönt Viktor illedelmesen egy fehér bajuszú öregapónak. – Megmondaná nekünk, hol lakik Holzberger úr?

– Hát ahajt, kint a telep végén. Polonă utca 6.

– Kösz! És a Weissmüller házát ismeri-e, tudja, ahol az a jenki színész lakott.

– A Hansi házát? Hogyne, épp ehejt, itt a Petőfi-téren, vagyis inkább csak a helye, mert már lebontották.

– Ki az a Weissmüller? – érdeklődött Viktória.

– Egyik kedvenc filmszínészem. A leghíresebb Tarzan-filmsztár, plusz ötszörös olimpiai bajnok gyorsúszásban. Most hat éve halt meg.

Érdekes, minél kijebb megyünk, annál büdösebb van! – szaglászott a fiú a levegőbe.

– A múlt szaga – élcelődött Viktória. – Aztán sok a mocsár is erre-fele.

– Ímhol a Holzberger-kastély! – állt meg Viktor egy tanyasi házféleség előtt. – Épp miránk vár a gazda. Jó napot kívánok! Maga Holzberger úr?

– Ja.

Dél. A nap egyenesen a szemükbe sütött. A tágas udvaron kutyák ugrándoztak egy szőke, melák ember körül. Lehetett olyan ötven éves, szájában érintetlen cigarettá.

– Mars! A fene essen magukba! Kit keresnek?

– Hallottad? Ez magázza a kutyáit! – Az újsághirdetésre jöttünk, gazduram.

– Jöjjenek be! Ceașescu, a helyére! Iliescu, Honecker maguk is!

– Kis Viktor – mutatkozott be a fiatalember. – Ez meg a húgom, Viktória.

– Csak egy emberre van szükségem.

– Ő csak elkísért. A munka egyedül nekem kell.

– Az mindjárt más. Ért maga az állatokhoz?

– Maximálisan – vágta rá gyorsan bátyja helyett Viktória. – Disznó, tehén, kutya, juh... Úgy ismeri őket akár egy... egy veterinár.³⁵

– Én nem magát kérdeztem.

– Nem. Bocsáss meg, de hát úgyis rájönne.

– Akkor mi a francot, keres itt?

– Kenyeret. Azt reméltem, ahol egy disznónak jut néhány darabka, ott én sem maradok éhesen.

– Egy disznónak igen, mert azt felfaljuk, de magának nem, mert magát még csak meg sem ehetjük. Viszont tudja, mit? A feleségét felveszem – legeltette végig szemeit Viktórián az atyafi.

– Nem a feleségem, a húgom, Herr Holzberger.

– Annál jobb. Jöjjön, megmutatom a szobáját, ugyanis kvártélyba is felveszem.

– Engem? Nézze! Ha már a bátyám olyan őszinte, én sem akarok hazudni, ezért kerek perec bevallom, én sem értek a hízókhoz. Mellesleg mit szólna hozzá a b. neje? – értette el Holzberger tekintetét Viktória.

---

³⁵ Állatorvos. (rom.)

– Ő semmit, merthogy meghótt már vagy két éve, s mivel a gyerekek is elhagytak, igencsak elkelne egy kis segítség.

– Ilyen nagy az állomány?

– Ja. Megegyeztünk?

– De én...

– Majd beletanul, segítek. Igazán nem nagy ügy.

– Hát ha nem nagy ügy, tanítsa be a bátyám is. Ő szívesen beállna magához, ha felvenné.

– Őt... izé... – vakarta meg a füle tövét a piros arcú, rezes orrú kisgazda. – Nem bánom. Két feltétellel.

– Mégpedig?

– Ha magácska is vele tart.

– Vele, persze, mi több: épp erre akartam megkérni.

– Ennek örülök. Viszont ez a tanítás munkába, időbe és pénzbe is kerül ám. Én is csak azért vállalom, hogy segítsék magukon.

– Köszönöm. Nagyon hálásak vagyunk, Herr Holzberger. Ígérem, nem fogja megbánni. És a fizetés? Hetenként fizet vagy havonként?

– A bérük a koszt, lakás és okítás. Amíg bele nem jönnek, utána meglátjuk.

Viktor dühösen fintorgott, de még mielőtt visszautasíthatta volna a fekete mellényes freidorfit, húga már kezét is rázott a gazdával.

– Aláírva! Mutassa meg, hol lakunk!

– Milyen puha kacsója van kegyednek? – simogatta meg a gazda Viktória tenyerét. – Mégis mi a szakmája, ha nem titok?

– Miért érdeklí? – türtőztette magát a fiatalember.

– Csak úgy kérdeztem. De ha titok, bocs az alkalmatlankodásért.

– Nem titok – mosolygott Viktória. – Gyógyszerész asszisztens.

– Szép szakma. És hogyhogy nem kap állást ilyen klassz diplomával a zsebében?

– Hosszú história. Majd egyszer ezt is elmesélem, de most inkább mutassa meg a kéglinket!

A gazda készségesen megmutatta, mármint egy törölmetszett sváb nyári konyhát.

– Most így néz ki. Később átalakítom úgy, ahogy szeretik – húzott elő egy noteszt a zsebéből. – Tehát mit rakjak belé? Szerencsére van elég bútorom, még több is, mint kellene. Nem a legmodernebbek, de még ma is használhatók.

– Két ágy, ruhásszekrény, a kredenc, asztal maradhat, aztán négy szék, fogas és egy jégszekrény is jól jönne.

– Meglesz. Mikor költöznek?

- Holnap reggel, úgy nyolc óra tájt.
- Ilyen hamar? – sajnálkozott Dorina, amikor közölték vele, hol és milyen állást találtak a freidorfi negyedben. – Megjegyzem, ezt sem tételeztem volna fel rólad. Patika helyett disznóól...?! Ezért kár volt annyit biflázni.
- Majd az új világban másképp lesz – bizakodott a darukezelő. – Ott mindenki azt teszi, amihez kedve, tehetsége van, és a szükségletei szerint természetben fizetik. Akarsz egy tévét? Megkapod. Világkörüli utat? Csak kérned kell. A parlamentben szakemberek ülnek, a tévékben...
- Misét sugároznak – gúnyolódott Kis Viktor.
- Azt már nem! Elismerem, hogy valamikor fontos, progresszív szerepe volt az egyháznak, de a világ ráébredt arra, hogy az egyházat, Bibliát, sőt, magát istent is újjá kell formálni.
- No fene! Eddig azt hittem, isten teremtett meg bennünket, nem fordítva.
- Az ember sok mindent hisz, amíg fiatal és tanulatlan.
- Mint én. Világos. Se mesterségem, se diplomám. Még csak egy vacak darut se tudnék kezelni – ismerte be keserű öngúnnyal. – Mester, engedje meg, hogy gratuláljak, amiért legalább magának sikerült.
- Nem tudom, te most megint csúfolódsz-e, de egyet mondhatok: ne becsüld le a tanulást. Nézd azt a sok könyvet azokon a polcokon! Az összest kiolvastam, plusz egy csomót a könyvtárból, mert csak ésszel, tanulással lehet megváltoztatni a világot. Te hány könyvet olvastál ebben a hónapban?
- Egyet sem.
- No comment. Remélem, a disznók közt, erre is sort kerítsz.
- Most Viktor nem tudta, ironizálnak vele, vagy okítják. Eljött az éjjel, lefeküdtek. Egy ideig hallgattak, majd nyugtalanul szólt át a hűgához.
- Alszol?
- Még nem.
- Nem tetszik nekem ez a Holzberger.
- Miért?
- Elég zsugori az atyafi, meg az sem ahogy, gusztál, méreget.
- Nekem se, bár addig semmi zűr, amíg *csak* méreget. Talán mégis jobb lenne, ha Ágoston bácsinál landolunk.
- Talán. Ez attól is függ, mit fizet, mert ha egy hónap múlva sem tejel, akkor már én mondom: el kell tűnnünk ebből a városból.

Holzberger úr megtartotta szavát, és egész tűrhető szobává varázsolta a konyháját. Még tévét is szerelt fel a számukra, hogy ne unatkozzanak, ha este befejezik a sihtjüket.

– Miért este? Hát nem nyolc órát fogunk dolgozni? – aggodalmaskodott a fiatalember.

– Nem iroda ez, Viktor úr. Mi ugyanúgy pirkadatkor kelünk, mint falun a parasztok, és addig dolgozunk, amíg villanyt kell gyújtani.

– Szép hosszú siht! – fanyalgott Viktória. – És ki fog főzni, Herr Holzberger? Maga, vagy valamelyik kantinból hozatja a menünket?

– Én főzök? Hogy képzeli! Női munka ez, kisasszony. Mindig is az volt, ha nem tudná.

– Már elnézést! – kerülgette a guta Kis Viktort –. Nem akarom cukkolni, de ez diszkrimináció, másrészt mi állatgondozónak szegődtünk, nem szakácsnak.

Ezen elég szépen elvitatkoztak egy darabig, végül megállapodtak abban, hogy Viktória főz ugyan, de a villanyt már a gazda fizeti.

– Viszontlátásra! Pakoljanak ki, rendezkedjenek be, nézzenek körül a vidéken. Holnap ötkor azonban legyenek talpon, hogy elkezd-hessük a... tanulást.

Ami ezután következett, a testvérpár számára fölért a pokollal. Volt a majorban 50 disznó, megszámlálhatatlan csirke, tyúk, liba, néhány kecske, juh és két tehénke. Ezeket kellett etetni, itatni, tisztán tartani stb. Mire esténként ágyba kerültek, moccanás nélkül, mint egy kő feküdtek a következő kakaskukorékolásig.

– Nem bírom, jaj, nem bírom! – jajgatott Viktor és Viktória felváltva. – Hiszen ennyi munka négynek, ha nem ötnek is sok. És ez a bűz, kosz, gané...

Elhatározták, hogy feladják. Csak az a kérdés mikortól.

– Szerintem várjuk meg a hó végét! – törölte meg izzadságtól gyönyöző homlokát Kis Viktor –, aztán meglátjuk, mennyi bért sikerül kicsikarnunk az öregből. Jó pénzért maradunk, kis pénzért csinálja maga, a szentségit!

A gazda titokban jót mulatott Kiséken. Elpuhult, városi kiscicák! – jellemezte őket magában. Most ők is láthatják, milyen egy paraszt munkája, amit annyira lenéznek. Szorította is őket keményen, helyesebben csak a fiatalurat, miközben Vicusnak megjárta a gavallért. Már persze a maga módján: után, parasztosan, amin viszont a lány mulatott.

– Nono, azért vigyázz erre a vén kecskére! – figyelmeztette Viktor komoran. – Ma még nevetsz rajta, mert csak pukedlizik. De mit csi-

nálsz akkor, ha holnaptól azt vallja, ami szabad a szemnek, miért ne legyen szabad a kéznek is?

A férfi jóslata hamarabb bevált, mint gondolták: kezdett a kanász pimaszkodni a leánnyal. Hol a kezét simogatta, hol a fenekéhez dörögöldözött, persze csak úgy véletlenül.

– Na, idefigyeljen, Herr Holzberger! – öntött a lány tiszta vizet a pohárba. – Mondja meg nyíltan, mit akar maga éntőlem?

A férfi kelletlenül ötlött-hatolt, hiszen olyan nyilvánvaló, miért kell akkor erről beszélni?

– Zavarja?

– Naná! Magát nem zavarná?

A gazda vállat vont, és nem legyeskedett többé a lány körül. Úgy három-négy napig, aztán a következő kéréssel lepte meg a fekete hájú asszisztensnőt:

– Legyen a feleségem, Viktória!

A nő akkorát nevetett, hogy még a könnyei is kiugrottak.

– Igazán megtisztel, de...!

– Öregnek tart? Hiszen még csak negyvennyolc vagyok, és makkegészséges.

– Udvariatlan legyek? Pontosan annak tartom, és hogy még ennél is világosabb legyek: maga még csak nem is a zsánerem, drága Holzberger úr.

A szőke sváb hol elvörösödött, hol elsápadt.

– Értem. Azért gondolja meg, mit nyerhet. Itt ez a sok jószág, a ház meg a CEC-betétem, amivel minden gondja-baja megszűnik, beleértve a bátyját is. Hiszen maguknak semmijük sincs, semmijük, és ha innen elmennek, akár az utcára is juthatnak. Onnan pedig már csak egy lépés a temető – húzta magához a nyúlánk, kecses fiatal lányt.

– Nono, csak ne olyan hevesen! – igyekezett kicsúszni az öleléséből Viktória. – Ha nem enged el azonnal, idehívom a bátyámat.

– Nyugodtan. Csak egy kicsit később, mert épp most küldtem el a városba.

– Viktor! Viktor!

Semmi válasz. A fiú tényleg nem volt odakint. Erre olyan birkózás kezdődött, amiből csakis a férfi kerülhetett volna ki győztesen, ha Kis Viktor véletlenül otthon nem felejt valamit. Amint benyitott, a húga tépett ruhában, félig meztelenül feküdt a rekamién. Felette a háziúr egy szál gatyában.

– Hé! Mit csinál maga a húgommal?

– Kimenne egy pillanatra, fiatalúr?

– Majd kimegy a lelked belőled, ha én veszek kezelésbe, vén kecske – iramodott a férfihez, és a hajánál fogva a padlóra rántotta.

Újabb birkózás. De most férfi küzdött a férfivel.

– Ki vannak rúgva. Takarodjanak a házamból!

– Nagyon szívesen, de előbb lerovok egy tartozást – vágott öklével a melák ember orrára.

– Hálátlan disznó! Így köszöni meg, amiért felkaroltam az ügyüket?

– Hogy kettőnk közül ki a disznó, az nem vitás. Csak azt sajnálom, hogy melózhattunk ennyi ideig tiszta ingyen egy vadkannak.

– Én meg azt, hogy nem jelentettem fel fajtalanságért magukat.

A fiatalember megdermedt.

– Mit vartyog?

– Csak ne adjá itt az ártatlant! Azt hiszi, nem látom, milyen kapcsolatban van a húgával? Hiszen csak rá kell nézni magukra: úgy egymásba vannak esve, mint Rómeó és Júlia.

– Hülye paraszt, tudja maga, mit beszél? – kapta el a gazda derekát, s egymást átölelve gurultak el az ajtóig.

A férfi is lihegett, Viktor is szuszogott, azért egyik sem engedett. Bár Viktor volt a fiatalabb, mégis Holzberger az erősebb. Rátérdelt a fiúra, és elkezdte jobbról-balról püfölni.

– Szent Kristófra, ez megöli! – kapott fel a lány egy sörösüveget, és úgy vágta tarkón a melákot, hogy az vérző fejjel zuhant a padlóra.

– De most aztán pakoljunk, mielőtt rajta kapna minket itt valaki! – ráncigálta ki a bőröndöket a szekrényből.

– Nem kéne megnézni, mi baja?

– Minek? Amit kapott, megérdemelte, egyébként is csak elszédült, és mindjárt magához tér. De ezt jobb, ha mi már nem várjuk be.

Alig mondta ki, a sváb kinyitotta a szemét, és megmozdult.

A testvérek szívdobogva inaltak ki a majorból, és néhány perc múlva árkon-bokron túl voltak.

– A kurva édesanyját! – szitkozódott Kis Viktor. – Ott felejtettem a villanyborotvám.

– Én meg a hajszárítót. Á, már itt is a villamos!

Gyorsan felszálltak, és bezötyögtek a városba.

– És most? – kérdezte Viktória.

– Ismerős kérdés. Mintha már hallottam volna valamikor.

Egymásra nevettek.

– Dorina?

– Dorina.

Csakhogy ezúttal zárt ajtóra találtak.

– Nincs itthon – dőlt az ajtónak fáradtan Kis Viktor. – Esetleg jöjünk vissza este, addigra hátha megjönnek.

Nem jöttek meg, pedig már a hold is kidugta fejét az égbolton. Erre elsétáltak a közeli nagyparkba, elővettek két plédet, és leterítették egy lombos fa alá.

– Még szerencse, hogy szép meleg nyarunk van – sóhajtott a fiatalember.

– Az, és egyedül sem vagyunk, mert ha apa is, anya is elhagyott, itt vagyunk mi egymásnak – puszilta meg a húga arcát gyöngéden.

Úgy egymásba vagytok esve, mint Rómeó és Júlia – villant eszébe hirtelen, mivel vádolta meg legutóbb a módos freidorfi. Erre elpirult, és elhúzódott a leánytól. Langyos szellő fújdogált. A közelben tücskök cirpelték. Az ég álmosan villogtatta feléjük milliárdnyi szemeit.

– Vajon hol lehet a barátnőd?

– Valószínűleg nyaral. Éhes vagy?

– Nem. Ez a vadkan még az étvágyam is elvette. Ha tudtam volna, hogy molesztál, már rég Ágoston bácsi templomában térdelünk.

– Éljen! – ült fel izgatottan Viktória. – Akkor mégis csak felszedjük a sátorfánk?

– Vili. Na nem azonnal. Előbb alszunk egyet isten édenkertjében, aztán irány az új világ! Már amennyire új lehet egy bánati porfészek.

Hajnalra lehült a levegő. Ekkor összebújtak, így aludtak reggelig.

– Jó reggelt, Temesvár! – tárta ki karjait hét óra körül a fiatalember. – Hú, de éhes vagyok! – Jó reggelt! Szólj a cselédnek, hozza ki a reggelit!

– Pillanat! – kotort a bukszájába, persze hiába, mert abban ugyan nem talált egy huncut banit sem. – Van egy kis probléma: elfogyott a dohányom.

– Nekem van. Egy-két reggelire, de már vasúti jegyre nem futja, úgyhogy fogalmam sincs, hogy jutunk el a bácsiig.

– Egyszerű: bliccelünk. Elbújunk egy tehervagonban, és bye-bye, barátok, Béga-part, Holzberger úr!

Így is tettek. Bekaptak néhány falatot, és kiválasztottak egy Zsombolya felé tartó szerelvényt.

A vagonban finommechanikai műszerek árut szállítottak.

– Aparate de mecanică fină – betűzte a fiatalember. – Vajon mik azok: mikroszkópok, órák, elektroncsövek...?

– Milyen különös, kiismerhetetlen olykor a jövő! Gondoltad volna még úgy fél éve, hogy apa meghal, Ceaușescu kivégzik, mi pedig nyakunkba szedjük a világot?

– Nemcsak nem gondoltam, de el sem hiszem, ha ezt mondják. Mi volna, ha megnézném, mi van ezekben a ládákban? Részecskeszámológó, lézerszóró, diódák...? Sokat adnak ám manapság ilyesmiért a piacon. Akár Holzberger úr disznóit is megvehetnénk magunknak.

– Isten őrizz! – takarta el szemét komikusan az asszisztensnő. – Egy életre elegend van belőlük – emlékezett vissza rögtön egy emsére, melyet kergetve hasra esett a bűdös trágyában. – Vajon mit tartogat számunkra még a teremtő?

– Teremtő, teremtő! Az utóbbi időben egyre gyakrabban emlegeted ezt a fantomot. Pedig azelőtt nem igen hittél benne, tesókám.

– Mert így nevelték. Ilyen volt a rendszer, az iskola, no meg az apánk is. Márpedig ott, ahol a család feje hitetlen... Mégis kitől tanul meg a tinócska szántani? Csakis az ökörtől. Igaz, anya azért nem volt ilyen, ő még hitt Istenben. Apropos, kereszt! Meg van még az a kereszt, amit tőle kaptál ajándékba?

– Itt van ni! – húzta ki Viktor inge alól a keresztet.

– Szép nagy kereszt! – csodálta meg, mint mindig, most is Viktória. – Tiszta arany, és ha az izé ott a közepén csakugyan gyémánt, anya szerint ugyanis az lenne, egy vagyont kapnánk érte, ha eladnánk.

– Csakhogy nem adjuk el – jelentette ki Viktor kategorikusan, aki rajongott az anyjáért, miközben a húga inkább édesapját kedvelte. – Úgy vigyázz rá, mint a két szemedre, mondta, mielőtt kivándorolt volna magyarba. A családi fáma szerint egyszer még óriási szolgálatot tesz valakinek a családból. De csak akkor, ha végszükség esetén sem válsz meg tőle.

– Ha nem adjuk el, bajosan. Hacsak csodát nem tesz a kedvünkért.

– Az biza jól jönne, mert Gedeon bácsitól, ismétlem, semmi jót nem várok.

– Milyen álmosítóan kattognak ezek a kerekék – ásított Viktória. – Tudod, mit? Szunyálok egy keveset, te pedig figyeld az állomásokat, nehogy a végén még Jugoszláviában találjuk magunkat.

– Jó, szunyálg csak, majd én vigyázok – lépett Viktor az ablakhoz, és megnézte, hol járnak.

Búzatáblák, szántóföldek mellett robogtak. Valamennyi jellegzetes alföldi tájelem volt. Itt-ott a hátrében egy-egy falu tornya fehérlett. Visszafeküdt a szalmára, és elmélázott pár percre, amíg el nem fogta őt is a buzgalom. Kitt-katt, kitt-katt, kitt-katt. A vonat egyszer csak nagyot zökkent, megálltak.

– Hol vagyunk? – nyitotta ki a szemét Viktória. – Viktor! Ébredj, elaludtál? – rohant rosszat sejtve az ablakhoz. – Egek, Curtici! Hogy kerültünk mi Zsombolya helyett Curtici-ra?

– Hová? – rezzent föl a fiatalember, s mint a nyíl repült ő is az ablakhoz. – Ezt jól megcsináltuk! Látod azt a sorompót? Azon túl már Lőkösháza, vagyis Magyarország következik.

– Az meg hogy lehet? Rossz vonatra szálltunk vagy...

– Átirányítottak anélkül, hogy ebből észrevettünk volna valamit.

– Hű, akkor szálljunk le gyorsan, amíg még megtehetjük!

– Ja, merthogy az a két vámőr éppen idetart.

Határozniuk kellett: mennek vagy maradnak? Ha leszállnak, valószínűleg tüstént elkapják, és megvádolhatják őket lopási kísérlettel. Még ennél is nagyobb baj lenne, ha itt bukkannának rájuk, ami akár határátlépési szándékként is értelmezhető.

– Én maradok. Valahol elbújok, aztán vagy elkapnak, vagy nem – inalt egy hatalmas ládához, és egy gyékényt terített magára. – Fuss, szállj már le! Majd találkozunk később odaát.

– Nélküled soha. Ahova te mész, odamegyek én is – bújt Viktória a bátyja mellé elszántan;

Épp idejében, mert a két katona már felkapaszkodott a vonatra.

– Nézzük, hány ember akar átszökni ma délután! – tréfálkozott a magasabb.

Az egyik ment balra, a másik jobbra, így kutattak át minden zegzugot. A testvérek lélegzet-visszafojtva lapultak a gyékény alatt.

– Senki – dörmögte a másik rekedt hangon, unottan.

– Itt sem, mehetünk! – rántotta el a gyékényt Kiséről a magasabb, s a következő pillanatban farkasszemet nézett a fiúval.

Viktória összekulcsolt kézzel imádkozott. Viktor a keresztjét tapogatta az ing fölött.

– Gyere már! Mit vacakolsz ott a sarokban?

Viktor villámgyorsan kirántotta keresztjét a nyakából, és a férfi elé tartotta. A katona szemében felizzott valami. Kitépte a fiú kezéből a keresztet, visszalökte rájuk a gyékényt, és kiaraszolt a vagonból.

– Elmentek? – suttogta Viktória?

– El, hogy a szentséges úris...

– Már megint szentségelsz? Inkább annak örülj, hogy ilyen simán megúsztuk.

– Örülök, persze hogy örülök, de a kereszt, az én gyémántköves, drága keresztem...

– Éppen nagy bajból húzott ki. Hála az Úrjézusnak! Ezzel be is teljesült a jóslat, emlékszel? „Egyszer még óriási szolgálatot tesz valakinek a családból.” Hát most megtette.

– Meg, de hogy ilyen csodát egy vas- vagy műanyagkereszttel is véghezvitt volna, abban már őszintén szólva nem hiszek. Hoppsza, máris indulunk! Akkor tényleg velem jössz? Még meggondolhatod magadat.

– Szó sem lehet róla! Anyától már elváltam, nem akarok tőled is.

– Merci! – ölelte át Viktor hálásan a kishúgát. – Meglátod, nem-sokára minden jóra fordul magyarban.

– Remélem is, mert ami itt történt, az nem lehet szimpla véletlen.

– Ezt inkább hagyjuk! Fő az, hogy megúsztuk. Elzárni ugyan a magyarok is elzárnak. De csak pár órára, és visszaküldeni sem fognak. Allítólag. Valamiféle genfi egyezmény értelmében.

– Igen, ez a menedékjog, ami minden állampolgárnak kijár, tehát nekünk is. Uram, segíts: még néhány perc és ott vagyunk!

A testvérek kétség és remény közt, kéz a kézben várták, hogy be-teljesüljön a végzetük. Újabb zökkenés. Lökösháza, katonák, rendő-rök, fogház a városi kapitányságon.

– Ezzel megvolnánk! – omlott Viktória a cella durva priccseire. – Következhet a második stáció, vagyis a Békéscsabai Befogadó Állomás. Ugye, így mondták?

– Így. Milyen kár, hogy nem Debrecenbe, vagyis anyához küldene-k! Vajon mit tenne, ha sejtene, hogy itt vagyunk?

– Miután egy levelünkre sem válaszolt, kicsit nehéz lenne kitalál-ni, mit tenne. Föltéve, hogy egyáltalán él-e még.

A fiatalember elvetette magát a deszkákon, és kedvetlenül meredt a plafonra. Persze ez is egy szempont a sok közül, de ezt inkább el-hessentette a fejéből. Beesteledett. Úgy tűnik, ezt az éjszakát még itt töltik. A priccs nagyon kemény volt, és álmosak sem voltak tulaj-donképp, ezért csupán reggel felé hunyták le a szemüket. Alig alud-tak azonban vagy fél órát, amikor nyílt a fogda ajtaja, s már pöfögtek is tovább Békéscsaba irányába.

Fél óra múlva megérkeztek. A befogadó állomás egy elkerített, emeletes épületben működött, mely leginkább laktanyára hasonlí-tott. Egyébként az is volt, egykori szovjet kaszárnya, amint utóbb Viktor is megtudta. A menekülteket az ügyeletes szociális munkás fogadta, s ez rögvest intézkedett, ki melyik szobába kerül kb. két hétig.

– Csak? És utána?

A férfi, szokatlanul alacsony termetű, szinte törpének számító emberke, éles szemekkel bámult Viktorra, de kommentálás nélkül válasszott.

– Tízkor eligazítás a nagyteremben. Ott mindent megtud, amire kíváncsi.

– Bocsánat! Csak kérdeztem.

Viktor és Viktória természetesen egy helyre kerültek, a családosok, rokonok „osztályára”. Ez amolyan kisebb helyiség, egy 50 férőhelyes hálósoba volt emeletes ágyakkal stb.

– Elég nyomorúságos hely – mondta Viktória a şef de dormitornak, azaz szobafőnöknek.

– Ez van. Majd lesz jobb is idővel. 4-6 ágyas szobák, fürdőszobával, konyhával és tévével... – villantotta ki fémfogait a szobafőnök, de hogy komolyan beszél, vagy ironizál, az még a hangszúlyából sem derült ki.

A nagyteremben sűrű cigarettafüst terjengett. A menekültek tömött sorokban ültek, diskuráltak. Végre, olyan félórai késéssel megjelent a vezérkar, vagyis a tábor vezetője négy hivatalnokkal az oldalán.

– Hölgyeim és uraim, tisztelt menekültek! – fordította maga felé az igazgató a mikrofont.

A menekültek elnémulva tekintettek a mosolygós, pufók arcú emberre.

– Szeretettel üdvözlöm önöket a békéscsabai menekülttáborban. Nem akarom hosszú beszéddel fárasztani önöket, ezért csak a legszükségesebb dolgokra térek ki. Utána kérdezhetnek, de lehetőleg szintén röviden, mert az idő pénz: the time is money, ahogy Benjamin Franklintól tanultuk.

– Nem rossz szöveg: kapitalista, sőt, amerikai – súgta oda Viktor a hűgának. – Itt tényleg rendszert váltottak, barátom.

– Önök itt a legtöbben romániai magyarok, tehát magyarul beszélek. Igaz, nem is értek más nyelven.

Általános derűltség.

– De itt vannak mellettem a tolmácsok. Majd ők fordítanak annak, aki igényli. Állomásunk elsődleges célja, hogy mindenki kosztot és szállást kapjon, tudniillik erre máshol csakis a menedékjog, illetve letelepedési engedély ellenében volna lehetőségük. Ezután következik az orvosi vizsgálat, elvégre akadhatnak betegek, ne adj isten, fertőző betegek is maguk közt. Közben, úgy egyszer-kétszer elbeszélgetünk magukkal: ki, miért hagyta el a hazáját, továbbá miért pont Magyarországon kér menedéket. Egyúttal a tábori élet kapcsán megtanulnak

alkalmazkodni is egymáshoz. Odakinn meg integrálódni, ami nélkül bizony elképzelhetetlen a problémamentes, békés egymás mellett élés. Röviden ennyi. Kinek van kérdése?

– Nekem – tápáskodott fel egy természetes asszonyosság. – Meddig tart ez az egész izé... alkalmazkodási időszak?

– Tizenöt napig.

– Utána megkapjuk a tartózkodási engedélyt?

– De siet, kedves asszonyom. Nem, utána a debreceni egységünk vendégszeretetét élvezi kb. 60 napra, amíg el nem döntenek, kap-e vagy sem menekült státuszt.

– És az mitől függ? – kiáltott be valaki hátulról.

– Például attól, hogy fér meg másokkal, tiszteli-e a törvényt és hasonlókat, legfőképp pedig, körözött, büntetett előéletű folyamodó-e. Más kérdés?

– Mikor hagyhatjuk el, már úgy értem, ideiglenesen, a tábor területét? – kérdezte egy fiatalember?

– Hiányzik a diszkó, csajok, pia, he?

Újabb derűltetés.

– Én megfelelek? – pattant ki a sorból egy ötven év körüli, hosszú állú, ijesztően ráncos, de annál fürgébb nőszemély. – Idejönne egy kicsit, szépfíú!

– Menj csak! – biztatták a fiatalembert mellette ülő társai. – Hadd lássuk, mit akar!

– Hölgyválasz. Spanyoltangó – karolt belé a táncos kedvű „néni”, s végigtáncolt vele a teremben.

Viktor rákacsintott a húgára, s már húzta is elő a furulyát.

– Bis! Hogy volt! – tapsolták meg őket, és példájukon felbuzdulva többen is csatlakoztak hozzájuk.

– De elvtársak, akarom mondani uraim! Őrizzék meg a komolyságukat, ha kérhetjük – sápjított az igazgatóhelyettes. – Megyek, behívom az öröket – pislantott a dirire, és el sem tudta képzelni, a haragtól, vagy jókedvtől csorognak a pufók arcú ember könnyei.

Az egészségügyi vizsgálat viszonylag hamar lezajlott, s még aznap délfelé ki is hallgatták a testvérpárt.

– Vonattal, kocsin vagy gyalog vágta neki a határnak? – tette fel a kérdést a személyi adatok tisztázása után a vizsgálóbizottság elnöke, egy keskeny homlokú, románul is értő hivatalnok.

– Vonattal – válaszolta Viktor és Viktória egyszerre.

– Miért hagyták el az országot? Gazdasági okokból, például nem volt állásuk, pénzük vagy netalán lakásuk...?

– Tiltakozom – csattant fel Viktor jogi képviselője, mielőtt még Viktor válaszolhatott volna az elnöknek. – Nem, visszavonom, csupán arra kérek engedélyt, válthassak a védencemmel néhány szót.

– Tessék!

– Vigyázzon, ez csapda! A gazdasági szükség ilyen ügyekben nem elfogadható indok, úgyhogy semmi munkanélküliség, hajléktalanság, világos? Soroljon fel politikai, nemzeti, vallási okokat, ha Magyarországon szándékszik maradni.

– Hazudjak?

– Hazudna? – kérdezett vissza a köpcös, apró szemű prókátor.

– Nem, de...

– Akkor nyilatkozzék úgy, ahogy előzőleg megbeszéltük. Köszönöm a türelmét, elnök úr. Védencem válaszolni kíván a kérdésre.

– Khm – reszelte meg a torkát a fiatalember. – Azért szöktem át, mert nem hiszek sem a régi, sem az új rendszerben, mely akkor is, most is egy szűk politikai-gazdasági elit, nem a dolgozó nép érdekeit szolgálja.

– Hm, maga nagyon figyelemreméltóan fogalmaz. Aztán miért hiszi azt, hogy nálunk ez másképp lesz? Bocs, ezt, kérem, hagyják ki a jegyzőkönyvből! Szóval ezt hiszi. És szenvedett is emiatt, zaklatták, üldözték, vagy ettől még nyugodtan élhette tovább az életét?

– Nyugodtan? Hol? Az utcán, pénztelenül, állás nélkül, vagy albérletről albérletre, miközben folyton attól rettegünk, hogy a régi rendszer meg az apánk hibái miatt kitekerik a nyakunkat?

– Miért? Mit követett el az édesapjuk?

Kis Viktor elakadt. Erről nem szeretett beszélni. Többször is neki-durálta magát, hogy most aztán mindent kipakol, de valahogy nem találta a szavakat.

– Tovább, ne hagyja abba, csak bátran, őszintén! Mi megértjük magát, kérem, ne féljen! – sürgette az orvos fojtott hangon, biztatóan.

– Az én apám milicista volt, Ceaușescu-bérenc, és ezzel mindent megmondtam. De nem csak miatta. Itt él az anyánk is, akit már nagyon régen nem láttunk. Egyébiránt is magyar vagyok, mégpedig azok közül a magyarok közül, akiket románnak neveltek. Hogy miért, arra most hadd ne térjek ki, de ha már így esett, szeretném megismerni a fajtámat is, tisztelt bizottság, mert tanultam én, kérem, Ștefan Cel Mareról, tudom, ki volt Aurel Vlaicu, Eminescu, Grigorescu. Tisztelet és hódolat nekik, de... Nem szeretnék ismételni, hisz annyiszor kifejtettem itt a táborban is.

– Nekünk nem, tehát ha nem esik neheze...

– Szóval tanultam én róluk épp eleget az iskolában. Kivéve arról, ki volt Szent István, miről híres a Vereckei-hágó, mit talált fel Eötvös Loránd vagy milyen a halasi csipke. Pedig ez is érdekelné ám! Bukarestet már láttam. Budapestet soha, a Lánchidat sem, és mennyi mindent rajtuk kívül!

A bizottság tagjai elégedetten bólogattak. Tetszett nekik a fiú, és ez le is rítt az arcukról.

– És ön? – fordultak ezután Viktóriához? – Ön mi célból emigrált Magyarországra?

– Ugyanazért, amiért a testvérem. Van egy kedves ismerősöm: filozófus és reformer. Szerinte meg kell és meg is lehet reformálni a világot. Szerintem szükségtelen, mert már megreformálták. Önöknél. Erőszak, vér nélkül, és én büszke vagyok arra, hogy idetartozom.

A bizottságnak ez is tetszett. Csupán az elnök dűnnyögött valamit a bajusza alatt.

Az első hét gyorsan eltelt. A második már nehezebben, miután senki sem csinált semmit napestig. A tábor területét nem hagyhatták el, s mivel dolgozni sem kellett, csak tengtek-lengtek az udvaron. Egyesek súlyoztak, mások fociztak, elvonultak a könyvtárba vagy egy-egy félreesőbb helyre masztizni.

– Rosszabb ez a tábor, mint egy kaszárnya – elégedetlenkedett a fiatalember. – Onnan legalább kimehettünk időnként, és unatkozni sem unatkoztunk egy percig sem. Ami pedig ezt a meghallgatást illeti... Nem formás-e, értelmetlen ceremónia, miután egyetlen menekült vallomását sem ellenőrizhetik? Hiszen hazudhat is a jóember, és hazudik is, mert ugyan ki nem hazudik mostanság.

– Talán kontrollálják. Ki tudja? Egyébként nem is érdekel. Engem kizárólag az izgat, mikor szedjük fel innen is a sátorfát.

– Tulajdonképpen engem is, mert ahova innen megyünk, ott lakik az anyánk is.

– Lehetséges, vagyis... biztosan – hagyta rá Viktória, ellentétben a szemével, mely elég furcsán csillogott. – Hanem figyelj csak! Ki az a rézbőrű indián, aki úgy szimatol utánad, mint szarvas után az agarak? Csak nem állítottak ránk a magyarok is valakit?

– Az? – szisszent föl Kis Viktor. – Az egy... egy...

– Szekus? – kerekedett ki a lány szeme. – Ki van zárva! Ma már nincsenek szekusok. Még kevésbé itt, közöttünk

– Nem szekus, homokos. Ígért nekem egy multifunkciós zsebkést, ha elfogadom... barátoknak.

– Ho-mo-kos? – szótágolta évvödve. – Gratulálok! Mutasd, szép bicska?

– Az eszed tokja! Csak nem képzeled, hogy szóba állok egy ilyen-nel!

– Miért ne! Egész helyes gavallér.

– Hohohó, álljon meg a menet! Azért te sem vagy ám olyan ártatlan madárka. Ki az a mézesmázos égimeszelő, akivel olyan elmerülten szoktál csicseregni a könyvtárban?

– Nézd csak milyen mérges lett egyszerre! Becsszó, úgy povedálsz, mint egy féltékeny vőlegény.

– Igazad van. Fátylat rá! – tért észre a fiatalember, s ezúttal, miért, miért nem, óvakodott szembenézni a húgával.

Lassan letelt a tizenöt nap, készülődhettek a második nagy útra.

Debrecen. Négy óra alatt ott voltak, s még aznap este új táborban hunyták álomra a szemüket. Táborban? Inkább panzióban, szociális otthonban, miután itt nem éktelenkedett már semmiféle égig érő fal, kerítés. A szobák hat-tízágysak, mindenütt rend, tisztaság. Legalábbis ott, ahova a testvérpárt szállásolták. Szobatársaik magyarok és szintén testvérek voltak. Az egyik pár aradi, a másik vásárhelyi. Az ismerkedés hamar ment. Mindenki elmesélte, mikor és hogyan szökött át a zöldhatáron.

A legnagyobb változást a szabad kijárási jelentette, még ha ezért engedélyt is kellett kérniük. Ezzel szemben mindnyájan megkapták. A renitens szabályszegők kivételével, merthogy ilyenek is akadtak. Némelyek alkoholizáltak, mások kötekedtek, duhajkodtak, fittyet hánytak a házirendnek, s még a szobájukat sem takarították ki. A második meghallgatás is gyorsan lepergett. Lényegében ugyanazt kérdezték, mint azelőtt. Aztán aláírták a jegyzőkönyvet, amit már csak a menekült státusz és a többi okirat kibocsátása követhetett.

– Jó, jó, de remélhetünk? – szurkolt a fiatalember.

Megnyugtatták, remélhetnek. Hacsak el nem követnek időközben valamilyen büntetést, mert akkor nincs pardon. Úgy hazavágják őket, mint a huszonegy. Szóval remélhetnek! Pazar! De mikor látogatják meg Podmaniczky Antalné, mármint az anyjukat, született Kedves Anikót? – tették fel a kérdést magukban. Egymásnak egyszer sem. Valami furcsa szorongás mindig visszatartotta őket attól, hogy akár szóba is hozzák az anyjukat. Hogy mitől féltek ennyire? Valószínűleg a csalódástól, no meg a mostohaapjuk sem igen vonzotta, ezért napról napra halogatták az olyan régen tervezett látogatást. Pedig már a várost is keresztül-kasul bejárták azóta, hogy kimehettek a táborból.

– Milyen gyönyörű, nagy város! – gyönyörködött benne Viktória.
– Az. Magyarország második legnagyobb és legnépesebb települése. Képzeld, a történelem folyamán kétszer is Debrecen, nem Budapest volt a főváros. Néha kálvinista Rómának vagy cívisvárosnak is nevezik. Két táj, a Hajdúhát és a Nyírség közelében terül el. I. Lipótnak köszönhetően 1693-tól szabad királyi város...

– Nohát, Vikikém, honnan tudsz te mindezekről?

– Készültem, Vicus, készültem. Egy fiúnak illik ismernie azt a helyet, ahol az anyja is lakik.

Egyszer *betévedtek* a Csapó utcába.

– Íme, Debrecen egyik legrégibb utcája! – zendített rá Viktor azonnal. – Itt lakott Vörösmarty Mihály is, továbbá Jókai, Petőfi, Vachot Sándor, Vas Gereben... Hú! – csapott a homlokára hirtelen. – De hiszen ez az anyja utcája!

– Tényleg! A Csapó utca! – adta Viktória is az ártatlant, bár ő sem éppen véletlenül tévedt a városnak ebbe a részébe.

– Akkor, ha már itt vagyunk, csengessünk be Podmaniczky *apuhoz*.

A *házuk* szép kertes ház volt, rácsos kerítéssel körülvéve. Az udvaron rózsák, tulipánok és tujafák illatoztak. Becsengettek. Vörös hajú, ötven év körüli, erősen kisminkezett asszony sietett eléjük.

– Jó napot kívánok! – üdvözölte a nőt illendően a fiatalember. – Itt lakik Podmaniczky Antal úr?

– Itt.

– Beszélhetnék vele?

– Milyen ügyben?

– Családi ügyben. Mi vagyunk a Kis testvérek, vagyis a doktor úr feleségének a gyermekei.

– Na ne vicceljen! Az én gyerekeim? – nézett rájuk a nő szúrósan.

– Maga Podmaniczky úr felesége?

– Nem, Árpád-házi Szent Erzsébet! – fordult sarkon, és szó nélkül faképnél hagyta a testvérpárt.

– De asszonyom! – kiáltott utána a fiatalember. – Mi igazán... Volna szíves kihívni a mostohaapánkat?

A nő rájuk se hederített, mire Viktória újra rátapadt a csengőre, és addig nyomta, nyomkodta, amíg Podmaniczky úr is kirobbant az udvarra.

– Jövök már! Mi ez a nagy sietség?

– Ne törődj velük, eltévesztették a házszámot! – próbálta visszatartani a vörös hajú *bombázó*.

– Kit keresnek?

– Önt – mondta Kis Viktor –, helyesebben az édesanyánkat: Kis, született Kedves Viktóriát.

– Ej, tűnjenek már a fenébe, hányszor mondjam, hogy nem ismerjük? – rikácsolta a háziasszony.

– De én igen – nézett az orvos szemrehányóan a nejeire. – Parancsoljanak! – nyitotta ki a kaput előttük, és udvariasan bevezette a testvérpárt a szalonba.

– Szép lakás! – pásztázta végig tekintetével a szobát Kis Viktor. – És anyu? Nincs itthon?

– Hogy, hát nem tudják? – lepődött meg az intelligens arcú, disztिंगvált modorú úriember.

– Mit kellene tudnunk, apuka?

– Hé! – futotta el a méreg ismét a tiziánvörös hölgyeménnyel.

– Hagyd, még nem tudja. Az a helyzet, fiatalember, hogy Vicus meg én... Szóval már nagyon régen elváltunk.

A testvérek megdöbbenve meredtek előbb a mérnökre, utána egymásra.

– Hát igen, az élet ritkán alakul úgy, ahogy mi szeretnénk. Csak egyet nem értek: hogy lehet az, hogy nem tudják, amikor meg is írta maguknak.

– Nekünk ugyan nem! Pedig nemegyszer érdeklődtünk, hogy van, mit csinál, milyen az élet magyarban. Először még válaszolt, kb. egy évig, aztán pont, egy sort sem írt többé. Azt hittük, megorrolt ránk, később önre gyana... Eláruljam? – fordult a fiú a húgához tétován.

– Semmi értelme. Menjünk haza, és felejsük el az egészet!

– Pá! – vigyorgott kajánul a ház kikent-kifent úrnője.

– Illetve mégsem, maradjunk! – gondolta meg magát Viktória. – Azért tényleg nem árt, ha tisztázunk valamit, mielőtt elmennénk.

– Például? – savanyodott el erre most az asszony is.

– Csak egy kérdés: anya sem kapott tőlünk levelet?

– Tudtommal nem. Pedig annyira várta szegény Viktória – válaszolta Podmaniczky úr merengve.

– Aha: világos! Most már mehetünk.

– Nekem is. De mégis miért váltak el? Volna szíves felvilágosítani minket is?

– Ő akarta. Valószínűleg soha nem is szeretett, és csakis érdekből jött hozzám – sóhajtott a belgyógyász.

– Naná hogy érdekből! – erősítette meg a felesége. – Kizárólag azért, hogy megkapja az állampolgárságot. Úgy bizony, ez ilyen egyszerű.

Logikusnak tűnt. A fiatalok nem is tiltakoztak ez ellen. Csupán az bántotta Viktóriát meg Viktort is, hogy az egészet *itt* és *most*, ennyi hosszú év után kellett megtudniuk.

– Hát akkor isten áldja, doktor úr! – nyújtott kezét a fiatalember.
– Tovább nem is zavarunk.

– Rokonhoz jöttek, vagy netalán turistaként látogattak magyarba?

– Menekültek vagyunk. Nemrég léptük át illegálisan a zöldhatárt.

A belgyógyász megrezzent.

– Nahát, és ezt csak *most* mondja! Mikor, hogyan? Feltételezem, azóta a befogadó állomáson is jelentkeztek.

– Magától értetődik!

– Szegény emberek! Mancika, hozz, légy szíves, egy kis likőrt a kedves vendégeknek!

– Semmi vendégek, ezek disszidálók, báránycám, és, ha rám hallgatsz, nem kevered gyanúba magadat miattuk.

– Ugyan, ne túlozz! Várjanak, kikísérem önöket. Bocsánatot kérek a nejem miatt – mentegetődzött a kapuban. – Gondolom, kitalálták, hogy Vicus meg Mancika nem éppen barátnók. De annyi baj legyen, attól még találkozhatunk a táborban. Föltéve, ha önök is akarják.

– Mi? Kérdés, egyelőre még meg sem emésztettük, amit magától hallottunk. Nem tudja anya címét véletlenül?

– Pillanat, mindjárt felírom! – húzott elő a férfi egy noteszt a zsebéből. – Tessék! Tőlem ideköltözött. De hogy *most* is ott lakik, azt ne kérdezze, mert nem tudom.

– Köszönöm. Viszontlátásra!

– Viszontlátásra! Szép kis papucsos! – fitymálta le Viktor ex-mostohaapjukat, amint kiléptek az utcára.

– Lehet, viszont csuda rendes is. Már szinte kezdem sajnálni, amiért anyu otthagya. Annál utálatosabb a boszorkány! Százat teszek egy ellen, hogy az ő kezében kötött ki valamennyi levelünk.

– Apánkéban meg az anyué, mi meg csak vártunk, vártunk, mikor méltatnak már válaszra bennünket. No mindegy, holnap a Tóócskerti negyedben is szétnézünk – pislantott a papírra.

A második *mostohaapura* egy piszkos panelházban bukkantak. Alacsony, szűk homlokú, szőrös mellű ember volt. Fürdődresszben, egyik kezében sörösuveg, így jelent meg a testvérek előtt is az ajtóban.

– Jó napot, adjon isten! – hajolt meg enyhén a fiatalember. – Elnézést a zavarásért, Ács Kálmánnal szeretnénk beszélni. Maga az?

– Én, de nem vagyok itthon.

– Aranyos ember, és miért, ha szabad érdeklődnöm?

- Mert nem tetszik a fizimiskád, úrifiú.
- Hát ez nehéz pasas! Ha ő az anyjuk férje, jobb, ha nem is próbálkoznak tovább.
- És az enyém? – lépett elő a háttérből mosolyogva Viktória.
- Ááááá, parancsoljanak befáradni! – hajlongott komikusan a félmeztelen háziga. – Megkínálhatom magukat is egy békehabbal?
- Miért ne! Akkora meleg van, hogy egész nap csak zuhanyoznék.
- No problem! Nálam, kérem, ezt is lehet – hunyorított a leányra, és ügyesen kidugaszolt két sört a... fogával. – Hozzak poharat, vagy így is megisszák?
- Köszönjük, nem szükséges. Bocs, még be sem mutatkoztam. Kis Viktor Temesvárról. Ő meg a húgom, Viktória.
- A férfi vigyora fintorrá változott. Csak most értette meg, miért tűnt olyan idegennek a beszédük, mellesleg a felesége is gyakran mesélt a két gyerekről.
- Viktória gyermekei?
- Da, da, szolgálatára!
- Akkor rossz helyre jöttek, mert elváltam az anyjuktól.
- Maga is? – pattintott a fiatalember, mint mindig, amikor valami különösebben megérintette.
- Ja. Csalódtam benne, nem volt hozzám való – hörpintett egyet a férfi az üvegből.
- Hallgattak.
- Most egyedül él? – nézett körül Viktor a szobában.
- Elég siralmas odú volt. A plafon beázott, a földön különböző tárgyak és ruhadarabok. A sarokban palackok, a magasban pókhálók feszültek.
- Ezt meg honnan veszi? Különben semmi köze hozzá!
- Bocsánat, nem akartam megsérteni. Gyere, hugi, végeztünk!
- És a sör? Vagy nem tartják méltónak koccintani egy melóssal?
- Proszit! Egészségére!
- Kösz! Látják, itt a hézag, pontosan itt! Tudják, hogy Viki még egyszer sem alacsonyodott le ideáig?
- Mert nem szerette az alkoholt – kelt anyja védelmére Viktória.
- Mert lenézett – javította ki a férfi komoran. – Ezért is váltam el tőle. Affekta volt, és folyton kioktatott: ezt így kell, azt úgy illik, még ezt sem tudod, te analfabéta. Bezzeg a Fercsi, bezzeg az Anti, tőlük lehetett ám tanulni! Egy ideig csak nyeltem, hallgattam, amíg hallgathattam, aztán fogtam magam, és zutty, kihajítottam az utcára.
- Mit csinált? – ugrott fel Viktor a székéről.

– Kiadtam az útját – nézett fel a férfi kárörvendően. – Miért, maga mit csinált volna a helyemben?

– És most hol van pillanatnyilag?

– Nagyon érdeklí? Adjon egy ezrest, és megmondom.

– Micsoda csirkefogó! – vesztette el önuralmát Kis Viktor.

A szőrös mellű megköpte a markát, és támadóan fordult feléje.

– Bunyózni akarsz? Gyere csak! Igaz, hogy nem tanultam atomfizikát, de attól még be tudom verni a fejedet.

A leány békítően szökkent közéjük.

– Viki, apuka! Legyenek észnél, könyörgöm!

A férfi meghökkenve bámult a leányra, odakacsázott a sarokba, és kihúzott egy másik üveget. Megrázta, még volt benne valami.

– Minek nevezte?

– Apunak.

Ejha, ezt meg mi lelte! – csodálkoztak a testvérek a melósra, amikor megtelt a férfi szeme könnyekkel.

– Ti még itt vagytok? Tűnjetek már innen a pokolba!

Viktor és Viktória kiaraszoltak a szobából.

– Szarok a lepedődre, úrifiú! – kiáltott utánuk mintegy végszóként Ács Kálmán. – Az anyádat meg ott keresd, ahol a kóbor kutyák cselengnek.

– Furcsák ezek a magyarországi magyarok – jegyezte meg a fiatalember. – Hanem az anyánkat, úgy tűnik, örökre szem elől veszítettük.

– Nem biztos. Igaz, hogy elég sok utca van ebben a városban, de még ott is megtalálhatjuk, ha keressük.

– Hogyne! Mint a tűt a szénakazalban, bár szerintem egy szó sem igaz az egészről. Ez csak Ács bosszúja lehetett, amolyan útravaló mindazért, amit az anyánk okozott a spécinek.

– Ez sincs kizárva, viszont anyuka... Mit szólsz ehhez a három váláshoz?

– Részletek híján semmit sem. Csak az ziher, hogy nélküle állampolgárságot sem kaphatunk, hiszen ő *lakást, eltartást* biztosíthatott volna, ami az állampolgárság elnyerésének feltétele, úgy mondják.

– Majd szerez nekünk állást az Állomás, és ha van állás, az albérlet sem jelenthet problémát – próbált Viktória lelket önteni a fiúba, bár maga is elég letörve bandukolt a bátyja oldalán.

– Ilyen rövid idő alatt aligha, és akkor mehetünk tovább Bicskére.

Ez a Tatabánya melletti városka lett volna a harmadik befogadó állomás, ahova általában azok kerültek, akik menekült vagy oltalmazási státuszt kaptak az államtól. Itt ellakhattak volna akár egy évig is,

nagyjából ugyanolyan körülmények közt, mint a címisvárosban, és a legtöbb ott lakót munkához is jutatták.

– Te Viki, eddig még sosem jutott eszedbe, hogy kitanulj valamilyen szakmát a táborban?

– Dehogynem! Már be is iratkoztam egy kísérleti jelleggel indított kurzusra, csak még elfelejtettem veled is közölni.

A lány elismerően veregette vállon a testvérét.

– Derék bátyó vagy! Csak az első lépés nehéz, utána már minden könnyebb lesz. Milyen szakmát szeretnél tanulni?

– Fodrászatot. Könnyű, tiszta és borraivalóval járó mesterség. Volt Temesváron egy borbélyhaverom. Az annyi baksist kapott naponta, hogy mindennap luxuséteremben ebédelt.

Két nap múlva váratlan vendégük érkezett: dr. Podmaniczky Antal, anyjuk második exférje. A vendégszobában, két dagadt bőrönddel várt rájuk.

– Ugye, nem haragszanak, amiért így önökre erőszakolom magamat.

– Szó sincs róla, örülünk, hogy ismét láthatjuk – nyugtatta meg Viktória udvariasan.

– Az az igazság, hogy én nagyon szerettem ám az anyjukat. Vagy ezt már kikotyogtam? Mindegy, akkor még egyszer bevallom, s mivel önök Viki gyerekei, természetesen önöket is kedvelem.

– Mi is a doktor urat. De mit szól ehhez a becses felesége?

– Ez a mi dolgunk, tehát bármit is szól, nem számít. Azonkívül önök... Jaj, de hivatalosan hangzik, inkább tegeződjünk, ha megengeditek! Szóval hol is tartottunk? Megvan! Azonkívül menekültek is vagytok, és nekem erkölcsi kötelességem támogatni titeket – nyitotta ki Podmaniczky úr az egyik bőröndöt. – Ebben élelmiszer van: túró, sajt, szalámi...

– Viva la revolúción! Éljen a forradalom! – tréfálkozott a fiatalember. – Maga, illetve te – javította ki önmagát – nagyon figyelmes vagy, de miből gondolod, hogy mi nem eszünk itt effélet?

– Esztek?

– Hébe-hóba, mindenesetre nem éhezünk, ahogy itt-ott híresztelik mirólunk. Még zsebpénzt is kapunk, meg egy csomó adományt, úgy-hogy a táborral nincs semmi differenciánk. Csupán a környék, a szomszédjaink... Hát azok sajnos morognak is időnként, bár erről, ami igaz, az igaz, sokszor mi is tehetünk.

– Igen, hallottam róla. Akkor nézzük most ezt a bőröndöt! – hajolt a doki a második táskához. – Nem, mást javaslok: nyissátok ki inkább később, odabent! Megtaláltátok Viktóriát?

– Csak a férjét, tudniillik elváltak.

– Megint? Peches nő ez a ti anyátok. Ezek szerint fogalmatok sincs, hol lehet. Kár, mert ha elvált, még én is, igen, igen, nem viccelek, még én is fölkeresném egy szép napon.

– Mi célból?

– Ejnye, Viki, mi ebben olyan érthetetlen? – pirongatta meg a lány a testvérét. – Mellesleg nem is menne hiába. Tudod-e, doki apu, hány-szor emlegetted téged az anyuci?

– Engem? – jött izgalomba az emberséges belgyógyász. – Kinek? Hol? Kérlek, ne szédíts, rég elfelejtett már engem a mamátok.

– Nem á – kapcsolt gyorsan Kis Viktor –, hiszen pont ezt elégelte meg anyu férje, egy szőrös mellű östulok.

– Hogy?

– Hogy folyton téged emleget: a Tóni így, a Tóni úgy, ő aztán tal-pig úriember, bezzeg Tóni mindig tudja, mi illik...

Édesapját nem említette. Minek rontsa le az összhatást! Egyébként is meghalt, a doki meg él, és igen szimpatikus férfi is, továbbá, ki tud-ja, egyszer még javukra is válhat ez a kapcsolat.

Egy órát diskuráltak, ismerkedtek.

– Holnap újból eljövök – dörzsölte kezeit jókedvűen a belgyógyász.

– De akkor úgy készüljetek, hogy kiruccanunk a városba is egyúttal.

Nem jött el. Pedig hogy várták a jó dokit. Még azokat a ruhákat is felvették, melyeket Podmaniczky vitt nekik a második bőröndben.

– Tudtam, éreztem – szomorodott el Viktória. – Ő is ugyanolyan szivar, mint a többiek. De hát mit is várhatunk egy doktortól, akit már eleve úgy programozott a jóisten, hogy csak a borítékos kliensek ve-hessék le a lábáról.

– Hacsak nem a boszorkány kötötte meg valamilyen varázssal – ne-vetett Kis Viktor.

Az ötödik nap reggelén azonban ki toppant a táborba? Hát bizony a doktor úr!

– Bocs a rövidke szünetért, de leverte a nátha a lábamról.

A fiatalember a borítékra gondolt, és jót mosolygott magában.

– Most pedig kérjete gyorsan egy kilépőt, mert elviszlek benne-teket a kórházba. Még hozzá pont abba, ahol én is dolgozom.

– Bennünket? De hiszen te vagy náthás... doki apu.

– Ennek semmi köze a náthához – válaszolta a belgyógyász röviden, többet nem is lehetett belőle kihúzni. – Bemutatom a mostohalányomat – mutatta be utóbb a kórházi patikában a főnöknek. – Ő az az asszisztens, akit beajánlottam neked, barátom.

A fehér hajú, kecskeszakállú patikus kedvtelve pillantott a bájos, frufufrizurás leányra.

– Örvendek. Doktor Buzek. Ön okleveles gyógyszerértári asszisztens?

– Igen.

– Van róla papírja?

– Szerencsére áthoztam.

– És a munkaügyi központ által kibocsátott munkavállalási engedélye?

– Az... az nincs, de regisztrált menekültként erre nincs is szükségem. Legalábbis engem így tájékoztattak.

– Eddig hol dolgozott?

– Egy temesvári patikában.

– Szeretne nálunk dolgozni?

– Örömmel – kapiskálta a lány, mi célból faggatják itt ennyire. – Ha volna rá lehetőség.

– Volna, miután épp most keresünk erre a posztra valakit, ergo jelentkezzék holnap reggel a munkaügyi előadónknál.

Viktória szinte felsikított örömeiben.

– Köszönöm. Isten áldja meg ezért, doktor úr! És téged is – esett Podmaniczky nyakába. – Elnézést! Úgy viselkedek, mint egy éretlen kis csitri.

– Várjatok, csak várjatok, ez még nem minden – tuszkolta ki az orvos sietve a két testvért. – Viszlát, öreg harcos! És... köszönöm!

Beszálltak a kocsijába, szép bordóvörös Zsiguli volt, és elhajtottak egy aprócska, de takarós házikóhoz.

– Itt lakik a testvérem, Nusika. Szegénynek épp a múlt évben halt meg az embere, és azóta egyedül él egy két szoba-konyhás lakásban. Sajnos ez a kisebbik gond. A nagyobb az, hogy meglehetősen beteges, és ápolásra szorulna. Mondtam, költözzön hozzánk. Elég nagy a házunk, kényelmesen elférnénk benne hárman is – világosította fel a testvérpárt a helyzetről, mielőtt kiszálltak volna az autóból. – De hát nem akar, ugyanis ki nem állja a feleségemet, ő meg Nusikát, úgyhogy más megoldást kellett választanom. Törtem a fejemet, rágódtam rajta pár hétig, végül elfoglaltságomra való tekintettel azt ajánlottam, olyan gondozási szerződést kössünk valakivel, mely szerint Nusika ingyen

albérlet fejében ingyen gondozásban részesül, beszerzik a gyógyszereit, takarítanak neki, főznek és mosnak is rá.

– Ebbe belement? – érdeklődött Kis Viktor.

– Ebbe bele, azzal a kikötéssel, hogy előbb ismerje meg a gondozóját, aztán ha megfelel, jöhet a megállapodás. Más szóval ő próbaidőt is javasol.

– Hm, elég bizalmatlan a Nusika. De mi közünk nekünk mindehhez?

– Hát csak annyi, hogy én rátok gondoltam.

– Hopp, még egy meglepetés! – pattintott szokása szerint a temesvári menekült.

– Elfogadjátok?

– Attól függ, ki fizeti a kosztot, gyógyszert, mosószeret, meg ami még adódik – válaszolta Viktor helyett Viktória. – Na és a szakszerű ápoláshoz sem értünk, ezt már most előrebozsátjuk.

– *Mi* ketten: Nusika meg én. *Ti* egy fillért sem, beleértve a rezsit is. Az ápolás meg hadd legyen az én gondom. Nos, áll az alku?

– Előbb hadd beszéljük meg Vikivel! Gyere, bátyó, sétáljunk egyet a ház körül!

Kiszálltak a kocsiból, és egy darabig szótlánul ballagtak egymás mellett a tűző napfényben.

– Szerintem nem rossz alkut csinálnánk – törte meg a csendet a fiatalember.

– Te könnyen beszélsz, mert nem te fogsz főzni, mosni, vasalni, tehát ha jobban megnézem, nem is olyan nagy szívesség ez a doki részéről.

– Ezzel szemben a munkahely mellé odaírhatunk még egy lakcímet, melynek alapján három év múlva magyar állampolgárságot is kaphatunk. Jelenleg ki a Magyar Köztársaság elnöke?

– Göncz Árpád. Provizórikusan.

– Az a szimpatikus, vékony bajsú jó ember? Ő szereti az erdélyi magyarokat, és nem hiszem, hogy pont velünk babrálna ki.

– Én sem, ettől függetlenül miért ne kérnénk egy kicsivel többet is a dokitól? Ha visszautasít jó, ha nem, üsse kő, elfogadjuk az ajánlatát – latolgatta a lehetőségeket Viktória. – Konkrétabban szólva: amit főzünk, abból mi is ehessünk. Csakhogy ingyen, amivel rengeteg létspórolnánk, hiszen a legtöbb pénzt a hasunkra költjük, nem igaz?

– Áll az alku! – parolázott Viktor az orvossal. – Tehát összegezzünk! Először próbaidő, utána gondozási megállapodás, mely a következőket tartalmazza: betegápolás minimális és csakis laikus szín-

ten, bizonyos háztartási tevékenység, mint takarítás, főzés stb. Az étkezés pedig közös...

– Úgy van, közös.

– Aminek a költségeit szintén ti álljátok – tette hozzá kissé restelkedve, mert akárhogy is nézi, a doki mégiscsak csak több hálát érdemel, utóvégre állást szerzett a hűgának. – Így képzelted?

Podmaniczky nem alkudozott, mindenbe belement, nehogy ismét gondozó nélkül maradjon. Ennek pedig komoly oka volt: kissé rigolyás volt a ház úrnője.

– Szia, Nusi! Én vagyok – ölelte át a doktor úr ágyban fekvő testvérét. – Ők pedig az új gondozóid.

A gömbölyded, nyílt tekintetű öregasszony szemére illesztette szemüvegét.

– Kis Viktor – hajolt a kezéhez a fiatalember.

– Nana, erről szokjon le, szépfiú! Egyszerű iparos asszony vagyok én, nem naccsága, mint... mint egyesek – célzott a bátyja feleségére gúnyosan. – És maga?

– Kis Viktória.

– Viktor és Viktória. Szép. Házasok? Te meg mit pislogsz úgy, mint malac az ugaron?

– Csak testvérek.

– Ja persze, most már emlékszem! Épp a tennap említette Tónika.

A belgyógyász a háttérben fejére mutatva jelezte, hogy odabenn bizony már nem minden működik olyan precízen.

– Maguk tényleg átszöktek a határon?

– Át – mondta Kis Viktor.

– Nem féltek?

– Ha azt mondom, nem, elhiszi?

– Nem hiszem.

– Féltünk hát, majd kiugrott a szívünk a mellünkől.

– És azt a gazember Csócsészkút valóban lelőtték, vagy az egész humbug, ügyesen megrendezett tévéjáték volt.

– Valóban lelőtték, mindenki ezt állítja.

– Állítani sokat állítanak, aminek aztán a fele sem igaz.

– Most elégedettek a rendszerrel?

– Nusika, Nusika, te már megint politizálsz? Arra nem gondolsz, hogy esetleg untatod is a vendéget?

– Untatom? – kérdezte az özvegyasszony.

– Nem, nem, nagyon érdekes dolgokat tetszik mondani.

– Akkor válaszoljon: elégedettek-e az új rendszerrel a románok?

– Már nem sokan, inkább visszaállítanák, ha lehetne.
– Ahhoz meg mit szólna, amikor már mindenki pokolba kívánja Iliescut, egyszer csak újra felbukkan Csócsészkú a nép között?
– Mindenki rászavazna.
– Okos fiú! Szerencsére mi még nem tartunk itt, úgyhogy isten hozta magukat a cívisvárosban!

A testvérek ezen az estén végre gondtalanul, a jövőtől mit sem tartva tértek nyugovóra, s noha egész este beszélgettek, terveztek, a témából villanyoltás után sem fogytak ki.

– Befejeztétek? – szólt rájuk idegesen a vásárhelyi. – Most már szeretnénk mi is aludni.

A fiatalember erre fogta magát, és bebújt Viktória ágyába.

– Te, vigyázz, mert ezek még azt hiszik...

– Pszt, higgyenek, amit akarnak! Szóval szerinted a doki ki akar békülni anyával?

– Nagyon úgy néz ki – súgta vissza Viktória –, és ha együtt keressük, meg is találjuk az anyánkat.

– Hanem a nyanya...! Le a kalappal előtte! Varrónő létére szokatlanul tájékozott, és a politika is érdekli. Vajon mi baja, mert amúgy jól bírja magát, nem gondolod?

Még tereferéltek vagy tízpercet, aztán ők is álomba merültek. Ál-mukban átölelték egymást, és így aludtak tovább mindaddig, amíg a vásárhelyi rájuk nem kattintotta a villanyt a hálóban.

– Hé, emberek, idenézzenek!

– Mi az, mi történt? – riadt fel az aradi.

– Ezek itt basztak előttünk.

– Megörültél? Hiszen testvérek!

– Sze épp az a borzasztó, hogy testvérek. Pfuj, nem szégyellitek magatokat?

– Hozzám beszélsz? – ébredt fel Viktor is az álmából; akkor vette észre, hogy ő bizony ott felejtette magát a hűga ágyában, mi több, szelmesek módjára, egymást szorosan átölelve feküdtek.

– Undorító! – kontrázott a vásárhelyi szőke, pattanásos arcú nővére. – A kis álszent. Megyek, szólok a parancsnoknak, milyen mocsoknak akarnak ők menedéket nyújtani.

– Úgy van, együtt megyünk – kontrázott az ugyancsak szőke és pattanásos testvére. – Holnap, mert most nyilván ők is alszanak.

– Lehetetlenné akarod tenni a földidet? – csóválta meg rosszállóan a fejét a vásárhelyinél jóval idősebb, meggondoltabb aradi. – Különben sem biztos, hogy ezek *olyanok*.

– De hát te is láthattad: úgy tapadtak egymáshoz, mint két folyondár.

– Hát aztán! – sietett testvére védelmére a másik aradi, egy már kopaszodó menekült. – Te nem láttál még testvérpárt összeölelkezve aludni?

– Már miért nem láttam volna! Gyerekeket. De ezek felnőtt emberek, a teremtesít az anyjuknak!

– Elég! – pattant ki az ágyából vérpiros arccal Viktória, és kézen fogva bátyját, kiperdültek a szobából.

Az elkövetkező napokban izgatottan várták, hogyan lép a vásárhelyi ez ügyben. Ha szól, elvesztek, holott már amiatt is aggódtak, hogy politikai menekült helyett gazdasági menekültnek tekintik, és akkor bizony hátra arc, sipirc vissza, ahonnan jöttetek! Hanem a koma ezután semmit sem szólt, hallgatott, mint süket disznó a bűzában.

– Szerinted feljelentett? – drukkolt a fiatalember. – A hallgatásából ítélve meggondolhatták magukat.

– Először is nincs mit feljelenítsen. Végül is semmi sem történt, és nincs is semmi *olyan* közöttünk – nézett a lány mélyen, nagyon mélyen Viktor szemébe. – Vagy tévednék?

A fiú nem bírván el húga fürkésző tekintetét, lesütötte a szemeit.

– Vagy tévednék? – ismételte meg kérdését egy fokkal idegesebben Viktória.

– Nem tévedsz.

– Visszatérve a vásárhelyire, talán feljelentett, talán nem – lélegzett fel a lány megkönnyebbülten. – Még néhány nap, és ezt is meg tudjuk.

Nem tudták meg. Sem később, sem máskor, viszont megkapták a letelepedési engedélyt magyarba.

– Hurrá! – repültek egymás nyakába megint a testvérek. – Végre magyar állampolgárságért is folyamodhatunk.

Eltelt öt év. Az 990–1995 között végbement társadalmi folyamatok rendkívül hullámzóak, pozitív és negatív irányzatok keresztezik egymást. Megvalósul a filozófiai, gazdasági, ideológiai, kulturális és vallási pluralizmus. Privatizálják az állami szektor nagy részét. De az euforikus várakozások ellenére visszaesik a termelés, tömegessé válik a munkanélküliség, és az infláció is megugrik. A reáljövedelem aggasztóan alacsony. Soha nem tapasztalt mértékben nő a szellemi foglalkozásuk és a szolgáltatásban dolgozók aránya. A külföldi munkavállalás elé immár nem gördül semmiféle akadály. A születésszám

csökkenésének tendenciája egyelőre tovább folytatódik. A fiatalok később kötnek házasságot, és gazdasági nehézségekre hivatkozva egyre kevesebb gyereket vállalnak. Az oktatásban megszűnik a kötelező, központilag előírt tanterv, és érvényesül a szabad iskola- és tankönyvválasztás. A középiskolások és egyetemi-főiskolai hallgatók aránya a rendszerváltás előttinek csaknem a kétszerese. Szabadabbá válik a vallási közösségek és egyházak alapítása. Az egyházat anyagilag is kárpótolják. De a korábbinál kevesebbet költenek a kulturális szféra támogatására. Létrejönnek a kisebbségi önkormányzatok stb.

A fiatalok egy ideig meghúzták magukat a politizáló öregasszony házában. És egész jól kijöttek egymással. Podmaniczky nem is győzött csodálkozni emiatt.

– Csoda történt, ti elvárásoltátok a húgomat. Ez az első eset, hogy Nusika egy évnél tovább kibír valakit.

Rövidesen azonban mégis csak elköltözött egyikük, nevezetesen Viktória, aki férjhez ment egy orvoshoz. A temesvári fiatalemberen ekkor erőt vett a mélabú, különösen, amikor megérkezett a várva várt trónörökös.

– Jaj, Viktorka, ne lógassa már az orrát ennyire, inkább nőszüljön meg maga is – látott át a szitán a házinéni okosan; vagy legalábbis ő úgy vélte, hogy átlátott, és egy szép őszi vasárnap bemutatott Viktor-nak egy fekete hajú, frufrufrizurás fodrásznőt.

– Gyöngyike, legjobb barátnőm leánya.

Viktor szíve akkorát dobant, hogy majd kifordult a melléből. A lány feltűnően hasonlított a húgára. Ugyanaz a szem, hajviselet, még tán a hangja is Viktóriára emlékeztette. Hamar összebarátkoztak, s alig telt el pár hónap, meg is kérte Gyöngyikét, aztán... Hát igen ők is összeházasodtak. Később nyitottak egy fodrászműhelyt, ezzel itt a vége, fuss el véle? Megközelítőleg, két epizód kivételével.

Az első akkor esett meg vele, amikor Gyöngyivel Leonardo Lovas kolosszusa körül sétáltak. Itt fedezte fel néhány fényképező turista közt a temesvári festőnő egyik élettársát, a világot újrareformálni kívánó darukezelőt.

– Megismersz? Én vagyok Kis Viktor, a temesvári rendőr százados fia, emlékszel? Dorina ismerőse, Viktória bátyja – sorolta, minek alapján ismerheti fel a reformer.

– Hello!

Ennyi! Semmi ölelés, puszi, de örülök, hogy találkoztunk!

– Hogy van Dorina?

– Nem tudom. Már réges-régen elváltunk.

- És te?
- Köszönöm, megvagyok.
- Még mindig meg akarod reformálni a világot?
- Én, személy szerint nem. Túl kis pont vagyok én ahhoz, túl kis pont.
- Tehát mástól várod a nagy áttörést.
- Már mástól sem. Volt idő, amikor még azt hittem, legalább nálunk, Romániában sikerül.
- De nem sikerült.
- Nem. Még nem vagyunk hozzá elég érettek. És ti sem, egész Európa sem, bármennyire is erőlködik egyelőre. De most bocsáss meg, tovább kell mennem a turistacsoporthal. Toate cele bune: minden jót!

A fiatalember úgy bámult utána, mint akinek látomása volt, és hirtelen felébredt.

- Ki volt ez a fura figura?
- Egy régi temesvári ismerős. De már azt sem tudom, hogy hívják.

A második ezúttal sokként ható élményben akkor volt része, amikor Viktória meg ők kimentek szórakozni egy kicsit a Nagyerdőbe. Az annyiszor megénekelte Nagyerdő évszázados tölgyfáival, ligeteivel, gyöngyvirágaival egyike Debrecen legféltettebb kincseinek. A Medgyessy sétányon háborús emlékhelyek és villák emelkednek, de található a Nagyerdőben gyógyfürdő, állatkert és vidámpark, sőt, a lombos fák között megbúvó patinás temető is.

– A temetőt még nem láttam – jelentette ki Kis Viktor. – Talán nézünk körül odabent is pár percet!

– Fantasztikusan szép cimitir!³⁶ – gyönyörködött a sírkertben Viktória. – Legfőként az a háromalakos krisztusszobor a főbejáratnál.

– Nekem meg a hamvasztó előtti medence tetszik a legjobban. Lásuk, kik nyugszanak ezekben a sírokban! Fazekas Mihály – betűzte hangosan. – Szép! Diószegi Sámuel, Bényi Árpád...

Az egyik sírnál megtorpant:

Kedves Viktória

1942–1994

- Úristen, ez nem lehet igaz!
- Micsoda?
- Olvasd el ezt a nevet, és mondd meg, kit látsz ezen a fényképen!

---

³⁶ Temető. (rom.)

Viktor térdei megroggyantak.

- Anya! – öntötték el szemét a könnyek, és húga nyakába borult.
- Ne sírj, ne sírj! – húzta meg a nadrágját Viktória kislánya, a két esztendő Xénia, aztán ő is sírva fakadt.

Most már hármásban sírtak-ríttak keservesen.

- Végre értem, miért nem leltük sehol mostanig – mondta Viktória. – Becsszó, már kezdtem azt hinni, megint Temesvárra költözött.

Ekkor egy kéz nehezedett a vállára.

- Bocsánat a zavarásért, maguk temesváriak?

Rongyos, ősz hajú öregasszony állt előtte.

- Biztos valami csavargó – gondolta a fiatalasszony, és kivett a re-tiküljéből néhány forintot. – Ezt magának adom, ezt meg gyertyára, és, kérem, mondjon el egy imát a halott lelki üdvéért.
- Rokonuk a megboldogult?
- Az édesanyám – borult Viktória a díszes sírkőre.

Hallgattak. A szeptemberi nap sugarai bágyadtan kandikáltak át a lombokon.

- És magának?
- Tessék? – rezzent fel az immár harminc felé járó Kis Viktor. – Maga még mindig itt van?
- Csak azt bátorodom kérdezni, magának is rokona Kedves Vik-tória?
- Ej de kíváncsi! Igen, nekem is az édesanyám.
- És Viktornak neveznek – tegezte te le váratlanul az öregasszony.
- Őt meg Viktóriának – mutatott a fiatalasszonyra –, ha nem tévedek.
- Stimmel, de honnan ismer maga bennünket?
- Hát csak onnan, hogy én vagyok... én vagyok...

A sovány, topis öregasszony hangja elfulladt, és elfehéredve kapaszkodott a sírkőbe.

- Hű, ez mindjárt elájul! – ugrott hozzá a fiatalember. – Biztos éhes a néni. Mondja meg, kérem, hol lakik! Hazavihetjük, ha kívánja. Vagy vigyük inkább az orvoshoz? – nézett kérdően a hűgára.
- Ne, bogdaposte,³⁷ jól vagyok. Különben sincs otthonom, hacsak az utcát nem tekintjük otthonnak.
- Maga tud románul? – csodálkozott rá Viktória.
- Tudok, ugyanis én is... Temesvárról származom.
- Szerencsétlen teremtés! – súgta oda Viktor a hűgának. – Ne fo-gadjuk magunkhoz? Na, legalább egy kis időre. Hiszen földink, és úgy

---

³⁷ Köszönöm, isten fizesse meg! (rom.)

emlékeztet anyára. Képzeld el, ha ő kóborolna valahol étlen-szomjan Debrecen utcáin!

– Mi, ezt a бүдös öreglányt? – fintorgott Viktória. – Én ugyan egy percre sem – sügtá vissza ugyancsak félhangon.

Hanem az anyóka így is meghallotta, kiegyenesedett, és komoran elköszönt.

– Kár, én befogadtam volna – sajnálkozott a fiatalember. – Annál is inkább, mert temesvári lévén talán még anyát is ismerte.

– Bumm, erre nem gondoltam! Nénikém, visszajönne egy percre?

Az asszony visszaballagott.

– Bocsánat, csak azt szeretnénk még kérdezni, nem ismerte véletlenül az anyánkat, Kedves, illetve Kis Ferencnét?

– Dehogynem: éppen itt áll előtted – felelte némi vonakodás után halkán, keserűen.

A testvérek úgy meredtek rá, mintha éppen most szállt volna ki a sírjából.

– Lehetetlen! – rázta meg a fejét Viktória. – Kérem, ne ugrasson! Az ilyesmivel nem illik ám viccelni. Ő meghalt, és pont itt, ebbe a sírba temették.

– Az nem én vagyok. Kedvesnek Kedves, és a születési dátum is egyezik, de az egész csak véletlen egybeesés, és a fotó sem pontos, még ha hasonlítottunk is egyben-másban egymásra. Esetleg, ha jobban megnéznél...

A fiatalasszony és Viktor is fokról fokra, tetőtől-talpig végigmustrálta az anyókat.

– Egy kicsit mintha tényleg hasonlítana anyánkra – bizonytalanodott el a fiatalember. – Különösen a hangja... Egy kulcskérdés! Hogy hívták, és hol dolgozott az apánk, ezt árulja el nekünk!

– A neve Chiş Francisc, és a rendőrségen szolgált, mint százados.

– Szabad? – hajtotta félre a nő ingblúzát Viktória.

Az öregasszony nyakán eper alakú anyajegy vöröslött. A testvérek anyjuk nyakába borultak, s most már az anya arca is dicsfényben tündökölt.

– Van, igen, mégis csak van Isten – tapogatta meg a nyakát Kis Viktor, ott, ahol az a bizonyos kereszt lógott valaha. – És most már valóban elmondhatom: haza jöttünk, itthon vagyunk.

A RIDEGVÁRI HARANGOK

X. Y. községben, nevezzük Melegfalvának, Ábris és Leó számítottak a barátság mintaképének. Pedig élt itt más igaz barát is, továbbá jó szomszédok, jó boltosok, jó gazdák, akikről mind-mind példát lehetett volna venni, ha ismerik. De nem ismerték. Sem a falut, sem a lakóit olyan eldugott, istenháta mögötti vidéken éltek, éldegéltek egymás mellett sok-sok éven át, amíg... Nos igen, amíg egy reformhullám át nem csapott a községen. Ekkor fokozatosan leépítették az iskolát, postát, pékséget, varrodát és más, munkát és szolgáltatást nyújtó intézményt, mely minden település fennmaradásának egyik biztosítékát képezi. Erre, aki tehette, lelépett, elsősorban a fiatalok, hogy másutt, kevésbé ellehetetlenült vidéken kezdjenek új életet. Ezek közé a *lelépők* közé tartoztak Ábris szülei is. A fiú apja pék volt, az anya vasúti pénztáros, akik munkaerejük teljében maradtak kenyér és pénz nélkül.

– Hogy a kutya úristenit ennek az MSZP-és kormánynak!

Mártonné és Ábris is megrettenve bámult a kidolgozott izmú, jámbor mesterre. Nem csoda, hisz türelmes, templomba járó ember volt, akit még soha senki sem hallott káromkodni... mostanig. Az anya egy kukkot sem szólt, naná, hisz ő is érintett volt a dologban, így Ábrisra hárult a feladat, hogy megnyugtassa őket valamiképp.

– Ne szívjátok mellre. Elmúlik. Most beborult az ég, de holnap, holnapután megint kiderül, csak ki kell várni, ez ilyen egyszerű. Meg aztán, tudjátok, nem csak az ördög, isten sem alszik ám, és, aki hisz őbenne, azt sohasem hagyja magára.

Hirtelen megtorpant. Micsoda, elcsépett, semmitmondó frázisokat hord itt össze, az áldóját!

– Igazad van, meggyőztél – vett erőt magán az amúgy okos, energikus Mártonné. – Hajszálla ezt mondta a plébános úr is nemrég.

Rá két hétre azonban már ríttak is, amikor hirtelen elhunyt a család fő egyetlen bátyja, a korán megözvegyült Aladár. Így kerültek a városba, Aladár elárvelt házába, amit, más rokon nem lévén, mindjárt meg is örökölték Mártonék.

– Öröm az ürömben – vigasztalta meg a férjét Mártonné. – Én nagyon sajnálom a bátyádat, viszont két legyet is ütöttünk egy csapásra: mi munkát, Ábris lehetőséget kap ahhoz, hogy megalapozhassa a jövőjét.

Csak a derék pékmester lógatta az orrát továbbra is letörten.

– Ti még nem is sejtitek, mit veszítetek ezzel a faluval, mert ez a falu édenkert volt, csak ti még nem tudjátok. Na és a föld... . Hun kapok én egy városban ilyen udvart, háztájit, mint az enyém, gyerekek? Sehun sem, nem szólva ahhoz, hogy én itt is születtem. Márpedig az ilyesmit, nem igen felejtí el az ember, ugyebár?

Hasonlóképpen érzett a nem kevésbé jámbor, bár jóval gyengébb fizikumú Ábris is, aki leginkább a barátjától vált el nehezen, ezért az utolsó nap előestéjén végig Leó kíséretében búcsúzkodott a falutól. Sorra látogatták meg a barátokat, ismerősöket, mindenkit.

– Kötöttem neked egy meleg gyapjúsálat – ajándékozta meg a keresztanyja könnybe lábadt szemekkel. – Ó, édes Ábriskám, mikor látogatsz meg újra bennünket?

– De hiszen még el sem mentem, keresztanyu – nevetett a harmadéves gimnazista.

– Aztán vigyázz a jányokkal! – intette óvatosságra Kis szomszéd. – Ezek a városiak hamar jégre viszik ám a magad fajta legénykét.

Mindenki adott, vagy mondott valamit, már ahogy szokták Melegfalván ilyenkor.

– Gyerünk a hegyre! Tőle még el sem búcsúztam – húzta a hegy felé Ábris a barátját.

Ez volt a legeslegkedvesebb tartózkodási helyük, ahova, a telet kivéve, felkaptattak minden évszakban. Mindketten imádták a természetet: a sudár fenyőket, a balzsamos levegőt és az égig érő sziklafalakat. Leheveredtek egy árnyékos fa tövébe, és gyönyörködve hallgatták a madarak énekét.

– Végül is mi lesz, ha jövőre kijárod az agyaldát?

– Még nem tudom – gondolkozott el a magas homlokú, szelíd tekintetű Ábriska. – Talán pap, még nem döntöttem.

– Miért éppen pap? – ütődött meg a keménykötésű, barna szemű jó barát. – A múltkor még orvosnak, azelőtt meg erdésznek készültél.

– Mert ez a hivatás passzol a természetemhez legjobban. Tudod, én hiszek istenben, és inkább a szegények, elesettek, mint az erősek ügyét szeretném szolgálni.

– Szép szavak. Én is, de Biblia nélkül, ami mindig megalkuvóvá és puhává teszi a hívőket. És ez baj, mert a jót nem elég csak akarni,

kitartás, keménység is kell ahhoz, hogy valóra válthassuk az álmokat. Sőt, tovább megyek, még ennél is több, barátom: pénz, hatalom, szerencse.

– Kitartás igen, pénz, hatalom viszont annál kevésbé. Jézusnak sem volt hatalma, mégis segíteni tudott mindenkin – válaszolta Ábris csöndesen.

– Majd elválik, Ábris, elválik, most azonban menjünk vissza a faluba, mert mindjárt sötét lesz.

Az új ház tényleg szerényebb volt az elsőnél: két-szoba konyha, miniatűr udvarral és semmi kamra, kert vagy efféle.

– Nem baj, legalább könnyebb rendben tartani – látta meg egyből ennek is az előnyét a pozitív gondolkozású Mártonné.

Az apa savanyúan hallgatott, s csupán titokban sóhajtozott a melegfalvi falusi ház után. Különösen a méhkasokat és az öreg diófát fájlalta, ami alatt olyan jókat lehetett pipázni és olvasni. Mert azt is szeretett ám Márton úr, különösen a bibliát, ezért ugyancsak tűzbe jött, amikor megtudta, milyen hivatást választott magának Ábriska.

– Stramm fiú vagy. Egyet is értenék a terveddel, ha nem lenne ez a kötelező papi nőtlenség. Te... te nem akarsz gyereket? Igaz – villant eszébe –, a te ük-, vagyis az én dédapám is tisztelendő volt valamikor.

– Komolyan? Illetve várjunk csak! – hökkent meg a fiú hirtelen. – A katolikus papok nőtlenek! Hogy születhettél akkor meg te is, én is, hacsak nem házasságon kívül születtünk.

– Hát csak úgy, hogy kiugrott, mindenesetre *én* százszor megmondtnám, mielőtt ilyen áldozatot hoznék a hitemért.

– Bocsánat! – szólt közbe az anya kedvetlenül. – Engem meg sem kérdeztek?

– Dehogynem – puszilta meg az anyját tisztelettel Ábriska. – Neked mi a véleményed a tervemről?

– Csak azt, hogy bolondság. Isten látja lelkemet, nem akarom én az egyházat meg téged sem bírálni, de ha bevallom, hogy szeretnék egy unokát, azzal mindent megmondtam.

Eltelt egy év. A fiú színjelessel érettségizett, s mivel azóta sem gondolta meg magát, beiratkozott a budapesti teológiára! Szülei mit tehettek, ráhagyták. Ha ez a vágya, tanuljon. Ők figyelmeztették, a többi Ábris gondja, felelőssége. A fiú szorgalma itt is meghozta a gyümölcsét: kitűnő eredménnyel végzett, végül ugyanennek a példás

igyekezetnek a jutalmául odahelyezték, ahova kívánta, nevezetesen X. Y. városba.

Eddig minden pontosan úgy történt, ahogy eltervezte. Csak X. Y. – nevezzük Ridegvárnak – ne lett volna olyan zárkózott. Képzeljünk el egy szolid, erősen józan életvitelű városkát. A lakóházak, üzletek egy kaptafára szabott skatulyák, semmi dísz, fantázia, az emberek csöndesek, talán túlon túl is csöndesek, mert itt bizony senki sem dorbézolt, nyafogott vagy tüntetett, csak bezárkózott a házába, és élte a maga külön életét. Pedig hej be sokan panaszkodhattak volna, amikor a gazdasági válság végigsöpört a világon. Több bank, üzlet és cég is tönkrement, s egyre több ember került az utcára. Na és mit tehet ilyen helyzetben egy lelkipásztor? Lelket önt a hívekbe, és megpróbál mindenkit összefogásra sarkallni.

– Vegyetek példát a zsidókról! – prédikált az immár férfivá érett tisztelendő. – Náluk az a tradíció, és milyen szép tradíció, hogy egy gazdag izraelita sohase hagyja sorsára a nála szegényebbet.

Jaj, ezt elszúrta! – döbönt belé a felismerés. Még a végén azt hiszik, a zsidókat pártolja. Ez véteknek ugyan nem vétek, de annál durvább taktikai hiba, ha számításba veszi, milyen sokan zsidóznak megint mostanság.

– Nem azért mondom, de ami igaz, az minden körülmények között igaz: a szegények istápolása mindnyájunk kötelessége. A zsidók...

Passz, ezt a témát inkább máskorra halasztja, ha nem akarja, hogy egyenként szállingózzanak ki a templomból – bámult egy középkorú kereskedő után, aki éppen akkor lopódzott ki nagy sietve.

– Tisztában vagyok vele, hogy egyikünknek sem könnyű, de vannak nálunk elesettebbek is, nemdebár – fújta ki az orrát, majd akkorát tüszentett, hogy zengett belé a ridegvári nagytemplom. – Ó, istenkém, még ez is ráadásul! Legalább a parlagfűtől kímélnéd meg a szolgádat!

A hívők faarccal hallgatták végig a tisztelendőt. Amúgy elég kevesen jártak templomba, akkor is csak vasárnap, még kevésbé Mártonhoz, aki nemcsak megértést, de tetteket is kért a hívőktől. Ábris nem adta fel. Tény, hogy ma még magukba forduló, passzív emberek, de idővel biztosan megnyílnak, és kiszállnak az elefántcsont-tornnyukból, ahonnan mindeddig még a napsugarat is száműzték.

Tévedett. Még sokáig nem tárták ki a szívüket, miközben a gazdasági válság mellé lassan természeti csapások is sorakoztak. Az egyik évben ismeretlen influenzavírus támadt a világra, ezt követte a szárazság, aztán a földrengések, áradások...

– Szálljatok magatokba, testvérek! – fújták meg a riadót a papok a szószékekről. – Az Úr most megpróbál bennünket, azért ne féljete, mert meg is ment azonnal, ha mostantól kezdve Isten parancsolatai szerint éltek és dolgoztok.

A szentbeszédnek két irányba hangolták a hívőket. Egyeseket megtérített, többeket azonban inkább felpaprikázott, mert mi az, hogy Isten parancsolatai szerint éljenek és dolgozzanak. Mindenki úgy él, ahogy jónak látja, és ebbe még az Isten sem szólhat bele. Ridegvár kivárt, magyarán hallgatott. Meghallgatták az ígét, és ennyi; még azt sem lehetett sejteni, mi a véleményük arról, amit hallottak.

– Mennyivel másabb itt a nép, mint Melegfalván! – sírta vissza Ábris a régi szép időket. – Bizony igazad volt édesapám, „az a falu édenkert volt”, csak akkor mi még nem tudhattuk”. Hát most tudjuk, megtapasztaltam.

Később még keserűbben fakadt ki.

– Úgy érzem, mintha köszobroknak beszélnék. Nyilván sokkal több hasznomat vennétek, ha orvos, erdész vagy pék lennék, mint te, édesapám. Tudod, mit? Vegyél magadhoz inasnak – ajánlotta félig komolyan, félig tréfásan. – Én kitanulok péknek, te nyitsz egy boltocskát, és füttyülünk a gazdasági válságra.

– Ugyan, ne viccelj! – csiklandozta apját a nevetés. – Különben is ez így volt megírva, és ha hátra nézhetsz is, már csak előre mehetsz ezentúl.

– Nono, szerintem még visszafordulhatsz! – csillant fel felesége szemében a reménység. – Sőt: vissza *kell* fordulnod, amennyiben beláttad, hogy rossz irányba indultál. Pillanatnyilag pap vagy. Rendben van. De ha úgy érzed, Istent reverenda nélkül is lehet szolgálni, ugorj ki minél hamarabb belőle. Legalább is én így tennék, és hidd el nekem, nem te lennél az első és utolsó, aki ilyesmire „vetemedik” – látott bele a fiatalember lelkébe.

A lelkipásztor arca hol kipirult, hol elsápadt.

– Jaj, jaj, jaj, ez egy kicsit erős, anyukám, hiszen még bele se melegegtem ebbe a palástba.

Egyelőre persze még nem döntött, mert még csak nyalogatta a sebeit, így teremtett lélek sem sejtette, milyen irányba fordulhat még a lázadása, keserve. Kivéve az anyját és még valakit: Gáspár Dömötört, a rücskös arcú, öreg sekrestyést. Ez a férfi szolgált legrégbben a plébánián, mert már gyermekként is itt ministrált, amíg fel nem cseperedett, hogy utána sekrestyéssé léptessék. Azóta itt szolgál Ábrishoz hasonlóan nőtlenül, miután olyan csúnya és ágról-

szakadt szegény volt, hogy nemcsak a lányok, de senki sem vette komolyan. Pedig az esze az vágott, mint a borotva, és dolgos, mindenhez értő ember is volt. Olyan ezermesterféle, s csupán a piszkos anyagiak miatt nem tanulhatott tovább sohasem. A tisztelendő úr azért így is nagyra becsülte, egyébként sem illik, ugyebár, isten teremtményét lenézni. Csupán egy dolog zavarta: miért tekinti fiának az egyházfi? Amikor először kérdezte, Dömötör előhúzott tárcájából egy régi fényképet.

– A fiam! – csókolta meg a fotót áhítattal. – Öt évvel ezelőtt költözött össze egy kurvával.

Ábris megnézte a képet, és igencsak elámult, amikor felfedezte, mennyire hasonlít rá a kis Dömi.

– Micsoda véletlen! Valóban pont olyan, mint én vagyok.

– Nem *olyan*, az is vagy szőröstül-bőröstül – ölegette a sekrestyés könnybe lábadt szemekkel. – Lám, nem hiába imádkoztam Istenhez, mert ismét visszaküldött hozzám, fiacskám.

A plébános ráhagyta, és sehogy sem tudta eldönteni, normális az öreg vagy valami mégis lehet a dologban: szimpla véletlen, reinkarnáció vagy ilyesmi. Katolikus szemmel nézve ugyan szamárság, de annyi vallás, hit közül, ki állíthatja teljes tárgyilagossággal, hogy az övé az igazi. Szó se róla neki bizony illene, végül is plébános a csudába, néha mégis elfogta, igen, még őt is megszállta a kételkedés szelleme. Mea culpa, mea maxima culpa! Még az is megfordult a fejében, hogy Dömötör hithű buddhista, amit pusztán azért titkolgat, hogy megtarthassa állását a templomban.

– Bocsáss meg, nagyot vétkeztem, de amint látod, a tékozló fiú mégis hazatért.

Viszonozta az ölelést, és belement a játékba. De vajon jól teszi? Nem kellene mégis elárulni, valójában mit gondol? Vajon milyen folyamatok zajlanak le egy ilyen értelmes, ám zavart (?) ember lelkében, agyában, hogy a saját papját is fiának tekinti? De volt itt más is, amit nem értett. Amellett, hogy okos volt, minden vele kapcsolatos bajt megérezett, mint bizonyos állatok a földrengést, ezért bármi gondja-baja volt, kedvetlen vagy éppen szomorú, az öreg már meg is kérdezte: hol szorít a cipő, fiacskám? Szóval rejtély volt, aztán lassan-lassan ezt is megszokta. Hiába, nagy az isten állatkertje, és abba sokféle állat belefér. Azért mégis csak meghökkent, amikor egy nap így szólt hozzá Gáspár Dömötör:

– Kérlek, ne gyötörd fölöslegesen magadat! Törődj bele, hogy nem segíthetsz mindenkin, főleg ha ő sem akarja.

– Fején találtad a szöget, sekrestyés! De várjunk csak: ezt most ugyan bizony mért mondod, azonkívül miből látod, hogy engem pont ez bánt mostanság!

– Hát... Benne van a szemedben.

– Érdekes. És mit látsz még benne, például most, barátom?

– Szomorúságot. Nagy, nagy szomorúságot – nézett a sekrestyés a tisztelendő szemébe. – Azt hiszed, elhagytak, beleértve...

– Beleértve?

– Istent is.

A tisztelendő még jobban elámult. Ez a jámbor atyafi nemcsak a szemébe, a szívébe is lát valahogy.

– No, ez az egy azért nem igaz – füllentette könnyedén. – Az viszont igen, hogy borzasztó egyedül érzem magamat. Csak beszélek, beszélek, de hogy hisznek is nekem... Az már egészen más kérdés. Érzésem szerint senki, pedig én, Isten a tanúm, mindenkinek jót, csakis jót akarok. Igaz, jót *akarni* könnyű, *cselekedni* nehéz, de még ezt sem tehetem, ha senki sem kér belőlem... Furcsa, milyen közlékeny lettél egyszerre, Ábriska! – csodálkozott most már magán is az újdonsült plébános. – És pont a sekrestyésednek öntöd ki a szívedet?!

– Dehogyanem kér! – tiltakozott az egyházfí. – Téged szeretnek, még ha el is zárkoznak előled néhányan, és ami most nem sikerült, később még sikerülhet, ha kitartasz. Csak az a nagy kérdés, megbékélsz-e utána.

– Már miért ne békélnék? Ha az ok megszűnik, az okozat is, légy nyugodt.

– Akkor jó. Nem tudom, mi az az izé... okozat, de ha tényleg megnyugszol, imádkozni fogok azért, hogy segítőtársakra találhass.

Hogy ezen konkrétan mit értett, a lelkipásztor nem tudta, de nem is firtatta. Tény az, hogy nem sokkal ezután különös események dúlták fel Ridegvár nyugalmát.

Piroska néni vállán nyolcvanöt év súlyával gondterhelten tért egyik este nyugovóra. Nem csoda, ultimátumot kapott a tanácstól, – na, most önkormányzatnak becézik –, hogy ha nem kaszálja le kertjében a parlagrafüvet, tizenöt ezer forinttól öt millió forintig büntetik. Piroska néni szeme majd kisült a szégyentől. Hosszú életében még egyszer sem marasztalták el amiatt, hogy hanyag gazdasszony. Amit kellett, elvégzett, még jobban is, mint elvárták. De hát az öregség...! Nem bírta már a munkát a ház körül. Legutoljára két éve serénykedett a kertjében: gyomlált, palántázott, öntözött, de már az idén örült,

ha megfőzhette az ebédjét. Gyerekei, unokái elhagyták, pontosabban nem törődtek már vele, sem a kertjével, házával. Pedig arról már hulladozott a vakolat, és az udvarát, kertjét is belepte a csalán, parlagfű.

Evett pár falatot, aztán eltette magát holnapra. De csak forgolódott, forgolódott anélkül, hogy álom jött volna a szemére. Egyfolytában azon rágódott, hogy lejárt a határidő, reggel jönnek kényszerkaszálni. Jaj! – kapott hirtelen a szívéhez. Már megint hogy kalapál! Csak nagyobb baj ne legyen belőle, mert még telefonja sincs, hogy kihívja a mentőket. Éjféltajt furcsa berregést hallott a kert felől. Mi ez? Tolvaj? Nézzük meg gyorsan, ki jár itt! Izgatottan osont az ajtóhoz, lenyomta a kilincset. Nem nyílt ki. Ekkor ijedt csak meg igazán. Ez a tolvaj bezárta a házába! Így persze háboríthatatlanul végezheti a dolgát odakint. Csupán azt nem értette, miért kell ehhez ekkora zajt csapnia – találgatta magában. Hát azért nem, mert mégsem tolvaj a nyavalyás! – ütött a homlokára hirtelen. Vagyis nem lehet más, mint a trottyos Koós szomszéd, aki a parlagfű miatti mérgében (biztosan ő jelentette fel emiatt) miszlikbe akarja vágni a kulipintyóját.

– Segítség!

A zaj megszűnt, de elhallgatott Piroska néni is. Nem okos dolog ám újat húzni egy ilyen megvadult bakkecskével, hacsak nem kockáztatja meg, hogy bejöjjön, és ő hallgattassa el örökre. Rövid csend, aztán folytatódott a berregés. Kilesett az ablakon. Az udvaron senki, a kertjébe meg amúgy sem láthatott. Visszafeküdt az ágyába, és egy pohár vízbe cseppentett néhány Herzpflege szívccseppet. Amint megvirradt, újra megpróbálkozott az ajtóval. Engedett, végre megnézhetette, mi történt. Valaki bevakolta a ház falát, és, szinte alig hitt a szemének, kigyomláta a parlagfüvet a kertjéből.

Egyik nap szokatlan szélvihar söpört végig a városon, utána eleredt az eső és meg sem állt mindaddig, amíg el nem árasztotta a fél várost. Következménye több volt mint siralmas. A vályogházak egy része beomlott, a vizes árkok kiöntöttek, utcák, kertek, pincék kerültek víz alá. Farkas adóhatósági tisztviselőnek szép erős háza volt, mely vígan ellenállt mindenfajta viharnek. Mindössze két cserép mozdult el a helyéről. Ezt is akkor vették észre csak, amikor elkezdett beázni a plafonjuk. Nem nagy ügy, két perc alatt helyrehozható. Farkas úr nyomban fel is hívott egy tetőfedőt ez ügyben.

– Hülyének néz? – krárogott a mester a telefonba. – Két cserépért másszak fel magának egy tetőre?

A második iparost sehogy sem tudta elérni. Annyian keresték, hogy folyton foglaltat jelzett a telefon. A harmadik rögvest jött volna, ha annyit fizet, amennyi száz cserép felrakásáért járt volna.

– Próbálkozz másokkal! – tanácsolta a felesége higgadtan. – Elvégre nem kell ehhez szaktudás, bárki helyre tol nekünk két cserepet, ha szépen megkérjük.

No meg, ha nem hiányzik belőle a segítőkészség, jó szándék. Sajnos, úgy látszott, pontosan ebben szűkölködött Ridegvár, mert az egész városban egyetlen polgár sem óhajtott a meglehetősen rossz hírű ellenőr segítségére sietni.

– Nincs más megoldás, nekem kell felmásznom – adta fel végül keserűen a 99 kilós Farkas úr.

Kihozott egy létrát, és elindult lassan, óvatosan felfelé. De már az ötödik lépcsőfok után megpihent, a tizediknél elszédült, az utolsónál pedig megijedt: mi történik, ha ő most innen lepottyan?

Az utcán néhány arra tévedt járókelő figyelte, miben mesterkedik Farkas úr.

– Hahó, szerencsés repülést! – göcögött egy görkorcsolyás tinédzser.

– Mész innen, te naplopó! – rivallt rá Farkas úr felesége mérgesen. – Gyere le, Berci, inkább ne kockáztass!

A férfi felnézett a tetőre, onnan az égre, mely lassan ismét kiderült, és arra a következtetésre jutott, hogy ő erre a fedélre soha életében nem fog felmászni.

– Igazad van, nem érdemes. Különben is minden cserép eltörne alattam.

– Micsoda nyuszi! – gúnyolódott egy sovány alak odalent.

– Savanyú a szőlő – tódította egy harmadik.

– Köszönöm a dicséretet – lépett Farkas úr hozzájuk, amint lemászott a létráról. – Hát csak tessék, tessék! Próbálják meg maguk is!

– Mi miért? – ütődött meg a soványabb.

– Mondjuk úgy, hogy virtusból. Mutassák meg, miszerint maguk aztán nem nyuszik. Mellesleg ön alatt biztos nem törhet el egyetlen cserép sem.

– Alattam nem, fel is mennék, higgye el, ha nem magáról lenne szó, igen tisztelt Farkas úr.

– Gondoltam. Akkor mást ajánlok. Látják ott fent azt a két elmozdult cserepet? Hozzák rendbe, és én itt helyben leperkálok maguknak kétezer forintot.

– Csak?

- Jó, legyen a duplája.
- Ezt ni! – köpött a tisztviselő elé kajánul, és füttyörészve otthagya, nyomában a többiek egy fekete szemüveges, bajszos alak kivételével.
- Ez Ridegvár! Köszönöm a segítségüket, uraim! – kiáltott utánuk keserűen Farkas úr.
- Majd én felmegyek – szólalt meg ekkor a bajszos tag, és feleletet sem várva felmászott a tetőre. – Kész, most már nyugodtan várhatják a következő zivatart.
- Farkas úr és neje hálásan mondtak köszönetet.
- Tessék a négyezre! Ahogy megígértük.
- Semmiség. Ennyi munkáért nem fogadok el egy garast sem, de ha nagyon akarja, adakozhat a szegények javára.
- Adakozunk, adakozunk. Na, vegye már el, jóember!
- Hálásan köszönöm. A szegények nevében. Egyedül azt szeretném, ha maguk *személyesen* adnák át. Mondjuk úgy, hogy beteszik egy perselybe. Látják, nincs is messze a katolikus Nagytemplom. Fáradjanak oda, és a dolog el van intézve.

Hogy miért ragaszkodott ehhez a „jóember”? Fogós kérdés, aminél már csak az a fogósabb: vajon Farkas úr valóban betette azt a pénzt a perselybe?

A Rapcsányi család Ridegvár ún. felsőbb rétegéhez tartozott. Az apa bankigazgatóként, az anya jogtanácsosként kereste kenyerét, így ebbe a kenyérbe – sok szegény családtól eltérően – akadt is mit aprítaniuk.

- Boldog emberek! – irigykedtek sokan rájuk.

Pedig ha tudták volna, mekkora teher nyomja a szívüket! Aha, tehát betegek, cukorbeteg, rák, leukémia...! Egyik sem! Mindnyájan egészségesek voltak. Csak éppen a fiúkkal nem tudtak egyenesbe kerülni, tudniillik rendszeresen imputolt, magyarul: iszogattott a Rudika. Kezdte a gimiben, és folytatta az egyetemen, amit persze be sem fejezett emiatt.

– Valamit elrontottunk – vádolta az apa önmagát, amikor már marihuánás cigarettát is talált a fia zsebében. – Pedig mi igazán mindent megadtunk, amivel boldoggá lehet tenni egy gyereket. Bántalmaztuk, eltöltöttük-e valamitől is valaha? Egyetlen egyszer sem. És pénze is volt a kölyöknek, külön szobája, számítógépe, tanára, miközben sok gyerek már csak egyszer eszik naponta.

– Ja – értett egyet vele Rapcsányi felesége komoran. – De a baj, megvan, és nem volna helyes, ha beletörödnénk abba, hogy kudarcot vallottunk.

– Logikus, csakhogya mit tegyünk, mert én már minden ötletből kifogytam.

– Nana, azért nem mindenből. A megoldás neve dr. Barabás.

A felsőbb körökben is tekintélynek örvendő bankember úgy felszisszent, mintha a tyúkszemére lépett volna valaki.

– De hiszen ő drogosokat, alkoholistákat gyógykezel. Jó, megengedem, bizonyos szempontból Rudi is... Ki van zárva, én... én nem fogom, nem akarom hírbe hozni a családot.

Egyik este feldúlt arccal sompolygott haza Rudika.

– Sziasztok! – dűnnyögte oda a tévé előtt ücsörgő „ösöknek”, azzal már tovább is állt volna, ha a jól fészült, hüvös modorú apa rá nem szól a fiára.

– Megállnál egy percre, fiatalúr? Beszélni szeretnék a fejeddel.

– Már megint? Nem halaszthatjuk holnapra? Most nem érzem túl jól magamat.

– No persze, gyomrodra ment a kisüsti.

– Képzeld, ma még nem is ittam egy kortyot sem, és nagyon hálás lennék, ha a jövőben...

– Ccc, kérlek, ne emeld fel a hangodat! – emelte fel kezét szenvedő arccal az anyuka. – Először is fáj a fejem, reggel óta migrénem van. Másodszor egy jól nevelt fiatalember mindig udvariasan válasszol, ha kérdezik.

– Bocsánat! – juhászodott meg Rudika anélkül, hogy bővebben elmagyarázta volna, mi történt.

Pedig határozottan történt valami, s ahogy telt az idő, egyre több jel mutatott arra, hogy megváltozott, méghozzá előnyére a Rudika.

– Szavamra rá sem ismerek a fiamra – vidult fel fokozatosan Rapcsányi. – Már kora este hazajön, és nem érzek rajta semmit se. Holott azelőtt csak úgy büzlött a pálinkától, vodkától.

– Én sem. És mintha a havereit is kerülné – egészítette a jogtanácsosnő. – Bárcsak tudnám kinek, minek köszönhetjük ezt a hihetetlen változást!

– Gratulálok a fiadhoz! – lepte meg Rapcsányit egyik nap a régi jó barát, aki nem volt más, mint dr. Barabás. – Nagy akaratereje van, annyi szent. Még egy-két hét, és teljesen meggyógyul. Mindenesetre nagyon jól tettétek, hogy hozzám irányítottátok.

A bankvezér hirtelen azt sem tudta, örüljön, vagy haragudjon a jó hírnék. Egy dolog mindenképpen bizonyos: sem ő, sem a felesége nem küldte terápiára Rudikát. De akkor ki, tekintettel, hogy erre maga a fiú sem gondolt mostanig?

Nos, ugorjunk vissza egy kicsit az időben! Kb. három héttel ezelőtt fekete szemüveges, bajszos polgár szólította le Rudit a nyílt utcán.

– Bocsánatot kérek, amiért zavarom, de volna egy rettenetesen nagy kérésem. Maga, ugye, Rudika, Rapcsányi Ottó igazgató úr fia.

– Az vagyok, de honnan ismer maga bennünket?

– Egyszerű: a Rapcsányi családot mindenki ismeri ebben a városban. Hát kérem, az volna a tiszteletteljes kérésem... Ó, elnézést, még be sem mutatkoztam: Wagner Richard volt közterületi-felügyelő és hajléktalan.

– Értem – kotort elő a fiatalember száz forintot. – Fogja, ez a magáé! Nem sok, de ismeri a mondást: sok kicsi sokra megy, vagy: aki a kicsit nem becsüli, a sokat nem érdemli.

– Milyen igaza van! Milyen igaza van! – törölgette szemét a hajléktalan. – Pontosan ezért kerültem én is az utcára. Nem becsültem én meg, kérem, sem a kicsit, sem a sokat, és... Hát igen, ez az igazság: mindenemet elittam.

Hopp, egy sorstárs! Adjunk neki még egy százforintost! – sülyesztette kezét Rudika ismét a zsebébe.

– Hagyja, nagyon köszönöm, de én egészen másfajta segítségre gondoltam.

– Másra? Tán vásároljak magának egy zongorát, *Wagner* úr?

– Zongorát? – rökönyödött meg a fekete pápaszemes. – Miért éppen zongorát?

– Csak vicceltem. De bökje már ki végre, mégis mit óhajt! Ruhát? Üdülési csekket? Pajkást?

– Ki akarok gyógyulni a drogból és italból, fiatalúr. Csakhogy ehhez kis segítség is kellene, más szóval protekció, hogy bejussak Barabás doktorhoz, s miután az apja meg a doki puszipajtások...

– Az anyját! Honnan ilyen tájékozott, bácsikám? Még a végén kiderül, nem is közterület-, hanem detektív-felügyelő volt valamikor.

– Akkor számíthatok magára?

– Főlősleges. Kérjen időpontot tőle, utána sétáljon be szépen a rendelőjébe, és a többi már megy magától.

– Hogyha ez ilyen egyszerű lenne! – sóhajtott fel a hajléktalan. – Először is – szimatolt körbe komikusan – be sem engednének. Aztán

egy terápiához csinos summa kell, és az biztosan nem rongyos 100-200 forint lesz.

– Azt hiszem, igaza van, de semmi vész, majd én beviszem a doktorhoz, aztán meglátjuk, mit tehetek.

– Épp erre szerettem volna megkérni. Hálásan köszönöm – csókolta kezét váratlanul a fiúnak. – Isten áldja meg a jószágát!

– De Wagner úr! Ne szégyenítsen meg így a nyílt utcán!

– Bocsanat, zavarok? – nyitott be Rudika pár perccel később egy bozontos szemöldökű, Faludy Ferenc-hajú orvoshoz.

– Á, Rudika, de rég nem láttalak! Foglalj helyet, hamarosan végzek, utána elmondhatod, mi a baj.

– Semmi, nem azért jöttem, de ha nem tetszik ráérni, majd... majd később elmondom.

– Kíváncsivá tettél, talán inkább most mondd el.

A fiatalember közelebb lépett az orvoshoz, és halkán, nehogy más is meghallja, előadta a kérését.

– Kérlek, a kedvedért. Hadd lássuk azt a bácsikát! – hordozta körül tekintetét dr. Barabás. – Itt nincs. Úgy tűnik, meggondolta magát, és hazament.

– Igen, úgy tűnik. Hát akkor viszontlátásra, tovább nem is zavarok.

Az orvos szeme megvillant.

– Hohó, ilyen könnyen nem szabadulsz meg tőlem! – gondolta vidáman, nagyon jól tudván, miféle szenvedélynek hódol legjobb barátja fia is. – Nem zavarasz, sőt, kifejezetten megkérlek, vegyél részt te is a mai „szeánszon”! Biztosítalak, érdekes lesz. Nézd csak azt a szépsi, sudár lányt ott a csoport közepén! Most éppen ő fog magáról beszélni. Hallgasd meg, utána mondj te is néhány biztató szót szegénynek!

– Én? Milyen alapon, egyébként is mit értek én az ilyen kábítószeres izékhez? – szabadkozott Rudika.

Végül mégis csak ott maradt, és azontúl ő is rendszeresen bejárt az orvoshoz. Na nem Barabás, sem a saját gyógyulása, hanem csak úgy a szépsi kedvéért.

Ridegvár idegeit egy ideje megmagyarázhatatlan események borzolták. Valaki vagy valakik hetek óta jártak-keltek a városban. Kárt ugyan nem tettek, de mindent láttak-hallottak. Szimatoltak jobbra, szimatoltak balra, belopózkodtak az udvarokba, kertekbe, és ezzel az emberek életébe, titkaiba. Ez magánlaksértés, uraim – mél-

atlatkodtak egyesek. Biztosan Márton atya hívei, akiket folyton jöttetekre ösztönöz. No de ki kérte rá? Mindenki úgy él, ahogy tud vagy engedik, és azt sem igen szívleljük, ha folyton kilesik, mikor hányszor fingjuk el naponként magunkat.

Márton atya kellemes csalódással vette tudomásul, hogy mégis csak termékeny talajba hulltak az elvetett magocskák. Egyedül arra nem jött rá, pontosan kik azok a hívei, akik missziós munkájában immár tetteleg is segítik. Erre kérdezett rá közvetlen feljebbvalója, az esperes úr is, amikor magához hívatta Ábriskát.

– Lehet, hogy hihetetlenül hangzik, de nem tudom.

– Hát az meg hogy lehet? – csóválta meg fejét rosszallóan a gömbölyű hasú, kerek képű egyházi vezető. – Engem úgy tájékoztattak, hogy senki más, mint Gáspár Dömötör, a saját sekrestyésed, testvérem. Legalábbis az egyikük, mert a többi kiléte egyelőre ismeretlen. Megerősíted, vagy cáfolod?

– Dömötör bácsi? – nézett nagyot a lelkipásztor. – Aligha, pontosabban én semmit sem tudok az egésztől.

– Pedig többen is tanúsítják, és nem csak ezt. Valami olyasmit is, miszerint a jó öreg többször is fiamnak szólított.

– Előfordult, ugyanis Gáspár bácsi... Hogy is fejezzem ki magamat? Nem teljesen... normális – védekezett zavartan, és gyorsan el is magyarázta, mire alapozza a gyanúját.

– Mindegy – zárta le az eszmecserét az esperes. – Bármelyik oldalról nézzük az öreget, mindenképpen kompromittálja az egyházat. Summa summarum: el kell távolítanunk a templomból.

A fiatalember szívére akkora kő esett, hogy majd összeroskadt alatta.

– Most mi a baj? – tűnt fel az esperesnek Ábris nyugtalansága.

– Csak az, hogy az öregnek semmi pénze, vagyona, ráadásul imádja a munkáját. Már kora gyermekkorra óta ministrál, és ha most elbocsátjuk, olyan pofont kap, amitől örökre elmegy a kedve az... egyháztól.

– Ha kishitű, minden bizonnyal, ugyanis ez a lényeg, nem a pénz meg a munkahely. Az Úr gyakran megpróbál bennünket, de aki igazán hisz öbenne, hitében megerősödve áll ki minden tűzpróbát – oktatta ki kenetteljesen fiatalabb paptársát. – Ami pedig téged illet, javaslom, nem, mint feljebbvalód utasítalak, revideáld a módszered. Én megértem, hogy jót akarsz, de ehhez partnerre van szükségünk. Magyarán: nem tűzzel-vassal, hanem a hívők akaratának maximális figyelembevételével kell visszavezetnünk az eltévedt bárányokat az

akolba. Ezt diktálják egyébként a demokrácia elvei is, szerelmes testvérem.

– Már bocsánat, én talán nem így teszek? Esetleg feljelentett, panaszkodott rám valaki? – mosolygott magabiztosan Ábriska.

– Fájdalom, panaszkodott, és imádkozunk azért, hogy erről csak te még én tudjunk, mert ha a főtisztelendő püspök úr is megtudja... Tulajdonképpen jelentenem kellene az esetet, de ha megígéred, hogy még ma lefűjsz mindenféle *segélyakciót*, lezárjuk az ügyet, és mindnyájan jól járunk – egyezkedett az esperes Ábrissal.

Hiába, csínján kell bánni ezekkel az atyákkal. Túl nagy mostanság a paphiány, és ha ez a kolléga is kiugrik, honnan vesz helyette másikat? Valószínűleg ezt tanácsolná a püspök is, ergo vigyázat: úgy kell tárgyalni, hogy egyik fél érdeke se sérüljön.

– Megígérem, hogyne, magától értetődik, de mégis kik és mivel vádolnak?

– Az első kérdésre sajnos nem válaszolhatok, mert a feljelentések egytől egyig anonimek. De ettől még feljelentések, melyeket kötelességünk kivizsgálnunk. Na, nézzük! – pislantott az előtte fekvő írásba. – Elekes Piroska. A feljelentő azt állítja, hogy Dömötör, vagy más, a merénylő kiléte itt ismeretlen, tolvajkulccsal hatolt a házába, és rázárta az ajtót a nénire, amitől ő hajszál híján infarktust szenvedett.

– Szegény asszony! – törölte meg homlokát megcsappant önbizalommal a fiatal plébános. – De mi ebben a jótett, vagy, uram, bocsá', kirabolta volna a nénikét?

– Nem, kigyomlálta a parlagfüvet a kertjéből. A dologban azért mégiscsak lehet valami huncutság, hiszen megtehetette volna ezt nyíltan, fényes nappal is. Talán elcsent valamit a kamrából, Piroska néni mindenesetre erre gyanakszik.

– Ennyi?

– Rapcsányi Ottó. Ismered?

– A bankárt? Felületesen, ugyanis szemita, vagyis nem tartozik a gyülekezetünkhöz.

– A feljelentő szerint Dömötör összeboronálta Rapcsányi fiát egy prostituált droggal.

– Mi célból?

– Valószínűleg nem célzatosan. Így alakult. A bankár ugyan elismeri, miszerint Dömötörnek köszönheti, amiért a fia csoportterápiára jelentkezett, de ez az affér a droggal elég szerencsétlenül folytatódott.

– Amennyiben?

– Amennyiben Rudika feleségül akarja venni a prostituáltat. A Gici család – folytatta az esperes. – Az apa munkanélküli cukor-bajos, az anyának sok a gyomorsava. Erre mit csinál a *brigádod*? Ötven paradicsompalántát ültet Giciék kertjébe, amitől aztán mindketten még betegbbek lesznek, mint azelőtt.

Ábriska idegesen feszengett, s alig várta, hogy elbúcsúzhasson a méltatlankodó atyától.

– Dömötör! – vette elő otthon még aznap a sekrestyést. – Csalódtam benned. Mondd, miért nem voltál hozzám őszinte!

A zömök, meglepően jó erőben lévő egyházfi komikusan hunyorgott.

– Jaj, ne vágj ilyen arcot, mert még elnevetem magamat. Pedig mindketten kihúzhatjuk a gyufát ez egyszer.

– Fiam...

– Kérlek, ne szólíts fiadnak! Nézd, már régen be szerettem volna vallani, hogy te meg én... Szóval nem vagyunk rokonok – öntött tiszta vizet a pohárba; igaz, ezzel is sokkolja az öreget, viszont annál könnyebben válik meg tőle, amikor érdeme elismerése mellett nyugállományba helyezi. – Nem tagadom, hogy hasonlítok a fiadra, de csak hasonlítottunk, ezzel vége, nincs tovább.

– Ez... ez nem igaz – dadogta a sekrestyés. – Te igenis az én fiam vagy, és az is maradsz halálig.

A plébános, mit tehetett egyebet, megint csak ráhagyta. Ha nincs kívül, nincs kívül. Egy DNS-vizsgálat ugyan mindent egyértelműsítene, de aki nem épeszű, azt nyilván még ezzel sem tudná meggyőzni.

– Jó, egyelőre ne bolygassuk, mindössze azt árul el, miért boronáltad össze Rudikát azzal az örömlánnyal?

– Miféle örömlánnyal, és ki az a Rudika? Én... én nem ismerek semmiféle Rudikát – tette hozzá bizonytalanul.

– Hazudik – állapította meg magában a lelkipásztor; ezek szerint még az ilyen derék bácsik is rizsáznak? – Rendben, hagyjuk a Rudikát, de azt már csak bevallod, hány önkéntesből áll az... akcióbrigádunk.

A sekrestyés most még nagyobb szemeket meresztett. Így persze elég nehéz lesz kinyomozni, mi az igazság ebben a Timur és csapata³⁸ emlékeztető sztoriban. Még az is megeshet, hogy valóban

---

³⁸ Arkagyij Petrovics Gajdar egyik legnépszerűbb ifjúsági regénye.

vétlen a jóember, és akkor még ennél is cikisebb lesz referálnia az esperesének. Akkor tovább: küldjük nyugdíjba Gáspár Dömötört!

– Jól van, beszéljünk másról? Hány éve is szolgálod az egyházat?

– Sok. Még gyerekkoromtól, amikor ministránsnak szegődtem.

– Nagy idő, és mondd, nem fáradtál bele ennyi munkába? Hiszen akár nagyapa is lehetnél, márpedig egy nagyapa, akárhogy is nézzük, olyan, mint egy múlt századi rádió, itt recseg, ott ropog...

– Az lehet. Én nem. Én még máma is elviszek egy zsák cementet a hátamon. Megmutassam?

– Elhiszem, elhiszem – nevetett a plébános. – De akármennyire is erős vagy, az idő csak elszállt fölöttünk, és ilyenkor úgy illik, hogy átadjuk helyünket a fiataloknak.

– Hogyne! – bólogatott egyetértően a sekrestyés. – Majd egyszer, ha csakugyan eljön az ideje. Te, Ábriska – nézett hirtelen farkaszemet az atyával –, te nyugdíjba akarsz engem küldeni.

– Miért, nem mennél?

– Nem – válaszolta kurtán, ellenségesen.

– Pedig a szolgálati éveid alapján bármikor elmehetsz, és, minek is tagadjam, az esperes úr is ezt akarja.

– Mióta? Esetleg haragszik rám? Mégis mit vétettem, hogy ezzel akartok büntetni? – borult el egyre jobban a tekintete.

– Semmit. Félreérted a helyzetet. Szó se róla, itt-ott te is hibáztál. Például meg kellett volna velem is beszélned azt a humanitárius akciót. Végül is egyházi ügy, és ilyenkor nem cselekedhetünk mások megkérdése nélkül, ez, ugye, evidens.

– Ha te mondd, hanem nyugdíjba akkor sem megyek, tisztelendő úr. Inkább...

Kicsit megállt, eltűnődött, majd így folytatta.

– Inkább kilépek, és máshova megyek dolgozni.

– Rossz döntés. Kérlek, gondold át még egyszer, ami pedig az emberek támogatását illeti, azt bízd nyugodtan ránk és az önkormányzatra. Ez nem a te dolgod, hanem a miénk, testvérem – lélegzett fel megkönnyebbülten Ábriska, az ügyet szerencsésen lezárta, referálhat a főnöknek.

Gáspár Dömötör szavának állt, felmondott. Ellenben másutt dolgozni már nem akaródzott az öregnek. Egyedül élt, így senkinek sem tartozott magyarázattal. Azért a diplomát sem kerülte, és ugyanúgy ellátogatott a misékre, mint sekrestyés korában.

– Jól vagy? Nincs szükséged valamire? – puhatolódzott lelkiismeret-furdalástól gyötörve hébe-hóba a tisztelendő.

Dömötör feleletre sem méltatta. Haragudott rá, csalódott benne? Nem nyilatkozott. Egyedül a szeme vádolt vagy könnyezett. De akkor is csak lopva, csöndesen, amikor Ábrison felejtette időnként. Annál elégedettebb volt viszont az esperes.

– Laudetur Jesus Christus! Örülök, hogy, megértetted, mi egy katolikus pap dolga. A kutya ugat, a zenész zenél, a politikus politizál, mi pedig Isten igéjét hirdetjük. *Ennyi*. Nem több és nem is kevesebb, mert *ez* a mi dolgunk, drága testvérem.

Márton atya nyugalmát azonban ez a dicséret sem billentette helyre sokáig. Ez a Dömötör, ez a Dömötör...! Miként tegye jóvá, amit elkövetett ellene? Amíg ezen morfondírozott, töprengett, újabb meghívást kapott *felülről*, ám ezúttal a polgármester hívatta magához.

Fekete, hosszú haj, markáns arcvonások, rekedtes hang, könnyed járás, mozdulatok. Ez volt Pataky polgármester. Az ilyen típusra szokták mondani: fess férfi, akár színésznek is beválna. Nos, nem vált be. A Színház- és Filmművészeti Egyetemre ugyan bejutott, de már az első év után kirúgták. Erre olyan lóra nyergelt át, ahol sikeresebben kamatoztathatta tehetségét: felcsapott politikusnak, hogy pár ügető kör után polgármesterré válasszák. (Szegény Pataky! Csak polgármesternek? Hát... nem lehet mindenki Arnold Schwarzenegger, még kevésbé Ronald Reagan. Bár ki tudja, még ez is bekövetkezhet idővel!)

– Dicsértessék! Örülök, hogy megismerhetem. Már olyan sok szépet hallottam önről, hogy személyesen is meg akartam ismerni.

Hízelgő bevezetés, ami persze semmit sem változtat a lényegen, mely szerint nem úgy végzem a munkámat, ahogy ő és a város elvárja. Utána elővesz egy csomó feljelentést, azzal megismétlődik az esperesnél ismert színjáték – szorongott a tisztelendő, mert ugyan mi másért rendelte volna magához. A polgármester percekig licsegett-locsogott (pontosabban lamentált) anélkül, hogy rátért volna a lényegre. Mellette, korosabb, ősz halántékú ember, a város egyik alpolgármestere jegyzetelt.

– Szóval akad itt bőven hiányosság, aminek legfőbb jellemzője a közömbösség. Holott a mi munkákhoz hit, meggyőzőerő és kreativitás szükségeltetik. Vagyis csupa olyan karakterisztikum, ami önt minősíti. Így van, alpolgármester úr?

– Így, polgármester úr.

– Ebből kiindulva elhatároztuk, hogy a jövőben csakis ilyen elemekkel dolgozunk, azaz szétválasztjuk a búzát a pelyvától. Aki

megfelel, marad, aki nem, hasznosabb munkatársra cseréljük. Mi, az önkormányzati tisztségviselőkkel egyetértésben, önre szavaztunk.

– Megtisztelnék – érzékenyült el a lelkipásztor, aki egész más fogadtatásra számított. – De miből következtetik, hogy én alkalmasabb vagyok másoknál, nem szólva arról, hogy nem is dolgozom önöknek. Én, kérem, pap vagyok, nem jegyző, képviselő, vagy ilyesmi.

– Ezen ugyan nem múlik. Majd megválasztjuk, mert nekünk igenis ilyen kaliberű emberekre van szükségünk. Attól pedig ne tartson, hogy alkalmatlanabb másoknál. Hallottunk ám mi is az ön karitatív teamjéről, és aki ma egy ridegvári lakóst mobilizál, annak ugyancsak szuggesztív egyéniségnek kell lennie. Eltaláltam, alpolgármester úr?

– El, polgármester úr.

– És most konkrétan: ezennel ünnepélyesen felkérjük, kapcsolódjék be az önkormányzati munkába, ami abból áll, hogyha elindítunk egy-egy akciót, ön mozgósítja a híveket. Ez lehet önkormányzati választás, csatornázási program, szelektív hulladékgyűjtés, városi ünnepségek előkészítése, közlekedési feladatok stb. Másrészt igyekszik minden lakosságot érintő kérdéssel információkat gyűjteni. Ha egy utcában meghibásodik a villanyvilágítás, azonnal jelenti, ugyanígy ha gázszivárgást, csőtörést észlel, vagy A. horogkeresztet rajzol B. boltjára...

– Köszönöm, világos – hökkent meg a horogkereszt szóra; még jó, hogy nem azt kéri, jelentse fel azokat, akik elítőleg nyilatkoznak a kormányról, polgármesterről, ilyen-olyan szervezetről, pártokról... – Csak az a bökkenő, hogy akármilyen hasznos munka is, ennyire konkrétan nem tudnék, de nem is óhajtok foglalkozni semmiféle kérdéssel. Az én asztalom elsősorban a Szentírás, aztán a templom és a gyülekezet. Ezt követik az erkölcsi normák, a szellem csiszolása, lelki vigasztalás. Engedje meg, hogy idézzem a főtisztelendő esperes úr szavait: a kutya ugat, a zenész zenél, a politikus politizál, mi pedig Isten igéjét hirdetjük. *Ennyi*. Nem több és nem is kevesebb, mert *ez* a mi dolgunk, tisztelt polgármester úr.

– Bocsásson meg egy pillanatra! Jöjjön velem alpolgármester úr!

A két férfi a szomszédhelyiségbe ballagott.

– Megértettük, és elfogadjuk az álláspontját – tájékoztatta Ábriskát a polgármester, amint öt perc körül újból előbukkantak. – Ennek ellenére kérjük, gondolja át még egyszer az érveit, utána kérdezze meg önmagát: vajon *egyedül* is ugyanannyit tehet a híveiért, a városért, mint önkormányzati képviselőként egy egész hivatali apparátus-

sal az oldalán? A mozgósítás, konkrétumok tekintetében pedig megnyugtatom: a legtöbb problémát megoldhatja a szószékről, prédikáció formájában is. Más szavakkal ki sem kell mozdulnia a templomból, legfeljebb a fontosabb értekezletek idején. Viszontlátásra! Kérem, telefonáljon be holnap, és közölje velünk, hogy döntött!

Márton atya vegyes érzelmekkel bandukolt hazafelé a főutcán. Természetesen örült, hogy fejmosás helyett megdicsérte a város első számú polgára. Egyébiránt szívesen segítene is neki olykor egy-két tanáccsal. De csak olykor és csakis tanáccsal, vagyis ez a mindent látó-halló és erről rendszeresen referáló szerep egyáltalán nem illik az egyéniségéhez. Valahogy olyan spiclis, politikai agitátor íze van az egésznek. Abban viszont igazuk van, önkormányzati képviselőként sokkal többet tehet a hívőkért, mint ezzel az egyelőre még számára is ismeretlen karitatív brigáddal. Föltéve, hogy egyáltalán létezik.

A plébánia előtt narancssárga ingbe és bő vászonnadrágba öltözött alak toporgott. Feje kopasz, csupán a tarkóján lógott egy vékony tincsecske. Homloka közepén két függőleges vonal, ún. tilaka ívelt az orr felé, melynek végén kis levél fehérlett, eszerint Krisna-hívó az atyafi! – állapította meg a ridegvári plébános.

– Jó napot kívánok! Márton Ábris atyához van szerencsém?

De ismerős hang, és ez az arc, szem...!

– Én vagyok. Parancsolj, édes fiam!

– Én meg a Kurkó Leó, és nem parancsolok, csak kérdezem: megismersz-e még, Ábriska?

– Leó, édes barátom – ölelte át a védikus ruhában feszítő fiatalembert. – Alig ismertem rád ebben a... szerelésben. Gyere, menjünk be hozzám! Kávét? – kínálta meg udvariasan.

– Hi-hu, tilos.

– Persze, persze, majd elfelejtettem. Se alkohol, se tea, semmiféle húsféle. Akkor még szendviccsel sem kínálhatlak meg, jól mondom?

– Jól. Egy kis barackot, szilvát, szőlőt azért elfogadnék, ha már mindenképp meg akarsz valamivel kínálni.

– Hozom – sietett a pap a konyhába, s már hozta is az ínycsiklandó, friss gyümölcsöt.

– Alaposan megmostad, ugyanis a tisztaság a Krisna-tudatú hívők egyik legfontosabb törvénye – mentegődött a hajdani melegfalvi jó barát.

– Ennyire vallásos vagy? Egyébként megmostam.

– Kösz, akkor most én következem. Vezess, kérlek, a mosdóba!

Miután kezet mosott, kért két tányérkát az atyától, és mindegyikre tett kevés gyümölcsöt.

– Ott, ahol egy személy van, mindig kettőnek kell ennie. Az első kétségtelenül Krisna, utána következünk mi, emberek. Tessék, kedves Krisna! Fogadd el, kérlek, az ételünk! Most pedig megvárjuk, amíg mindent elfogyaszt. Hare Krisna, Hare Krisna, Krisna Krisna, Hare Hare, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare – énekelte eközben vagy tíz percig, s csak azután ült asztalhoz.

– Fura egy vallás – csóválta meg a fejét Ábriska. – Kíváncsi vagyok, hogy jutottál idáig.

– Hosszú sora van ám ennek, és nem is igen szeretek róla beszélni. De neked szívesen elmondom. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy jámbor legényke, aki azt hitte, akkor jut leginkább egyről a kettőre, ha a nagyok szolgálatába szegődik. Ma én neked, holnap te nekem – gondolta, más szóval jótett helyébe jót várj, testvérem.

– És? Rosszul számított?

– A lehető legrosszabbul, mert ez a mondás már akkor üres frázis volt, amikor erre a világra született. Így nem csoda, hogy minél jobban szolgált másoknak, annál többet kívántak tőle a gazdái. Ekkor fogta magát, és függetlenítette magát az uraktól.

– Hogy utána egy még nagyobb úr, Krisna szolgálatába szegődjék – szúrta közbe enyhe malíciával a lekipásztor. – De miért pont a Krisnáéba? Mennyivel alsóbbrendű neked a mi világunk Ura és Teremtője?

– Nem á! – szakította félbe Leó türelmetlenül. – A mi világunk Ura a Sátán, ezt te is nagyon jól tudod, akinek viszont semmi kedvem sincs szolgálni. Krisna mindkettőjüknél nagyobb úr, és amit ő megígér, annak se Brahma, se Visnu, se Siva, se senki más nem tehet keresztbe. Namó brahmanya-devāya go-brāhmana-hitāya ca jagad-dhitāya krisnāya govindāya nano namah: tiszteletteljes hódolatom Krisnának, aki minden brāhmana imádott ura, a tehenek és brāhmanák jóakarója, és aki mindig az egész világ javát akarja.

– Hűha, ez valami szanszkrit nyelvű imádság? Aztán mit ígér nektek ez a hatalmas istenség?

– A jótett jutalmát, azt, hogy minél több jót teszünk, annál tökéletesebb létformában születhetünk újjá valahol. Az odáig vezető út persze nem könnyű, de megéri, ha végül jutalmul megszabadul-

hatunk a karmánktól³⁹, és lélekként, Krisna mellett élhetünk egy tér és idő nélküli világban. Ennyit erről, de most már beszéljünk egy picit rólad is! Te hogy vagy megelégedve a sorsoddal? Végül is elérted, amit el akartál érni, Ábriskám?

Márton atya fáradtan nyúlt el a fotelben.

– Igen is, meg nem is. Különben mi szél fújt hozzánk ennyi hosszú év után?

– Semmi különös, csak úgy beugrottam hozzátok. Mondjuk úgy, hogy nosztalgiaiból, de már holnap visszamegyek a Krisna-völgyébe.

– Somogyvámosra? Híres község. Sokak szerint ilyen lehetett az éden is a történelem hajnalán. Bezzeg Ridegvár...! Itt semmi sem változott, mert ma is ugyanolyan rideg, mint húsz évvel ezelőtt, ha ugyan nem zordabb. Magammal még csak kijönnék valahogy, de már a hívőkkel...! Esetleg idővel ez is sikerül, ha majd városatyaként is dolgozom, amit maga a polgármester is szorgalmaz.

– Ismerős képlet – mormogta a Krisna-tudatú exbarát. – Fel akar használni a vén róka. És ha jól pedzem, te is őt – fürkészett kutatóan Ábris arcába –, bár feltételezhetően más okból, miközben azt hiszed, a kecske is jóllakik, a káposzta is megmarad.

– Miért ne! Ha másokkal megesett, miért ne fordulna elő velem is?

– Hogy a kecske jóllakjék, abban nincs hiba, de hogy a káposzta is megmaradjon...? Szerintem inkább az utolsó levélíg fölfalják. Nevezetesen téged, szegény barátom.

Ábris sokáig, talán félóráig is merengett lehunytt szemmel kedvenc fotelében az ablaknál. Szülei csendben jöttek-mentek a szobában. Tapasztalatból tudták, hogy a fiukat ilyenkor nem tanácsos zavarni. De vajon min töri a fejét ilyen feszülten? Nos, nemsokára ez is kiderült, mihelyt feltárcsázza a város első emberét.

– Halló, önkormányzat? Itt Márton Ábris atya a paplakból. Kérem, kapcsolják Pataky polgármester urat! ... Polgármester úr? Elnézést a zavarásért, csak az ön felkérésével kapcsolatban szeretnék máris válaszolni. Igen, igen... Nagyon sajnálom, de maradok a kaptafánál, vagyis nem kívánok betölteni semmiféle önkormányzati tisztséget.

Egyik nap Dömötör várt rá a templomban, méghozzá teljes liturgikus öltözkében. Most mit tegyen? Öltöztesse át, és kergesse ki a templomból? Hiszen amilyen félnótás, még rohamot kap dühében.

---

³⁹ A hinduizmus egyik alaptétele, mely szerint az élőlények sorsát az előző élet(eik)ben elkövetett tetteik határozzák meg.

Nem is tudta eldönteni, mit tegyen, kiváltképp, amikor másnap is megismétlődött a jelenet.

– Rossz vége lesz ennek, Dömötör. Azt, ugye, tudod, hogy illegálisan ügködsz itt, másrészt fizetés sem jár a munkádért.

– Nem is kértem, tisztelendő úr, és aki ingyen dolgozik, arra a szabályok sem érvényesek úgy, mintha hivatalosan dolgozna. Tehát maradok, hacsak el nem kergeted az... apádat.

– Kérlek, halkabban! – nézett körül aggodalmasan a fiatalember. – Hányszor ismétellem, hogy ne szólíts legalább mások előtt apának.

Teltek a hetek, hónapok. A tisztelendő csak prédikált, prédikált anélkül, hogy bárki is jobb, segítőkészebb lett volna általa. Semmi vész! Ilyen a világ manapság. Legfeljebb kiugrok, vagy, nem, csatlakozom Leóhoz, és majd együtt imádjuk a hinduk 33 millió istenét – mosolygott trefásan apjára, anyjára, de a hangjában végtelen szomoruság remegett.

– Jöjjön gyorsan, tisztelendő úr! – hívták egyszer az egyik közeli tanyára. – Haldoklik a Keő Karcsi.

A plébános bevágta magát a kocsiba, és húsz perc múlva már a *halott* lelki üdvéért imádkozott a viskóban. Tudniillik elkésett, kihívta hát a mentőket.

– Meghalt – jelentette ki rövid vizsgálat után a fiatal, sima arcú rezidens.

– Meg – erősítette meg a megözvegyült Keő Károlyné. – Nagyon-nagyon beteg volt. Nem bírta már a fájdalmat, és feladta.

– Ezt hogy érti? – meredt az orvos a nénire.

– Tessék, olvassa! – nyújtott át az öregasszony egy levelet.

– Michael Jackson-eset: altató-túladagolás – magyarázta a doktor Ábriskának. – Vigyék a tetemet a kocsiba! – utasította a két mentőt szárazon.

– Részvétem – nyújtott kezét a pap az özvegynek. – Tényleg nagy fájdalmai voltak, ismertem. Talán jobb is, hogy így történt.

Hirtelen megriadt: hiszen ez öngyilkosság, azaz bűnt követett el a bácsika, és ő, mint pap csakis elítélően nyilatkozhat az esetről.

– Vizsontlátásra! Majd értesítjük, asszonyom. Velünk tart tisztelendő úr?

– Nem! – válaszolt Márton atya helyett az öreg hölgy. – Még meg szeretném beszélni tisztelendő úrral a temetést.

– Figyeljen ide, nénikém! – köhintett a tisztelendő zavartan. – Kicsit fájni fog, amit most mondok, de mi, illetőleg én nem temetethetek el öngyilkost. Az öngyilkosság bűn, Isten ellen való véték,

higgye el, amit az egyház annyira elítél, hogy szentelt földet, papot egyaránt megtagad a halottól.

Az okos arcú, valaha jobb napokat látott öreg hölgy ajka fájdalmasan megrándult.

– Tudom. Szeretnék gyónni, ha nem zavarnám.

– Tessék, hallgatom.

– Isten nevére esküszöm, én öltem meg a férjemet.

Márton atyának még a lélegzete is elakadt, aztán eszébe jutott hány ember vádolta már önmagát lelkiismeret-furdalástól gyötörve, amiért nem vigyázott eléggé a rábízott betegre.

– Nyugodjék meg, ön egyáltalán nem hibás. Ön tudtommal igenis vigyázott rá. Gondosan ápolta, éjjel-nappal vele volt, egyszerűen mindent megtett azért, hogy megkönnyítse férje utolsó napjait.

– Éppen ezért öltem meg. Ő akarta, és én teljesítettem a kérését.

– Csak nem...! Eutanázia?

– Eutanázia – bólintott az öreg hölgy égő szemmel, csöndesen.

– Úristen! De hisz ez még nagyobb bűn, mint...

Ábriska néhány pillanatig nem is talált szavakat.

– Most már csak azt gyónja meg, miért árulta el a titkát nekem is?

– Azért, hogy eltemesse a férjemet, aminek ilyenformán semmi akadályja. Én, kérem, vallásos nő vagyok, ha nem is járok templomba, és semmiképp sem venném a szívemre, hogy a hallgatásom miatt ne üdvözljön a Karcsika.

– Deus meus, ez nehéz lesz – szorította kezét dobogó szívére. – Az egyház szemében Keő úr mindaddig öngyilkos, amíg nem árulom el az igazat, röviden: nem temethetem el a férjét sem. Ha viszont bevallom, megszegem a gyónás titkát, és ezzel magam is vétkezem, ráadásul önt is azonnal síttre vágják, asszonyom.

– Hát akkor ne vallja be, és temesse el titokban, *tanuk nélkül* a férjemet. Ez csak nem bűn, és nem is kívánom ingyen, főtisztelendő úr – sietett az asszony egy ódivatú kasztznihoz, és kihúzott belőle egy gyönyörű nyakláncot. – Tiszta arany, kb. 100 000 forintot ér. Többet nem adhatok, mert ez az egész vagyonom.

– Elhiszem, éppen ezért a magam részéről nem kérek, de nem is kérhetek egy fillért sem egy *nem létező* ceremóniáért. Csupán azért imádkozzék, hogy az egész tényleg titokban maradjon, különben örökre elbúcsúzhatok a reverendámtól.

– Titokban marad, ne féljen, és köszönöm a gesztusát, de nem fogadhatom el, sajnálom. Nem vagyok én koldus, főtisztelendő úr – húzta ki magát megbántva. – Az én férjem miniszteriumi tanácsos

volt valaha, és, nos igen, én sem voltam akárki. Csak hát változnak az idők, és akik akkor fent voltak, most egy-egy tanyám merengenek a régi szép időkről. Nem tudom, megérti, mit akarok ezzel mondani.

– Megérttem. Akkor... akkor fizessen később, amikor több pénze lesz – mérte fel az öregasszony szobáját; irtó szegény ez az asszony, még eladni sem tud innen semmit sem. – Addig is küldök egy kis tejet, konzervet, krumplit, effélét, ha megengedi.

– Köszönöm, egyelőre van mit ennem, ne fáradjon – vált egyre visszautasítóbbá a néni. – Viszont egy napszámost elfogadnék, ha küldene. Itt a tavasz, fel kéne ásni a kertemet, de már sajnos bírom.

– Szívesen, vagy tudja, mit? Felásom én most azonnal. Nem olyan nagy kert ez, meg aztán a hasamra is ráférne egy kis testmozgás – simogatta meg enyhén gömbölyödő hasát a plébános.

– Ön? – ütközött meg az egykori nagysága. – Ön tényleg meg akar engem alázni? Még csak az hiányzik, hogy meglássa itt valaki!

– Ugyan, nem jár erre a kutya sem! Adja csak ide az ásót, hadd dolgoztassam meg egy kicsit az izmaim!

Neki is fogott ásni nagy kedvvel. Egyedül abban tévedett, hogy senki sem látja, mit művel, ugyanis éppen akkor hajtott el a kocsiján a ridegfalvi levélkézbesítő. Meg is lett a foganatja, mert nem sokkal ezután azt kezdték suttogni, megzavarodott a plébános. Az még hagyján, hogy pap léteire kerteket ásogat, de hogy egy volt kommunista fejesnek, az már túlmegy a jótekönykodás határán. Sőt, olyanok is akadtak, akik Ábrisban vélték felismerni azt a gyanús, mindenhova belopódzó alakot, aki jótekonyság címén kémkedett, szimatolt mindenütt a városban jókora zavart okozván az esperesnek, polgármesternek egyaránt.

– Veszélyes fráter. Ki tudja, melyik pártnak dolgozik! – riadózott Pataky polgármester. – Ki kellene valamiképp iktatni.

– Kompromittálja az egyházat – malmozott a hasán a pufók arcú, ájtatos esperes, aki, hogy, hogy nem, azt is megtudta, milyen minőségben vett részt Ábriska a Keó Károly temetésén nemrégen. – Legszívesebben kirúgnám, de abból még nagyobb galiba származna.

De már Dömötört sehogy sem tudta lenyelni.

– Maga el van bocsátva, és ajánlom, még a templom környékére se jöjjön ezentúl – kiáltott rá, amikor személyesen is meglátogatta a plébánost.

– Maga a főnök, de hogy ne is járjak többé templomba, attól az esperes úr orra fokhagymás – dühödött meg az egyébként bárány termé-

szetű sekrestyés. – Ezt senki, érti, még ön sem tilthatja meg nekem. Kivéve Márton atyát, a teremburáját!

– Gloria in excelsis Deo!⁴⁰ Micsoda blaszfémia! Takarodsz innen ki rögtön!

A sekrestyés segélykérően nézett Ábrisra. De az lehorgasztott fejjel hallgatott. Erre rákvörös arccal kirohant a templomból.

Ettől kezdve senki sem látta többé az egyházfit. Elhagyta a várost, vagy csak a házába zárkózott be átmenetileg? Még Ábris sem sejtette. Aztán már nem is törődött többé a dologgal, miután őt magát az... idegosztályra szállították. Valaki följelentette – sosem derült ki, kicsoda –, tény az, hogy bevitték. Kényszerzubonyban, mint egy ön- és közveszélyes örlöttet. A hír futótűzként terjedt el a városban, és a ridegvári polgárok végre megnyugodva hunyhatták álomra a szemüket.

A történetnek ezzel vége is szakadna, ha egy viharos tavaszi délelőtt nem bukkan fel a templomban ismét a sekrestyés. A folytatást hadd mutassuk be az alábbi újságírói tudósítás alapján!

Vihar a városban

Tegnap reggel hatalmas vihar söpört végig Ridegváron és környékén. Félreértés ne essék, voltak már eddig is viharok, melyek, valljuk be őszintén, egyre kevésbé jelentenek újságot a számunkra. Hanem a tegnapi minden eddigi fürgetegen túlszárnyalt. A szél fákat tépett ki tövestől, a víz elárasztotta az utcák nagy részét, sok épület beázott, a gyengébbek helyenként be is omlottak. De kárt tett a városban maga a villám is, mely hol itt, hol ott csapott be, többek közt a patinás, közkedveltségnek örvendő nagytemplomba. Hogy hogy történhetett meg, nem értjük, miután épp a minap látták el a legmodernebb villámhárító rendszerrel. Szerencsére a sekrestyésen kívülről, aki harangozás céljából sietett Isten házába, senki sem tartózkodott a helyszínen. Ezt követően órákig zúgtak-búgtak a harangok, miközben Gáspár Dömötör a torony ablakából bámult a városra. A tüzet sikerült eloltani, a szerencsétlen sekrestyés azonban sajnos bennégett.

---

⁴⁰ Dicsősség a magasságban Istennek!

ÍGY (NY)ÍRUNK MI

Az Ingyom-bingyom irodalmi portálra kattintva szokatlan hirdetésre bukkantam. Bocsánat, hogy tetszik mondani? Nem ismerik az Ingyom-bingyom irodalmi portált? Lehetetlen, hiszen ez Magyarország egyik legszínvonalasabb weboldala. Itt, kérem, minden amatőr tollforgató profi (értsd: profi színvonalú, de nem hivatászerűen alkotó irodalmár). Egyedül a hivatásosak tagadják. Hiába, az irigység... Vagy tévednék? Még jó, hogy az amatőrök sem rejtik véka alá a véleményüket, akik szerint viszont a profik pancserek. Hogy kettőjük közül kinek van igaza? Hm! Hátha éppen ebből a pályázatból derül ki.

Novellapályázat

*Az Ingyom-bingyom irodalmi portál és Pitypalatty Rádió közös, kvízzátékkal egybekötött novellapályázatot hirdet írók és olvasók számára. A pályázat célja az **amatőr portálok és modern nyomtatott sajtóra jellemző** stílusban utánozni, illetőleg átírni Kosztolányi Dezső Sakk-matt című novelláját, melynek alapján az olvasók csoportosíthatják a bemutatott műveket.*

Aha! Karinthy Frigyes: Így írtok ti. Nyilvánvalóan azt próbálják tesztelni, milyen a pályázók olvasottsága és stíluskészsége. Lerágott csont! Mit lehet Karinthy után ebből még kihozni? Mindegy, olvassuk tovább, ha már erre a portálra tévedtem.

A pályázat két szakaszos. Az első szakaszban bemutatjuk a pályadíjas novellákat, melyekhez szokás szerint bárki hozzászólhat.

A pályaművek maximális terjedelme 20 000 karakter (szóközökkel). A beküldés határideje: ... szeptember 30. E-mail címünk: ingyom@bingyom.hu. Eredményhirdetés: ... október 30. Benevezési díj: 2000 Ft.

Első díj. Az Ingyom-bingyom portál és Pitypalatty Rádió szerkesztősége felkínálja a lehetőséget a díjnyertes vagy bármely novella saját Antológiában való díjtalan megjelentetésére.

Második díj. Idem. Hozzájárulási díj 10000 Ft novellánként.

Harmadik díj. Egy-egy tiszteletpéldány az Ingyom-bingyom portál és Pitypalatty Rádió nyomtatott változatából.

A második forduló az olvasóé, s csupán egy kérdésre kell válaszolnia:

Melyik szerző képviseli az online, és melyik a nyomtatott sajtó irodalmát.

Pályadíj. Ingyenes belépés az Ingyom-bingyom által szervezett zenés, táncos irodalmi estre.

*A pályaművekhez **bárki** folyóirattól és portáltól függetlenül regisztráció nélkül is hozzászólhat.*

Eltelt két hónap. Október, a pályadíjas novellák bemutatásának a hónapja. Nosza, nézzük meg gyorsan, kik győztek!

Októberi pályázatunk nyertesei

Első helyezett

Szent I. Manci:

SAKK-MATT

Egy házitanító naplója

Egyik nap édesapám sugárzó arccal újságolta.

– Holnap átmész Tar bácsihoz a szomszédba! Felfogadott házitanítónak Aladárhoz.

Aladár meg én ugyanabban az iskolában tanultunk. Csak ő ötödikes volt és bizony lustácska, én meg hetedikes és kitűnő tanuló. Persze engedelmeskedtem, nehogy kikapjak az édestől. Tudjátok, ő olyan... ízé... agresszív, és többször eljár a keze, mint kellene. Még anyut és a testvéreimet is megveri. Nem akarok nyafogni, de tudjátok, hányszor szipogtunk miatta? Mindegy, ne ítélj, hogy ne ítéltesz – szokta mondanivaló, így hát hallgatok, s csupán befelé folynak a könnyeim.

– Aztán becsüld meg magad, kisfiam! – mondta édesapám. – Manapság annyi a diplomás tanító, mint réten a fű, égen a csillag, és lám, Tar szomszéd mégis téged választott. Cserébe úgy ki kell ten-

ned magadért, hogy év végén Aladár egy tantárgyból se bukjon meg többé.

Ünnepélyesen megígértem, és átszaladtam Aladárhoz.

– Szia, Ali, mától kezdve én vagyok a házitánítód – jelentettem be barátságosan a kissrácnak.

– Tudom, te nagy marha! Nesze, itt ez a hülye házi, oldd meg gyorsan, és tűnj el innen!

Így kezdődött első órám a szomszédban, amiért rögtön kaptam kerek 200 forintot, édesapámtól pedig egy atyai fülest, amiért átvertem.

– Nem vertelek át, esküszöm – szökött a könny a szemembe. – Tényleg csak ennyit adtak, de ha gondolod, máris befejezem a tanítást.

– Egy fenét fejezed, de vigyázz, legközelebb ötször ennyit kérj. Hiszen ezért egy deci fütyülést sem adnak – vágta zsebre első keresményemet, és még aznap eljátszotta egy félkarún.

Aladárral amúgy elvoltam. Néha zsarnokoskodott velem, de lenyeltem, mert a szegény embernek mindent le kell nyelnie – figyelmeztetett anyuka.

Addig nem is volt baj, amíg nem kezdtünk sakkozni. Én kitűnően játszottam, Aladár pocsekul. El is páholtam rendesen.

– Kérlek, hagyd nyerni a fiamat! – vetett véget Aladár sorozatos verességének Tar néni. – Annyira fáj neki, ha megverik, és te, ugye, nem akarsz fájdalmat okozni egy gyereknek.

Ettől kezdve Aladár győzött. Mert hagytam, mert kellett a pénz, és sajnáltam is a kis zsarnokot.

Csak a születésnapján rendültem meg egy pillanatra, amikor már nem csak Ali anyja, de húsz pár szem is a mi partinkat figyelte. Akkor, de csakis akkor határoztam el, hogy most kivételesen én győzők.

– Sakk! – mondtam be az utolsó sakkot a kissrácnak.

Még egy lépés, és megnyertem a játékot. Aztán mégis úgy léptem, hogy Aladár adjon mattot a mesternek. Mármost nekem. De nem bántam. Tudtam, hogy valaki odafenn, aki szintén a mi játszmányukat figyelte, most nagyon megdicsért ezért a lépésért.

Hozzászólások

Gratula! Végigsírtam az egész novellát. (Könnypatak Róza, Ingyom-bingyom)

Nem találok szavakat. Én nem csak végigsírtam, de még most is sírok a meghatottságtól, és áldom a sorsot, hogy ilyen remekművel ajándékoztál meg bennünket. Ha egy icipicit rövidebb lenne, elküldeném minden barátomnak, ismerősömnek SMS-ben. (L. R. Dávid, Amatőr Birodalmi Portál)

Hát igen, ilyen is van. Ki síró-, ki nevetőgörcsöt kap, főként, ha a kommentekbe is belepislant. (Réti Ferenc, Mészga Világ)

Szegény házitanító! Hol az apja alázta meg, hol Aladár, és ő mégis úgy reagált, ahogy minden keresztény embernek reagálnia illene. De hajh, hol találni manapság ilyen önzetlen lelkeket! (Áder Odett, Ujjé, utazni nagyszerű!)

Függetlenül attól, hogy utánczol, vagy éppen magadat adod, briliáns a stílusod: amellet hogy igazi esztétikai élményt nyújt, igen tömör és lényegre törő is. Végre egy írás, amiben nincsenek unalmas leírások, túlírt magyarázatok, fölösleges részletek. Őszintén szólva ez a novella az eredetnél is remekebb, ezért ha tőlem függne, a magam részéről József Atilla-díjjal jutalmaznám. (Deutsch Dezső, kis lyra)

Briliáns stílus, esztétikai élmény, tömörség, József-Atilla-díj? No persze, hiszen éppen ettől paródia ez a „remekmű”. (Író Szergely, Magyar Tapló)

Nagyon tetszett a blogod. Mondtam is az uramnak: Tibi, nem kéne a mi fiúnkat is beajánlani házitanítónak valahova? Nekünk, vagyis neki is jól jönne egy kis mellékes. Vezetne rajta egy Android mobiltelefon. Sajnos szegények vagyunk, másra nem telik. Mi azonban okosabbak leszünk, mint a te hőköd, és kétezer forint alatt senkivel sem tárgyalunk, elvégre is a tudást meg kell fizetni. És ekkor még mindig sokkal becsületesebbek és olcsóbbak vagyunk, mint az a számítógép-szerelő, aki 10000-ért javította meg a gépiünket, hogy másnap ugyanazért a hibáért fejjen meg plusz 5000 forinttal. Apropó, nincs valami különleges étel recepted, mert én ajánlanék egy prima tejfölös csigalevest. Hozzávalók: 25 dkg tisztított csiga, 8 dkg vaj, 3 dkg zsemlemorzsza, 2 dkg liszt, 1 dl tejföl, 2 db tojássárgája, 10 dkg sárgarépa, 10 dkg gyökér, 4 adag zsemlekocka, kevés citromlé kb. mokkáskánálnyi, Fűszerek: só, bors, 1 db babérlevél, ételízesítő, kerti fűszerkocka 1/2, Worcestershire... (Ács Enikő, Nagy Lyra)

Csatlakozom azok véleményéhez, akik szerint ez a mű jól sikerült alkotás. Amennyiben paródiának, az irodalmi giccs negatív jellegzetességeit karikírozó írásnak tekintjük. De hogy ne csak úgy, a levegőbe beszéljek, hadd támasszam alá a véleményemet néhány konkrét példával. „Egyik nap édesapám sugárzó arccal újságotla.”

1. Kimaradt a napból az -on toldalék. 2. Figyelembe véve a házitanító és apa közötti konfliktust az édesapa szó kissé irreálisnak tűnik, nem szólva arról, hogy ma már egyre ritkábban használják. 3. A sugárzó arccal Kosztolányi idézet, ezért nem ártott volna idézőjelbe tenni. „Holnap átmész Tar bácsihoz a szomszédba!” Miután itt értelemszerűen a cselekvés és a szomszéd szó hangsúlyos, helyesebb lenne a mondatot is így kezdeni: Menj át a szomszédba holnap Tar bácsihoz! „Felfogadott házitanítónak Aladárhoz”. Egy tanítót, tanárt alkalmazni, kinevezni szoktak, nem felfogadni, mint egy kertészt vagy napszámost. „Csak ő ötödikes volt és bizony lustácska, én meg hetedikés és kitűnő tanuló.” 1. Csakkal, (éssel) ne kezdjünk mondatot! 2. Túl sok az és (kötőszóhalmozás). 3. Mi szükség van itt a bizonyra? Fölösleges. „Manapság annyi a diplomás tanító, mint réten a fű, égen a csillag...” Még egy példa a halmozásra, hiszen mindkét hasonlat, amellet, hogy igen-igen elkoptatott, sablonos kifejezés, ugyanazt a tartalmat fejezi ki. Az ilyen és ehhez hasonló pongyolaságokra szoktuk a mi portálunkon mondani: változtass, más szóval nyírni, nyírni, ahogy Kosztolányi mondaná, vagy hagyd abba az egészet! De miután ez az írás paródia (?!), a felsorolt hibákat természetesen pozitívként is értelmezhetjük. Helyesírási hibákat nem láttam. Ha eredetileg sem voltak, ahhoz külön gratulálok, mert meggyőződésem szerint a jó helyesírás a jó író egyik ismérve. (Véres Hurka, Kirc-karc)

Második helyezett

Veres Dániel:

SAKK-MATT

Egy házitanító naplója

Egyik este apám besugárzott a szobába. Ránéztem. Gyakorlótér, katonák, eső, sár, parancsszavak. Nem jó, még egyszer! Igenis, százados úr! Még egyszer! Igenis, százados úr! Hogy állsz vigyázban, te anyám tyúkja? Kot-kot.

Ej mi a kő! tyúkanyó, kend
A szobában lakik itt bent?
Lám, csak jó az isten, jót ád,
Hogy fölvitte a kend dolgát!

– Holnap átmasírozol az ezredes bácsihoz. Te leszel a fia házi-tanítója.

– Tessék? Ja?! Igenis, százados úr!

– Lelépni! Aztán becsüld meg magad, mert nagy megtiszteltetés ez a mi családunknak.

– Kot!

Leléptem. Később, azaz másnap katedra szívvel kocogtam az ezredik eshez, aztán a ház, faberakásos ajtaján.

– Á, az új házitánító! – találta ki azonnal az ezredes fia, ki vogymuk, és leereszkedően nyújtotta felém keskeny, sápadt pracliját. – Aladár vagyok.

Hamar megkedveltük egymást. Én tanítottam, okítottam, magyaráztam, fejtegettem, gesztikuláltam, verejtékeztem, bogarásztam. Na ja, ezért tejeltek! Ő ásítva hallgatott, feküdt az ágyban, beteg volt. Nem tudtam, mi baja, de az volt, és unatkozott is. Mindig unatkozott, mert a gazdagok mindig unatkoznak. Bevallom, néha én is, pedig én minden voltam csak gazdag nem. Ilyenkor együtt unatkoztunk. Duóban. Unalom². A szobában halkán zenélt a szilvórium, szimfónia, almárium, vagy minek nevezték. Vele egy sárga tollú kanárium: fitty-fitty, patt-patt: pattogott a tűz a kandi lóban. Megállt az idő, az égen néma álló csillagok. A Földön csak te vagy és én vagyok.

– Sakkozzunk!

– Nem tudok.

– Majd én megtanítalak, tyutyu.

Gyakorlótér, katonák, eső, sár, parancsszavak. Nem jó, még egyszer! Igenis, százados úr! Még egyszer! Igenis, százados úr!

Itt szaladgál föl és alá,
Még a ládára is fölszáll,
Eszébe jut, kotkodákol,
S nem verik ki a szobából.

– Muszáj?

– Muszáj.

Erre, kot, megtanultam, s egy hét múlva úgy vertem, mint a dobos Chuck Silverman. Az ezredesné (sovány termet, ősz sörény) egy ideig elnézte, miként cincálja Aladár a homlokát, hol elsápad, hol elpirul, végül nem bírta tovább, és szégyenkezve kijelentette, szeretné, ha a b. fia győzne ezentúl.

– *Kot. Hadd győzzön, ha ettől boldogabb!*
– *Köszönöm – simogatta meg a fejemet. – Örülök, hogy ilyen rendes, megértő gyerek, pardon, fiatalember vagy, aki nem akar diadalmaskodni egy szegény betegen – suhant elfelé; szürke haja lebbent az égen, és kékítőt oldott az ég vizében.*

Ettől a naptól kezdve Aladár sem ráncolta többé a homlokát, és ha ki is pirult az arca, az a győzelem írja-pírja volt.

– *Győztem! Megint én győztem!*

– *Brávó, bravisszimó! – dicsérte agyba-főbe az ezredik s neje. – Ha továbbra is így menetelsz, te leszel a városunk legújabb és legfiatalabb sakkbajnoka.*

Oké, oké, csak örvendezzetek! Nekem nyolc, ez csak játék, aminek semmi, de semmi téje sincs. Akár Aladár nyer, akár én, a föld ugyanúgy forog, mint azelőtt. Ő megmarad gazdagnak, én szegénynek, és ezzel mindent megmondtam.

Aladárnak smakkolt a diadal, és, amikor csak tehetette, ki is csúfolt rendszeren.

– *Látod? Tanulhatsz tőlem stratégiát, taktikát, ahogy apuci mondaná. Nem olyan nagy dolog, csak hát ehhez ész is kell, neked meg annyi sincs, mint egy balhának. Balha, balha! – fetrengett a nevetéstől.*

De már ekkor, oké ide, kot oda, kedvem lett volna megfojtani. Űsse kő, anyám tyúkja már voltam, de balha... Mikor hazamentem, mérgesen kaptam le az ágyról egy plüssmacit, és többször odavágtam a díványhoz. Aladár! Aladár, itt repül a kismadár! Kezét, lábát kitéptem, majd belemarkoltam a mellébe, ahol az a kaján szíve dübögött. Utána persze elszégyelltem magamat. Elém villant tanítványom vézna, elaszott alakja, piros arca, melyen lázrózsák virultak. Haragom elszállt, és már nem akartam megverni, illetve már megtettem, viszont ezért csak ez a szegény maci jajgathat, már ha tudna jajgatni. Világos? Tényleg? Akkor elmagyarázom még egyszer, hogy mégse legyen világos. Tudjátok, ez a trendi mostanság. Vagy ne magyarázom? Nekem nyolc! Te döntesz. Berlini fal nincs többé, se Isten, se császár, se fény az alagút végében – magyarázta egyszer egy szippantós bácsika. Akkor mi van? – kérdeztem lelombozódva, és már láttam magamat, amint ott ülök valahol a világ tetején, és lóगतom a lábamat a nagy semmibe. Csak szar, de az dögvél, és amíg egy ember is szarni tud, én sem halok éhen, kispajtás! – purcantott egyet nyomatékul a jó ember.

Egyik nap új szereplő lépett színpadra egy fiatal leány képében. Valami rokon vagy kicsoda lehetett, mert egész otthonosan ült egy ezüsternyős lámpánál és hímezett. Beszédbe elegyedtem vele, és azontúl alig vártam az alkalmat, hogy megint eljőjjön. És nemcsak trécseltünk, sétálgattunk is. Szobáról szobára vagy odakint a nagy kertben. Néha leült a zongorához, és olyan világba röpített, ahol minden elefántcsontból, ébenfából és ezüsből volt, mint az ezredik s kacsalábon forgó házában. Aztán... Folytassam? Ahogy telt az idő, egyre kevésbé éreztem, hogy ott ülök valahol a világ tetején, és a semmibe lógotam a lábamat. Egy frászt, táncoltam! Ja, én, aki mind- eddig csak csetlettem-botlottam, most végigkeringőztem vele a par- kettát, feltáncoltunk a plafonra, és egy ideig fejjel lefelé lebegtünk. Még! Tovább! Tovább! Gaudeamus igitur iuvenes dum sumus /Post iucundam iuventutem post molestam senectutem. Kisuhanjunk az ablakon, és fénycsóvává alakulva cikáztunk tovább térben és időben. Milyen igaza volt a szíppantós öregnek: Berlini fal nincs többé, se Isten, se császár, és, százat teszek egy ellen, nemsokára a kínai Nagy Falat is földig romboljuk!

– Sakkozunk? – szakadt ki Aladárból egy csúf, ugatáshoz hasonló köhögés.

Most már naponta játszottunk, és ő úgy csüngött a játékon, mint- ha attól függne az élete. Sötét, októberi délután volt. Aladár nagy fejében, melyen selyempuha szőkeség bodorult, nyugtalanul görögtek a láztüzes szemgolyók.

– Jól vagy?

– Semmi közöd hozzá! Állítsd már fel azokat a rohadt bábokat!

– Sziasztok! – érkezett meg Olga is, odaült mellénk, és szótlánul figyelte, hogy üti ki Aladár lassan a bástyámat, futómat, huszárom. Még néhány lépés, és mattot kapok a kölyöktől. Máskor ez csöppet sem izgatott volna, de Olga előtt valahogy elszégyelltem magamat. Mi volna, ha ezúttal kivételesen én győznék? Ugyanis még győzhet- nék, ha nagyon összeszedem magamat – meredtem a sakktablára. Ezzel nemcsak a lány előtt tűnnék ki, de egy csapásra elégtételt szereznék minden megaláztatásért, kudarcért. Izgatottan pattantam fel a székemről.

– Mi az, feladod? – ujjongott Aladár, és cinkosan nézett össze Ol- gával.

– Te mit gondolsz? – fedeztem fel Olga szemében ekkor valamit, és lassan előretoltam egy parasztot.

Hozzászólások

Nekem nem tűnik paródiának. Az írásmű hangja, szerkezete elég eredeti, sőt, érzésem szerint, még eredetibb is lett volna, ha a szerző nem ragaszkodik az originális szöveghez. Ami engem leginkább megkapott, az a csapongó fantázia, néhány meghökkentő mozzanat, szóalkotás és a szereplők, valamint környezet szemléletes bemutatása. Katartikus, illetőleg különösebb esztétikai hatást ugyan nem keltett, de ami késik, nem múlik, amennyiben a szerző jobban odafigyel a részletekre, mélyebben nyúl a témához, és úgy bővíti, árnyalja a tartalmat, hogy aközben a feszültséget is végig fenntartja. (Lecsó Keresztes Sámuel, Élet az irodalomban)

Nem hinném, hogy paródia, újszerűség vagy bármi más ürügyén el lehetne feled(tet)ni, hogy minden írásmű az ember értelmi-érzelmi világának ábrázolására törekszik. Hiszen még a legbizarrabb karikatúra is értelmezhető, bármennyire is torz, irreális egy-egy eleme. Nincsen ez másképpen ebben az alkotásban sem. Bizonyos megkötésekkel, mert mi az, hogy: katedra szívvel, ezredik s, bodorult, kanárium, kandi ló? De nem jövök rá a köv. szín ok és okozati összefüggésére sem: Gyakorlótér, katonák, eső, sár, parancsszavak. Nem jó, még egyszer! Igenis, százados úr! Még egyszer! Igenis, százados úr! Hogy állsz vigyázban, te anyám tyúkjá? Ugyanígy kilóg a sorból Petőfi Anyám tyúkjá verse, no meg a novella vége is. Végül is ki győzött: a házitanító vagy Aladár? Mellékes? Másik kérdés a felbukkanó Kosztolányi és más idézet. Idézőjel nélkül. De uraim, az még hagyján, hogy a házitanító és Olga a plafonon táncol fejfelé, de hogy valakit idézőjel nélkül idézzünk, az én szememben irodalmi lopásnak minősül. Vagy ez is mellékes? (Karkötő Iván, Canada Dry)

Harmadik helyezett

Simplicissimus:

SAKK-MATT

Egy házitanító naplója

Egyszer este apám lecsatolta kardját, és így szólt.

– Holnap átmész Tarékhoz! Az ezredesem megfogadott Aladár tanítójának.

Átmentem, és azután mindennap ott ültem az ágya mellett. Sokat unatkoztunk, ezért Aladár megtanított sakkozni. Azonban nem sok haszna volt benne, mert mindig én győztem. Amikor az anyja megtudta, magához hívott a szalonba.

– Hagyja rá! Szegény beteg fiú nem bírja elviselni, ha megverik.

Azóta ő győz, mindig csak ő, ahogy az anyja kívánta. Nem sokkal ezután megismerkedtem Olgával. Jó volt vele. Mindennap találkoztunk, és kóboroltunk az ezredes úr kertjében meg a tágas, kongó szobákban. Aladár egészségi állapota eközben nagyon megromlott. Az orvosok kimondták: vége, nemsokára meg kell halnia. De ő továbbra is ragaszkodott a sakkjához. Mit tehettem mást, játszottam, amíg meg nem elégettem, hogy sorozatosan veszíték. Na, várjál csak, most azért is én győzök! – fakadtam ki egy szép napon, és... legyőztem. Naná, amiért ágrólszakadt szegény srác vagyok, és naponta jobbra-balra hajlongok, egyszer az életben én is kiegyenesíthetem a derekam, nem igaz?

Hozzászólások

Köszönöm, hogy olvashattalak. Türelmetlenül várom a többi, hasonlóan tömör, gerinccsége és etikusságra nevelő elbeszéléseidet! (Bíborcsiga, Tollrágó)

Ezt már szeretem: rövid szöveg, könnyen érthető tartalom, egyszerű cselekmény és tetszetős csattanóval záruló befejezés. Akarhat többet egy kikapcsolódni vágyó olvasó? (Bikicsunáj, Homokszemek)

Hogyne: szexet, bunyót és kétpercenként egy halottat. (Egy semleges olvasó)

Éljen! Csak nyírni, nyírni, nyírni pontosan szépen, ahogy a csillag megy az égen! (Kritikus, Azt a fűzfán fűtyülőjét!)

Várjuk olvasóink véleményét, illetőleg pályázatát, melyben arra kell válaszolniuk, melyik szerző novellája képviseli az internet, pontosabban amatőr, és melyik a nyomtatott sajtó irodalmát. A pályázat kihirdetése mához egy hónapra várható. A helyes megfejtők közül tíz olvasót – sorsolás útján – a már eddig ismertetett jutalomban részesítjük. Addig is további kellemes olvasást kívánunk!

Figyelemreméltó pályaművek, beleszámítva jó néhány, nem kevésbé parodisztikus hozzászólást. Vagy nem is olyan parodisztikusak, csupán a jövő szele süvöltött át rajtunk? Nos, várjuk meg a

következő hónapot, és vegyük számításba, mit szól mindehhez a többi olvasó.

Jelentem, ne lepődjenek meg, egy kukkot sem, tudniillik még le sem telt a beharangozott határidő, amikor az Ingyom-bingyom portál lehúzta a redőnyét, konkrétan összeomlott, lefagyott az informatikai rendszere.

Na bumm! De semmi gáz, hölgyeim és uraim, majd én feltámasztom, ígérem, és kezdődhet a játék előlről. A benevezési és egyéb hozzájárulási díjakat jövődő irodalmi portálon olvashatják. Címe: Így (Ny)írunk Mi. A regisztrált webtagok árkedvezményt, a legolvasottabb szerzőink írói minősítést is kaphatnak.

UNALOM

Benedek unatkozva, ugyanakkor betegen heverészett a tágas, két-személyes rekamién. Erősen náthás volt, és már két napja birkózott ezzel a kellemetlen hűléssel.

– Semmiség! – törölgette orrát az Alföldi Helikon szerkesztőségében. – Csak szimpla nátha, ami egy-két nap alatt magától is elmúlik.

– Az lehet, de ragályos, és nekem semmi kedvem elkapni – kapta orra elé zsebkendőjét a fehér bajszerű, egészségére kínosan vigyázó fő-szerkesztő. – Ami biztos, biztos. Ma nátha, holnap influenza, H1N1, B, C vírus, úgyhogy söprés az orvoshoz.

Azóta otthon fújja az orrát Benedek. Hapci! Még jó, hogy senki sincs mellette, illetve dehogyis jó, hiszen pont ezért unatkozik úgy, mint egy kiszuperált írógép. Kapcsolja be a tévét, rádiót? Minek, hogy húsz-harminc percenként hallgassa végig ugyanazt a reklámot? Irodalom, olvasás. Egyáltalán van ilyesmi, hiszen minden regény, vers mögött egyetlen személy, a szerző maga bokázik, akihez viszont az égvilágon semmi köze sincs. Igaz, hogy ez a trend mostanság, de ha ebből a világból kirekesztik az olvasót, akkor köszöni, de ingyen sem kér a könyvekből – pislantott a polcokon sorakozó könyvekre, onnan pedig a falon függő fotókra. Az egyikén szőke, keskeny arcú férfi mosolygott.

– Tiszteletem, művész úr! – üdvözölte önmagát, merthogy ő mosolygott ott mélabúsan, mint a másnapos pityókatokány.

De akadt ott egyéb fotó is: arc-, csoport-, tájkép és hasonlók szép számmal. Na ja, ha fotóriporter, plusz szalmaözvegy valaki, mert melyik feleség engedné, hogy így teleaggassák a szobáját. Kamilla asszony sem hagyta, mert...

– Egy fotó helye az albumban van, nem a falon, ha nem tudnád – emlékezett vissza fanyarul. – Pár festmény még elcsúszik, főként, ha művésziek.

– Mint a tieid.

– Mint az enyéim, de fényképek... Ilyet csak falun meg a régi szocialista időkben függesztettek a falakra.

Elment a nap, táskájába tevén
ügyeit, gondjait. Csönd lesz talán.
Ketten vagyunk most, Lenin meg én,
Lenin mint fénykép szobám falán.

– Ismered? Majakovszkij – pukkadozott a nevetéstől.
– Jó, de akkor szedd le te is azt a tucát festményed, melyektől alig
férnek el a fotóim. Tudod, a belső építészeti koncepció, mely szerint
háromnál több képet nem igen illik egy falra aggatni...

Gyorsan letépte, kivéve egy portrét, két csendéletet és tájképet.

– A többi hely a tied, amennyiben művészi fotókról van szó, de
miután neked egyetlen ilyen fotód sincs... – nevetett gúnyosan férje
szemébe.

– Sértegetsz? – kapta el akkor Kamilla grabancát.

Szép hosszú, szénfekete haja volt, szeme nagy, szépen ívelt szem-
öldökkel.

– Ejha! Csak nem akarsz megverni?

Nem gyullad be az egy percre sem, pedig filigrán nő létére nem
sok eséllyel védekezhett volna ellene. Könnyek? Semmi, még csak
meg sem szidta emiatt.

– Bocsáss meg! – szégyellte el magát. – Megfeledkeztem
magamról.

– Csakugyan? Akkor cserdíts ide egyet az arcomba?

– Megőrléltél? Még egyszer mondom, bocsánat!

– Látod, ez a te bajod, apuskám – gyújtott cigarettára idegesen a
felesége. – Nincs benned elég bátorság, szenvedély, márpedig enél-
kül művész sem lehet valaki.

– Kérlek, ha csak ez hiányzik... – emelte feleségére az öklét
elszántan, aki lehunytt szemmel várta, hogy megüssse.

– Na, mi lesz már? Vagy meggondoltad magadat? – nyitotta ki a
szemét kajánul.

Provokál a drága, csak aztán meg ne bánja, a szentségit! – rántotta
magához keményen, és ledöntötte a szőnyegre. Szenvedélyt akarsz?
Hát ide süss! Letépte a melltartóját, bugyiját, és úgy vetette magát
felesége formás, kecses testére, mintha ezer darabra akarná szaggat-
ni.

– Hohó, ez fáj! Nem lehetne finomabban, Benedek?

Ettől még jobban begerjedt, és alaposan megdugta.

– Most már lehet művész belőlem? – kérdezte, amint lehengere-
dett az asszonyról.

Még sosem volt ilyen kíméletlen, de ez a nő még egy bárányt is megvadít. Felesége nem felelt, csak feküdt mozdulatlanul a plafonra szegezett tekintettel.

– Ezt vártad tőlem, nem? Megkaptad.

Este hét óra lehetett. Nyár. A függönyök meg-meglebbentek a nyitott ablakban. Valahol a közelben részeg ember kornyikált. Kamilla hirtelen felugrott, és a szekrényhez sietve, kikapott belőle két bőröndöt. Húha, kezdődik a cirkusz előlről! Mint mindig, valahányszor összekapott az asszonnyal. Most szépen becsomagol, bevágja magát a kocsiba, és meg sem áll a mamáig, papáig. Csak tudná, most speciel mi ingerli!

– Hazamész?

– Haza.

– De hát miért? Elárulnád esetleg nekem is?

– Egyszerű: mi ketten, apuskám, ég és föld, tűz és víz vagyunk.

– És erre éppen most jöttél rá?

– Nem most, régebben, fokozatosan. Ideadnád a slusszkulcsot?

– Mikor jössz vissza?

– Miből veszed, hogy visszajövök?

– Nem jössz?

– Még megfontolom, illetve megvárom, míg felébredsz, és értem jössz. Magára talált, igaz ember-, sőt, ha lehet, *művészként*. Ha nem, az sem baj, csak ne legyél ilyen...

– Milyen?

– Fantáziátlan nyárspolgár. Azt hiszed, ezzel a dugással minden el van intézve? Szó sincs róla, aranyom! Ettől még mindig olyan se hideg, se meleg bunkó vagy, akivel csak egy ugyanolyan szintű bunkó érezheti jól magát.

– Köszönöm, ez jólesett, csak azt nem vágom még, miért jöttél akkor hozzám feleségül?

– Látod, ezt kérdezem én is folyton magamtól. Nos, mindegy. Lehet, hogy hülyeséget csinálok, de valami azt súgja, próbáljuk meg még egyszer! Adok rá egy esztendő, aztán ha ennyi idő alatt sem változol, hivatalosan is elválunk. A slusszkulcsot!

– Kérlek, ahogy óhajtod – adta fel a reményt a nyurga, disztíngvált modorú fiatalember. – A slusszkulcsot azonban felejtsd el! Ha nem akarsz gyalogolni, rendelj taxit, vagy vásárolj magadnak egy új járgányt, mert ez az enyém. Világos? – utasította el bosszúból, meg is bánta csakhamar, de mire föleszmélt, Kamilla már messze járt.

Hapci! Milyen kihalt ez a lakás nélküle. El kellene hozni Kamillát az anyjától. De miért ő furikázzék az asszonyért? Jöjjön vissza ő, ha igazán szereti. De vajon szerethet-e ilyen megasztárnyi magasból? – tette fel a kérdést újabban egyre többször magában. Aligha, különben nem akarná folyton a saját képmására formálni. Pedig csak egy festőnő, nem afféle pedagógus, aki hol oktatni, hol megnevelni akar valakit. Az első barátnője ilyen volt. Hű, még most is elakad a lélegzete, valahányszor csak rágondol! Hál’ istennek, hamar átlátott rajta, és lelépett. Tulajdonképp Kamillát is otthagyná, ha gyűlölné. Vagyis gyűlöli, ugyanakkor vonzódik is hozzá, így aztán sokszor úgy érzi, ahogy a latinok fogalmazták meg egykoron: nec possum tecum vivere, nec sine te. Magyarul: nem tudok élni sem veled, sem nélküled.

– Te mit szeretsz bennem a legjobban? – tisztázták egymás közt még ismerkedésük elején.

– Hát azokat a gyönyörű körtemelleid – bókolt a leánynak.

– Most megfogtalak! Te nem is szeretsz, apuskám.

– Hogyhogy nem szeretlek, hisz épp most vallottam be, hogy...

– Imádod a mellemet. Csakhogy ez szexszimbólum, könnyörgöm, következésképp bennem is csak a nőt látod, feneket, csípőt, combokat. Ja, ha igazán szeretnél, elsősorban a *lelkem* jutott volna eszedbe.

Lehet, hogy igaza volt? – nyújtózkodott el a rekamién. Sajnos túlságosan is különböznek egymástól. Mint tűz a víztől, pontosan úgy, ahogy Kamilla állítja. És mégis van benne valami. Valami, amitől nemcsak a vére, hanem a szíve is átmelegszik. Egyszer megint megkérdezte.

– Te mit szeretsz bennem leginkább?

Nocsak, elfelejtette volna, hogy ezt már kérdezte, vagy egyszerűen ugratja?

– Természetesen a lelkedet.

– És a mellem, fenék, csípő, combok?

– Ugyan, a lélek a lényeg! Igen, nekem az a legfontosabb.

– Akkor nem is zúgtál belém igazán, mert akit ezek nem izgatnak, az csak szeret, nem szerelmes.

Ügyes, már megint beugrott ennek a fruskának! Abban azonban, tökéletesen igaza van, miszerint 28 éves férfi létére sem talált magára. Gyakran azt sem tudja, mit akar, és komoly, egész életét átfogó célja sincs. De hát mit tegyen, ha különösebben semmi sem érdekli? Pontosabban érdekelné, ha meg is tudná valósítani az álmait, terveit, amihez viszont pénz, nagyon sok pénz kellene. Itt van mindjárt ez a

garzonnak nevezett skatulya. Ki ne szeretne ehelyett úszómedencével, szaunával, tenispályával és hasonlóval ellátott családi házban éldegélni csendben, gond nélkül.

– Akkor cselekedj, ne csak álmodozz, mert magától semmi sem hull az öledbe – figyelmeztette anyja józanul, miközben az apja az álmodozástól féltette.

– A cselekvést aláírom, az álmodozás azonban hülyeség, amíg arról fantáziálsz, amit úgysem tudnál megtenni. Na, gyere velem a műhelybe, ne ülj nekem ilyen tétlenül!

Ő bezzeg reggeltől estig dolgozott. Nappal a vállalatnál, délután otthon, a műhelyben. Nem is unatkozott soha egy percig sem, ezért sehogy sem értette, mi az isten csodáját ásitgat a fia még így, gyalulás, fűrészelés és egyéb munka közben is.

– Ezek után már csak arra vagyok kíváncsi, milyen mesterséget akarsz tanulni – kérdezte fejszóválva a fiától.

– Megnyugtatlak, asztalos biztos nem lesz belőle – hunyorított Benedekre az anyja cinkosan. – Ebből egy is elég a családban. Én inkább azt szeretném, ha orvosnak tanulna. Ilyen ésszel, tehetséggel isten ellen való vétek leragadni egy szutykos műhelyben.

– Te-het-ség? – hümmögött a családfő, aki láthatóan egész más-ként ítélte meg fia talentumát; de nem fűzött hozzá semmiféle megjegyzést. – Az sem rossz. Csak az a kérdés, mit szól ő a dologhoz.

– Én? Tulajdonképpen még nem döntöttem.

Végül egy barátja tanácsára mégis máshova, pontosabban a Budapesti Kommunikációs Főiskolára iratkozott. Anyját majd szétvetette a büszkeség, kiváltképp, amikor három év tanulás után Benedek a diplomáját is átvette.

– Orvos ugyan nem lett belőled, ám ez is megjárja! Fő az ambíció, az akarat! Akiben nincs ilyesmi, sohasem viszi messzire.

Csak azt felejtette el a jó asszony, hogy kettőjük közül ő volt az akarnok. Benedek csupán rábólintott a dolgokra. Amint végzett, azonnal megpályázott egy fotóriporter állást a helyi lapoknál, és két héttel később már serényen csattogtathatta fényképezőgépét az Alföldi Helikon szolgálatában. No, erre már az apja sem hümmögött.

– Csak aztán ki ne fúrjanak a helyedről. Ezt pedig csak úgy érheted el, ha mindenkivel, a portástól a főszerkesztőig jóban vagy – osztogatta atyai tanácsait megbékülve.

Ő hallgatott az apjára, ami nem is igen esett nehezére, miután természeténél fogva előzékeny, békés természetű ember volt, kollegaként is szerény, megbízható munkatárs, amivel aztán még a főnöke

elismerését is kivívta. Ha igazi törtető lett volna, most kezét-lábát dörzsölné, de ezt megint csak az anyja tette meg helyette.

– Kezdetnek nem rossz, és ha továbbra is így haladsz, még főszerkesztő is lehetsz, meglátod. Hány éves is a főnököd?

– Jövőre megy nyugdíjba, de mielőtt bármire is gondolnál, sietve közlöm, miszerint már ki is jelölték az utódját. Mellesleg nem is pályázom én ilyesfajta székre, babérra.

– Hanem milyenre? – faggatta a fia előmenetelét ugyancsak szívén viselő anyuka.

– Egyelőre semmilyenre. Előbb körülnéznék kissé a világban, és ha már tapasztaltam egyet-mást, eldöntöm, mit kezdjek magammal.

Hát arra ugyan várhattak, mert a világot továbbra is csak messziről és kívülről szemlélte. Mint egy néző a színpadot anélkül, hogy egyszer is szerepet vállalt volna valamilyen darabban. Ehelyett meg-nőszült, mire kapott nászajándékba egy összkomfortos garzont a szülőktől.

– Nem éppen tágas lakosztály, de első nekifutásra megjárja, amíg nem vesztek *ti* egy nagyobbat – mentegetődzött Balogné.

Egyéb nem történt, azaz maradt minden a régiben.

– Reménytelen eset vagy. A feleségedről meg jobb, ha hallgatsz – fűjt takarodót végül bosszúsan, és sorsukra hagyta az ifjú párt.

Összeveszni ugyan nem vesztek, de azontúl már csak akkor találkoztak, ha Benedek látogatta meg a szüleit. Így is jó – vonta fel vállát a fiatalember, mi több, meg is könnyebbült, mert amíg az anyja idejárt, egyik asszony balról, a másik jobbról kommandírozta, és ha egyiknek engedett, a másik rögtön epét hányt. Ugyanilyen flegmával vette tudomásul Kamilla újabb kirohanását is, csupán az ultimátuma hökkentette meg némiképp. Eh, mit! Majd visszajönnek, ha akarnak! – legyintett, és annál jobban élvezte, hogy életében először nem kell alkalmazkodnia senkihez. Igaz, csak itthon, a négy fal között, de már ez is nagydolog olyan embernek, akit mindig arra neveltek, hogy még a vécés néninek is kezet csókoljon – kapcsolta maximális hangerőre vadenatúj mp5 lejátszóját. Vagy itthon sem? – figyelt fel szomszédja éktelen dörömbölésére, és lehalkította, később ki is kapcsolta a lejátszót.

Jó ez a csend, nyugalom a munkájával járó lótás-futás után. Ettől függetlenül el kellene foglalnia magát valamivel, utóvégre nem bámulhat reggeltől estig a plafonra. Evidens, de mivel, ez itt a nagy kérdés. Mosson, takarítson? Nonszensz, amikor Noémi mindent potomon áron elvégez. Noémi volt a bejárónője, tisztességtudó, komoly lány,

amúgy munkanélküli és csúnya, mint a sötét éjszaka. Mármint arcban, mert az alakja akár egy topmodellé: formás, izgatóan gömbölyű, amit még olcsó, divatjamúlt ruhája sem rejthetett el egészen. Egyszer készít róla egy fényképet, természetesen bikiniben. Föltéve, hogy egyáltalán levetközlik neki e célból. Szóval nem háziasszonykodunk. Legfeljebb átrendezi kissé a szobáját. Hopp, nem is rossz ötlet! – ugrott ki az ágyából, és nekilátott rámolni. Számítógép. Elektromos kisugárzása miatt nem hálósobába való, de hát mit tegyen, ha csak ez az egy szobája van. Toljuk hát... Hova is? Minél messzebb a rekamiétól, az ablak mellé például. Így, nagyon klassz, legalább ki-kínézhet az utcára. Ágy. Bonyolult. Itt meg a föld-sugárzást kellene bemérni, és még akkor sem biztos, hogy a fűtőtest vagy szekrények nem állnak majd útjába...

Észre sem vette, hogy elszállt a délelőtt. Csak amikor kihozták a közeli étkezdéből az ebédjét, ébredt rá, milyen késő van. Ki is fáradt alaposan, csak úgy folyt róla a verejték. De megérte, mert egészen új szobát varázsolt a régiből. Megtehetette: ezúttal senki sem szólt rá, ezt ne ide, hanem oda helyezze, ez túl fent van, az túl ferdén áll, ízléstelen, divatjamúlt, vagyis a magánynak is megvan a maga előnye. Kérdés: mi következhet még ezután, tudniillik ez a csöppnyi változás is annyira feldobta, hogy folytatásért könyörög. Na ne, ez abszurdum! Csak azért, amiért arrébb tolt néhány bútordarabot? Test-edzésnek, mondjuk, megjárja, de csak ennyi, nincs tovább – hűtötte le magát, amíg újra eszébe nem jutott Noémi. Szóval rusnya csaj, de az ágyban nyilván remekel, s miután Kamilla úgyis házon kívül van... Megvan, itt a megoldás! – ütött ekkor a fejére. – Miért ne folytathatná a kísérletezést épp a leánnyal?

– Noémi, megengedi, hogy csináljak magáról egy fényképet? – leperte meg a leányzót, amint kilábalt a hülésből.

– Rólam? Be akar tenni az újságba?

– Á, nem, csak úgy magamnak.

– Magának miért?

Fogós kérdés! Csak nem hiszi azt, hogy tetszik neki, illetve tetszik, csak éppen másként, mint gondolja.

– Mert nagyon intelligens arca van.

– Komolyan? Ezt sem hallottam még senkitől.

– Tehát megengedi. Akkor vegye le, kérem, a blúzá, szoknyáját!

– Egy portréhoz? Figyeljen ide, tisztelt Balogh úr! Én eddig szolid, finom lelkű férfinak ismertem, de ha azt képzeli, lefekszem magával, ebben a percben felmondok.

– Bocsánat! – szökött a vér Benedek arcába. – Félreértett, kedves Noémi. Én csak egy ártatlan kistotálképet szerettem volna önről csinálni. Dresszben, bugyiban, ezt is csak a... a művészi hatás kedvéért, de ha kegyedet ez annyira zavarja, felejtjük el az egészet!

– Értem. Ebben az esetben nem bánom. Csak az a kérdés, mennyiért – borult lángba most a leány arca is. – Tudja, jelenleg éppen nem dolgozom, márpedig valamiből nekem is meg kell élnem, fiatalúr.

– Mi, hogy még én fizessek? – képedt el Benedek.

– Miért, nem így szokták?

– Attól függ. Egyeseknek fizetnek, másoknak nem.

– Aha, és ez mégis mitől függ?

– Majd... majd egyszer elmagyarázom. Addig is fogja ezt a kevés aprópénzt, és vegyen rajta tejet, kenyeret, vagy amire szüksége van.

– Nono, azért még nem sülyedtem odáig, hogy alamizsnára szoruljak. Tessék, fotózzon! – bújt ki a lány a ruhájából leverten. – Remélem, megbízhatok magában.

– Még egy ilyen álszentet! – csodálkozott magában a riporter. – Hanem kiugrasztalak én a bokorból. – És ha adnék magának kétezret, akkor lehúzná a bugyiját?

A lány arca megrándult, még mondani akart valamit, aztán csak lenyelte, felöltözött, és köszönés nélkül távozott.

– Várjon, hiszen csak vicceltem.

Elment. A férfi megszégyenülten bámult utána, aztán még sokáig üldögélt a fotelben azon töprengve, kivel feküdjön le ezután. Hiába, aki férfi, férfi. Nem tagadhatja meg a vágyait csak azért, mert a feleségére rájött a happáré. A lánnyal ugyan bakot lőtt, szerencsére nem ő az egyetlen nő ebben a városban. Van is a szerkesztőségükben egy dús keblű gyakornok, aki elég könnyűvérű és karrierista ahhoz, hogy ne utasítson vissza egy befutott kollégát.

– Szeretnék neked valami különlegeset mutatni – húzta félre egyik nap a dús keblűt.

– Mutasd!

– Nem itt, nálam. Teleki Sámuel utca 4, első emelet, 2-es lakosztály. Ma este hatkor, ha érdekel.

– Nem hinném – látott át rajta azonnal a fiatal, ám annál dörzsöltebb gyakornok. – Még a legkülönlegesebb bélyeg sem, ha netalán erről volna szó.

Ennek ellenére alig ütötte el az ingaóra a hat órát, ki csöngetett Benedek ajtaján? Természetesen a dús keblű.

– Te vagy az? Nem vártalak. Ezek szerint mégiscsak érdekelnek a... bélyegek.

– Azok nem, viszont nem bánnám, ha elárulnád, igazából mit akarsz.

A fiatalember ötölt-hatolt. Nem igen szokott ő az efféléhez. De hát, a kutyafejét, valahol ezt is el kell kezdeni.

– Stop! Térj már, kérlek, a lényegre! Ha jól értem, le szeretnél fektetni.

– Most megbántottalak?

– Ezzel? Mit képzelsz? Semmi kifogásom ellene. De ismered a mondást: valamit valamiért. Lefekszem, ha cserében elintézed a főnöknél, hogy státuszba vegyen az újságnál – jelentette ki a lány röviden és velősen.

– Hogyhogy státuszba? Csak nem ingyen foglalkoztat Ajkay úr?

– Ne tégy úgy, mintha nem tudnád! Szerinte ez a „a lecke pénz” újságírói berkekben, mi több, áldjam a sorsomat, amiért ilyen magasan képzett kollégák tanítanak a szakmára.

– Érdekes nézőpont. Meglátom, mit tehetek – fogta át Benedek a nő derekát.

– Én is, miután megkaptam az első fizetést – siklott ki öleléséből ügyesen a gyakornok. – Pá, pá, kellemes pihenést! – libbent ki az ajtón kuncogva.

Tessék, ez az én formám! – bosszankodott a fotóriporter. – Alig tervelek ki valamit, már az első lépés után megbotlom. Így aztán elég nehéz lesz új életet kezdeni.

Nem is igen próbálkozott vele ezután. A nőkkel, úgy látszik, nincs sok szerencséje, bár állítólag elég szép férfi. Bekapcsolta a tévét, és ásitózva figyelte, miként nyír ki egyetlen felügyelő tíz rosszfiút.

Egy borongós őszi hétvégén váratlanul ismét Noémi kereste fel a lakását.

– Visszafogadna, fiatalúr? Megbetegedett az édesanyám, és nincs elég pénzünk gyógyszerre.

Milyen sápadt, elesett szegényke! Szinte ordít róla a nyomor és reménytelenség – futott végig tekintete a leányon.

– Én nem küldtem el. Maga határozott úgy, hogy faképnél hagy.

– Köszönöm. Isten fizesse meg a jóságát – kapott Benedek keze után a bejárónő, és meg akarta csókolni.

– Megbolondult! – kapta el a kezét Balogh Benedek. – Még ilyet! Hány éves maga tulajdonképp?

- Harminckettő.
- És melyik században született?
- Tessék?
- Azt kérdeztem, melyik században született?
- A XXI-ben. Miért kérdez ilyen furcsákat?
- Hagyjuk, nem érdekes! Mi baja az édesanyjának?
- Izomsorvadása van.
- Te jó isten, és az édesapja él-e még?
- Meghalt.

A férfi elkezdett magában sebesen számolni, szorzott, összeadott, majd így folytatta:

– Nem volna kedve főzni is nekem, Noémi? Pontosabban kettőnknek, mert ha már megfőz, miért ne ehetne maga is ugyanabból az ételből? Persze, ha nem kér túl sokat, és a bevásárlást is vállalja.

A nő vállalta, meg is egyeztek íziben. Noémi homloka észrevehetően kisimult.

– Akkor vizslát holnap...

– Négy órakor. Tessék egy kulcs, ezzel bármikor bejöhök a lakásba. Mosson, főzzön, takarítson, amíg haza nem érkezem. Nemrégiben kérdezett tőlem valamit. Most ugyanezt kérdezem én is kegyedtől: ugye, megbízhatok magában?

– Próbálja ki, de ne féljen, engem nem úgy neveltek. Én még hiszek Is... Egyre megy, ez már nem tartozik magára.

A fiatalember haját tépte mérgében, s még akkor is dihegett-dohogott, amikor a lány már réges-rég az utcán ténfergett. Hova tette az eszét azzal, hogy megesik a szíve egy ilyen vénlánynon. Még ha olcsóbban dolgozna, mint egyébként, vagy legalább szép lenne, akinek a kedvéért elfelejthetné Kamillát! Mellesleg nem is lenne tanácsos, ha a festőnő tudomást szerezne a vénlányról. Ahogy őt ismeri, egyből beadná a válópert, amit feltételezhetően meg is nyer, ha kiderül, miszerint más nővel lakik egy házban, ő meg majd fizetheti a per összes költségét. Ettől a lehetőségtől aztán úgy megijedt, hogy elhatározta, mégsem alkalmazza Noémit.

Másnap zsúfolt programja volt. Reggel szerkesztőségi gyűlés, utána nyomás ki a főtérre, ahol éppen a gáz- és villanyárak emelése ellen tüntettek... Útközben, úgy két felvétel között, bekapott egy hamburgert, és folytatta a munkát, amíg újra meg nem éhezett. Hű, öt óra! Eddigre már biztosan kihűlt a Noémi ebédje – aprított haza szaporán. Tévedett, a lány még mindig otthon várt reá. Meleg ebéddel és... mosollyal.

– Maga még nem ment haza, kisasszony?
– Ráérek. Foglалjon helyet, mindjárt tálalok. Hacsak nem ebédelt meg a városban.

Egész megszépül, ha mosolyog – ragadt rá a nőből kisugárzó melegség. Bezzeg Kamilla egyszer sem várta meleg ebédvel. Legfeljebb az anyja, annak is van már vagy húsz éve. Ellátni ugyan minnemenellátták, ő is meg az apja is, főleg efféle tanácsokkal: aki a keveset nem becsüli, a sokat nem érdemli. Addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér. Anyja szerint: aki kevéssel is beéri, a sokat nem érdemli. Ha kurta a takaród, vegyél helyette hosszabbat. Aztán jött Kamilla, aki megint rátett egy lapáttal: ha okos embernek tartod magadat, a mennyihez tedd hozzá mindig a milyent is. Nyújtózkodni könnyű, de mit teszel akkor, ha rövid a takaród?

– Fincsi ez a húsleves! Nem is sejtettem, hogy ilyen jól főz, Émike.
– Örülök, hogy ízlik – tálalta fel a nő ezután a második fogást, róseibnit pulykahússal, végül vörösbort és egy csésze méregerős feketét, ahogy a fotóriporter rendelte.

Benedek átsétált a kávéval a szobába, és elégedetten sülyyedt egy öblös fotelbe.

– Még egyszer köszönöm az ebédet. Minden tényleg nagyon fincsi volt, de...

Most, most kéne közölnie, miszerint mégsem tart igényt a szolgálataira. Csakhogy ez nem olyan egyszerű. Eddig még megvoltak ezek a szerencsétlenek valahogy, az anya betegsége miatt azonban még sa nyarúbb helyzetbe kerültek. Igaz, semmi köze hozzájuk, de akkor is, most nézze végig, amint sorban leteszik a kanalat?

– Máskor ne várjon meg! – ódázta el a döntést egyelőre. – Ahogy megfőzött, mehet, a melegítést, kiszolgálást meg hagyja rám, annál is inkább, mert teljesen bizonytalan, mikor végzek a dolgommal. Ma ötkor jöttem, holnap háromkor, hatkor, mert ez ilyen munka, kedves kisasszony.

– Igenis. Akkor mennék, csak előbb közölje, mit főzzek holnapra!

Ez sem fordult elő vele mostanig, miután Kamilla főzni sem igen tanult meg, így aztán többnyire a McDonald's-ban vagy valamelyik bisztróban étkeztek. Húzta is a száját eleinte Benedek.

– Bocs, csak úgy megjegyzem, nálunk a mama szokott főzni a családnak.

– Nálunk meg a papa – nézett rá görbén az asszonyka. – És? Mit akarsz ezzel mondani?

– Semmit. Jó étvágyat! – visszakozott Benedek, és kénytelen-kelletlen megbékélt az új renddel.

Lassan letelt a Noéminak engedélyezett hetecske anélkül, hogy a riporter elbúcsúzott volna a leánytól. De miért is búcsúzott volna, amikor Noémi ugyanolyan jól főzött, mint az anyja valaha, ráadásul olyan ügyesen, takarékosan vásárolt, hogy néha még meg is spórolt egy-két forintot.

– Ezt meg hogy csinálja? Nem tanítana meg erre engem is?

– Minek? Megtanulja azt maga azonnal, ha teszem fel, máról-holnapra elveszti az állását, alig bírja kifizetni a rezsijét, vagy... vagy beteg, ezért ha tudna, sem dolgozhat, mint például az édesanyám.

– Bocsásson meg! Nem akartam megbántani.

– Nem bántott meg. Ilyen az élet, fiatalúr.

Egyszer kedve szottyant néhány felvételt készíteni a leányról.

– Meztelen?

– Ruhában – nyugtatta meg a fiatalember. – Volna szíves felállni erre a dobogóra! Kösz. Most dőljön kissé előre, és emelje fel a fejét meg a jobb karját. Úgy, úgy, pontosan így képzeltem.

– De...

Kitt-katt, jöhet a következő felvétel! Mikor megmutatta a képeket, a nő zavartan meredt a fotókra.

– Ez lennék én?

– Nini, kibújt a zsákból a... kritikus! Nem tetszenek?

– Szó sincs róla! Első osztályúak, csak...

– Csak mi?

– A pózok, a beállítás. Olyan izé... személytelen, mesterkelt.

– A beállítás.

– Nem? – keveredett meg még jobban a bejárónő. – Hát persze, hogy nem! Ezer bocsánat! Mit értek én a fotókhoz!

A fotóriporter első dühében majd hazazavarta a bakafántos öreglányt. Pont egy ilyen liba tanítja meg őt művészien fotózni! Na, nézzük át még egyszer! – vette sorra ismét a róla készült képeket. Ejha, egy icipicit azért igaza van! Ez a felvétel itt csakugyan erősen teátrális, a másiknak meg a színei lehetnének melegebbek.

– Kérem, álljon vissza az emelvényre!

– Hagyja, de komolyan! Miért pocsékolna annyi filmet miattam?

– Azt talán bízza rám, jó, és tegye azt, amire megkértem!

– Most haragszik rám? – szöktek ki a könnyek Noémi szeméből.

Ezek az asszonyok! Mindegyik raplis, csak kissé másképpen. Kamilla már az első szótól a plafonig ugrik, ez meg rí, mint a víz a fedő alatt.

– Nekem úgy tűnik, mintha én bántottam volna meg magácskát. Bár nem tudom, miért, őszintén sajnálom, és *én* kérek bocsánatot. – nyújtotta át a férfi illatos, patyolatfehér zsebkendőjét.

– Köszönöm – törölte meg a nő mandulavágású, fekete szemeit – Hálás vagyok, hogy ennyire türelmes egy magamfajta oktondi vénlánnyal.

– Ne beszéljen számárságot, már miért lenne oktondi?

– Mert az vagyok. Tudom én azt nagyon jól. Tanulatlan és rusnya is, aki csak megnehezíti ahelyett, hogy megkönnyítené az életét. Mondtam is az anyámnak, adjunk hálát istennek, amiért ilyen angalt küldött a segítségünkre.

Hirtelen felpattant, odaszaladt a bárszekrényhez, és felhajtott egy pohár fűtүүлöst.

– Húúú!

– Váljék egészségére! – vidult fel az Alföldi Helikon közkedvelt fotósa, aztán csak ámult-bámult, amikor a lány elkezdett vetkőzni. – Megkérdezhetem, mit csinál?

– Jótett helyébe jót várj. Nemrégiben azt mondta, ad kétezer forintot, ha levetkőzők magának. Hát én most pontosan ezt teszem, méghozzá ingyért, amiért olyan áldott jóember.

– Nana, és a 7. parancsolat? Ne paráználkodj, ugye, így hangzik? – élcélődött a leánnyal, ugyanakkor meg is hatódott, nagyon jól tudván, milyen vallásos nő akarja feláldozni magát neki hálából.

Noémi keze megállt a levegőben. A fiatalember kapott az alkalmon, és működésbe hozta a kamerát. Újabb kattanás, aztán mást gondolt.

– Tudja, mit? Újítsunk! A változatosság kedvéért állítsa be *maga* önmagát!

– Ééén? Ne tessék már velem viccelni!

– Ha maga az én beállításaim szerint pózolt, ezennel felkérem, rögtönözzön. De most aztán minden póz, maszk nélkül.

– Kérem, ahogy a fiatalúr parancsolja. Így megfelel? – rendezte át arcvonásait a bejárónő.

– Nem egészen – rázta meg a fejét Benedek. – Pózolni ugyan tényleg nem pózol, de ettől még mutathatna többet magából, mert ilyen faarccal még annyira sem érdekes, mint azelőtt.

– Miért, az legyek?

– Uram, segíts, nem bánnám. Csak egyet ne feledjen: akármilyen pofát vág, bocs, kicsit vulgárisan fejeztem ki magam, szóval bármit eljátszhat, csak természetes legyen és érdekes – heherészett már előre magában, hiszen ez olyan feladat, ami még a rutinos fotómodelleknek sem igazán sikerül.

A nő maga elé meredt, és hosszan, feszülten koncentrált. Most mit bámul? Próbálgatja a figurát, vagy csak azon tűnődik, hogyan utasítsa vissza anélkül, hogy megbántsa – találgatta a riporter, majd ugyancsak elcsodálkozott, amikor Noémi váratlanul meglódult, és természetesen éppen nem mondható testtartásba merevült. Lefényképezte, utána még vagy tucatszor mindig más és más pozitúrában, arc kifejezéssel.

– Elég! Mára végeztünk.

– Természetes voltam?

– Ahogy vesszük. Igen is, meg nem is. Mindenesetre megint csak sikerült meglepnie. Hiszen maga igazi őstehetség, aki bármely tehetségkutató versenyt simán megnyerne.

– Én? Ilyen arccal? Harminckét éves koromban?

– Bizony. Hallott a Csillag születik műsoráról?

– Hallottam.

– Ha ott jelentkezik, és miért ne jelentkezne, pár hét alatt szupersztárt faragnának magából.

– Ha maga mondja. De miből gondolja, hogy én is ezt szeretném?

– Nem szeretné? – hitetlenkedett Benedek. – Akkor mit kíván? Egész életében mosni, főzni, vasalni?

– És maga? Egész életében fotózni, utcáról utcára, értekezletekről ki-, gyárakba bejárni? Néha megír egy-két cikket, riportot. Szép, de ez a maximum vagy csupán a kezdete annak, amiért tanult és dolgozik?

Ez talált. Nem is olyan naiv ez a vénlány, mint eddig gondolta.

– Természetesen a kezdete – füllentette.

De hát mit mondjon? Hogy semmilyen terve, vágyai nincsenek. Kivéve egy luxusházat, úszómedencét, szaunát stb., ahol végre ő sem unatkozna napestig. Csakhogy pénz nélkül...? Legyünk realisták, uraim! Mellesleg még csak művészi babérokra sem álmodhat, miután tehetsége sincs, úgy tűnik.

– Az más. Bárcsak nekem is lennének álmaim!

– Ez a nő egyre szimpatikusabb, és nem is olyan csúf, ha jobban megnézem – állapította meg a férfi magában. – Miért, nincsenek?

– Jaj, az édesanyám! – tekintett Noémi a falon ketyegő órára. – Be kell adnom a gyógyszerét. Viszlát! Találkozunk holnap az ebédnél.

– Szini Elemér színművész – mutatta be a lányt másnap Benedek.
– Engedelmeivel beszéltem neki magáról, és szeretné, ha elszavalna neki egy költeményt.

– Így van – helyeselt a megnyerő modorú, tetszetős külsejű bonviván. – Már persze, ha te is akarod – tegezte le fesztelenül Noémit.

A bejárónő erélyesen ellenkezett, meg lévén győződve, hogy semmi művészi véna sincs benne, különben is idős ő a színpadhoz, tetejében magasabb iskolai végzettséggel sem rendelkezik.

– Te tudod. Akkor viszontlátásra! – búcsúzott el Szini a fotóstól.

– Várj, kérlek, ne menj még! Émike, szavaljon már nekünk valamit! – furdalta Benedeket a kíváncsiság, vajon tényleg lappang-e ebben a nőben talentum. – Ettől még nem muszáj benevezni semmiféle versenyre. Csak elszaval egy verset, azzal már mehet is a dolgára!

– Nem bánom. De csak a maga kedvéért – adta be a lány végül is a derekát, és elszavalta Nagy László egyik költeményét.

– Brávó! – tapsolta meg a férfi lelkesen. – Művész úr! Itt maga a szakember. Kiengedjük-e ezt a pillangót a markunkból?

– Nos, a versmondás... megjárja. De ez még nem minden, mert szavalni egy, a színészi játék meg kettő, ugyebár – fontoskodott a színművész. – Talán ha eljátszana egy jelenetet...

– Már miért ne játszana! – vágta rá Noémi helyett a fiatalember. – Halljuk a témát, művész úr!

– Képzelve el, hogy beleesett egy férfiba. Mondjuk belém vagy Bencibe.

– Kibe? – pirult el a bejárónő.

– Akárkibe, nem számít. A lényeg az, hogy belepistultál, ő beléd, tehát semmi zűr, komplikáció, akár házasságra is léphetek, gondolod te, mire kiderül, egy fenéket: nős ember a barátod. A többit játszd el szabadon, vagyis rögtönözz.

– Jaj, az édesanyám! – kiáltott fel hirtelen a zavartan feszengő Noémi. – Majd... legközelebb. Most engedelmeikkel elmegyek, mert be kell adnom a gyógyszerét.

A férfi felkacagott.

– Jó trükk, de már ismerjük – vette ki kezéből a retikült. – Kérlek, ne felejtse, amit ígértél!

A lány fanyalogva engedelmeskedett, aztán fokozatosan belejött, és akkorát alakított, hogy látszólag még a színész tetszését is megnyerte.

– Köszönöm, hogy meglátogattál – kísérté ki ezután Szinit Benedek. – Émi? Széna vagy szalma? Te is tehetségesnek tartod, vagy...

– Pislákol benne valami, ezzel szemben annyira ártatlan, mi több, kishitű, hogy a helyedben kétszer is meggondolnám, rábeszéljem-e olyan versenyre, ahol a legígéretesebb tehetség is elvérzik, ha nem tud, esetleg nem is akar foggal-körömmel harcolni. Szereted?

– Megbuggyantál? Ne felejtsd el, hogy nős vagyok, és minden látszat ellenére szeretem is Kamillát. Noémi engem kizárólag művészi szempontból érdekel, ugyanakkor sajnálom, amiért olyan nehéz sora van.

– Elnézést! Csak kérdeztem, ugyanis úgy néztetek egymásra, mint ahogy egyik csillag ragyog a másakra. Egyébként ő is tudja, hogy nős embernek... dolgozik?

– Mert? Van ennek valamilyen jelentősége?

– Passz! Költői kérdés volt.

Így igaz, de Kamilla felé már annál kevésbé, ha a felesége is megtudja, kivel szórakozik ő ahelyett, hogy Kamilla kibékítésén ügyködne. Mindezek tetejében Noémi is változatlanul hisz abban, miszerint semmi keresnivalója azon a versenyen – törődött bele a lány akaratába lassanként. Egyedül azért füstölgött, amiért életében először tűz ki egy komolyabb erőfeszítést igénylő, ezenfelül abszolút önzetlen célt magának, és erre, tessék, köszönik, de nem kérnek belőle.

– Pedig ha megnyerné, egyszerre két vagy akár több legyet is ütné egy csapásra. Pénz garantálva, munkahely biztosítva, vagyis pontosan az, amiért jelenleg a munkaügyi szerveknél is kilincsel – sorolta fel a versenyzés előnyeit ravaszul.

– Ha megnyerném, amihez körülbelül annyi az esélyem, mint hogy egyszerű utasként vigyenek fel a kozmoszba. Egyébként sem akarok úgy járni, mint egyik osztálytársnőm, a Keresztes Gyöngyike – mélézott el Noémi. – Csinos, kedves leány volt, a legszebb az osztályban, és olyan intelligens, amilyennel azóta sem találkoztam. Az Egyéb kategóriába jelentkezett, mint gyorsolvasó és számológépművész. Meg is nyerte fölényesen.

– Amitől magának egyből elillant a jókedve.

– Várja ki a végét, a java csak most következik. Egy évig minden simán működött. Pénze volt, állása dettó. Sajnos adóssága is, amibe a magánórák miatt keveredett, és ezt, ugye, meg is kellett adnia. Végül

még a munkahelyéről is kicsöppent, ahova csak úgy, a hírneve alapján, ám minden képzettség nélkül bedugták.

– Sajnálatos eset. Most mivel foglalkozik?

– Semmivel. Egyszer-másszor fellépett a cirkuszbán, aztán megunt. Jelenleg depresszióval és kényszerképzetekkel kezelik. Az a rögeszméje, hogy a világ rettenetes katasztrófa előtt áll, ami csak a legkiválóbb elmék: tudósok és államférfiak összefogásával hárítható el. Talán ő is tehetne valamit ez ügyben, de mi haszna, ha meg sem hallgatják.

A fotóriporter nem erőltette tovább, divatos zsargonnal élve leszállt a leányról. Felvételeket azonban ezután is készített róla. Még egy-két riportútra is elvitte, és idővel úgy hozzászokott, hogy már meg sem tudott lenni nélküle.

– Mit szólnál egy kiállításához? – vetette fel egyik nap Noémi (immár tegeződtek is egymással). – Remélem, nem horgonyzol le egy szimpla újságnál, hiszen akadnak a képeid közt művészi fotók is, melyek több figyelmet érdemelnek.

A férfi szíve megdobbant, és hálásan csókolta száján az öreglányt. Bezzeg Kamilla sosem állított effélet. Ellenkezőleg! Szerinte ő csak egy jó szemű, ügyes kezű fényképész, aki a közelébe sem ér egy fotóművésznek. Nem tagadja, van benne némi igazság, de annyira csak nem iparos, hogy egyszer se állítsák ki a képeit.

– Ezt... ezt miért kaptam? – állt el a nő lélegzete.

– Azért mert szeretlek. Te vagy az én őrangyalom – csókolta meg Benedek újra meg újra hevesen.

Hol volt már az az idő, amikor csúnyácska, műveletlen és ostoba libának tartotta. Hirtelen elhalványult. Nős ember létére visszafogottabb is lehetne. Noémi lehuntya a szemét, és visszacsókolta. A fiatalember szívébe végtelen nyugalom költözött. Mintha megtalált volna valamit, amit a szíve mélyén mindig is keresett anélkül, hogy tudatában lett volna, végeredményben mit akar. Kamilla? Mostanában alig gondol a nevére, pedig nemsokára letelik az a bizonyos próbaév, amit az asszony gondolkozási időnek kitűzött.

– Mi lesz a kiállítással? – faggatta a lány pár nap múlva Baloghot.

– Nem vettem észre, mintha bármit is készülnél kiállítani, édesem.

– Merthogy nem is készülök. Igen, igen, jól tetszett hallani. Nem olyan prima fotók azok, hogy kiállítást rendezzek belőlük. Kamilla szerint...

– Kamilla? Ki az a Kamilla?

Benedek torkán megakadt a csirkehús. Éppen ebédeltek, amikor Noémi kérdése földhöz vágta a riportert. Eszerint nem tudja? Akkor feltételezhetően azt sem, hogy már nős ember.

– Anyám egyik barátnője, egyébiránt fotóművész és kritikus – lódított immár másodszor is a leánynak ahelyett, hogy kerek pereg bevallja, milyen férfival csókolózik ő mostanság.

No, ami késik, nem múlik. Átmenetileg ugyan hallgat róla, ám előbb-utóbb erre is sor kerül, amint tisztázza, mit érez valójában a nő iránt.

– Akármit is mondott, tévedett, mert a képeid közt igenis akadnak első osztályú fotók is, ezért én most is arra bízatlak, higgy magadban, és taposs a pedálra!

– Ni csak, ki beszél? Azért köszönöm, hogy legalább neked tetszenek a képeim – érzékenyült el a riportert.

– Tetszenek hát, legfőképp meg... Te magad – sugározta Noémi arca, szeme egyszerre, ehelyett azonban ezt mondta: – Az a Mária-szoborról készült felvétel. Szóval kiállítasz? – kérdezett rá még egyszer, miután a férfi gondolataiba merülve hallgatott.

– Hát... Éppen megpróbálhatjuk, ha viszonzásul te is jelentkez a Csillag születik versenyre.

Hoppá! Noémi mindenre, csak erre nem számított!

– Szent Habakuk, hát nem érted? Még ha akarnék, sem jelentkezhetnék, amíg az anyám bármelyik pillanatban meghalhat – ugrott fel ijedten, mintha a jó asszony éppen akkor készült volna elhunyni. – Na szia, holnap négykor, ugyanitt.

Benedek magabiztosan somolygott. Volt valami a leányban, amiből arra következtetett, nem sok hiányzik ahhoz, hogy beadja a derekát. És ha minden jól alakul, akkor nemcsak csillag, de egy sztárfotós is születik, hozzá egy vityilló... Mamám, de jó lenne – lódult meg a fantáziája, és azontúl már másra sem tudott gondolni. Csak ez a beteg nő ne hátráltatná annyira.

Végül maga az ég oldotta meg a gordiuszi csomót azzal, hogy december idusán magához szólította a beteget. A lány lázongás nélkül törődött Isten akaratába.

– Nem állítom, hogy nem fáj, de hát Ő akarta, és amit Isten akar, azt el is kell fogadni – törölt ki egy könnycseppet a szeméből.

– És most? – puhatolódzott Benedek a temetés másnapján. – Hogyan tovább, mik a legközelebbi terveid?

– Van egy nagynéném, aki meghívott magához egy dunántúli városba.

– Ne beszélj butaságot, dehogy költözől te a nénédhez! Itt maradsz velem, és ezután is itt élünk jóban-rosszban, mint...

– Mint? – csillant fel a nő szeme.

– Mostanig.

Hát ez nem volt szép tőle! Férj és feleséget kellett volna mondania. Kétségkívül Noémi is ezt várta, mert úgy néz rá, mint aki birsalmába harapott. Ezért most már nincs mese, be kell vallania Kamillát. Aztán, ha a lány még ezután is kívánja, jöhet az esküvő. Enélkül persze még jobb lenne, mert minek ide esküvő? Hiszen sohasem a papon meg a házasságlevélen múlik, ki mennyire lesz boldog, ha megnősül.

– Kedves vagy, de azt hiszem, jobb lesz nekem a nénémnél.

Magyarán: házasság nélkül nincs élettársi kapcsolat – vonta le a következtetést a riporter.

– Figyelj csak! – próbálkozott ennek ellenére a leánnyal, amikor az úgy estefelé el akart köszönni a férfitől. – Maradj itt nálam ma éjjel. Rossz lehet neked otthon most így egyedül.

– Ezt meg sem hallottam – borult el a nő egyszerre. – Azt hittem, annyira ismersz már, hogy sohase kérj tőlem ilyesmit. Másrészt nincs is értelme, miután úgyis elválunk.

– És ha szépen megkérlek, maradj itt a kedvemért? – karolta át Benedek a nő derekát. – Utóvégre szeretsz, legalábbis tegnap még ezt mondtad, és ha hozzám jönnél feleségül...

A fene egye meg, kibökte! Most már nincs visszaút, miközben ott van még Kamilla, akiről még mindig nem beszélt. Eh, majd ha lefekszünk – fogadkozott magában.

– Feleségül? Miért nem ezzel kezdte a fiatalúr? – elevenedett meg egyből Noémi.

Lefeküdni azonban továbbra sem feküdt le a férfival.

– Értsd meg már, kérlek, nálunk, istenhívőknél ez nem szokás. Ne érts félre, mi sem tagadjuk ám a test gyönyörét, hiszen ez is Isten ajándéka. De csak mértékkel és csakis házasságon belül szabad élvezni.

Benedek dübörgött valamit, előkerített egy matracot, és éjjelig forgolódott, fészkelődött, amíg sikerült elszunnyadnia valahogy. Ám alighogy elszunnyadt, velőtrázó sikoly hasított az éjszakába. Jézusom, mi történt? Felgyújtotta a villanyt, és Noémihoz sietett.

– Rosszul vagy? Émike! Mit nézel rám úgy, mint egy fantomra? – bújtt melléje, és megsimogatta.

A lány lassan megnyugodott. Kutyaabaja volt, csupán az anyját vélte feléje jönni a sötétben. Ettől úgy bekattant, hogy segítségért kiáltott.

– Semmi baj, csak álmodtál. Sokakkal előfordul, ha meghal valaki a családban – cirógatta tovább gyöngéden Benedek, és észre sem vette, amikor a keze rásimult a lány mellére, onnan a hasára, és a következő pillanatban már a combjai közt matatott.

– Ne, ne, kérek! Nem szabad! Ez bűn, ezért még elkárhozunk.

– Hallgass már! Jegyesek közt ez nem vétek – feszítette szét a lábait, azzal, már bele is csusszant a lányaiba.

Reggel kellemetlen berregésre ébredtek.

– Ki az ördög lehet ilyen hajnalban? – pislantott az ingaórára.

Tíz óra! Azért még sincs olyan vad hajnal! Á, egyre megy, vasárnap van, és senkinek sem nyit ajtót – nyújtózkodott el a lány mellett. Újabb berregés, mire Noémi is felriadt.

– Csengettek.

– Szép virágos jó napot!

– Nem kéne ajtót nyitni, Bencikém?

– Nem. Az Istennek sem, bocsánat, semmi kedvem felkelni.

– Hátha táviratot kaptál, az újságtól vagy önkormányzattól keresnek.

– Jól van, megyek már. Egy perc, és itt vagyok – kapta magára a köntösét, és az ajtóhoz csoszogott.

– Ki az?

– Na végre! A füleden ülsz, vagy mi a szösz?

A feleségem! – ismerte fel Kamillát rémülten. Most mit csináljon? Ha nem engedi be, abból nagy balhé lesz. Ha viszont be, abból talán még nagyobb.

– Beengednél, már persze, ha nincs nálad *valaki*.

Elfogta a pánik, bebocsátotta. Akkor villant eszébe, hogy fertőző betegnek, például influenzásnak kellett volna tettetnie magát, hogy a nő még a halba se merjen belépni. De talán még nem késő.

– Isten hozott idehaza! Szabad a kabátod? Hápci! Bocs, egy kis influenza. H1N1 vírus, nem vészes.

Kamilla összehűzott szemmel fürkészett a férfit, aztán úgy, ahogy volt, kabátostól robbant a szobába.

– Jó napot adjon isten!

– Jó napot!

A két nő farkasszemet nézett egymással.

– Benedek, nem mutatsz be bennünket?

– De... dehogynem! A... a... – hápogott a fotóriporter.

– Benedek felesége – sietett segítségére a festőnő. – Baloghné Bársony Kamilla – nyújtott kezét hanyagul.

– A felesége? – kerekedett ki a lány szeme.

– Ja. Látom, beajultál. Még a végén kiderül, csak most hallasz rólam először.

– Miket zagyvál maga itt összevissza? Fiatalúr! Igazat beszél ez a nőszemély?

A férfi majd a föld alá süllyedt zavarában és szegyenében.

– I... igen. Várj, mindjárt mindent megmagyarázok. Még az este, nem, ennél azért régebben bevallottam volna, aztán, ó, de resteltem, valahogy kiment a fejemből.

– Úgy, még az este? Tehát egész éjjel itt dekkolt a babuci – csipkedte meg Noémi arcát Kamilla. – Ejnye, ejnye, „fiatalúr”, miért nem szóltál nekem is! Nem lett volna izgisebb hármásban?

A lány vérig sértve rúgta félre a takarót, villámgyorsan felöltözött, és az ajtó felé iramodott.

– Hé, hova rohansz? – kiáltott utána a festőnő. – Maradj még! Beszéljük meg a dolgokat!

A riporter megsemmisülten rogyott egy fotelbe. Kamilla bekapcsolt egy lejátszót, és elkezdett táncolni, miközben sorra dobta férje arcába az egyes ruhadarabokat. Előbb a kabátját, majd a blúzá, melltartóját, szoknyáját...

– Ne csináld, kérlek, ne csináld! Én tisztában vagyok veled, mit érzel, de az az igazság...

– Mi? – robbant ki az asszonyból a dühvel vegyes keserűség, rávetette magát a férjére, és összevissza pofozta. – Mi az igazság, te gazember?

Balogh lehajtott fejjel lapított.

– Megmonddjam? Az az igazság, hogy nincs igazság.

Nyár. A riporter üres kifejezéssel meredt a sima víztükörre. Álma teljesült, örökölt, helyesebben Kamilla örökölt, egy balatoni ingatlant kerttel, medencével, virágokkal. Noémiról pedig soha többé nem beszéltek. Nem is lett volna értelme, miután a nő végleg eltűnt a városból. A festőnő hónapokig dúlt-fúlt, tüzet-epét okádott, aztán megbocsátott a férjének. Benedek megkönnyebbülve költözött át a hón óhajtott villába, ahol...

Hát igen, nemsokára ugyanúgy unatkozott, mint azelőtt.

TARTALOMJEGYZÉK

EGY TISZTA LELKŰ EMBER	3
VIKTOR ÉS VIKTÓRIA	104
A RIDEGVÁRI HARANGOK	181
ÍGY (NY)ÍRUNK MI	207
UNALOM	218